

Mickiewicz

1

Monsieur le Comte.

15, mars 1837

J'ai déposé hier chez vous mon drame. Vous savez
peut-être vous la promesse que vous m'avez
faite d'examiner cet ouvrage? J'ai besoin de
savoir si est né viable, et c'est la dessus que
je vous prie de me donner votre
avis. Pour ce qui est
des dépenses, je vous prie
de m'en parler.

Sprawozdanie
Biblioteki
Narodowej

ZA ROK 2020

Sprawozdanie

Biblioteki

Narodowej

ZA ROK 2020

Spis treści

4-7	WSTĘP <u><i>Sukces mimo pandemii</i></u>
8-15	ROZDZIAŁ 1 <u><i>Kalendarium</i></u>
16-29	ROZDZIAŁ 2 <u><i>Gromadzenie zbiorów</i></u>
30-51	ROZDZIAŁ 3 <u><i>Katalogowanie zbiorów. Bibliografia narodowa.</i></u> <u><i>Funkcje centralne</i></u>
52-64	ROZDZIAŁ 4 <u><i>Udostępnianie zbiorów</i></u>
65-75	<u><i>Losy francuskiej twórczości dramatycznej</i></u> <u><i>Adama Mickiewicza w jego listach</i></u> <u><i>do Alfreda de Vigny'ego</i></u>
76-79	ROZDZIAŁ 5 <u><i>Technologie procesów bibliotecznych</i></u>

80–91	ROZDZIAŁ 6 <u><i>Ochrona i konserwacja zbiorów</i></u>
92–103	ROZDZIAŁ 7 <u><i>Biblioteki cyfrowe</i></u>
104–115	ROZDZIAŁ 8 <u><i>Działalność naukowa</i></u>
116–123	ROZDZIAŁ 9 <u><i>Współpraca międzynarodowa</i></u>
124–145	ROZDZIAŁ 10 <u><i>Wydarzenia</i></u>
146–159	ROZDZIAŁ 11 <u><i>Działalność wydawnicza i promocyjna</i></u>
160–167	ROZDZIAŁ 12 <u><i>Zadania zlecone przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego</i></u>
168–183	ROZDZIAŁ 13 <u><i>Struktura organizacyjna Biblioteki Narodowej</i></u>

WSTĘP

Sukces mimo pandemii

To był rok naznaczony ograniczeniami i obawami wynikającymi z pandemii. W tym trudnym okresie Biblioteka Narodowa pracowała niezwykle intensywnie i efektywnie. Szybka zmiana sposobu postępowania, zastąpienie czekania szybkimi działaniami prewencyjnymi uchroniło BN i osoby w niej zatrudnione przed wieloma skutkami pandemii. Najważniejsze było zapewnienie bezpieczeństwa pracownikom i czytelnikom. Poprzez natychmiastowe, jasne i precyzyjne decyzje dotyczące zachowania w czasie zagrożenia epidemicznego, pracownicy mogli kontynuować pracę w zmienionych warunkach. Większość w domu, część w siedzibie Biblioteki. Dzięki respektowaniu obowiązującego reżimu sanitarnego i odpowiedzialnym zachowaniom pracowników pierwszy przypadek zakażenia wirusem w BN został zanotowany dopiero 21 października 2020 roku, czyli ponad pół roku po ogłoszeniu stanu pandemii. Przestrzeganie zakazu osobistych kontaktów między pracownikami, zasady pracy pojedynczo w pokojach, stałego wietrzenia pomieszczeń i dezynfekcji powierzchni przyniosło pozytywne rezultaty – występujące wśród pracowników przypadki zakażeń nie powodowały rozprzestrzeniania się wirusa. Źródłem nielicznych zakażeń w BN był zazwyczaj kontakt domowy. Nikt z pracowników nie stracił życia z powodu COVID-19.

Biblioteka Narodowa jako jedna z pierwszych w Europie zapewniła bibliotekom w kraju rekomendacje umożliwiające funkcjonowanie w nadzwyczajnych warunkach pandemii. W BN uruchomiono specjalną poradnię dla bibliotek i bibliotekarzy oraz newsletter w celu szybkiej komunikacji. Z zadowoleniem, wynikającym z dobrze spełnionego obowiązku, przyjmujemy podziękowania od placówek bibliotecznych za instruktywne i chroniące je zalecenia oraz porady.

Z powodu zamknięcia czytelń BN lub ograniczenia miejsc w czytelniach, podobnie jak innych bibliotek w Polsce, rekordowe wykorzystanie zasobów notował serwis polona.pl. W 2020 roku, w porównaniu do roku 2019, liczba użytkowników wzrosła o 51,5%, a liczba sesji o 50%. Warto

zaznaczyć także olbrzymi wzrost odłon strony o 47% (tj. o prawie 10 mln 300 tys.). Wyraźny skok odnotowano w marcu: stronę polona.pl odwiedziło wówczas ponad 205 tys. indywidualnych użytkowników (to trzy razy więcej niż rok wcześniej w tym samym okresie). Rejestrowano takie sytuacje, kiedy dwa tysiące użytkowników jednocześnie czytało teksty. Polona.pl, aktualnie największa czytelnia biblioteczna w Polsce, zajmuje 15. miejsce na liście odwiedzin w statystykach portalu analitycznego administracji publicznej.

Coraz większe wykorzystanie notuje katalog BN połączony z katalogiem Biblioteki Jagiellońskiej oraz wojewódzkich bibliotek publicznych w Kielcach i Lublinie – z 31 mln w 2019 roku do 53 mln sesji w roku 2020. Należy pamiętać, że pobrań jest faktycznie dużo więcej, bowiem podczas jednej sesji biblioteki mogą pobrać wiele rekordów.

Nowelizacja Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa i powołanie Priorytetu 4 umożliwiło wykonanie prac, na które wcześniej nie starczało funduszy. Najważniejsze było nie tylko przyspieszenie digitalizacji, ale także udostępnienie zasobów cyfrowych w formatach e-bookowych, tworzenie licznych kolekcji na polona.pl, będących dla czytelników innym narzędziem poszukiwania treści, a dla bibliotekarzy mechanizmem ułatwiającym promowanie ukrytych wśród milionów obiektów treści ważnych. Przełomowe znaczenie miało kupowanie licencji niewyłącznych utworów literackich od autorów lub ich spadkobierców. To pierwsza tak skuteczna i masowa akcja, której celem było udostępnienie online utworów literackich autorów objętych ochroną majątkowych praw autorskich, czyli tych, które nie przeszły do domeny publicznej i nie mogą być rozpowszechniane w otwartym Internecie bez zgody właścicieli praw autorskich. Dzięki tej akcji w serwisie polona.pl została udostępniona cała twórczość Zbigniewa Herberta oraz w całości lub w części: Stanisława Barańczaka, Jacka Bocheńskiego, Ernesta Brylla, Tomasza Burka, Leszka Długosza, Stanisława Dygata, Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego, Poli Gojawiczyńskiej, Jarosława Iwaszkiewicza, Kazimiery Iłakowiczówny, Krzysztofa Karaska, Marzanny Kielar, Stefana Kisielewskiego, Juliana Kornhausera, Urszuli Koziół, Jerzego Kronholda, Ryszarda Krynickiego, Stanisława Lema, Antoniego Libery, Piotra Matywieckiego, Mariana Pankowskiego, Joanny Papuzińskiej, Jana Polkowskiego, Tadeusza Różewicza, Antoniego Słonimskiego, Juliana Strykowski, Jacka Trznadła, Adama Zagajewskiego. Należy też wspomnieć o udostępnieniu – we współpracy z Wolnymi Lekturami – części ważnych utworów w postaci audiobooków. Wybrane zostały te dzieła, które do tej pory nie miały swojej wersji audialnej. Nauczycielom prowadzącym lekcje online oraz wykładowcom podczas zajęć akademickich online umożliwiono też korzystanie z 660 kolekcji tematycznych.

Skarbiec BN wzbogacił się – dzięki szczodrej darowiźnie Krystyny Piórkowskiej z Nowego Jorku – o sześć listów Adama Mickiewicza do Alfreda de Vigny’ego, dotyczących m.in. dramatu *Konfederaci barscy*. To kolejny cenny nabytek badaczki, włączony do powiększającej się kolekcji. W tym miejscu pragnę podziękować Pani Krystynie Piórkowskiej za wsparcie finansowe ważnych zakupów oraz osobiste zaangażowanie w odnajdywanie cennych obiektów na aukcjach na całym świecie.

Do Biblioteki Narodowej została również zakupiona kolekcja rękopisów rodziny Tarnowskich z Dzikowa, która dołączyła do zakupionej w latach 2009–2012 kolekcji starodruków oraz autografu *Balladyny*, pozyskanego w roku 1937. Do tego zbioru należy prawie 300 rękopisów średnio-wiecznych i nowożytnych od XIII wieku. To była najcenniejsza kolekcja, znajdująca się obecnie w rękach prywatnych w Polsce. Po wojnie trafiła do Biblioteki Jagiellońskiej, skąd właściciele wycofali ją i przekazali w depozyt muzeum w Tarnobrzegu, z którego znów ją odebrali w 2020 roku. Do bezcennych obiektów kolekcji należą: rękopis kroniki Wincentego Kadłubka z XV wieku; pergaminowy *Kodeks dzikowski* z 1501 roku, zawierający przekład na język polski Statutów Kazimierza Wielkiego; rękopis z XV/XVI wieku, zawierający słynną pieśń Władysława z Gielniowa *Żołtarz Jezusowy*; brewiarz cystersów w Oliwie z XIII wieku, *Summa astrologiae* Jana z Głogowa; *Kormcza* z 1477 roku, zawierająca m.in. przywileje Kazimierza Jagiellończyka dla prawosławnych w Wielkim Księstwie Litewskim oraz kodeks sądowniczy dla Litwy (sudebnik) z 1468 roku. Wymienione przykłady należą do najważniejszych źródeł dziejów państwa i kultury.

Mimo pandemii zakończono przeprowadzkę kolekcji rękopisów i starodruków z Pałacu Rzeczypospolitej do gmachu głównego BN. Dziękuję pracownikom i kierownikom Zakładu Rękopisów i Zakładu Starych Druków oraz innych komórek organizacyjnych zaangażowanych w trudny i odpowiedzialny proces przemieszczania dwóch najcenniejszych kolekcji Biblioteki Narodowej. Wyjątkowe wyrazy uznania przekazuję Katarzynie Ostendzie, kierownik Zakładu Administracyjno-Gospodarczego i Marcinowi Wojtasiowi, pełnomocnikowi dyrektora BN ds. bezpieczeństwa.

Kolejny rok z rządu szczególnie wyrazy wdzięczności kieruję do Dominika Cieszkowskiego, mojego zastępcy, nadzorującego realizację wielu zadań, które w trybie pilnym były realizowane w roku pandemicznym. Podsumowanie tego roku skłania również do podziękowań dla Anny Romaniuk, wieloletniej kierownik Zakładu Rękopisów, która z zapałem prowadzi gromadzenie rękopisów w BN. Tę część działalności BN, dzięki Jej zaangażowaniu, uznaję za jeden z kluczowych sukcesów. W roku 2020 został także opublikowany monumentalny katalog Tek Górskiego, wzorowo opracowany wielkim wysiłkiem przez Patryka Sapałę z Zakładu Rękopisów. Cieszy mnie zakończenie prac nad katalogiem inkunabułów BN, który w języku angielskim wydano dzięki wielu zabiegom pod koniec roku. Osobne podziękowania należą się Barbarze Morawiec, która z dużym

zaangażowaniem kierowała Redakcją Serwisów Internetowych, m.in. koordynując sprawy związane z udzielaniem rekomendacji bibliotekom w czasie pandemii.

Podziękowania kieruję do prof. Piotra Glińskiego, wiceprezesa Rady Ministrów, ministra kultury, dziedzictwa narodowego i sportu oraz Mateusza Adamkowskiego, dyrektora Departamentu Mecenatu Państwa MKDNIŚ, bez których życzliwości dla spraw czytelnictwa i bibliotek nie byłyby możliwe tak szeroko zakrojone prace Biblioteki Narodowej i budowanie ogólnokrajowej sieci bibliotecznej.

Tomasz Makowski
dyrektor Biblioteki Narodowej

ROZDZIAŁ 1

Kalendarium

A. Duménil
Monsieur le Comte
de Vergennes
Paris. Librairie des Sciences

STYCZEŃ

1

Biblioteka Narodowa przywróciła historyczny tytuł bieżącej bibliografii książek. Wydawany przez Bibliotekę Narodową „Przewodnik Bibliograficzny. Urzędowy Wykaz Druków Wydanych w Rzeczypospolitej Polskiej” od początku 2020 roku powrócił do nazwy „Urzędowy Wykaz Druków Wydanych w Rzeczypospolitej Polskiej. Przewodnik Bibliograficzny”. Zmiana tytułu periodyku ma jednoznacznie wskazywać, że jest to państwowy rejestr produkcji wydawniczej w Polsce, zgodnie z tradycją Biblioteki Narodowej, sprzed 1939 roku.

14

W Bibliotece Narodowej odbyło się spotkanie informacyjne na temat bazy Polska UKD Online. Wzięli w nim udział pracownicy bibliotek publicznych, akademickich i pedagogicznych oraz pracownicy naukowcy szkół wyższych. Zaprezentowano etapy realizacji projektu tłumaczenia i adaptacji pliku wzorcowego UKD na język polski. Omówiono bazę UDC MRF Translator i projekt UDC Online, w ramach którego działa Polska UKD Online.

17

Na zaproszenie dr. Tomasza Makowskiego dyrektorzy wojewódzkich bibliotek publicznych i kierownicy działów instrukcyjno-metodycznych wzięli udział w posiedzeniu Krajowej Rady Bibliotecznej. Celem spotkania w BN były

działania i inicjatywy istotne dla rozwoju bibliotek – zmiany w sprawozdawczości bibliotek, łączenie bibliotek z innymi instytucjami kultury oraz zakup nowości wydawniczych.

W Bibliotece Narodowej miało miejsce posiedzenie Rady ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego pod przewodnictwem dyrektora BN dr. Tomasza Makowskiego. Na pierwszym posiedzeniu w tym roku Rada przyjęła sprawozdanie z działalności za rok 2019 oraz ustaliła plan pracy na rok 2020.

LUTY

3

Dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej oraz Ewa Łuczak, dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej, podpisali porozumienie o współpracy. Jej celem jest zapewnienie szybkiej wymiany doświadczeń na potrzeby zadań wykonywanych przez dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej w zakresie wydawania wiążącej informacji stawkowej zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług, przede wszystkim dotyczącej kwalifikacji różnych typów publikacji (np. książka, ulotka, czasopismo, dziennik).

14

Dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej spotkał się z Anną Bernhardt, prezes Stowarzyszenia Instytutu Literackiego „Kultura” z Maisons-Laffitte

we Francji. Celem spotkania było omówienie kontynuacji współpracy pomiędzy instytucjami w zakresie projektu digitalizacji Archiwum Instytutu Literackiego „Kultura”.

27

Dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej i nadinspektor Dariusz Augustyniak, zastępca Komendanta Głównego Policji podpisali porozumienie o współpracy pomiędzy Komendą Główną Policji a Biblioteką Narodową, dopełniające zakres dotychczasowej współpracy obu instytucji. Pierwszym punktem realizacji umowy będzie instalacja terminali wypożyczalni cyfrowej ACADEMICA.

Dzienniki Janusza Eysymonta podarowała BN Halina Eysymont.

Do zbiorów BN trafił album oraz zapisy audycji radiowych Romana Jasińskiego „Rozmaitości muzyczne”, podarowane przez Elżbietę Jasińską.

Materiały uzupełniające do archiwum Zygmunta Mycielskiego (przedwojenne dzienniki, korespondencja, rękopisy muzyczne) podarowała BN Zofia Mycielska-Golik.

MARZEC

19

W wieku 90 lat zmarł Eugeniusz Kabac – prozaik, tłumacz literatury rosyjskiej i włoskiej, członek redakcji „Współczesności”, redaktor „Literatury na Świecie”, w latach 1968–1974 radca kulturalny ambasady PRL w Rzymie, członek ZLP i Pen Clubu, prezes Stowarzyszenia Kultury Europejskiej SEC. Pisarz życzliwie odpowiedział na zaproszenie Biblioteki Narodowej do udziału w projekcie „Kolekcja polskiej literatury współczesnej”. Podarował BN rękopisy i maszynopisy ze swojego archiwum.

28

W wieku 90 lat zmarła Zofia Krajewska. W latach 1970–1992 pracowała w Zakładzie Rękopisów Biblioteki Narodowej. Stworzyła wzorcowy dla kolejnych pokoleń tom XIII katalogu rękopisów z zakresu archiwów rodzinnych i spuścizn literackich XIX i XX wieku, wydany drukiem w roku 1997. Miłośniczka i wybitna znawczyni twórczości Stanisława Wyspiańskiego, była konsultantem reżyserów realizujących *Wyzwolenie*.

29

Zmarł Krzysztof Penderecki (1933–2020), światowej sławy kompozytor, dyrygent i pedagog. Do zbiorów Biblioteki Narodowej należą dwa cenne rękopisy muzyczne Krzysztofa Pendereckiego, pochodzące z wczesnego okresu jego

twórczości: *Cantata in honorem Almae Matris Universitatis Jagellonicae sescentos abhinc annos fundatae: na dwa chóry mieszane i orkiestrę symfoniczną*, opublikowana w 1964 roku, oraz skomponowana w 1973 roku *I Symfonia*. W Bibliotece Narodowej znajduje się również korespondencja Krzysztofa Pendereckiego i Zygmunta Mycielskiego z lat 1968–1983.

KWIECIEŃ

2

W wieku 107 lat zmarła Walentyna Janta-Połczyńska, sekretarka i tłumaczka premiera polskiego rządu na uchodźstwie w czasie II wojny światowej, generała Władysława Sikorskiego, żona Aleksandra Janty-Połczyńskiego (1908–1974), wybitnego dziennikarza, pisarza i zasłużonego dla kultury działacza polskiej emigracji w USA. W roku 1994 Zakład Rękopisów BN wzbogacił się o cenny dar Walentyny Janty-Połczyńskiej – wspólne archiwum małżonków, które w ciągu następnych lat ofiarodawczyni uzupełniała o kolejne materiały. W 2009 roku, nakładem Wydawnictwa BN, ukazał się zbiór korespondencji Jerzego Giedroycia i Aleksandra Janty-Połczyńskiego z lat 1947–1974, opracowany przez Pawła Kądziałę. W 2011 roku BN wydała drukiem *Katalog rękopisów Archiwum Aleksandra Janty-Połczyńskiego*, którego pierwszy egzemplarz podczas pobytu w Nowym Jorku dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej wręczył Walentynie Janta-Połczyńskiej w dniu 7 maja 2011 roku.

23

W formie zwięzłego raportu opublikowano wyniki badań czytelnictwa za 2019 rok. Jak wynika z raportu Biblioteki Narodowej, w 2019 roku można odnotować trwałe zatrzymanie spadku czytelnictwa, a nawet niewielki wzrost deklaracji czytelnicznych. Jest to w pewnej mierze wynik dobrej koniunktury, która pozwoliła na wzmoczone zakupy nowości książkowych, ale również podsycała zainteresowań czytelnicznych przez ekranizacje, seriale czy gry komputerowe.

26

Biblioteka Narodowa otrzymała z Biblioteki Fundacji Rodzinnej Blochów w Nowym Jorku informację o unikatowym egzemplarzu Księgi Eklezjastesa (*Ecclesiastes, qui apud Hebraeos Coeleth dicitur libellus*). Starodruk został wydrukowany w 1522 roku w Krakowie przez Hieronima Wietora, znamienitego typografa epoki renesansu. Dzięki zgodzie Fundacji skany Księgi Eklezjastesa zostaną umieszczone w bibliotece cyfrowej polona.pl.

29

Uruchomiono poradnię dla bibliotekarzy, pomagającą im również w prowadzeniu bibliotek m.in. w warunkach epidemii.

MAJ

10

W wieku 60 lat zmarł Leszek Bielski, wybitny projektant graficzny, specjalizujący się w systemach identyfikacji wizualnej, plakatach, znakach graficznych i grafice wydawniczej. Dla Wydawnictwa Biblioteki Narodowej opracował szatę graficzną *Katalogu zachowanych rękopisów Biblioteki Zaluskich – pierwszej polskiej Biblioteki Narodowej*, który ukazał się w grudniu 2019 roku. Był to jeden z Jego ostatnich projektów.

14

Laureatką tegorocznej Nagrody Literackiej imienia Marka Nowakowskiego, której mottem są słowa patrona: „Nie jesteśmy znikąd”, została Marta Kwaśnicka, autorka zbioru opowiadań *Pomyłka*, stanowiących przykład „wyrafinowanej literackiej analizy tożsamości człowieka”. Utwory zamieszczone w nagrodzonym tomie, charakteryzujące się precyzją myśli i subtelnością stylu, są próbą stworzenia portretu pokolenia dojrzewającego w niepodległej Polsce.

26

Nagrodę Naukową SBP im. Adama Łysakowskiego w kategorii „prace o charakterze praktyczno-wdrożeniowym” przyznano opracowaniu dr Jolanty Hys i Joanny Kwiatkowskiej z Instytutu Bibliograficznego Biblioteki Narodowej, dotyczącemu nowych tablic skróconych

UKD. Ukazało się ono pod tytułem *Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta: wydanie skrócone dla bieżącej bibliografii narodowej i bibliotek publicznych. Publikacja Konsorcjum UKD nr 102 autoryzowana przez Konsorcjum UKD na podstawie licencji PL2019/01.*

30

Biblioteka Narodowa objęła honorowym patronatem XIX Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom. Tegoroczna edycja odbywała się w dniach od 30 maja do 7 czerwca pod hasłem „Cała Polska czyta dzieciom o zwierzętach”. Z uwagi na sytuację epidemiczną Tydzień Czytania miał miejsce po raz pierwszy w przestrzeni wirtualnej, a związane z nim materiały udostępniono na stronie internetowej www.calapolskaczytadzieciom.pl.

CZERWIEC

25

Podpisano umowę na realizację projektu „Patrimonium – zabytki piśmiennictwa”. To kontynuacja digitalizacji zbiorów specjalnych – w tym najważniejszych zabytków narodowego zasobu bibliotecznego – Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej i udostępnienie ich za pośrednictwem biblioteki cyfrowej polona.pl w celu wykorzystania m.in. na potrzeby naukowe, artystyczne, historyczne i edukacyjne. W efekcie realizacji projektu do otwartych zasobów online trafi ponad 140 tysięcy obiektów cyfrowych.

30

Kolekcja rękopisów rodziny Tarnowskich z Dzikowa została zakupiona przez BN.

LIPIEC

27

Biblioteka Narodowa podpisała umowę z Agnieszką Kołakowską, córką i spadkobierczynią prof. Leszka Kołakowskiego, o przekazaniu w darze książek tworzących Jego osobistą bibliotekę. Przedmiotem darowizny jest księgozbiór prof. Leszka Kołakowskiego, liczący kilka tysięcy woluminów. Kolekcja została już sprowadzona z Oksfordu do Biblioteki Narodowej. W 2010 roku, zgodnie z wolą prof. Leszka Kołakowskiego, wdowa po nim – Tamara Kołakowska – przekazała w darze Bibliotece Narodowej Jego spuściznę rękopiśmienną. Nakładem Biblioteki Narodowej ukazał się *Katalog Archiwum Leszka Kołakowskiego*.

SIERPIEŃ

20

Zmarł prof. Andrzej Walicki (1930–2020), wybitny znawca dziejów myśli i filozofii rosyjskiej, współtwórca „warszawskiej szkoły historii idei”, profesor w Instytucie Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk, wieloletni

wykładowca Australijskiego Uniwersytetu Narodowego w Canberze i Uniwersytetu Notre Dame w Stanach Zjednoczonych. W 2018 roku prof. Andrzej Walicki podarował Bibliotece Narodowej listy od Adama Schaffa i Leszka Kołakowskiego, a w swoje 90. urodziny, w maju 2020 roku, przekazał licencję do własnych książek, które udostępniane są w bibliotece cyfrowej polona.pl.

29

Imieniny Jana Kochanowskiego – literacki piknik Biblioteki Narodowej, którego bohaterem był tym razem Leopold Tyrmand, odbył się już po raz dziewiąty, tradycyjnie w warszawskim Ogrodzie Krasińskich. Warszawiacy mieli okazję, zachowując zasady reżimu sanitarnego, uczestniczyć w spotkaniach z pisarzami, w koncertach i spektaklach, a także w popularnym meczu poetyckim dwóch drużyn aktorów. Miłośnicy Kochanowskiego i Tyrmanda mogli też śledzić poszczególne punkty programu w mediach społecznościowych, co nadało całemu wydarzeniu cech imprezy multimedialnej.

WRZESIEŃ

1

Biblioteka Narodowa i Fundacja im. Kościelskich w Genewie podpisały umowę o współpracy, która obejmuje działania związane z organizacją uroczystości wręczenia Nagrody Kościelskich oraz z prowadzeniem czynności promocyjnych

na rzecz Nagrody. Z powodu pandemii i braku możliwości zorganizowania obrad jury we właściwych warunkach, postanowiono odroczyć do przyszłego roku przyznanie Nagrody Kościelskich 2020.

4

Daniel Passent podarował Bibliotece Narodowej własne archiwum.

5

W trakcie dziewiątej odsłony akcji Narodowe Czytanie, organizowanej przez Prezydenta RP od 2012 roku, czytano dramat Juliusza Słowackiego *Balladyna* – wybitne dzieło polskiego romantyzmu.

9–14

Odbyła się XXIV edycja warszawskich Spotkań Konserwatorskich „Sztuka Konserwacji”, których współorganizatorem była Biblioteka Narodowa. Ważnym punktem programu wydarzenia była sesja poświęcona konserwacji zbiorów bibliotecznych pod merytorycznym patronatem Biblioteki Narodowej, zorganizowana 11 września w Domu Artysty Plastyka przy ul. Mazowieckiej 11a.

PAŹDZIERNIK

1

Zbiory Biblioteki Narodowej wzbogaciły cenne dokumenty królewskie z XVIII wieku (listy i pisma Augusta II oraz Fryderyka Augusta). Zostały

one zakupione na aukcji w Stanach Zjednoczonych przez Krystynę Piórkowską. Dzięki zabiegom Fundacji Kościuszkowskiej, reprezentowanej przez Marka Skulimowskiego, oraz finansowemu wsparciu Pani Piórkowskiej listy trafiły do BN.

7

Do zbiorów BN pozyskano zbiór listów i rysunków Ernesta Czerpera do Gustava Richtera.

Ruszył serwis dla bibliotekarzy pod nazwą Poradnia Biblioteki Narodowej. W Poradni można uzyskać odpowiedzi na pytania dotyczące działalności bibliotek, nie tylko w trudnym okresie pandemii. Uzupełnieniem Poradni BN jest newsletter „Poradnik i Biuletyn BN”.

10

Zmarł Edward Krasowski (1944–2020). W Bibliotece Narodowej pracował w latach 2004–2010 na stanowisku zastępcy dyrektora ds. wydawniczych, zastępcy dyrektora ds. administracyjno-technicznych i głównego specjalisty w Sekretariacie Naukowym.

13

W siedzibie BN odbyła się uroczystość przekazania cennych listów zakupionych przez Krystynę Piórkowską w Stanach Zjednoczonych Ameryki. Do zbiorów BN, dzięki pomocy Fundacji Kościuszkowskiej, trafiły listy: księcia Józefa Poniatowskiego, księcia Adama Czartoryskiego, Herberta Hoovera i Marii Skłodowskiej-Curie.

16

Odbyła się międzynarodowa prezentacja *Katalogu zachowanych rękopisów Biblioteki Załuskich – pierwszej polskiej biblioteki narodowej*. W spotkaniu online uczestniczyli dyrektorzy Bibliotek Narodowych Polski i Rosji – dr Tomasz Makowski i prof. Alexander Vershinin, Ewa Ziółkowska – dyrektor Instytutu Polskiego w Sankt Petersburgu oraz autorzy publikacji: dr Krzysztof Kossarzecki, dr Tomasz Szwaciński, dr Olga Bleskina i dr Natalia Elagina. *Katalog* dokumentuje wszystkie ocalałe z zawieruchy dziejowej zabytki rękopiśmiennicze przechowywane niegdyś w Bibliotece Rzeczypospolitej Załuskich zwanej. Jest ukoronowaniem naukowych działań specjalistów i zamyka kolejny ważny etap wspólnych prac bibliotekarzy z Polski i Rosji.

20

W wieku 64 lat zmarł Witold Przybyszewski. Był kierownikiem Sekcji Dokumentacyjno-Informacyjnej w Zakładzie Bibliotekoznawstwa Instytutu Książki i Czytelnictwa Biblioteki Narodowej. Jako bibliotekoznawca zajmował się bibliotekami publicznymi, ich powiązaniem z samorządami lokalnymi, statystyką biblioteczną oraz budownictwem bibliotecznym i wyposażeniem technicznym bibliotek publicznych. W Bibliotece Narodowej pracował od 1 maja 1980 do 31 sierpnia 1999 roku. W bogatym dorobku zawodowym Witolda Przybyszewskiego w Bibliotece Narodowej na szczególną uwagę zasługuje uczestnictwo

w badaniach nad sytuacją bibliotek publicznych po ich usamorządowieniu (w roku 1990).

26

Kapituła Nagrody Skrzydła IT w Administracji przyznała nagrodę w kategorii e-Kultura i e-Edukacja projektowi „Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej” (zakończonemu w styczniu 2020 roku), który wzbogacił zasoby biblioteki cyfrowej polona.pl o ponad milion obiektów cyfrowych należących do domeny publicznej – książek, czasopism, rękopisów, starodruków, map, rysunków, grafik, fotografii, pocztówek, nut i druków ulotnych.

Jury 60. edycji Konkursu Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek „Najpiękniejsze Książki Roku” 2019 przyznało nagrodę publikacji *Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta. Wydanie skrócone dla bieżącej bibliografii narodowej i bibliotek publicznych* autorstwa dr Jolanty Hys i Joanny Kwiatkowskiej z Pracowni UKD Biblioteki Narodowej. PTWK oceniło 187 nadesłanych tytułów. Książka wydana przez Bibliotekę Narodową została doceniona w kategorii „Słowniki, encyklopedie, leksykony, poradniki”. Za jej projekt graficzny i skład odpowiadała Izabela Jurczyk.

29

W wieku 97 lat zmarł profesor Andrzej Półtawski, filozof, specjalista w zakresie

antropologii filozoficznej i teorii poznania, znawca fenomenologii, filozofii chrześcijańskiej i personalizmu. Był jednym z najwybitniejszych polskich myślicieli. W 2019 roku Profesor podarował Bibliotece Narodowej zbiór prac swego ojca, wybitnego polskiego grafika i typografa, Adama Jerzego Półtawskiego (1881–1952). Dar obejmuje ponad 100 obiektów, które dokumentują dorobek artysty w dziedzinie znaków książkowych. W zbiorze tym znajdują się także ekslibrisy. Uzupełnienie zbioru stanowią materiały warsztatowe w postaci fotografii, kart pocztowych i innych druków, służące artyście do pracy koncepcyjnej i przygotowania projektów. Całość doskonale prezentuje działalność wybitnego typografa, autora narodowych krojów pisma Antykwą oraz Medieval Polski i jest świetnym przykładem osiągnięć polskiej sztuki książki XX wieku.

30

Prof. dr hab. Piotr Gliński, wiceprezes Rady Ministrów, minister kultury i dziedzictwa narodowego powołał, na podstawie art. 6 ust. 2b ustawy z dnia 27 czerwca 1997 roku o bibliotekach, Radę ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego na lata 2020–2024. Przewodniczącym Rady w nowej kadencji został dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej.

LISTOPAD

1

W wieku 72 lat zmarł Janusz Szuber, wybitny poeta, eseista, felietonista. W 2015 roku życzliwie odpowiedział na zaproszenie Biblioteki Narodowej do „Kolekcji polskiej literatury współczesnej”, przekazując Narodowej Książnicy rękopisy wierszy (m.in. z tomów: *Mojość*, *Czerteż*, *Wpis do ksiąg wieczystych*, *Las w lustrach*) i tekstów z gatunku prozy poetyckiej.

5

Do zbiorów BN włączono listy Tymoteusza Karpowicza do Györgya Gömöriego.

11

W wieku 69 lat zmarł Adam Stopa, doktor filozofii, wybitny specjalista w zakresie opracowania rzeczowego dokumentów. Był emerytowanym pracownikiem Połączonych Bibliotek Wydziału Filozofii i Socjologii UW, Instytutu Filozofii i Socjologii PAN oraz Polskiego Towarzystwa Filozoficznego, a wcześniej wieloletnim pracownikiem Zakładu „Przewodnika Bibliograficznego” Biblioteki Narodowej. Duże znaczenie miały jego prace z zakresu Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej. Był współautorem wydanych w 1997 roku tablic *Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta: publikacja nr UDC-P022 autoryzowana przez Konsorcjum UKD nr licencji UDC-9709* oraz autorem wielu artykułów poświęconych opracowaniu rzeczowemu i Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej.

W ramach zakupów aukcyjnych pozyskano do zbiorów BN sześć listów Adama Mickiewicza do Alfreda de Vigny’ego, dotyczących m.in. dramatu *Konfederaci barscy* (dzięki szczodrej darowiźnie Krystyny Piórkowskiej z Nowego Jorku) oraz listy Marii Konopnickiej do Elizy Orzeszkowej.

23

Kolekcje muzyczne BN wzbogaciły się o *Adagio du 3me Caprice pour Violon* Karola Lipińskiego.

Zbiory BN uzupełniły rękopisy muzyczne z XVIII/XIX wieku, podarowane przez Jeremiusza Glenska.

29

Biblioteka Narodowa otrzymała nagrodę honorową w ramach Dorocznej Nagrody Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za koordynację obchodów Roku Gustawa Herlinga-Grudzińskiego. Nagroda została przyznana w kategorii „Ochrona dziedzictwa kulturowego za granicą” nie tylko za koordynację obchodów Roku Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, lecz także za digitalizację dorobku Pisarza, wydanie *Katalogu Archiwum Gustawa Herlinga-Grudzińskiego w Fundacji „Bibliotheca Benedetto Croce”* w opracowaniu Joanny Borysiak oraz uruchomienie serwisu internetowego poświęconego życiu i twórczości autora *Innego świata*.

GRUDZIEŃ

2

Podczas odbywającego się zdalnie Zgromadzenia Ogólnego bibliotek należących do Bibliotheca Baltica, organizacji zrzeszającej biblioteki różnych typów z krajów kulturowo związanych z basenem Morza Bałtyckiego, podjęto decyzję o możliwości odbycia kolejnego, 15. Sympozjum Bibliotheca Baltica w Szczecinie w formie hybrydowej lub online, zależnie od sytuacji pandemicznej. Do składu Zarządu w wyborach dokooptowano Andrisa Vilksa – dyrektora Biblioteki Narodowej Łotwy, Jürgena Warmbrunna – dyrektora Biblioteki Instytutu Herdera w Marburgu oraz Tomasza Gruszkowskiego z Biblioteki Narodowej – szefa ośrodka IFLA Preservation and Conservation Centre for digital preservation, działającego przy BN.

16

Odbyło się inauguracyjne posiedzenie Rady ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego w kadencji 2020–2024. Obrady toczyły się zdalnie pod przewodnictwem dr. Tomasza Makowskiego, dyrektora Biblioteki Narodowej. Gremium dokonało wyboru wiceprzewodniczącego, którym – na wniosek dyr. dr hab. Remigiusz Sapa, wicedyrektor Biblioteki Jagiellońskiej ds. naukowych, oraz powołało zespół roboczy do rozpatrzenia wniosku Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu o włączenie wskazanych obiektów

ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu do narodowego zasobu bibliotecznego.

20

Nagrodę Literacką Skrzydła Dedala, przyznawaną przez Bibliotekę Narodową, otrzymała Małgorzata Musierowicz, autorka i ilustratorka książek dla dzieci i młodzieży, w tym cyklu dwudziestu dwóch powieści o nadrzędnym tytule *Jeźycjada*. Jury wyróżniło laureatkę za „całokształt twórczości, w której z odwagą, humorem i przenikliwością uchwycone zostało piękno i dobro codziennego życia w sposób wolny od banału i kiczu. Za pochwałę etosu inteligenta, wysokiej próby kunszt literacki i swadę narracyjną”.

22

Biblioteka Narodowa rozstrzygnęła konkurs na ekslibris księgozbioru Czesława Miłosza. Księgozbiór to 8235 woluminów – gromadzonych przez ponad 40 lat i starannie dobieranych. Stanowi on część Archiwum Czesława Miłosza, przechowywanego w Berkeley, a następnie w Oakland, które Biblioteka Narodowa zakupiła w 2012 roku od spadkobierców Noblisty. Zwycięski projekt, autorstwa pani Magdaleny Błażków, wykorzystuje literę „M”, a więc inicjał nazwiska Czesława Miłosza. Inicjałowi nadano kształt przypominający księgę, a w dolnej części grafiki umieszczono otwarte drzwi, zapraszające niejako do zapoznania się ze zbiorami Pisarza.

ROZDZIAŁ 2

Gromadzenie

---

zbiorów

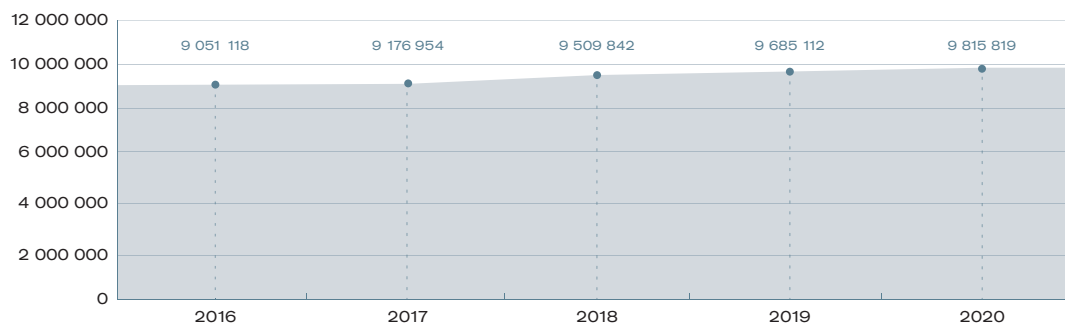
Gromadzenie i wieczyste archiwizowanie dorobku piśmienniczego Rzeczypospolitej Polskiej jest nadrzędnym zadaniem Biblioteki Narodowej. Gromadzeniem objęte są publikacje krajowe: książki i czasopisma, druki ulotne (dokumenty życia społecznego), mapy (publikacje kartograficzne), nuty (dokumenty muzyczne), nagrania (dokumenty dźwiękowe i audiowizualne), publikacje elektroniczne, ryciny, rysunki, fotografie (dokumenty ikonograficzne), a także rękopisy. Włączane do zbiorów i archiwizowane są również publikacje polskie lub dotyczące Polski ukazujące się poza jej granicami, piśmiennictwo innych narodów powstające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przechowywane niegdyś w historycznych polskich księgozbiorach, a także najważniejsze współczesne publikacje zagraniczne z zakresu humanistyki. BN jako biblioteka naukowa prenumeruje również najważniejsze czasopisma zagraniczne i bazy danych.

Na koniec 2020 roku zbiory Biblioteki Narodowej, obejmujące książki (wydawnictwa zwarte) od 1801 roku, czasopisma (wydawnictwa ciągłe) od 1801 roku, druki ulotne (dokumenty życia społecznego), dokumenty elektroniczne, rękopisy, starodruki (XV–XVIII wieku), nuty (dokumenty muzyczne), nagrania dźwiękowe i audiowizualne (dokumenty dźwiękowe i audiowizualne), ryciny, rysunki, fotografie (dokumenty ikonograficzne), mapy (dokumenty kartograficzne) i mikrofilmy liczyły 9 815 819 wol./j./plików (w 2019 r. – 9 685 112 wol./j./plików), a wraz z dubletami, których było 39 575 wol./j./plików, łącznie 9 855 394 wol./j./plików. Zbiory BN przechowuje się w magazynach, które zajmują powierzchnię ok. 13 000 m².

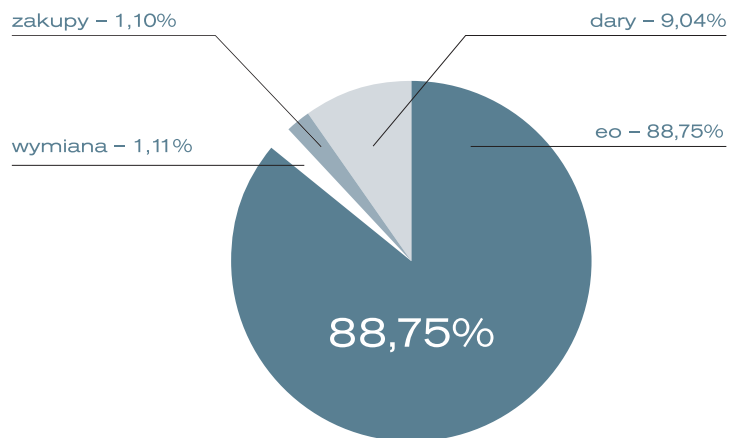
Zbiory zgromadzone w 2020 roku, objęte rejestracją, pochodziły z:

- » wpływu egzemplarza obowiązkowego – 132 780 wol./j./plików (w 2019 r. – 158 571 wol./j./plików)
- » zakupów – 1633 wol./j./plików (w 2019 r. – 1741 wol./j./plików)
- » wymiany krajowej i zagranicznej – 1667 wol./j./plików (w 2019 r. – 4845 wol./j./plików)
- » darów – 13 533 wol./j./plików (w 2019 r. – 10 113 wol./j./plików)
- » łącznie 149 613 wol./j./plików (w 2019 r. – 175 270 wol./j./plików).

TEMPO GROMADZENIA ZBIORÓW W BIBLIOTECE NARODOWEJ W LATACH 2016–2020 W WOL./J./PLIKACH (BEZ DUBLETÓW)

WPŁYW MATERIAŁÓW BIBLIOTECZNYCH WEDŁUG SPOSOBU NABYCIA W 2020 ROKU

WPLYW MATERIAŁÓW BIBLIOTECZNYCH OBJĘTYCH REJESTRACJĄ ZGiUZ
W 2020 ROKU

RODZAJ PUBLIKACJI	JEDN.	ŹRÓDŁO POZYSKANIA				
		EGZEMPLARZ OBOWIĄZKOWY	ZAKUP	WYMIANA	DARY	RAZEM
KSIĄŻKI (WYDAWNICTWA ZWARTE)	WOL.	58 700	724	1 227	3 888	64 539
CZASOPISMA (WYDAWNICTWA CIĄGŁE)*	TYT.	6 813	224	362	2 339	9 738
DRUKI ULOTNE (DOKUMENTY ŻYCIA SPOŁECZNEGO)	J.	7 674	9	60	6 036	13 779
NAGRANIA DŹWIĘKOWE I AUDIOWIZUALNE**	J.	6 403	491	4	299	7 197
PUBLIKACJE ELEKTRONICZNE***	PLIKI	51 265	0	8	106	51 379
ZBIORY SPECJALNE, W TYM:	WOL./J					
- RĘKOPISY****	J.		27	0		27
- STARODRUKI	WOL.		42	2	6	50
- IKONOGRAFIA	J.		43	0	75	118
- MAPY	J.	1 339	32	2	394	1 767
- NUTY	J.	586	41	2	390	1 019
RAZEM	WOL./J.	132 780	1 633	1 667	13 533	149 613

* Wpływ egzemplarza obowiązkowego czasopism w 15 169 rocznikach.

**Podane liczby nie obejmują darów przyjmowanych bezpośrednio przez Zakład Zbiorów Dźwiękowych i Audiowizualnych. Dane dotyczące zakupu, wymiany i darów odnoszą się do nadanych akcesji.

*** W tej liczbie znajdują się egzemplarze obowiązkowe publikacji elektronicznych wpływające bezpośrednio do Zakładu Katalogowania Dziedziny oraz innych komórek BN.

**** Rejestracją ZGiUZ nie są objęte dary przyjmowane przez Zakład Rękopisów. W rubryce zawierającej liczbę zakupionych jednostek podano liczbę pełnych kolekcji, a nie sumę wchodzących w ich skład obiektów.

SZCZEGÓŁOWY STAN LICZEBNY ZBIORÓW
BIBLIOTEKI NARODOWEJ (STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R.)*

LP.	RODZAJ DOKUMENTÓW	JEDNOSTKA	ZBIORY	DUBLETY
1.	ZBIORY GŁÓWNE (1.1-1.4)	WOL./J./PLIKI	7 944 388	
1.1	KSIĄŻKI (WYDAWNICTWA ZWARTE) OD 1801 R., W TYM:	WOL.	3 408 943	
1.1.1	ZE ZBIORÓW BIBLIOTEKI ORDYNACJI KRASIŃSKICH	WOL.	51 558	
1.1.2	DRUKI NOWSZE WILANOWSKIE	WOL.	21 112	
1.1.3	ZBIORY BIBLIOLOGICZNE	WOL.	511 179	
1.2	CZASOPISMA (WYDAWNICTWA CIĄGŁE) OD 1801 R.	WOL.	1 214 131	
1.3	DRUKI ULOTNE (DOKUMENTY ŻYCIA SPOŁECZNEGO)	J.	2 819 059	
1.4	PUBLIKACJE ELEKTRONICZNE	PLIKI	502 255	
2.	ZBIORY SPECJALNE (2.1-2.8)	WOL./J.	1 871 431	
2.1.	RĘKOPISY	WOL./J	33 807 WOL./23 485 J.	
2.2.	STARODRUKI	WOL.	183 668	
2.3	NUTY	J.	135 296	
2.4	NAGRANIA DŹWIĘKOWE I AUDIOWIZUALNE	J.	286 092	
2.5	RYCINY, RYSUNKI, FOTOGRAFIE (DOKUMENTY IKONOGRAFICZNE)	J.	390 825	
2.6	MAPY	J.	143 502	
2.7	MIKROFORMY	J.	274 794	
2.8	ZBIÓR NEGATYWÓW	J.	423 447	
	RAZEM	WOL./J./PLIKÓW	9 815 819	39 575
	ZBIORY I DUBLETY RAZEM	WOL./J./PLIKÓW		9 855 394

* Stan zbiorów BN nie obejmuje zbiorów Biblioteki Donacji Pisarzy Polskich.

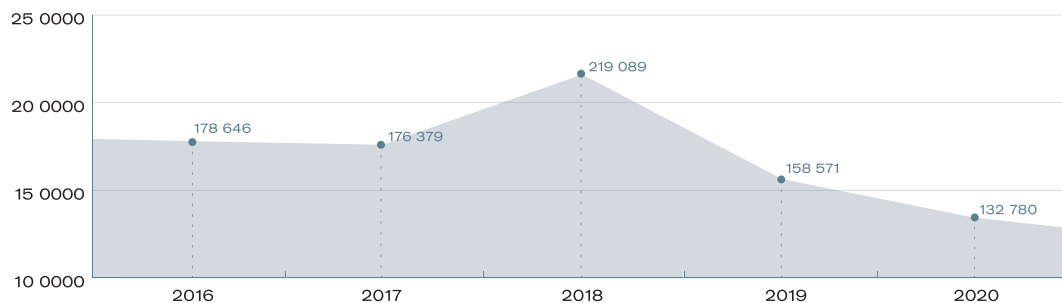
Egzemplarz obowiązkowy

W 1780 roku pierwsza Biblioteka Narodowa – Biblioteka Rzeczypospolitej, zwana Biblioteką Załuskich – uzyskała prawo do otrzymywania bezpłatnych egzemplarzy wszystkich książek publikowanych na terytorium polskim. Przywilej ten potwierdziły dla Biblioteki Narodowej władze II Rzeczypospolitej. Obecnie na mocy ustawy o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych z 7 listopada 1996 roku oraz rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki z 6 marca 1997 roku w sprawie wykazu bibliotek uprawnionych do otrzymywania egzemplarzy obowiązkowych poszczególnych rodzajów publikacji oraz zasad i trybu ich przekazywania, a także zmieniającego je Rozporządzenia z 24 maja 1999 roku, Bibliotece Narodowej przekazywane są po dwa egzemplarze wszystkich publikacji wydawanych w Polsce: książek, czasopism, gazet, druków muzycznych, atlasów, map, globusów oraz druków ulotnych dokumentujących życie społeczne, jak również dokumentów dźwiękowych, audiowizualnych i elektronicznych. Stanowi to uregulowaną prawnie podstawę tworzenia przez Narodową Książnicę kompletnego archiwum piśmiennictwa polskiego, co służy, podobnie jak w innych krajach, zachowaniu dziedzictwa kulturowego, opracowywaniu bibliografii narodowej i sporządzaniu statystyki wydawniczej.

W 2020 roku rejestracją objęto 132 780 wol./j./plików (w 2019 r. – 158 571 wol./j./plików), przekazanych Bibliotece Narodowej przez wydawców w ramach egzemplarza obowiązkowego. W stosunku do całości wpływu materiałów bibliotecznych egzemplarz obowiązkowy stanowił 88,75% (w 2019 r. – 90,40%).

Od 2012 roku obowiązują w BN nowe zasady rejestracji wstępnej egzemplarza obowiązkowego, dzięki którym zminimalizowano wewnętrzne procedury związane z wpływem egzemplarza obowiązkowego, co znacznie przyspieszyło proces katalogowania zbiorów (zwłaszcza książek i czasopism), przekazywanych jako egzemplarz obowiązkowy do BN. Rejestracją zajmują się poszczególne Zakłady: książek – Zakład Katalogowania Dziedzicowego, czasopism – Zakład Czasopism, druków ulotnych – Zakład Dokumentów Życia Społecznego, nagrań dźwiękowych i audiowizualnych – Zakład Zbiorów Dźwiękowych i Audiowizualnych, publikacji elektronicznych – Zakład Katalogowania Dziedzicowego, nut – Zakład Zbiorów Muzycznych, map – Zakład Zbiorów Kartograficznych. Dzięki zmianie każdy egzemplarz obowiązkowy, po rejestracji w Kancelarii BN, następnego dnia rano dostarczany jest do odpowiedniego zakładu i od razu przydzielany katalogerom. Czas katalogowania nie przekracza doby – pełne opisy formalne i rzeczowe, wprowadzane przez tę samą osobę, w dniu następnym widoczne są już w katalogu BN. Podczas pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 okres ten uległ nieznacznemu wydłużeniu. Po sporządzeniu opisu każda publikacja otrzymuje wszystkie znaki własnościowe i zostaje zabezpieczona przed wyniesieniem poza BN.

WPŁYW EGZEMPLARZA OBOWIĄZKOWEGO W LATACH 2016–2020 (W WOL./J./TYT./PLIKACH)

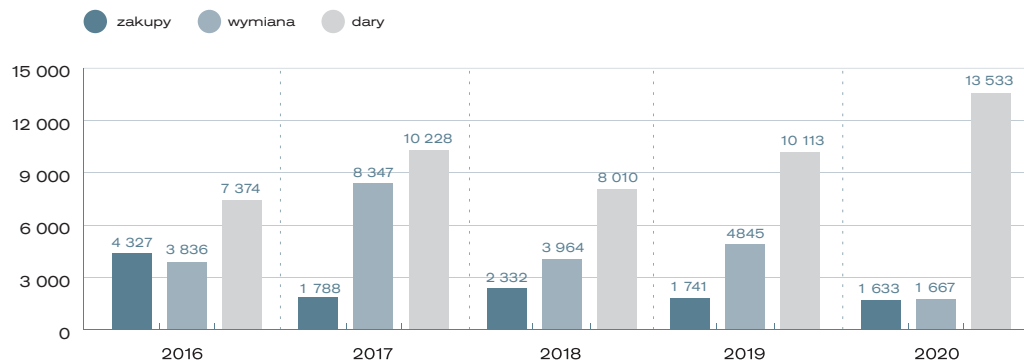
WPŁYW EGZEMPLARZA OBOWIĄZKOWEGO WEDŁUG TYPÓW DOKUMENTÓW W LATACH 2016–2020 (W WOL./J./TYT./PLIKACH)

ROK	KSIĄŻKI	CZASOPISMA	DRUKI ULOTNE	PUBLIKACJE ELEKTRONICZNE	NAGRANIA DŹWIĘKOWE I AUDIOWIZUALNE	ZBIORY SPECJALNE
2016	66 405	7 742	37 663	54 320	9 486	3 103
2017	67 170	7 410	38 732	51 402	9 272	2 393
2018	64 069	7 156	32 387	105 384	7 945	2 148
2019	67 037	6 978	16 563	56 922	8 549	2 522
2020	58 700	6 813	7 674	51 265	6 403	2 981

Zakupy, wymiana i dary

Publikacje powstałe przed powołaniem BN, Narodowa Książnica kupuje w antykwiariatach krajowych i zagranicznych, na aukcjach i od osób prywatnych, otrzymuje w darze od osób prywatnych oraz instytucji krajowych i zagranicznych lub wymienia z innymi bibliotekami krajowymi i zagranicznymi. Podobnie postępuje z publikacjami, których brakuje w zasobie BN z powodu strat wojennych lub nieprzekazania egzemplarza obowiązkowego przez zobowiązany do tego podmiot.

WPŁYW MATERIAŁÓW BIBLIOTECZNYCH WEDŁUG SPOSOBU NABYCIA
(ZAKUPY, WYMIANA, DARY) W LATACH 2016–2020 (W WOL./J./PLIKACH)

Zakup zabytkowych dzieł narodowego piśmiennictwa pojawiających się na rynku antykwarycznym, a także pozyskiwanie najcenniejszych kolekcji prywatnych, uzupełnia zasób Narodowej Książnicy znacznie zdekompletowany w czasie II wojny światowej. W strukturze BN działa Samodzielne Stanowisko Pracy do spraw Zakupu Materiałów Bibliotecznych, którego zadaniem jest gromadzenie informacji o ofertach zakupu materiałów bibliotecznych kierowanych do komórek merytorycznych, jak również przekazywanie komórkom informacji o katalogach i aukcjach antykwarycznych oraz przedstawianie do akceptacji Dyrekcji BN wytypowanych materiałów wraz z ich wyceną.

W 2020 roku pracownicy Biblioteki Narodowej brali udział w 23 aukcjach antykwarycznych, podczas których zakupiono 335 pozycji katalogowych (w tym: 10 rękopisów, 38 starodruków, 23 czasopisma, 27 map, 37 druków muzycznych, 7 druków ulotnych oraz 193 wol./j. książek). Rozpatrzono również 21 ofert zgłoszonych do sprzedaży przez osoby prywatne (oferty rękopisów, dokumentów dźwiękowych, czasopism i książek), z których zakupiono 11 rękopisów, 39 książek, 4 czasopisma, 1 mapę, 3 druki muzyczne i 242 dokumenty dźwiękowe. Łącznie w 2020 roku zakupiono 1633 wol./tyt./j. (w 2019 r. – 1741 wol./tyt./j.)

W 2020 roku Biblioteka Narodowa uzupełniła swoje zbiory o bardzo cenne materiały rękopiśmienne, wśród zakupionych obiektów na szczególną uwagę zasługuje 6 listów Adama Mickiewicza do Alfreda de Vigny'ego, pozyskanych ze środków przekazanych przez Krystynę Piórkowską. Listy poety znalazły wyjątkowe miejsce w aktualnej edycji Sprawozdania Biblioteki Narodowej.

Zbiory BN wzbogaciły się także o rzadkie druki. Znalazły się wśród nich następujące pozycje: *Apostol*. Wilno, w Tipogr. Mamonicznej, 1591/1592; Hieronim Zahorowski, *Secreta monita; ou advis secrets de la Societé de Jesus*. A Paderborne [prawdopodobnie Paryż], 1661; *Copia litterarum ad Sacram Caesarem Majestatem a Rege Poloniae scriptarum post titulos consuetos*. B.m., b.dr., 1683.

Wśród muzykaliów niezwykle ważne dla upowszechniania wiedzy o historycznych źródłach muzycznych edycje tomowe z serii Monumenta Musicae in Polonia realizowanej przez warszawski Instytut Sztuki PAN oraz kolejne części Fontes Musicae In Polonia, wydawnictwa naukowego Sub Lupa. Dzięki temu, nutowy repertuar poszerzył się o – odkryte w rękopisach i zredagowane na nowo przez wybitnych badaczy i muzykologów – utwory znanych twórców takich jak Józef Elsner czy Marcin Józef Żebrowski oraz zupełnie zapomnianych, jak: Melchior Fabricius, Tomasz Szewerowski, Gabriel Götzl, Annibale Orgas, Johann Thamm, Anton Weigang, Joseph Bolehovský, Teodoro Riccio. Do ciekawszych nabytków, będących przykładem dużej roli kobiet, kompozytorek-amatorek w edukacji muzycznej warszawskiego społeczeństwa w XIX wieku,

należą kompozycje religijne Filipiny Brzezińskiej oraz *Serpentine* Julii Tarnowskiej opublikowane ok. 1907 roku. Do zbiorów muzycznych trafiła również licząca kilka tysięcy obiektów, unikatowa kolekcja muzyki rozrywkowej, głównie z lat 1918–1939, ze spuścizny po Stanisławie Wielanku. Pozyskano także rzadkie polonika z końca XVIII wieku: klocek introligatorski głosu Violino principale, zawierający 16 koncertów Ivana M. Jarnovicka, wydanych pojedynczo w latach 1773–1790 we Francji wraz z odręcną dedykacją dla polskiego arystokraty, oraz wyciąg fortepianowy z tekstem trzyaktowej, popularnej w Europie opery *Lodoiska* do muzyki Stephena Storace, opublikowany w Londynie w 1794 roku.

W 2020 roku kolekcja rolek pianolowych Biblioteki Narodowej powiększyła się o kolejnych zakupionych 97 publikacji z nagraniami utworów fortepianowych polskich kompozytorów, przede wszystkim Fryderyka Chopina i Maurycego Moszkowskiego, a także interpretacji Wandy Landowskiej, Ignacego Jana Paderewskiego, Leopolda Godowskiego i Ferruccia Busoniego. Kolekcja rolek pianolowych Biblioteki Narodowej obejmuje tym samym obecnie 1768 nośników. Jest to największy w kraju zbiór tego rodzaju nagrań historycznych.

W marcu 2020 roku Biblioteka Narodowa otrzymała w darze drugą część kolekcji płyt amerykańskich kolekcjonerów Teresy Mikosz-Hintzke i Edwarda S. Hintzke. Do przekazanych rok wcześniej 1075 płyt gramofonowych, dołączono 600 kolejnych publikacji. Tym samym Narodowa Książnica jest obecnie w posiadaniu jednego z największych w kraju zbiorów płyt gramofonowych amerykańskich wytwórni fonograficznych.

Do zbiorów kartograficznych BN włączono m.in. mapę *Prussiae regionis Sarmatiae Europae nobiliss. vera et nova descriptio / auctore Gasparo Hennebergo Erlichensi pastore Mulhausensi; privilegio decennali 1584* (pochodzącą prawdopodobnie z pierwszego wydania: *Additamentum III Theatri Orbis Terrarum* A. Orteliusa, 1584) oraz *A Map of the Kingdom of Poland: describing its Ancient Limits with the Dismemberments: likewise its present boundary as settled by Act of Congress at Vienna* – wznowienie osiemnastowiecznej mapy ziem polskich W. Fadena z granicami po trzecim rozbiorze i kongresie wiedeńskim.

Zasoby Zakładu Zbiorów Ikonograficznych wzbogaciły się o interesujący zespół 40 dziewiętnastowiecznych litografii, będących ilustracjami do publikacji *Historya polska treściwie zebrana dla użytku młodzieży*, która ukazała się w przeddzień wybuchu powstania styczniowego, w grudniu 1862 roku. Publikacja ma nieco mylący tytuł, zapewne wymuszony przez cenzurę, a jest to – ni mniej, ni więcej – poczet królów i książąt polskich zawierający wizerunki władców od Mieszka I do Stanisława Augusta Poniatowskiego. Są to zmniejszone wersje litografii Henryka Aschenbrennera wykonanych według rysunków Aleksandra Lessera. Lesserowski poczet królów, wcześniejszy od Matejkowskiego o trzydzieści lat, bardzo długo kształtował wyobraźnię polskiej młodzieży i zbiorową pamięć historyczną w dobie zaborów. Przeznaczone do kieszonkowego, popularnego wydania *Historyi* litografie są obecnie rzadkością. Książeczka wydana w burzliwej powstańczej dobie, w bardzo ograniczonym nakładzie, była zaczytywana przez kolejne roczniki uczniów. Zachowało się niewiele egzemplarzy, a te, które przetrwały często pozbawione są ilustracji. Zakupione plansze wypełniają tę lukę.

W wyniku wymiany z bibliotekami krajowymi i zagranicznymi w 2020 roku zbiory powiększyły się o 1667 wol./j./plików.

W 2020 roku dzięki hojności darczyńców zbiory rękopisów BN uzupełniły cenne materiały m.in. z archiwów: Zygmunta Mycielskiego, Janusza Eysymonta, Daniela Passenta, rodziny Woyno, rodziny Burghardów z XIX–XX wieku oraz listy Jarosława Iwaszkiewicza do Juliana Strykowskiego i fotografie z archiwum J. Strykowskiego, zbiór rękopisów muzycznych z XVIII/XIX wieku, dokumenty królewskie z XVIII wieku, a także listy Józefa Poniatowskiego, Adama Jerzego Czartoryskiego, Marii Skłodowskiej-Curie, Herberta Hoovera.

Najcenniejsze nabytki pozyskane do zbiorów Biblioteki Narodowej w 2020 roku

RĘKOPISY

ZAKUPY

- » Kolekcja rękopisów rodziny Tarnowskich z Dzikowa
- » Listy Stanisława Szukalskiego do Mariana Konarskiego
- » Michał Rogowski, *Sen rączowy* – rękopis partytury do komedii J. Łuszczewskiego
- » Fotografie z archiwum Nałkowskich
- » Karol Lipiński – *Adagio du 3me Caprice pour Violon*. Klocek z rękopisami (zawiera m.in. *Poloneza Kościuszki*)
- » Listy Tymoteusza Karpowicza do Györgya Gömöriego
- » Listy i rysunki Ernesta Czerpera do Gustava Richtera

DARY

- » Listy Adama Mickiewicza do Alfreda de Vigny'ego, dotyczące m.in. dramatu *Konfederaci barscy* (dar Krystyny Piórkowskiej)
- » Dzienniki Janusza Eysymonta (dar Haliny Eysymont)
- » Materiały dot. rodziny Woyno, Dziennik Radiowy, 1936 – zapisy wiadomości radiowych, Materiały dot. Polskiego Związku Wydawców Dzienników i Czasopism (dar Jacka Borkowicza)
- » Listy Jarosława Iwaszkiewicza do Juliana Strykowskiego i fotografie z archiwum J. Strykowskiego (dar Anety Kopińskiej i Hannah Stark Kopinski)

- » Album Romana Jasińskiego oraz zapisy audycji radiowych Romana Jasińskiego „Rozmaitości muzyczne” (dar Elżbiety Jasińskiej)
- » Modlitewnik z 1860 roku, materiały dotyczące działalności tajnych Organizacji Niepodległościowych Nauczycielek Polskich z 1915 roku (dar Grażyny Fąfary)
- » Materiały uzupełniające do archiwum Zygmunta Mycielskiego, w tym przedwojenne dzienniki, korespondencja z instytucjami, osobami prywatnymi, rękopisy muzyczne (dar Zofii Mycielskiej-Golik)
- » Materiały z archiwum rodziny Burghardów z XIX–XX wieku (dar Alicji Majewskiej)
- » Archiwum własne Daniela Passenta (dar przekazującego)
- » Materiały z archiwum rodzinnego Kicińskich (dar Ewy Kicińskiej)
- » Materiały z archiwum rodzinnego Jaroszewiczów/Winnickich (dar Jakuba Winnickiego)
- » *Wspomnienia* Kazimierza Popiela (dar Elisabeth Holmes)
- » Zbiór rękopisów muzycznych z XVIII/XIX wieku (dar Jeremiusza Glenska)
- » Marek Karp, fotografie z wizyty Czesława Miłosza w Polsce (dar Sławomira Karpa)
- » Materiały z okresu I wojny światowej (dar Izabeli i Zbigniewa Adamczyków)
- » Dokumenty królewskie z XVIII wieku – August II, Fryderyk August (dar The Kosciuszko Foundation)
- » Listy Józefa Poniatowskiego, Adama Jerzego Czartoryskiego, Marii Skłodowskiej-Curie, Herberta Hoovera (dar Krystyny Piórkowskiej)

STARE DRUKI

ZAKUPY

- » *Apostol*. Wilno, w Tipogr. Mamoniczkiej, 1591/1592
- » Hieronim Zahorowski, *Secreta monita; ou advis secrets de la Societé de Jesus*.
- » A Paderborne [prawdopodobnie Paryż], 1661
- » *Copia litterarum ad Sacram Caesaream Majestatem a Rege Poloniae scriptarum post titulos consuetos*. B.m., b.dr., 1683
- » Karl Ludwig Pöllnitz, *La Saxe galante ou histoire des amours d'Auguste I.[!] Roi de Pologne*. Amsterdam, aux Depens de la Companie, 1736
- » Barthold Joachim Gottlieb, *Dissertatio iuridica de metu reverentiali*.
- » Gedani (Gdańsk), Typis Johannis Zachariae Stolli, [1707]
- » Carol Ernest Schroeder, *Dissertatio juris ecclesiastici de obligatione ad dandas elemosynas*. Gedani (Gdańsk), Typis Thomae Johann. Schreiberi, 1735

MUZYKALIA

ZAKUPY

Nuty

- » Filipina Brzezińska, *Modlitwa* (do słów Kazimierza Brzezińskiego), cenz. 1877
- » Filipina Brzezińska, *Pieśń świętego Wiktora*, ok. 1858
- » Julja Tarnowska, *Serpentine...*, ok. 1907

- » Stephen Storace, *Lodoiska: a musical romance in three acts: as performed at the Theatre Royal, Drury Lane*, 1794
- » Ivan Mane Jarnovick, 16 koncertów: a violon principal & premier et second violons alto et basse deux hautbois deux cors ad li, ok. 1773–1790

Rolki pianolowe

- » *Ballade op. 23 g-sol* / Fr. Chopin. – [Niemcy]: Hupfeld, 1922. „Ferruccio Busoni”
- » *Préludes op. 28* / Frédéric Chopin. – [Niemcy]: Hupfeld, 1922. „Ferruccio Busoni”
- » *Sonata no. 13 D-dur – Ré majeur – D major. Allegretto* / W. A. Mozart. – [Niemcy]: Hupfeld. 1925. „Gespielt von Wanda Landowska”
- » *Suite anglaise, no. 5. Sarabande* / Joh. Seb. Bach. – [Niemcy]: Hupfeld, 1919. „Gespielt von Wanda Landowska”
- » *Les cascades: tirée du Livre des pieces de clavecin dédié au Roi* / François Dandrieu. – [Niemcy]: [Hupfeld], 1928. „Wanda Landowska”
- » *Nocturne, op. 9, no. 2: Andante in E flat minor* / Chopin. – [Miejsce nieznane]: Celebrity Hand-Played Music Roll, [po 1915]. „Played by Leopold Godowsky”
- » *Scharwenka's „First Polish dance” op. 3*. – London; New York: The Aeolian Company, Ltd., [po 1909]. „Played by the composer”
- » *Songs without words no. 34 „Spinning song” or „Bees wedding” op. 67, no. 4* / Mendelssohn. – [Wielka Brytania]: Meloto Music Roll, [po 1915] (Hayes, Middx., England: manufactured by The Universal Music Co., Ltd.). „Played by Paderewski”
- » *The maiden's wish* / Chopin; arranged by F. Liszt. – [Hayes, Middlesex]: Universal Music Roll, [po 1909]. „Played by I. J. Paderewski”

KARTOGRAFIA

ZAKUPY

- » *Prussiae regionis Sarmatiae Europae nobiliss. vera et nova descriptio / auctore Gasparo Hennebergo Erlichensi pastore Mulhausensi; privilegio decennali 1584.*

Mapa pochodząca prawdopodobnie z pierwszego wydania: *Additamentvm III Theatri Orbis Terrarvm A. Orteliusa [...]*. Antuerpiae: Christoffel Plantin, 1584.

- » *A Map of the Kingdom of Poland: describing its Ancient Limits with the Dismemberments: likewise its present boundary as settled by Act of Congress at Vienna.*

Wznowienie osiemnastowiecznej mapy ziem polskich W. Fadena z granicami po trzecim rozbiórce i kongresie wiedeńskim. W lewym dolnym rogu dane statystyczne i miniaturowy plan Warszawy. Mapa prawdopodobnie z atlasu Jamesa Wylda młodszego *A new general atlas of modern geography, consisting of a complete collection of maps of the four quarters of the globe...*, wydawanego kilkakrotnie od 1838 roku.

- » *Charte von Ost- und West- oder Alt- und Neu-Galizien: nach den astronomischen Bestimmungen von Warschau, Krakau, Lemberg, Choczim, u. a. m. mit Zuziehung der vorzüglichsten Charten und Nachrichten /entworfen von F. Güssefeld.*

Mapa Galicji po trzecim rozbiórce. Wydanie z 1800 roku.

- » *Masovie Duché, et Polaquie: ou sont les Palatinats de Czersk, Bielsk, et Plocsko / par le S.r Sanson d'Abbeville; A. Peyrounin sculp.*

Wydanie z płyty Sansonowskiej z 1665 roku, odziedziczonej przez G. Roberta de Vaugondy.

- » *A new map of the Seat of War, comprehending Germany, Poland, with its dismemberments, Prussia, Turkey in Europe, Italy &c.; from the maps of Chauchard, Zannoni, & c. / Wigzell sculp.*

Efektowna mapa Europy Środkowej z okresu wojen napoleońskich.

- » *Ziemie Polski: mapa hypsometryczna / opracował E. Romer. Wydanie trzecie.*

Kompletny, szczególnie cenny egzemplarz (mapa, okładka, broszura) trzeciego wydania mapy Romera.

ROZDZIAŁ 3

Katalogowanie
zbiorów

Bibliografia
narodowa

Funkcje
centralne

Katalogowanie zbiorów

Zgodnie z potrzebami bibliotek, wydawców oraz innych użytkowników publikacje wpływające do Biblioteki Narodowej jako egzemplarze obowiązkowe są zazwyczaj katalogowane w ciągu 24 godzin od momentu ich dostarczenia. W czasie pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 okres ten uległ nieznacznemu wydłużeniu.

Najważniejszą zmianą wprowadzoną w ostatnich latach dotyczącą opracowania zbiorów było stopniowe wdrożenie nowych zasad katalogowania, które umożliwiają prezentację informacji o zbiorach w sposób pełny, intuicyjny i dostosowany do potrzeb zróżnicowanej grupy odbiorców. Pozwalają one na dostosowanie opisu bibliograficznego do wymagań wyszukiwania fasetowego i zapewniają kompatybilność z międzynarodowymi standardami danych. W zakresie bieżącego wpływu w 2020 roku skatalogowano: 62 282 książki, 16 305 roczników czasopism, 7835 jednostek druków ulotnych, 51 379 plików publikacji elektronicznych, 10 825 jednostek nagrań dźwiękowych i audiowizualnych, 6306 jednostek zbiorów specjalnych (370 jednostek rękopisów, 87 starodruków w 99 woluminach, 1491 jednostek publikacji kartograficznych, 310 jednostek dokumentów ikonograficznych, 1210 jednostek rękopisów muzycznych, 2826 nut).

ZINTEGROWANY SYSTEM BIBLIOTECZNY BN

Materiały biblioteczne, które wpływają do Biblioteki Narodowej, przede wszystkim książki i czasopisma, ale także druki ulotne, publikacje elektroniczne, nuty, mapy oraz nagrania dźwiękowe i audiowizualne są na bieżąco rejestrowane.

W dniu 21 grudnia 2018 roku Biblioteka Narodowa rozpoczęła korzystanie z zintegrowanego systemu zarządzania zasobami ALMA i wyszukiwarki PRIMO. Narzędzie to stanowi najnowocześniejsze obecnie rozwiązanie technologiczne na świecie. System wprowadza wiele nowych funkcji, m.in. pracę w chmurze oraz możliwość współkatalogowania z innymi bibliotekami. Zakup został zrealizowany w ramach projektu „e-usługa OMNIS”, a środki na jego realizację pochodzą z funduszy europejskich w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014–2020.

Wszystkie utworzone do dnia 20 grudnia 2018 roku rekordy zostały przeniesione do systemu ALMA. W 2020 roku w systemie ALMA utworzono 2 323 513 rekordów (w 2019 – 1 883 061 rekordów), w tym: 271 090 bibliograficznych, 125 554 wzorcowe, 746 967 egzemplarza, 164 816 zasobu, 1 012 545 portfolio i 2541 czytelnika. W dniu 31 grudnia 2020 roku w bazie danych znajdowało się łącznie 20 869 008 rekordów różnych typów: bibliograficznych (5 693 561), wzorcowych (3 030 721), egzemplarza (5 914 106), zasobu (5 126 282), portfolio (1 013 480), czytelnika (90 858). Duży wzrost liczby rekordów wzorcowych w systemie ALMA spowodowany jest rozpoczęciem w sierpniu 2019 roku współkatalogowania z Biblioteką Jagiellońską w ramach realizacji założeń projektu „e-usługa OMNIS” oraz porozumienia o współpracy między księżnicami. Od 16 sierpnia 2019 roku współkatalogowanie z Biblioteką Narodową we wspólnym systemie prowadzą (poza Biblioteką Jagiellońską) dwie biblioteki: Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Witolda Gombrowicza w Kielcach i Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie. Dwie kolejne Biblioteki przygotowują się do rozpoczęcia współkatalogowania we wspólnym środowisku sieciowym w systemie ALMA. Są to: Biblioteka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego oraz Biblioteka Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Od października trwały spotkania wdrożeniowe z wyżej wymienionymi bibliotekami i prowadzono szkolenia w ramach współkatalogowania.

STAN KATALOGU BN NA 31 GRUDNIA 2020 ROKU

RODZAJ REKORDU	STAN NA 31.12.2019 R.	USUNIĘTO W 2020 R. (MELIORACJA)	PRZYBYŁO W 2020 R.	STAN NA 31.12.2020 R.
BIBLIOGRAFICZNE	5 437 099	-14 628	271 090	5 693 561
WZORCOWE	2 938 970	-33 803	125 554	3 030 721
ZASOBU	5 314 162	-352 696	164 816	5 126 282
EGZEMPLARZA	5 169 468	-2 329	746 967	5 914 106
PORTFOLIA	58 095	-57 160	1 012 545	1 013 480
CZYTELNIKA	88 317	0	2 541	90 858
RAZEM	19 006 111	-460 616	2 323 513	20 869 008

Do katalogu głównego wprowadzane są wszystkie typy materiałów gromadzonych w BN. W tworzeniu bazy danych w systemie ALMA brali udział bibliotekarze z wielu komórek organizacyjnych BN, gromadzący i katalogujący zbiory publikacji różnego typu: książki i czasopisma, druki ulotne, nuty, mapy, ikonografię, nagrania dźwiękowe i audiowizualne, publikacje elektroniczne, mikroformy, starodruki i rękopisy.

Opisy materiałów bibliotecznych zgromadzonych w Bibliotece Narodowej są udostępniane użytkownikom za pomocą:

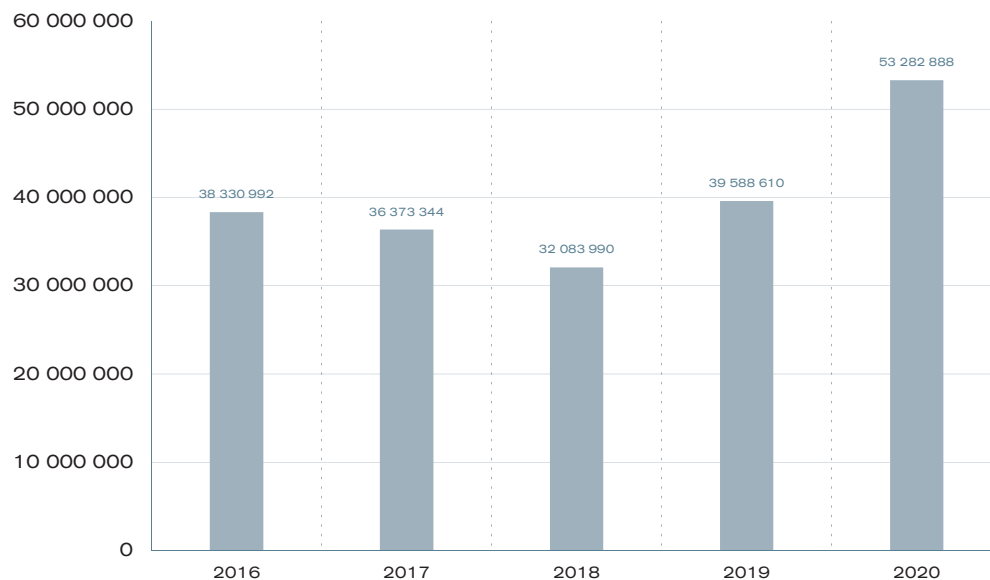
- » wyszukiwarki PRIMO
- » protokołu Z39.50, z którego korzystają biblioteki do pobierania opisów bezpośrednio z systemu Alma
- » serwisu do pobierania danych za pomocą API. Serwis dostępny jest pod adresem: data.bn.org.pl
- » przekazywane za pomocą formatu wymiennego dla: OCLC (rekordy bibliograficzne), VIAF (rekordy wzorcowe), CERL (rekordy starych druków oraz cała kartoteka rekordów wzorcowych), EUROPEANA (rekordy bibliograficzne)
- » rekordy wzorcowe są przygotowywane i udostępniane w trybie tygodniowym w postaci plików w formacie wymiennym oraz dostępne za pomocą serwisu data.bn.org.pl oraz bazy w systemie MAK.

Liczba połączeń do systemu ALMA za pomocą protokołu Z39.50 wynosi 9 143 434.

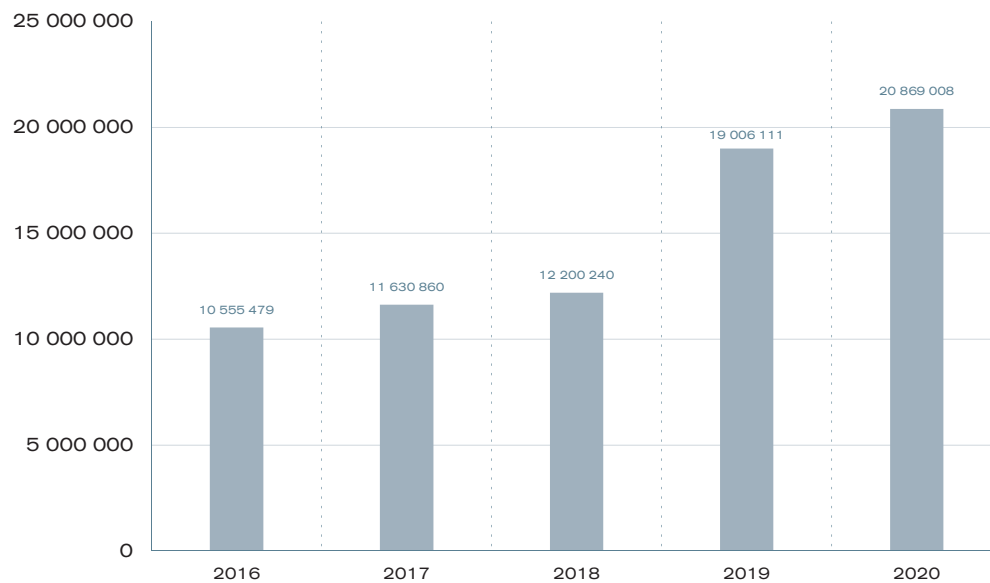
W wyszukiwarce internetowej PRIMO odnotowano 2 626 264 pobrań opisów oraz zarejestrowano 9 664 430 aktywnych sesji użytkowników.

Łączne wykorzystanie katalogu BN w 2020 roku wynosi 53 282 888 (zapytania z serwisu API, pobrania z opisów PRIMO, wejścia aktywne z PRIMO, połączenia z Z.39.50).

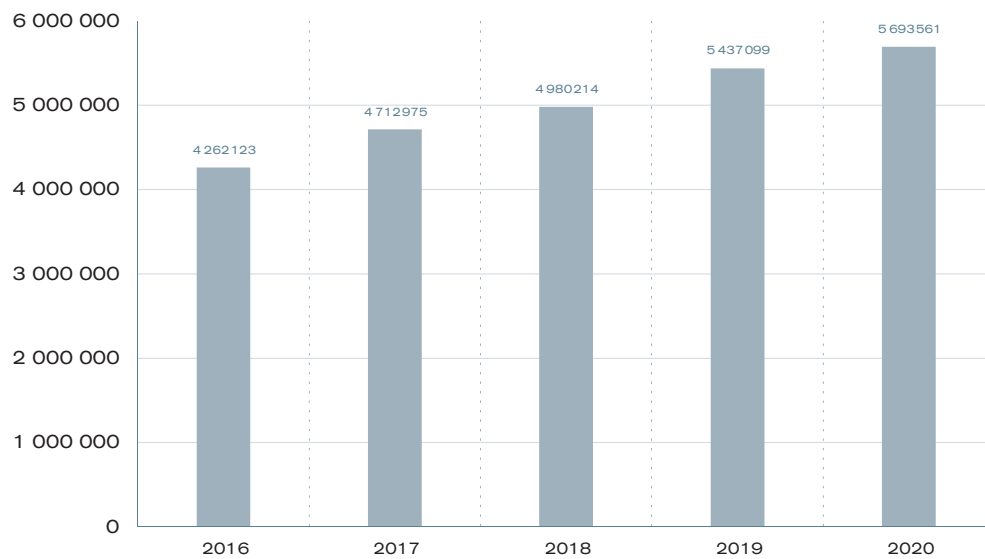
WYKORZYSTANIE KATALOGU BN W LATACH 2016–2020

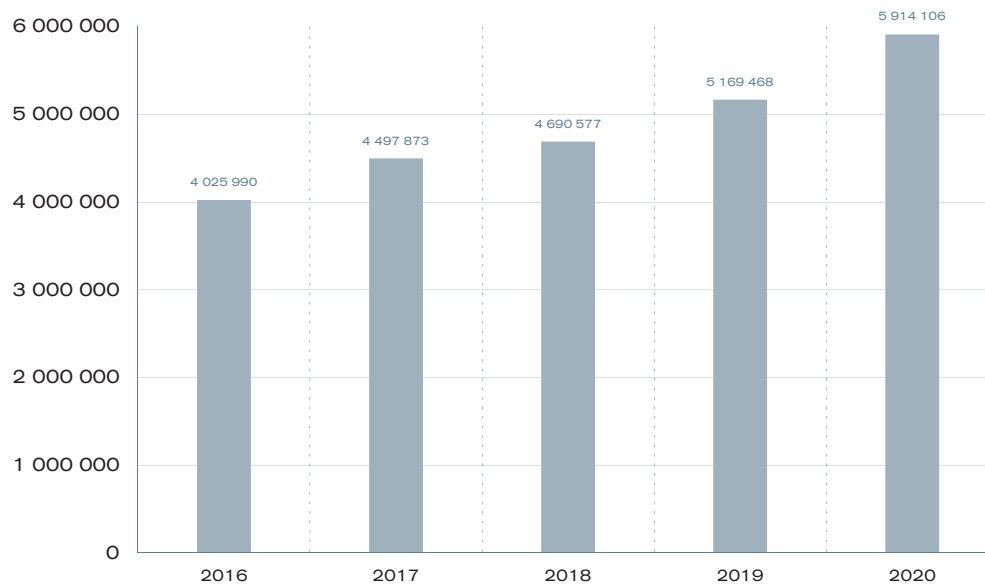
LICZBA REKORDÓW OGÓŁEM W BAZIE KATALOGU GŁÓWNEGO BN W LATACH 2016–2020

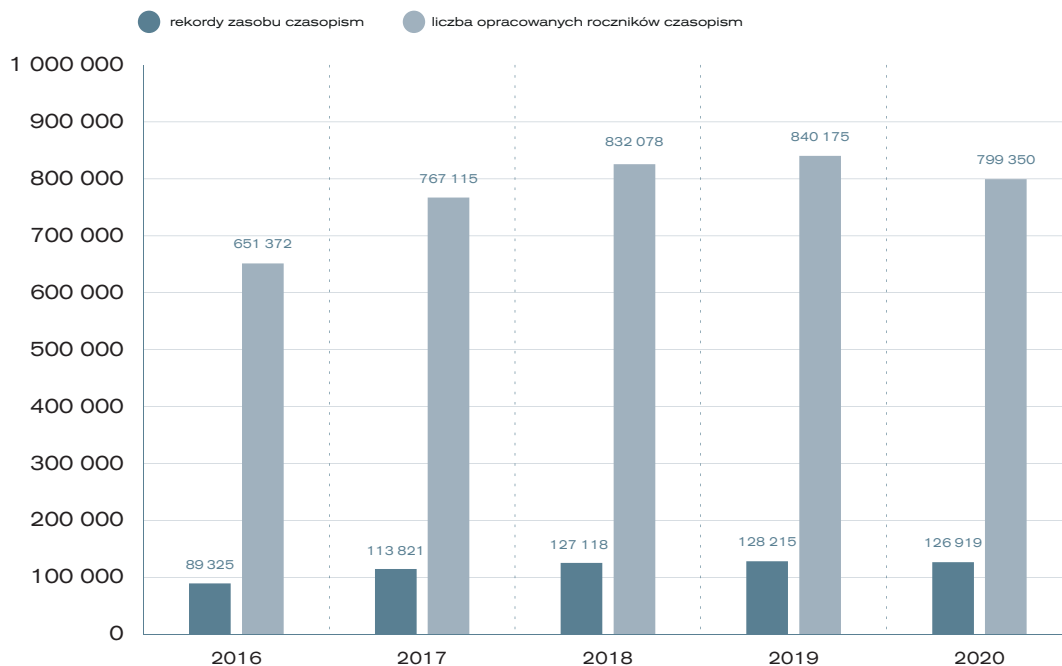
LICZBA REKORDÓW BIBLIOGRAFICZNYCH
W BAZIE KATALOGU GŁÓWNEGO BN W LATACH 2016–2020

LICZBA REKORDÓW EGZEMPLARZA
W BAZIE KATALOGU GŁÓWNEGO BN W LATACH 2016–2020

LICZBA REKORDÓW ZASOBU CZASOPISM I OPRACOWANYCH ROCZNIKÓW CZASOPISM W BAZIE W LATACH 2016–2020

Z uwagi na zintensyfikowanie prac mających na celu wycofanie ze zbiorów zbędnych materiałów bibliotecznych — zgodnie z Zarządzeniem Dyrektora BN nr 155/2018 z dnia 24 grudnia 2018 roku, dotyczącym wprowadzenia jednolitych zasad gromadzenia zbiorów — w 2020 roku odnotowano spadek liczby rekordów zasobu w stosunku do roku 2019.

DESKRYPTORY BIBLIOTEKI NARODOWEJ (DBN)

W dniu 1 stycznia 2017 roku w Bibliotece Narodowej wprowadzone zostały nowe zasady katalogowania zbiorów – Deskryptory Biblioteki Narodowej. Narodowa Książnica rozpoczęła cykl szkoleń dla bibliotekarzy z całej Polski. Szkolenia dotyczyły zasad tworzenia deskryptorów osobowych, korporatywnych i imprez, geograficznych, formy/rodzaju/gatunku, przedmiotowych i ujęciowych oraz zasad opracowania zbiorów z wykorzystaniem konkretnych deskryptorów. Przeprowadzono mapowanie słownictwa JHP KABA z deskryptorami BN w zakresie haseł wzorcowych i deskryptorów. Rozwijała się współpraca Instytutu Bibliograficznego BN z Bibliothèque nationale de France.

W 2020 roku planowano zrealizować cykl szkoleń z przepisów katalogowania, instrukcji MARC 21 i deskryptorów dla bibliotekarzy z Polski. Zostało przygotowanych 19 spotkań. Z powodu wybuchu pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 szkolenia zostały zawieszane. Odbyły się tylko 2 z zaplanowanych.

Od października za pomocą aplikacji Microsoft Teams zostały wznowione szkolenia dla bibliotekarzy przystępujących do współkatalogowania w ramach wdrożenia systemu ALMA.

NOWE ZASADY KATALOGOWANIA Z ZASTOSOWANIEM DBN

Na łamach uruchomionego w listopadzie 2016 roku serwisu „Przepisy Katalogowania BN” umieszczane są wszelkie materiały metodyczne, normatywne i wykazy zmian związane z nowym modelem opracowania zbiorów. Zasadniczym dokumentem są „Zasady tworzenia Deskryptorów BN”. Materiał został podzielony według poszczególnych typów informacji wyrażanych różnymi rodzajami deskryptorów, czyli: osoba, instytucja, impreza, tytuł, przedmiot, miejsce, forma/rodzaj/gatunek, przeznaczenie czytelnicze i przynależność narodowa/etniczna. Na łamach serwisu dostępna jest szczegółowa instrukcja o opracowaniu z zastosowaniem DBN „Materiały metodyczne: deskryptory ujęciowe”. W instrukcji zawarto zasady wyrażania ujęcia przedmiotu publikacji w podziale na poszczególne deskryptory. Obszerna egzemplifikacja (380 opisów bibliograficznych) jest wynikiem prac zespołu zadaniowego, w ramach którego wszystkie przykłady opracowano z autopsji i na ich podstawie przygotowano zakresy stosowania wszystkich deskryptorów ujęciowych.

Przygotowano również nieopracowany dotychczas materiał metodyczny związany z zasadami katalogowania rzeczowego twórczości artystycznej – zasady opracowania literatury pięknej, publicystyki i literatury faktu. Instrukcja „Materiały metodyczne: utwory literackie” została podzielona na poszczególne elementy związane z wyrażaniem różnych cech (treściowych i formalnych) wszelkich rodzajów i gatunków literackich oraz publicystycznych. Prowadzono prace nad przepisami katalogowania dla książki, sfinalizowane w drugim półroczu 2019 roku. Przepisy dla poszczególnych typów publikacji są zamieszczone w serwisie: <http://przepisy.bn.org.pl>. Kolejne części instrukcji będą zawierać szczegółowe zasady opracowania rzeczowego innych form związanych z twórczością artystyczną, tj. zbiorów: ikonograficznych, muzycznych oraz dźwiękowych i audiowizualnych. Uzupełnieniem instrukcji są wykazy i zakresy stosowania deskryptorów wyrażających formy i gatunki literackie. Całość będzie stanowić kompletny materiał do opracowania rzeczowego wszelkich dokumentów związanych z działalnością artystyczną. Do tej pory materiały tego typu, w szczególności literatura piękna, były opracowywane w uproszczony sposób. Zmiana w tym zakresie jest jednym z filarów nowego modelu opracowania rzeczowego zbiorów. W 2020 roku były prowadzone prace nad przygotowaniem do druku przepisów katalogowania dla wszystkich typów publikacji.

UNIWERSALNA KLASYFIKACJA DZIESIĘTNA (UKD)

W grudniu 2018 roku Biblioteka Narodowa podpisała umowę członkowską z Konsorcjum UKD (UDCC). Do Komitetu Wykonawczego została powołana dr Jolanta Hys – kierownik Pracowni Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej w Instytucie Bibliograficznym BN. Konsorcjum UKD jest utrzymującą się samodzielnie organizacją non-profit, utworzoną w celu nadzoru i rozpowszechniania Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej. Zostało założone przez Międzynarodową Federację Dokumentacji (FID) i wydawców edycji holenderskiej, angielskiej, francuskiej, japońskiej i hiszpańskiej. W grudniu 2019 roku Biblioteka Narodowa udostępniła najnowszą wersję pliku wzorcowego na licencji Konsorcjum UKD PL2019/02, po raz pierwszy online i w języku polskim.

Symbole UKD są stosowane w Bibliotece Narodowej od 1949 roku. Od 1969 roku BN wydała sześć edycji tablic skróconych UKD, trzy ostatnie na licencji Konsorcjum UKD. Biblioteka Narodowa jest jedynym wydawcą tablic skróconych UKD. W grudniu 2019 roku opublikowano najnowsze tablice UKD pt. *Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna: wydanie skrócone dla bieżącej bibliografii narodowej i bibliotek publicznych. Publikacja Konsorcjum UKD nr 102 autoryzowana przez Konsorcjum UKD na podstawie licencji PL2019/01.*

Wraz z wydaniem tablic skróconych kartotekę wzorcową UKD poddano aktualizacji i uzupełnieniom. Wprowadzono symbole proste z tablic skróconych, a także – budowane na bazie symboli prostych – nieobecne w tablicach skróconych symbole rozwinięte i złożone.

W ramach współpracy z Konsorcjum UKD przygotowano raport o UKD w Polsce.

W 2020 roku Pracownia UKD opracowała i ogłosiła na stronie UKD: <http://www.bn.org.pl/dla-bibliotekarzy/ukd/biuletyn-ukd> kolejne numery „Biuletynu Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej”: Nr 1. Tablice skrócone UKD nr 102, Nr 2. Poddział wspólny miejsca (1–67), Nr 3. Dział 07 Mass media, Nr 4. Poddział wspólny formy (075.9), Nr 5. *Kontynenty*, Nr 6. *Poradnik UKD*.

W Pracowni UKD przeprowadzono także weryfikację opracowania rzeczowego związaną z publikacją „Urzędowego Wykazu Druków Wydanych w Rzeczypospolitej Polskiej. Przewodnik Bibliograficzny” oraz dokonywano modyfikacji zapisów UKD w katalogu BN.

Bibliografia narodowa

Do statutowych obowiązków Biblioteki Narodowej jako narodowej centrali bibliograficznej należy opracowywanie i wydawanie bieżącej i retrospektywnej bibliografii narodowej. Biblioteka Narodowa w sposób ciągły prowadzi prace nad bibliografią narodową i bibliografiami specjalnymi. Większość bibliografii dostępnych jest z poziomu zintegrowanego systemu bibliotecznego.

URZĘDOWY WYKAZ DRUKÓW WYDANYCH W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ. PRZEWODNIK BIBLIOGRAFICZNY

Wydawany przez Bibliotekę Narodową „Przewodnik Bibliograficzny. Urzędowy Wykaz Druków Wydanych w Rzeczypospolitej Polskiej” od 2020 roku ukazuje się pod nazwą „Urzędowy Wykaz Druków Wydanych w Rzeczypospolitej Polskiej. Przewodnik Bibliograficzny”. Przywrócenie tytułu periodyku sprzed 1939 roku ma jednoznacznie wskazywać, że jest to państwowy rejestr produkcji wydawniczej w Polsce. W 2020 roku ukazały się 52 zeszyty „Urzędowego Wykazu Druków”, w tym:

- » pięćdziesiąt dwa zeszyty bieżące – 1–52,
- » pięć zeszytów uzupełnień – 10A, 20A, 30A, 40A, 50A.

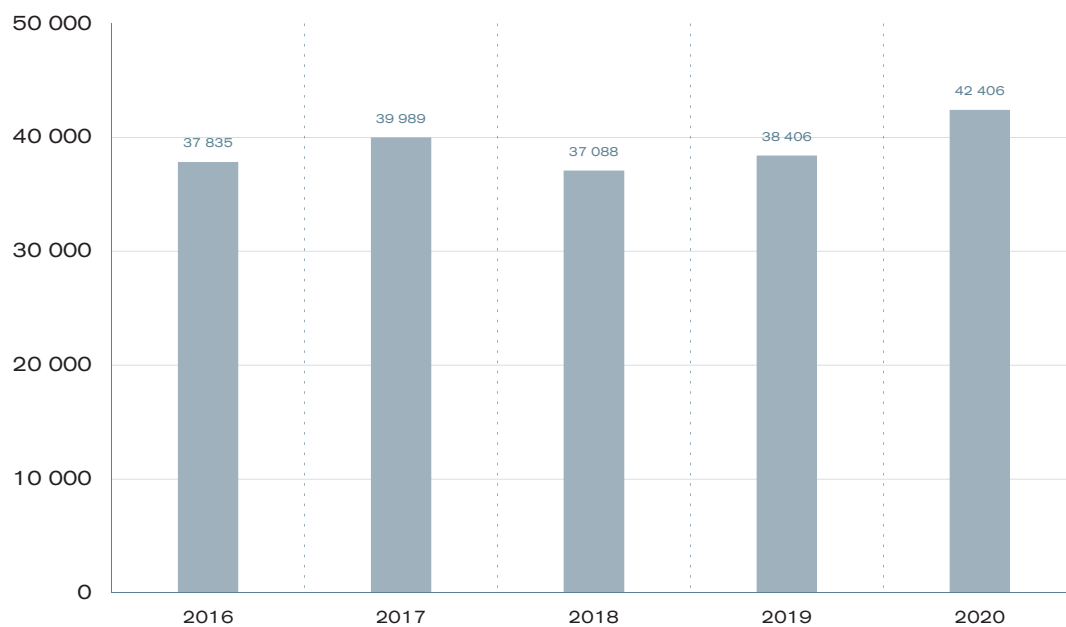
Opublikowane na stronie Biblioteki Narodowej zeszyty zawierają 42 406 pozycji.

„Urzędowy Wykaz Druków” jest podstawowym członem bieżącej bibliografii narodowej rejestrującym w cyklu tygodniowym książki publikowane w Polsce. Periodyk prowadzi ewidencję publikacji, których wydawca lub współwydawca ma siedzibę na terenie Polski oraz publikacji ogłoszonych poza terenem państwa, jeżeli ich wydawcą lub współwydawcą są instytucje krajowe lub ich agendy zagraniczne. Nie stosuje się kryterium językowego ani kryteriów wartościujących. Od 2010 roku bieżąca bibliografia narodowa jest udostępniana w formie tygodnika w pliku PDF oraz bibliograficznej bazy danych, zamieszczanych na stronie internetowej BN.

Wraz z wprowadzeniem Deskryptorów BN, zmieniono sposób organizacji pracy nad opracowaniem „Urzędowego Wykazu Druków”. Pracownicy Zakładu Katalogowania Dziedziny

katalogują tematycznie książki, artykuły z czasopism oraz artykuły z prac zbiorowych z poszczególnych dziedzin. Wszystkie książki, które w danym tygodniu wpłynęły do ZKD, są ogłaszane w „Urzędowym Wykazie Druków” w odstępie jednego tygodnia. Bibliotekarze dziedzinowi są również odpowiedzialni za wprowadzane słownictwo oraz modyfikacje istniejących haseł. Ścisłe współpracują z Instytutem Bibliograficznym, a w szczególności z Pracownią Deskryptorów BN w zakresie tworzonych haseł KHW. Korekta rzeczowa opisów bibliograficznych z danej dziedziny jest wykonywana na plikach przeglądowych przez bibliotekarzy dziedzinowych. Natomiast zespół ds. „Urzędowego Wykazu Druków” zajmuje się korektą formalną i korektą wydruku.

LICZBA REKORDÓW „URZĘDOWEGO WYKAZU DRUKÓW” OPRACOWANYCH W LATACH 2016–2020

BIBLIOGRAFIA POLONIKÓW ZAGRANICZNYCH

Bibliografia jest dostępna jako baza danych, od końca 2018 roku również w katalogu głównym BN. Rejestruje książki na podstawie uznanych za polonicum egzemplarzy pozyskiwanych do zbiorów BN poprzez kupno, dary i wymianę publikacji. Oprócz opisów sporządzonych z autopsji bibliografia zamieszcza opisy książek pozyskane z wielu źródeł bibliograficznych, m.in. w wyniku analizy bibliografii narodowych krajów europejskich i pozaeuropejskich, drukowanych katalogów książek, bibliografii specjalnych i katalogów online większych bibliotek światowych. W 2020 roku prowadzono prace melioracyjne oraz typowanie do usunięcia dubletów powstałych przy połączeniu baz z programów SIERRA i MILLENNIUM w systemie ALMA. Działania te, choć czasochłonne, znacznie usprawniają wyszukiwanie w katalogu BN i będą kontynuowane do czasu całkowitego wyeliminowania dubletów poloników zagranicznych.

Zakończono prace nad bibliografią wydań polskich i obcojęzycznych dzieł Josepha Conrada (polecenie ukazała się w grudniu 2020 roku). W lipcu i sierpniu opracowano kwerendę dla Instytutu Książki dotyczącą recepcji literatury polskiej za granicą.

W 2020 roku do Bibliografii Poloników Zagranicznych wprowadzono w systemie ALMA 9826 rekordów bibliograficznych.

Zarówno praca nad bibliografią dzieł Josepha Conrada, jak i bieżące wyszukiwanie poloników wykazały rosnącą liczbę poloników wydanych jako druk na żądanie (*print on demand*). Zakład Katalogowania Dziedziny dysponuje listą zagranicznych firm drukarskich oferujących usługę druku na żądanie oraz spisem tego typu poloników znajdujących się w katalogu BN.

BIBLIOGRAFIA POLSKA 1901–1939

Jest to retrospektywna bibliografia narodowa, stanowiąca kontynuację chronologiczną *Bibliografii polskiej XIX wieku* Estreicherów. Rejestruje publikacje wydane na ziemiach polskich (bez względu na język publikacji i narodowość autora) oraz polonica spoza ziem polskich. Zasięg terytorialny to granice II Rzeczypospolitej z 1939 roku. Zasięg chronologiczny obejmuje okres od 1901 do końca sierpnia 1939 roku. Zasięg formalno-wydawniczy obejmuje druki zwarte, wydawnictwa nutowe, atlasy map, albumy rycin.

Bibliografia polska 1901–1939 udostępniana jest w następujących formach:

- » w wersji drukowanej (18 tomów – A-Krasu)
- » na stronie internetowej BN w bazie danych w programie MAK (tomy 7–17)
- » w formie plików PDF zamieszczonych na stronie internetowej BN (tomy 1–18)
- » w postaci skanów w polona.pl (tomy 1–18)
- » w katalogu głównym BN jako jedna z baz bibliograficznych dostępnych w wyszukiwarce PRIMO (tomy 7–17)
- » jako kartoteka kartkowa znajdująca się w Zakładzie BP 1901–1939 (zawiera całość zgromadzonych materiałów bibliograficznych obejmujących zakres liter A-Ż).

W fazie przygotowań znajduje się materiał do kolejnego tomu 19 „Bibliografii polskiej 1901–1939” (Krasz-Kub).

BIBLIOGRAFIA PODZIEMNYCH DRUKÓW ZWARTYCH

Z LAT 1976–1989

Bibliografia zamknięta. Rejestruje książki, które zostały wydane poza cenzurą przez nielegalne wydawnictwa, partie polityczne, grupy i ruchy religijne itp. w latach 1976–1989. Bibliografia obejmuje również wydania Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w okresie legalnej działalności „Solidarności”. Pokazuje cały okres nielegalnego rynku wydawniczego od powstania niezależnych organizacji i partii politycznych aż do zmiany ustroju w 1989 roku. W bibliografii uwzględniono 6513 pozycji.

BIBLIOGRAFIE WYDAWNICTW CIĄGŁYCH

W bibliografiach wydawnictw ciągłych uwzględnia się wydawnictwa ciągłe publikowane w Polsce, niezależnie od języka tekstu, o częstotliwości od dziennika do rocznika, czasopisma publikowane nieregularnie, wydawnictwa zbiorowe, kalendarze, sprawozdania. Pracami nad bibliografiami zajmuje się od 2011 roku Zakład Czasopism. Wprowadzono, uzupełniono i zredagowano opisy czasopism w następujących bazach bibliograficznych:

- » Bibliografia Wydawnictw Ciągłych – dostępna na stronie internetowej BN w bazach danych, które rejestrują tytuły czasopism ukazujących się w danym roku. Bazy rocznikowe Bibliografii są zamknięte i zawierają obecnie: rocznik 2010 – 7393 pozycje, rocznik 2009 – 7378 pozycji, rocznik 2008 – 7282 pozycje, rocznik 2007 – 7293 pozycje, rocznik 2006 – 7117 pozycji, a roczniki 2001–2005 – 10 621 pozycji.
- » Bibliografia Wydawnictw Ciągłych, Nowych, Zawieszonych i Zmieniających Tytuł – publikowana w formie kwartalnika na stronie internetowej BN w formie plików PDF. W 2020 roku sporządzono opisy i zredagowano cztery numery kwartalnika (trzy zeszyty), zawierające 309 pozycji (66 zmian tytułów). Do każdego numeru wykonano korekty wydruków. Opracowano roczną kumulację kwartalnika „Bibliografia Wydawnictw Ciągłych, Nowych, Zawieszonych i Zmieniających Tytuł” za rok 2019 (424 pozycje) oraz za rok 2020 (309 pozycji).

BIBLIOGRAFIA ZAWARTOŚCI CZASOPISM

Zadaniem Bibliografii jest rejestrowanie artykułów opublikowanych w polskich czasopismach, bez względu na język publikacji, wpływających jako egzemplarz obowiązkowy do Biblioteki Narodowej. Bibliografia Zawartości Czasopism jest bibliografią selekcyjną, rejestruje zawartość 2648 tytułów czasopism.

W 2020 roku, po ścisłej selekcji, rozpoczęto rozpisywanie zawartości 29 nowych tytułów. Zwracano uwagę na: punktację MNiSW, obecność recenzentów i rady naukowej, afiliację czasopisma, wydawcę, aparat naukowy, stopnie naukowe i afiliacje autorów artykułów. Czasopismo, które nie przeszło tej selekcji pozytywnie, odnotowuje się na specjalnej liście — każdy następny numer takiego czasopisma poddany zostanie ponownej ocenie.

Do opracowania z eo wpłynęło 3736 woluminów czasopism. Do 12 zeszytów BZCz opracowano 6229 woluminów czasopism. W Repozytorium BN stworzono UID do wszystkich woluminów, które wpłynęły z egzemplarza obowiązkowego do ZKD. Przygotowano pliki eksportowe do opracowywanych woluminów czasopism. Informacje o przygotowanych plikach eksportowych wysyłano do Zakładu Zbiorów Cyfrowych.

W 2020 roku ukazało się 11 zeszytów „Bibliografii Zawartości Czasopism” w formie PDF, w których zarejestrowano 78 858 artykułów z czasopism. Zeszyt nr 12 jest w trakcie przygotowania do edycji, obecnie liczy 4081 artykułów.

Opisy artykułów z czasopism były dostępne w czterech bazach internetowych:

- » Artykuły z czasopism polskich (MARC 21, 2005–). Na koniec 2016 roku baza liczyła 644 400 rekordów (rekordy BZCz i Zespołu Zadaniowego „Merkuriusz”)
- » Artykuły z czasopism polskich (MARC BN 1996–2004) – na koniec 2010 roku baza liczyła 395 318 rekordów. Jest to baza zamknięta, nie wprowadza się do niej nowych opisów
- » Artykuły z gazet i tygodników polskich (MARC BN 1996–2004) – baza zamknięta w 2004 roku. Liczy 104 697 rekordów

Wspólna Baza Artykułów z Gazet i Tygodników Polskich (Wspólna Baza BN i Bibliotek Publicznych „Prasa”) – tworzona jest przez 9 bibliotek publicznych, 2 biblioteki pedagogiczne i Zakład Katalogowania Dziedziny. Wszystkie biblioteki współpracujące przy tworzeniu bazy „Prasa” pracują w systemie ALMA. W 2020 roku rejestrowana była zawartość 7 dzienników i 15 tygodników. W ZKD codziennie katalogowane są 2 dzienniki („Gazeta Wyborcza” i „Dziennik Trybuna”) oraz wiązane są ze strefą instytucji rekordy utworzone przez WBP Lublin i WBP Kielce. W 2020 roku do Bazy wprowadzono 32 422 rekordy, z czego 8193 powstało w ZKD, a 24 229 utworzyły biblioteki współpracujące (w 2019 roku powstało łącznie 29 457 rekordów, z czego 5993 utworzył ZKD, a 23 464 – biblioteki współpracujące).

Zakład współpracuje z Federacją FIDES w tworzeniu Elektronicznej Bibliografii Teologicznej. Bibliografia Nauk Teologicznych powstaje w oparciu o opisy bibliograficzne tworzone dla Bibliografii Zawartości Czasopism. Udostępniana jest nieodpłatnie w Internecie z serwera Federacji FIDES.

BIBLIOGRAFIA DOKUMENTÓW ELEKTRONICZNYCH

Jest obecnie dostępna w formie bazy. Rejestruje publikacje, których wydawca lub współwydawca ma siedzibę na terenie Polski oraz wydawnictwa ogłoszone poza terenem państwa, jeżeli ich wydawcą lub współwydawcą są instytucje krajowe lub ich agendy zagraniczne. Nie stosuje się kryterium językowego i wartościującego. Dobór i selekcja publikacji jest przeprowadzana na podstawie kryteriów formalnych.

W 2016 roku katalogowanie dokumentów elektronicznych zostało, w zależności od ich typu, przejęte przez odpowiednie Zakłady:

- » książki – Zakład Katalogowania Dziedziny
- » czasopisma elektroniczne – Zakład Czasopism
- » elektroniczne publikacje kartograficzne – Zakład Zbiorów Kartograficznych

Dokumenty elektroniczne zamieszczane są (w większości bezpośrednio przez wydawców) w Repozytorium Cyfrowym BN. W roku 2020 w Repozytorium zamieszczono 10 493 obiekty (w roku 2019 – 7056 obiektów). Trwają również prace nad przeniesieniem wszystkich obiektów z poprzedniego systemu do nowego Repozytorium Cyfrowego. Zintensyfikowano działalność informacyjną dla wydawców związaną z przeniesieniem kont do nowego Repozytorium Cyfrowego BN.

W 2020 roku w Repozytorium założono 622 nowe konta dla wydawców. W RCBN utworzono metadana służącą do przypisania publikacji elektronicznych do poszczególnych dyscyplin, dzięki czemu również ten typ materiału jest katalogowany z zachowaniem podziału dziedziny. Wyszukiwanie publikacji z poszczególnych dyscyplin jest mniej pracochłonne.

Stworzono także instrukcję sporządzania opisów z uwzględnieniem różnic w katalogowaniu tego typu publikacji. Powstał też film instruktażowy pokazujący sposób poruszania się po RCBN.

Rozwijała się współpraca z wydawcami, którzy zobligowani są do przekazywania do BN egzemplarza obowiązkowego dokumentów elektronicznych (pomoc techniczna, udzielanie informacji, monitorowanie wpływu). Udzielano także informacji z zakresu przekazywania, katalogowania i udostępniania dokumentów elektronicznych.

POLSKA BIBLIOGRAFIA BIBLIOLOGICZNA

W październiku 2020 roku ukazała się „Polska Bibliografia Bibliologiczna” za rok 2012.

Kontynuowano prace nad rocznikiem 2013 PBB, który tworzony był w dwóch niezależnych bazach – jedna zawierała opisy czasopism i artykułów z czasopism, a druga opisy książek i artykułów z prac zbiorowych. Obecnie baza liczy 3363 rekordy. Rozpoczęto prace nad kolejnym rocznikiem PBB za 2014 rok.

Funkcje centralne

Biblioteka Narodowa jako centralna biblioteka Rzeczypospolitej Polskiej pełni wiele funkcji o znaczeniu ogólnopolskim. Jest centralną biblioteką dziedzinową w zakresie bibliotekoznawstwa i nauki o książce, informacji naukowej i archiwistyki, prowadzi katalogi centralne, odpowiada za statystykę wydawnictw i statystykę bibliotek publicznych, a także pełni ważną rolę w normalizacji bibliograficznej w skali kraju. BN prowadzi także działalność szkoleniową w zakresie doskonalenia zawodowego bibliotekarzy oraz pracowników informacji naukowej, oferując różnorodne kursy, warsztaty specjalistyczne, seminaria, konwersatoria, zajęcia problemowe z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, obsługi komputerowych baz danych, informatycznych systemów bibliotecznych.

ISBN, ISSN, ISMN

Biblioteka Narodowa jest odpowiedzialna za przydzielanie pul numerów identyfikacyjnych wydawcom książek (ISBN), czasopism (ISSN), wydawcom druków muzycznych (ISMN) oraz za przekazywanie danych do właściwych organizacji międzynarodowych. W 2013 roku powołano w strukturze BN Samodzielne stanowisko pracy oraz Zespół Zadaniowy do spraw znormalizowanych numerów ISBN i ISMN. Powołano też Pracownię Narodowy Ośrodek ISSN, działającą w ramach Zakładu Czasopism.

KRAJOWE BIURO ISBN

W roku 2020 nadawanie numerów ISBN odbywało się przede wszystkim za pośrednictwem serwisu e-ISBN, otwartego 24 października 2014 roku. Nowe narzędzie służy do błyskawicznego nadawania i zarządzania numerami ISBN oraz powiązany z nimi danymi. Jest to pierwsza w Polsce e-usługa publiczna skierowana do branży wydawniczej. Serwis e-ISBN, oparty na otwartej specyfikacji ONIX 3.0, ma na celu ułatwienie przepływu zestandaryzowanych metadanych na rynku książki i podniesienie jakości informacji w obiegu publicznym. Serwis ma przede wszystkim usprawnić i unowocześnić obecne

procedury przyznawania numerów. Wydawcy mogą ograniczyć czas poświęcany na występowanie o kolejne pule numerów ISBN oraz przekazywanie informacji o numerach wykorzystanych. Dzięki funkcjonalnościom aplikacji wydawca może traktować serwis elektronicznego nadawania ISBN jako miejsce zarządzania swoją produkcją wydawniczą. Serwis e-ISBN od początku funkcjonowania zyskał uznanie wydawców. Dodatkowym atutem elektronicznego systemu jest możliwość śledzenia nowości wydawniczych przez niezarejestrowanych użytkowników, wśród nich – księgarzy i bibliotekarzy.

W roku 2020 Krajowe Biuro ISBN przydzieliło wydawcom 4095 pul numerów ISBN, w tym 3008 nowych i 1087 kontynuacji. W serwisie e-ISBN wydawcy rejestrują się samodzielnie, istnieje także możliwość rejestracji w serwisie połączonej ze szkoleniem. W okresie sprawozdawczym wydawcy zarejestrowali w serwisie e-ISBN ogółem 62 377 tytułów książek. Wydawcy automatycznie pobrali 620 pul numerów. Biuro ISBN nie przerwało swojej działalności podczas pandemii COVID-19, wszystkie rejestracje przeprowadzane są na bieżąco elektronicznie i telefonicznie. Do największych wydawców, którzy w 2020 roku zaczęli współpracę z serwisem e-ISBN należą m.in.: Wydawnictwo FIDES, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa, Zamek Królewski na Wawelu, Polska Organizacja Turystyczna, Wydawnictwo LITERATURA.

W sierpniu 2020 roku wysłano do centrali ISBN w Londynie „Polish ISBN Agency Progress Report”, a w grudniu przesłano do Londynu plik z zaktualizowaną bazą wydawców.

KRAJOWE BIURO ISMN

Krajowe Biuro ISMN przydzieliło 7 pul numerów ISMN, w tym 6 dla wydawców nowych i 1 dla kontynuującego. Stan bazy w dniu 31 grudnia 2020 roku wynosił 233 rekordy.

NARODOWY OŚRODEK ISSN

W 2020 roku nadano numery ISSN 585 tytułom publikacji ciągłych, w tym dokonano 222 rezerwacji przed wydaniem pierwszego numeru. 357 numerów rezerwacji z lat poprzednich zamieniono

na numery stałe. Dokonywano korekt i modyfikacji rekordów. Do Międzynarodowego Ośrodka ISSN w Paryżu wysłano 37 plików z danymi, w tym 23 pliki z pełnymi rekordami (2361 rekordów: 1150 opisów nowych tytułów i 1211 zaktualizowanych) oraz 14 plików zawierających 701 rekordów roboczych. Stała baza danych w systemie MAK w dniu 31 grudnia 2020 roku liczyła 48 260 rekordów, baza robocza 6334 rekordy. Po każdym eksporcie wysłane rekordy nowych tytułów przenoszone są z bazy roboczej do bazy stałej. W związku z przydzielaniem numerów ISSN biuro odwiedziło 66 interesantów.

STATYSTYKA WYDAWNICTW

Do zadań Biblioteki Narodowej należy przygotowanie urzędowej statystyki polskiej produkcji wydawniczej, tworzonej na podstawie danych o publikacjach zarejestrowanych w bieżącej bibliografii narodowej i ukazującej się jako rocznik „Ruch Wydawniczy w Liczbach”. Jest to unikatowy zbiór danych na temat książek i czasopism ukazujących się na terenie Polski. Pierwszy zeszyt „Ruchu Wydawniczego w Liczbach” ukazał się w 1955 roku. Kolejne zeszyty wychodzą w cyklu rocznym, prezentując dane za rok ubiegły. Od 2011 roku rocznik publikowany jest w postaci publikacji elektronicznej dostępnej online na stronie internetowej BN. W 2020 roku opublikowany został 68 rocznik „Ruchu Wydawniczego w Liczbach”, dotyczący produkcji wydawniczej w 2019 roku.

Do Głównego Urzędu Statystycznego przekazano dane statystyczne o produkcji wydawniczej w Polsce za rok 2019. Dane przesyłane do GUS zostały uwzględnione przy przygotowaniu „Małego Rocznika Statystycznego”, „Rocznika Statystycznego Rzeczypospolitej Polskiej” i „Rocznika Kultury Polskiej”.

PRACE NORMALIZACYJNE

Na mocy umowy z Polskim Komitetem Normalizacyjnym Biblioteka Narodowa w 2020 roku kontynuowała prowadzenie Sekretariatu Komitetu Technicznego nr 242 do spraw Informacji i Dokumentacji.

KATALOGI CENTRALNE

Biblioteka Narodowa posiada największą w Polsce bazę informacji o czasopismach polskich i piśmiennictwie zagranicznym znajdującym się w bibliotekach polskich. Tworzenie bazy dostępnej zarówno w formie katalogu kartkowego, jak i bazy elektronicznej, możliwe jest dzięki bardzo dobrej współpracy BN z bibliotekami polskimi, które przekazują informacje o swoich zbiorach. Dane w katalogach pochodzą od blisko tysiąca bibliotek krajowych i ponad dwudziestu zagranicznych. Kartoteki kartkowe katalogów centralnych książek i czasopism zagranicznych oraz czasopism polskich gromadzonych w bibliotekach polskich zawierają około 7 000 000 kart i liczba ta nie ulega większym zmianom, zaś liczba opisów zarejestrowanych w bazach danych, dostępnych od 1997 roku w sieci lokalnej i Internecie, jest sukcesywnie uzupełniana. Biblioteka Narodowa prowadzi także specjalny Centralny Katalog Starych Druków oraz Centralny Katalog Rękopisów Muzycznych (w Polsce) do I poł. XIX wieku.

BAZA BIBLIOS

Baza BIBLIOS jest pozostałością po drukowanym informatorze o bibliotekach w Polsce. Rejestrowane są w niej wszystkie typy bibliotek, poza prywatnymi. Zgodnie z ustaleniami baza o nazwie BIBLIOS, zbiera dane teleadresowe bibliotek publicznych i naukowych w Polsce. Biblioteka Narodowa jest zobligowana do prowadzenia takiej ewidencji na mocy ustawy o bibliotekach z 1997 roku. Na koniec 2020 roku baza zawierała informacje o 3479 bibliotekach, w tym o 2537 bibliotekach tworzących ogólnokrajową sieć biblioteczną, 909 bibliotekach naukowych oraz 33 bibliotekach naukowych wchodzących w skład ogólnokrajowej sieci bibliotecznej. W 2020 roku Zakład Zbiorów Bibliologicznych współpracował z Zakładem Technologii Informatycznych w zakresie aktualizowania i implementowania poprawek do oprogramowania, dzięki czemu baza została przygotowana do udostępnienia dla użytkowników.

DOSKONALENIE ZAWODOWE I SZKOLENIA BIBLIOTEKARZY

Role komórki odpowiedzialnej za doskonalenie zawodowe bibliotekarzy oraz pracowników informacji naukowej pełni Zakład Edukacji Bibliotekarskiej (ZEB), utworzony w 2007 roku jako komórka organizacyjna Biblioteki Narodowej w związku z likwidacją Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej im. Heleny Radlińskiej w Warszawie. W swej ofercie ma on różnorodne kursy, warsztaty specjalistyczne i problemowe, w szczególności z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, obsługi komputerowych baz danych, informatycznych systemów bibliotecznych. Ogólnopolski zakres działalności ZEB obliuguje go do zapewnienia jakości dokształcania i doskonalenia w dwóch obszarach działania: wspieranie działań kadry kierowniczej bibliotek oraz zatrudnionych w niej pracowników, a także diagnozowanie i określanie potrzeb w zakresie dokształcania i doskonalenia zawodowego bibliotekarzy i pracowników informacji związanych z obiegiem książki i dokumentów.

Od 1 września 2008 roku prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie przygotowywania kadr dla ogólnopolskiej sieci bibliotecznej znajduje się wśród statutowych obowiązków Biblioteki Narodowej, co wymaga uruchomienia znacznych nakładów finansowych. W 2020 roku ZEB kontynuowało praktykę stałego diagnozowania potrzeb w zakresie doskonalenia i dokształcania zawodowego bibliotekarzy wśród pracowników wszystkich typów bibliotek, w szczególności bibliotek publicznych – uczestników szkoleń. Badanie potrzeb szkoleniowych środowiska bibliotekarskiego odbywa się za pomocą przeprowadzenia ankiet, wywiadów, rozmów.

W 2020 roku Zakład Edukacji Bibliotekarskiej zorganizował 5 szkoleń z następującego zakresu:

- » Deskryptory Biblioteki Narodowej,
- » spotkanie informacyjne UKD,
- » spotkanie informacyjne UKD – Baza Polska UKD Online.

W szkoleniach wzięło udział 452 uczestników zewnętrznych. Ze względu na pandemię koronawirusa SARS-CoV-2 Biblioteka Narodowa wstrzymała do odwołania organizację przeprowadzanych szkoleń.

W IV kwartale 2020 roku Instytut Bibliograficzny BN przeprowadził za pomocą aplikacji Microsoft Teams szkolenia dla bibliotek przystępujących do współkatalogowania w ramach wdrożenia systemu ALMA (tj. dla bibliotek Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego oraz Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu). Zakres szkoleń objął Deskryptory Biblioteki Narodowej oraz przepisy katalogowania i instrukcję MARC 21. Łącznie odbyło się 16 szkoleń.

Je vous prie de m'excuser
et si vous le pouvez pour
une minute d'embarras -
j'ai l'honneur de vous
adresser trois lettres et deux
selon les circonstances
d'importance -

ROZDZIAŁ 4

Udostępnianie zbiorów

Biblioteka Narodowa jest największą w Polsce biblioteką, udostępniającą zbiory prezentacyjnie – w czytelniach i w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych. W dniu 27 sierpnia 2018 roku w czytelniach siedziby głównej Biblioteki Narodowej rozpoczęły się prace modernizacyjne, w wyniku których została zamknięta większa część budynku A. Początek prac remontowych nie spowodował znacznych ograniczeń w korzystaniu ze zbiorów BN: od końca sierpnia w budynku biurowym Narodowej Książnicy działają czytelnie tymczasowe (Czytelnia Ogólna i Czytelnia Zasobu Wieczystego), w których przygotowano 100 miejsc do pracy ze zbiorami papierowymi i 20 dla osób korzystających z zasobów elektronicznych. Czytelnicy mogli korzystać ze zbiorów Biblioteki Narodowej od poniedziałku do soboty w godzinach od 8:30 do 20:30. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 roku w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii ze względu na pandemię koronawirusa SARS-CoV-2 wszystkie czytelnie BN były zamknięte dla czytelników do 7 czerwca 2020 roku. Po raz drugi czytelnie były zamknięte między 7 listopada a 7 grudnia. W 2020 roku czytelnie BN nie funkcjonowały łącznie przez 15 tygodni. W okresach otwarcia w celu zachowania reżimu sanitarnego konieczne było zmniejszenie liczby miejsc dla czytelników w czytelniach oraz wprowadzenie rezerwacji miejsc. Czytelnicy mogli bez ograniczeń korzystać ze zbiorów udostępnionych w otwartym dostępie na polona.pl i ACADEMICE.

W sierpniu 2020 roku zakończone zostało przeprowadzanie z Pałacu Rzeczypospolitej do gmachu głównego Biblioteki Narodowej księgozbioru podręcznego Czytelni Rękopisów i Starodruków, mikrofilmów oraz katalogów kartkowych. Pozycje z księgozbioru podręcznego CRiS oraz mikrofilmy udostępniano w Czytelni Ogólnej. W roku 2020 zakończyło się udostępnianie zbiorów w Pałacu Rzeczypospolitej.

W 2020 roku czytelnie Biblioteki Narodowej odwiedziło 20 757 czytelników.

Liczba czytelników i ich oczekiwania wymuszają konieczność dostosowania przestrzeni czytelniczych do wymagań nowoczesnego użytkownika korzystającego w Bibliotece Narodowej z zasobu w formie tradycyjnej, jak również ze zbiorów cyfrowych dostępnych wyłącznie w budynku biblioteki. Duża część publikacji poszukiwanych przez czytelników już teraz jest dostępna na polona.pl oraz ACADEMICE i nie wymaga wizyty w gmachu BN. Stale wzrastają potrzeby czytelników, dotyczące standardów udostępniania, tj. dostępu do elektronicznych czasopism, źródeł informacji, elektronicznych książek i baz danych. Biblioteka Narodowa obsługuje czytelników indywidualnych i instytucjonalnych, krajowych i zagranicznych: udziela informacji bibliotecznych, bibliograficznych (m.in. wskazywanie źródeł, uzupełnianie danych bibliograficznych, pomoc w sporządzaniu zestawień bibliograficznych), faktograficznych.

Ważną rolę w komunikacji z czytelnikami, wydawcami i bibliotekarzami pełni strona internetowa BN (www.bn.org.pl). Witryna BN jest również portalem, za którego pośrednictwem rozpowszechniane są wszystkie elektroniczne publikacje Biblioteki, takie jak katalogi, bibliografie, materiały szkoleniowe, instrukcje, biuletyny i inne.

Stan księgozbiorów podręcznych w Czytelni Ogólnej i Czytelni Zasobu Wieczystego wynosił na koniec 2020 roku 21 069 tytułów książek i czasopism w 33 977 woluminach (w 2019 r. – 21 033 tytuły w 33 898 woluminach).

Udostępnianie zbiorów w czytelniach

W 2020 roku tymczasowe Czytelnie BN – Ogólną oraz Zasobu Wieczystego – odwiedziło 20 757 czytelników (w 2019 r. – 56 081 osób), którym udostępniono w tych Czytelniach 52 367 wol. (w 2019 r. – 132 245 wol.). Nastąpił spadek liczby udostępnionych tytułów o 60%. Z powodu epidemii od 8 czerwca materiały z Czytelni trafiają na kwarantannę, a więc nie są odkładane dla czytelników.

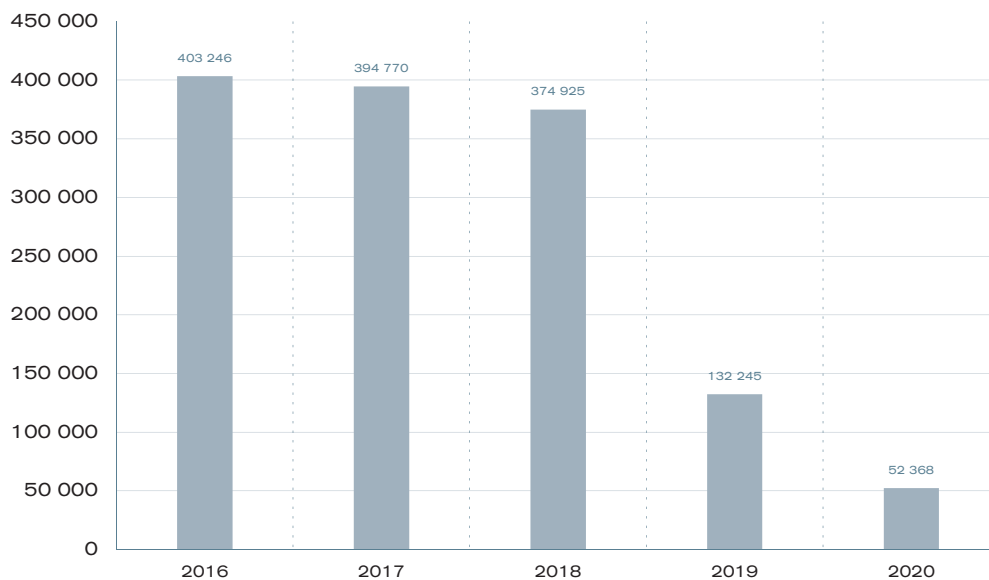
Czytelnicy skorzystali z 3856 mikrofilmów (w 2019 – z 11 045 mikrofilmów). Nastąpił spadek udostępnionych mikrofilmów o 65%.

Serwis polona.pl

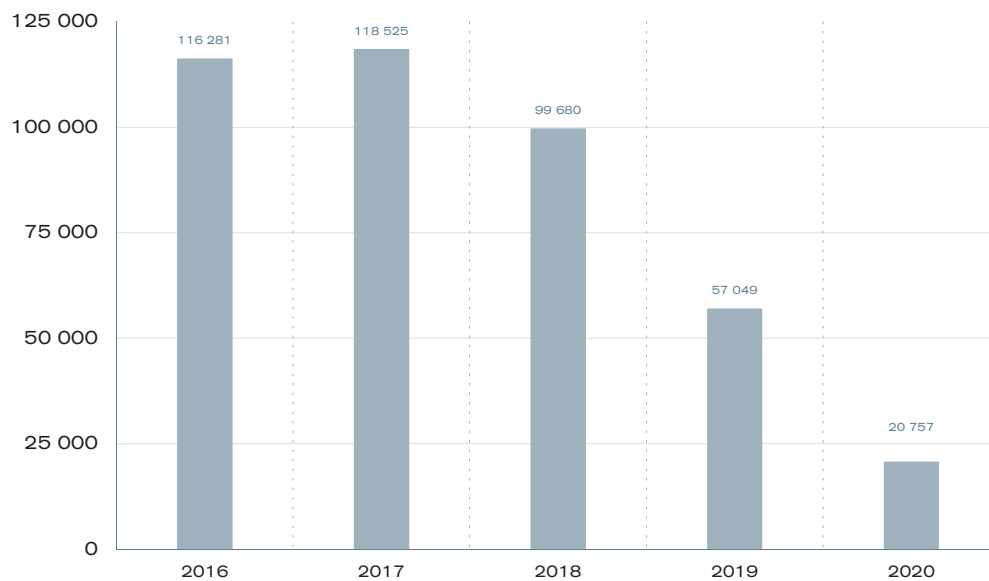
Polona.pl, najnowocześniejszy tego typu portal w Polsce i jeden z najnowocześniejszych na świecie, zgodnie z danymi wygenerowanymi przez system Google Analytics zanotowała w 2020 roku 2 197 764 sesje (w 2019 r. – 1 464 446) – wzrost o 50%. Na portalu społecznościowym Facebook strona polona.pl stale zwiększa swój zasięg i uzyskuje nowe polubienia. Na koniec 2020 roku strona przekroczyła 44 595 polubień (w 2019 r. – 40 082) – wzrost o ponad 10%.

Polona.pl w 2020 roku uzupełniła swoje zbiory o 201 203 publikacje cyfrowe (w 2019 r. – o 544 629), dzięki czemu w jej zasobie znalazło się na koniec roku 3 369 095 obiektów, z czego

LICZBA UDOSTĘPNIONYCH WOLUMINÓW/JEDNOSTEK W CZYTELNIACH BIBLIOTEKI NARODOWEJ W LATACH 2016–2020

LICZBA CZYTELNIKÓW BIBLIOTEKI NARODOWEJ W LATACH 2016–2020

w dostępie publicznym znajdowało się 1 843 450 obiektów. Udostępnianym materiałom towarzyszą teksty publikowane na blog.polona.pl. W 2020 roku na blogu ukazało się 76 artykułów.

Więcej na temat polona.pl w rozdziale poświęconym bibliotekom cyfrowym.

Wypożyczalnia cyfrowa ACADEMICA

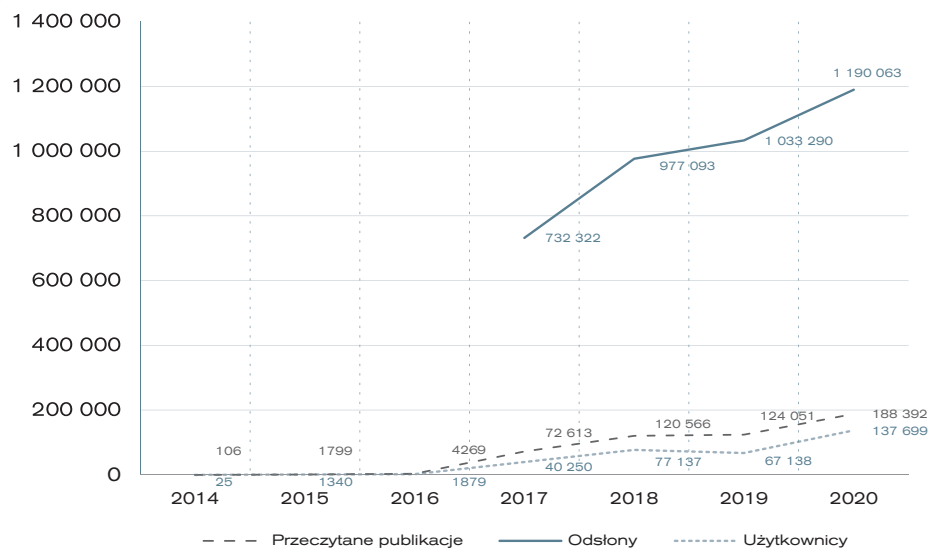
Atrakcyjną formę wypożyczeń oferuje Cyfrowa Wypożyczalnia Publikacji Naukowych ACADEMICA. W ramach tego projektu, realizowanego pod auspicjami Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej w oparciu o fundusze Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka i we współpracy z Naukową i Akademicką Siecią Komputerową, powstał system wypożyczeń wersji elektronicznej książek i czasopism naukowych. W 2020 roku zarejestrowano 163 nowe instytucje. Wszystkich bibliotek zarejestrowanych w ACADEMICE na koniec 2020 roku było 1252 (w 2019 r. – 1089).

W 2020 roku w trudnych warunkach obostrzeń wynikających z pandemii kontynuowano prace nad rozwojem Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych ACADEMICA. Przygotowano zmiany w *Regulaminie Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych ACADEMICA*, umożliwiające bibliotekom przystępującym do systemu składanie deklaracji również w formie dokumentowej, co znacznie ułatwi i przyspieszy proces rejestracji. Zmiany w *Regulaminie* wprowadzone zostały Zarządzeniem nr 126/2020 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 3 grudnia 2020 roku.

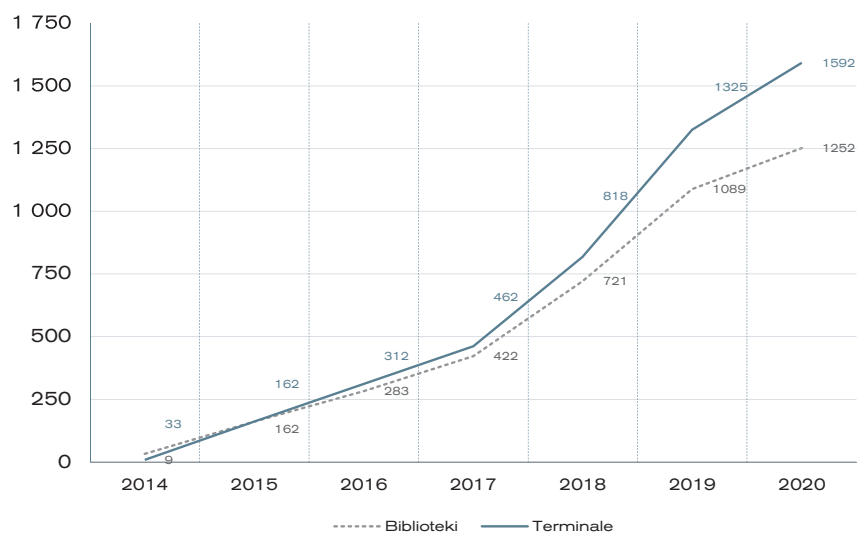
WYKORZYSTANIE SYSTEMU ACADEMICA W LATACH 2014–2020

ROK	PRZECZYTANE PUBLIKACJE	ODSŁONY	UŻYTKOWNICY
2014	106	–	25
2015	1 799	–	1 340
2016	4 269	–	1 879
2017	72 613	732 322	40 250
2018	120 566	977 093	77 137
2019	124 051	1 033 290	67 168
2020	188 392	1 190 063	137 699

WYKORZYSTANIE SYSTEMU ACADEMICA W LATACH 2014–2020*

ACADEMICA – LICZBA BIBLIOTEK I TERMINALI W LATACH 2014–2020*

* W zestawieniach przedstawiono połączone dane zaczerpnięte z Google Analytics i Repozytorium Cyfrowego Biblioteki Narodowej.

Na koniec 2020 roku w ACADEMICE dostępnych było ponad 3 300 000 publikacji. Obecnie wypożyczalnia umożliwia dostęp do publikacji naukowych ze wszystkich dziedzin wiedzy (w tym: monografie, podręczniki, skrypty, artykuły i całe numery czasopism). ACADEMICA to nie tylko dostęp terminalowy, ale również ogromna baza online pozwalająca na swobodne przeszukiwanie zasobów oraz umożliwiająca dostęp do publikacji z domeny publicznej i licencjonowanych w otwartym Internecie. Zgodnie z założeniami system ten sukcesywnie przejmując wiodącą rolę w wypożyczeniach międzybibliotecznych.

W 2020 roku do Zakładu Wypożyczania Krajowego i Zagranicznego wpłynęło łącznie 1068 zamówień z bibliotek, z czego zrealizowano 624 (ponad 58%). Większość zamówień została zrealizowana w formie elektronicznej – 460, w formie tradycyjnej – 95, mikrofilmów – 69. Nieprzerwanie realizowane były zamówienia, które mogły być udostępnione za pośrednictwem systemu ACADEMICA, na polona.pl lub w innej formie cyfrowej. Zakład Wypożyczania Krajowego i Zagranicznego włączył się także w realizację nowej usługi „Digitalizacja na życzenie”. W ramach projektu „Digitalizacja na życzenie” do ZWKiZ wpłynęło 255 zamówień na udostępnienie obiektów podlegających ochronie prawnoautorskiej, z czego zrealizowano i udostępniono w ACADEMICE 245 obiektów (w 10 wypadkach obiekty były już dostępne), co wiązało się z założeniem struktur i przekazaniem do digitalizacji 255 woluminów. W ramach prac związanych z powiększaniem zasobu systemu ACADEMICA, ZWKiZ realizował również projekt digitalizacji lektur na olimpiadę historyczną, dokonując założenia struktur dla 276 tytułów, czyli 287 woluminów. Łącznie w ramach skanowania obiektów do ACADEMIKI w 2020 roku do digitalizacji zostało przekazanych 1413 woluminów (dla porównania w roku 2019 przekazano 761 woluminów).

Z bibliotek krajowych w 2020 roku wpłynęły do Biblioteki Narodowej 684 zamówienia (w 2019 r. – 1352), z czego zrealizowano 532 (ok. 78%), w tym w formie elektronicznej (udostępnienie w ACADEMICE) – 433, tradycyjnej – 31, wypożyczając mikrofilmy – 68.

Powyzsze dane są odzwierciedleniem wprowadzonej w połowie 2017 roku zmiany formy realizacji zamówień, związanej przede wszystkim z rozwojem usług cyfrowych i rozbudową cyfrowej wypożyczalni ACADEMICA. Materiały zamawiane przez biblioteki krajowe są, w miarę możliwości, skanowane i udostępniane za pośrednictwem CWPN ACADEMICA. We współpracy z Zakładem Zbiorów Cyfrowych w 2020 roku zrealizowano w ten sposób 433 zamówienia z bibliotek krajowych. Wypożyczenia krajowe w formie tradycyjnej realizowano jedynie w wyjątkowych wypadkach, najwięcej dla Biblioteki Sejmowej, Biblioteki Rządowej oraz Biblioteki Trybunału Konstytucyjnego.

Wypożyczenia międzybiblioteczne

Biblioteka Narodowa współpracuje z innymi bibliotekami krajowymi i zagranicznymi w zakresie międzybibliotecznego udostępniania zbiorów. W pierwszych miesiącach po wprowadzeniu stanu epidemii krajowe i zagraniczne wypożyczenia międzybiblioteczne realizowane w formie tradycyjnej zostały wstrzymane, co związane było przede wszystkim z zamknięciem bibliotek dla użytkowników, w wypadku wypożyczeń zagranicznych również z utrudnieniami i ograniczeniami w dostarczaniu przesyłek pocztowych. W miesiącach letnich, w związku z przywróceniem możliwości korzystania z bibliotek przez czytelników, wznowiono realizację zamówień z bibliotek krajowych i zagranicznych.

W 2020 roku ZWKiZ zrealizował łącznie 20 006 zamówień na wypożyczenia ze zbiorów BN (część z nich w formie udostępnienia kopii cyfrowej). W podanej liczbie mieszczą się zamówienia składane przez biblioteki krajowe i zagraniczne oraz pracowników zamawiających materiały do celów służbowych i pozasłużbowych. Liczba ta nie zawiera danych dotyczących materiałów udostępnianych na wystawy oraz za pośrednictwem wypożyczalni ACADEMICA.

Z bibliotek zagranicznych w 2020 roku do Biblioteki Narodowej wpłynęły 384 zamówienia ze 131 bibliotek z 36 krajów. Zrealizowano 92 (ok. 24%) zamówienia, w tym w formie tradycyjnej (udostępnienie książki) – 34, w formie elektronicznej (udostępnienie w polona.pl) – 27 lub kopii – 30 (łącznie 239 stron) wypożyczając mikrofilmy – 1. Najczęściej z zamówieniami do BN zwracały się biblioteki ze Stanów Zjednoczonych, (101 zamówień z 31 bibliotek), Niemiec (42 zamówienia z 14 bibliotek) i Kanady (41 zamówień z 10 bibliotek).

W 2020 roku do Zakładu Wypożyczania Krajowego i Zagranicznego wpłynęło 77 zamówień na mikrofilmy, z których zrealizowano 68, wypożyczając 130 szpul mikrofilmowych zawierających: 28 roczników czasopism, 95 rękopisów. Zamówienia najczęściej wpływały z bibliotek uniwersyteckich.

Wypożyczenia na wystawy

Biblioteka Narodowa udostępniała także swoje zbiory w celu zaprezentowania ich na wystawach organizowanych przez instytucje krajowe i zagraniczne. W ciągu 2020 roku Zakład Wypożyczenia Krajowego i Zagranicznego zarejestrował 27 pism z prośbami o wypożyczenie materiałów na wystawy krajowe i 3 pisma w sprawie wystaw zagranicznych.

Istotny wpływ na prowadzenie spraw związanych z wypożyczeniami zbiorów BN na wystawy w 2020 roku miało ogłoszenie stanu epidemii i związane z tym zamknięcie dla publiczności instytucji kultury, w tym muzeów. W związku z tym wiele z zaplanowanych wystaw się nie odbyło lub zostało przesuniętych na inny termin, co wiązało się z koniecznością zmian zawartych już umów użyczenia zbiorów i/lub negocjacją nowych terminów i warunków z organizatorami wystaw.

Łącznie poddano ocenie, przygotowano do wypożyczenia (oraz wypożyczono i/lub przyjęto zwrot) 427 obiektów pochodzących ze zbiorów Zakładu Zbiorów Ikonograficznych (123), Zakładu Rękopisów (128), Zakładu Starych Druków (13), Zakładu Dokumentów Życia Społecznego (8), Zakładu Zbiorów Kartograficznych (1) i Zakładu Magazynów Bibliotecznych (79). Wśród opiniowanych obiektów znalazło się 15 o szczególnej wartości zabytkowej, w tym 4 obiekty ikonograficzne i 11 rękopisów. 2 rękopisy o szczególnej wartości zabytkowej zostały w 2020 roku udostępnione na wystawę, przyjęto zwrot jednego z nich, zwrot drugiego planowany jest w początkach 2021 roku.

Wszystkie obiekty zwrócone po zakończeniu ekspozycji przeszły pomyślnie przegląd konserwatorski – ich stan nie budził zastrzeżeń.

Witryna internetowa BN

W 2020 roku kontynuowano prace nad serwisami internetowymi Biblioteki Narodowej ze szczególnym uwzględnieniem multimediów i blogów. Witrynę bn.org.pl odwiedziło 720 663 unikalnych użytkowników (w 2019 r. – 441 875). W 1 494 687 sesjach dokonano 2 951 707 odsłon strony. Statystyki witryny Biblioteki Narodowej znacznie wzrosły w porównaniu z rokiem ubiegłym – odsłon o 47%, sesji o 46%, użytkowników o 63%. Duży wpływ na ten wzrost miały rekomendacje Biblioteki Narodowej dotyczące działalności bibliotek w czasie epidemii i uruchomienie specjalnej Poradni dla bibliotekarzy. Strona internetowa Biblioteki Narodowej stała się podstawowym źródłem informacji i porad dla grupy zawodowej bibliotekarzy, zyskując stałe grono odbiorców witryny.

Głównym źródłem wejść były wyszukiwarki, zmniejszając swój udział procentowy z 64% do 51% mimo bezwzględnego wzrostu o 32% (z 292 341 do 386 327). Drugim źródłem wejść został Facebook, zwiększając swój udział z 7 do 17% (wzrost z 45 988 do 178 030) i wyprzedzając wejścia bezpośrednie, które znalazły się na trzecim miejscu.

W portalu społecznościowym Facebook na koniec roku 2020 liczba zarejestrowanych fanów przekroczyła 26 106 osób (wzrost o ponad 2,7 tys. osób w porównaniu do roku poprzedniego). W Internecie Biblioteka Narodowa udostępnia filmy dokumentujące jej działalność oraz stanowiące materiały promocyjne, szkoleniowe i instruktażowe (serwis YouTube, profile Biblioteki Narodowej i serwisu polona.pl).

Na stronie BN działają również serwisy informacyjne prowadzone w formie blogów:

- » *Dobre Zachowanie*, redagowany przez pracowników zakładów BN zajmujących się konserwacją zbiorów bibliotecznych w całości poświęcony sprawom ochrony i konserwacji zbiorów
- » *POLONA/blog*, prowadzony przez pracowników serwisu polona.pl, na którym umieszczane są teksty i prace plastyczne inspirowane zbiorami prezentowanymi w polona.pl
- » *Wnien czy ma*, prowadzony przez pracowników Biura Finansowo-Księgowego BN, poświęcony tematyce finansów i księgowości w instytucjach kultury
- » blog technologiczny labs.polona.pl, poświęcony zagadnieniom związanym z digitalizacją

Biblioteka Narodowa uruchomiła też specjalne serwisy:

- » **ALEJE NIEPODLEGŁOŚCI**. Serwis prezentuje zbiory BN związane z rocznicą 100-lecia odzyskania Niepodległości, m.in.: materiały dotyczące „Ojców Niepodległości” (8 kolekcji w POLONIE), prasy, która ukazywała się w tamtym czasie, obchodów rocznic w „drugim obiegu”, materiały nt. Legionów i pieśni patriotycznych, a także bogaty zbiór druków ulotnych (5 kolekcji w polona.pl).
- » **ROK GUSTAWA HERLINGA-GRUDZIŃSKIEGO 2019**. Serwis, który przygotowało Biuro Komunikacji i Promocji, poświęcony jest sylwetce autora *Innego świata* i prezentuje zdjęcia oraz dokumenty udostępnione przez spadkobierców pisarza oraz Instytut Literacki „Kultura”.

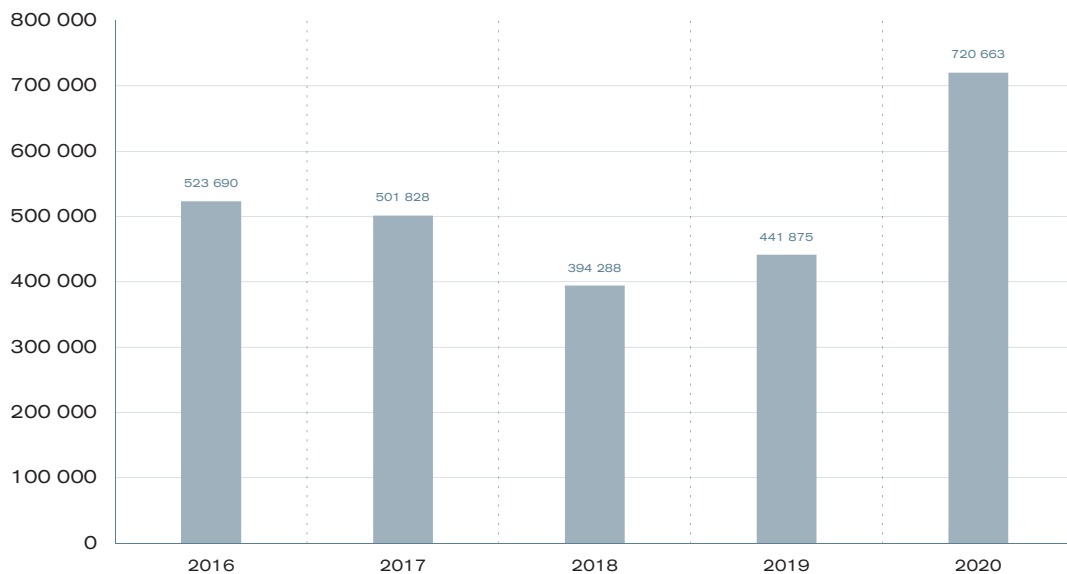
W celu większej dostępności czasopism BN i ich lepszej prezentacji stworzono trzy strony internetowe:

- » <https://rocznik.bn.org.pl>
- » <https://notes.bn.org.pl>
- » <https://polishlibraries.bn.org.pl>.

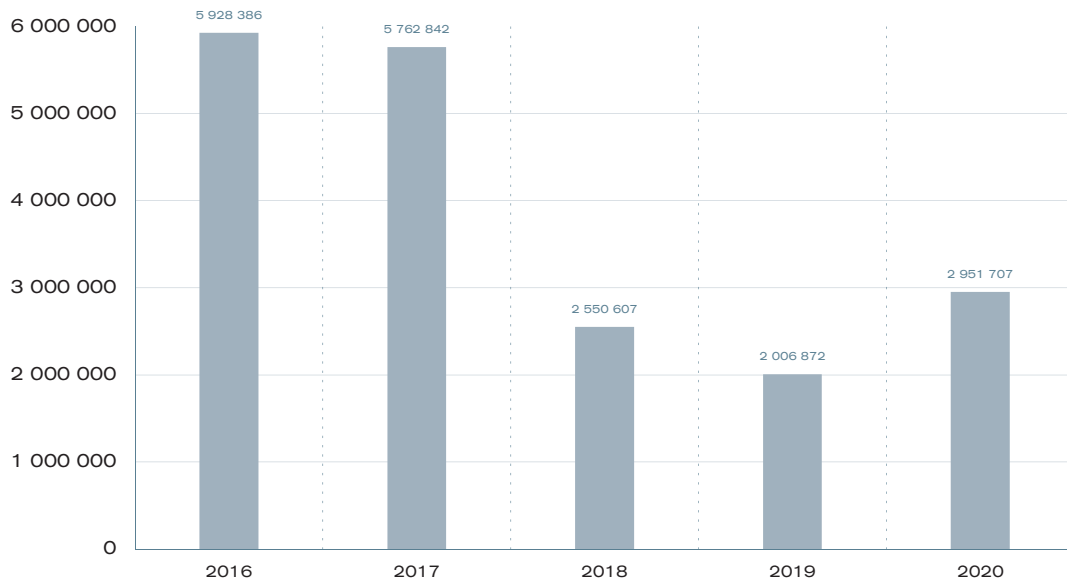
Umieszczone zostały na nich bieżące i archiwalne numery roczników, z których w łatwy sposób można korzystać online. Prowadzone są prace nad wzbogaceniem strony o kolejne archiwalne roczniki.

Pod koniec maja 2020 roku Biblioteka Narodowa uruchomiła newsletter pod nazwą „Poradnik i Biuletyn BN dla bibliotekarzy”, przekazujący treści przydatne w codziennej pracy, materiały do pobrania, polecenia źródeł cyfrowych i inne informacje dotyczące funkcjonowania bibliotek. Ponadto prezentowana jest działalność Biblioteki Narodowej. Wyślano łącznie 73 kampanie mailingowe pod 2351 adresów.

LICZBA UNIKALNYCH UŻYTKOWNIKÓW WITRYNY BN.ORG.PL W LATACH 2016–2020

LICZBA ODSŁON WITRYNY BN.ORG.PL W LATACH 2016–2020

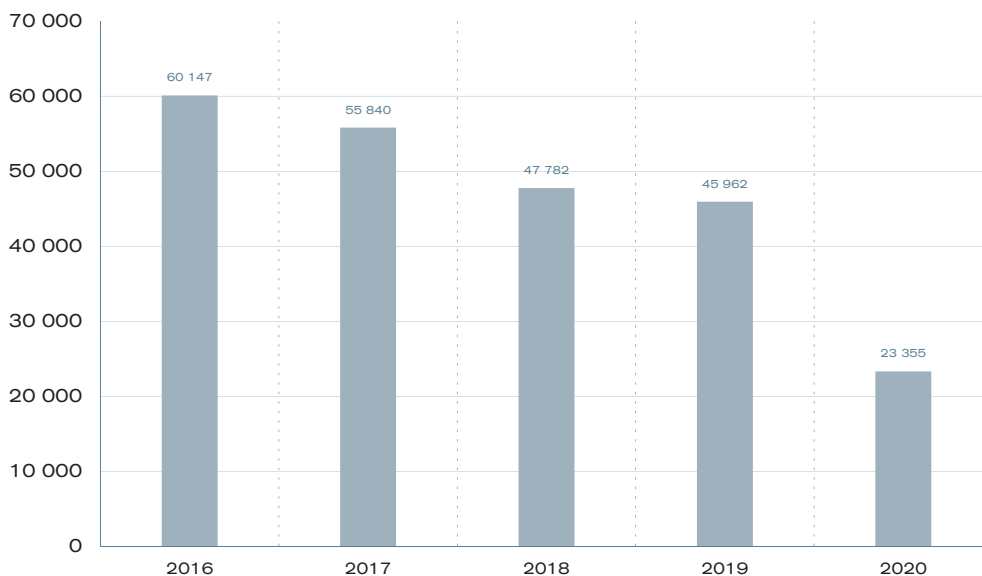

Informacja biblioteczna

Biblioteka Narodowa, korzystając z katalogów własnych zbiorów, katalogów centralnych, polskich i obcych źródeł informacyjnych, udzielała odpowiedzi na pytania czytelników. BN odpowiada też na kwerendy pisemne i telefoniczne, krajowe i zagraniczne. W 2020 roku Pracownia Informacji Naukowej w Zakładzie Udostępniania Zbiorów BN udzieliła 23 355 informacji bibliotecznych, bibliograficznych i faktograficznych. Zaktualizowano, wydrukowano i rozpowszechniono ok. 900 ulotek na temat: zasad korzystania z czytelni (również w wersji w jęz. ang.), katalogów centralnych, baz online, polecanych źródeł dla maturzystów, archiwów biograficznych K.G. Saura oraz zasad korzystania z punktu dostępu osób niepełnosprawnych do zbiorów BN. Działalność BN została przedstawiona 9 gościom.

LICZBA UDZIELONYCH INFORMACJI BIBLIOTECZNYCH, BIBLIOGRAFICZNYCH I FAKTOGRAFICZNYCH W BN W LATACH 2016–2020

Losy francuskiej
twórczości dramatycznej
Adama Mickiewicza
w jego listach
do Alfreda de Vigny'ego

vous nous sommes séparés sans rien
con chose - Je viendrai de mander le
conseil, sur ce qu'il y aura à faire.
Je vous avoue que je suis grand
ment fêlé de me rendre à l'au
tel sans condition, ne serait-ce
que pour en finir une fois avec
lui. Je ne me sens pas assez
d'énergie pour continuer ce com
penseur, et j'ai trop de confiance
pour vous envoyer encore de
cette affaire - Je vous prie
vous mercredi? -
Vobis devoue
et dans les environs
du Val de grâce

32-10

*ARG
SA

Pod koniec listopada 2020 roku do Biblioteki Narodowej trafiły rękopisy sześciu listów Adama Mickiewicza z 1837 roku do wybitnego francuskiego pisarza Alfreda de Vigny'ego. Zbiory wzbogaciły się dzięki temu o szczególnie cenną pamiątkę związaną z epoką romantyzmu. Zakup aukcyjny był możliwy dzięki wsparciu finansowemu Krystyny Piórkowskiej z Nowego Jorku. Autografy zachowały się w archiwum rodziny Sangnierów, właścicieli papierów po de Vignym. Po zakupie rękopisy zdigitalizowano i są obecnie dostępne dla wszystkich zainteresowanych w serwisie polona.pl.

Treść korespondencji została pierwotnie omówiona w drugim tomie książki Ernesta Dupuy'ego *Alfred de Vigny: ses amitiés, son rôle littéraire* z 1912 roku. W 1959 Wacław Lednicki opublikował fotokopie czterech listów na łamach X tomu „Tek Historycznych”, zabrakło tam jednak dwóch najwcześniejszych dokumentów z 15 i 31 marca. Dopiero w wydaniu korespondencji francuskiego poety z 1994 roku znalazł się pełny tekst wszystkich sześciu. Zostały one przedrukowane w rocznicowym wydaniu dzieł Mickiewicza (tom XV, 2003).

Adres Alfreda de Vigny'ego zapisany na odwrociu listu z 15 marca 1837 roku. Widoczne stemple pocztowe

Mickiewicz

Monsieur le Comte.

15, mars 1837

J'ai déposé hier chez vous mon drame. Vous rap-
pellez-vous la promesse que vous m'avez
faite d'examiner cet ouvrage? J'ai besoin de
savoir s'il est né viable, et c'est la raison que
je vous demande une consultation. Pour ce
qui concerne les défauts de la forme, je
respecte trop vos lois, pour vous permettre
de vous en occuper.

Comme vous avez probablement vu plus d'une
fois de possibles messages littéraires, je vous
exprimerai et les compliments d'usage
et les remerciements obligés. Je vous prie
de croire à ma sincère reconnaissance, avec
la quelle je resterai toujours.

Votre dévoué serviteur

Adam Mickiewicz

Rue des mairies St. Germain
N. 18.

37-19

31 mars 1837

37, 23

Monsieur le Comte

Je vous ai remis il y a long temps le manuscrit de
mon drame. J'apprends que vous êtes indisposé. Ce n'est
pas le moment de vous fatiguer de mes lectures. Je
vous prie de vouloir bien remettre le manuscrit au por-
teur de la présente.

Agreez, Monsieur le Comte l'assurance des sentiments
très distingués avec lesquels
j'ai l'honneur d'être votre très humble
et très obéissant serviteur.

Adam Mickiewicz.

Paris. 31 Mars.

List z 31 marca 1837 roku. Mickiewicz, zniecierpliwiony brakiem odpowiedzi na swój list z 15 marca, upomina się o zwrot „manuscrit de mon drame”

2 avril 1837

Je vous prie de vous faire
la visite, et je vous demande pour demain
à midi une minute d'entretien -

J'ai l'honneur d'être
votre très humble et très dévot

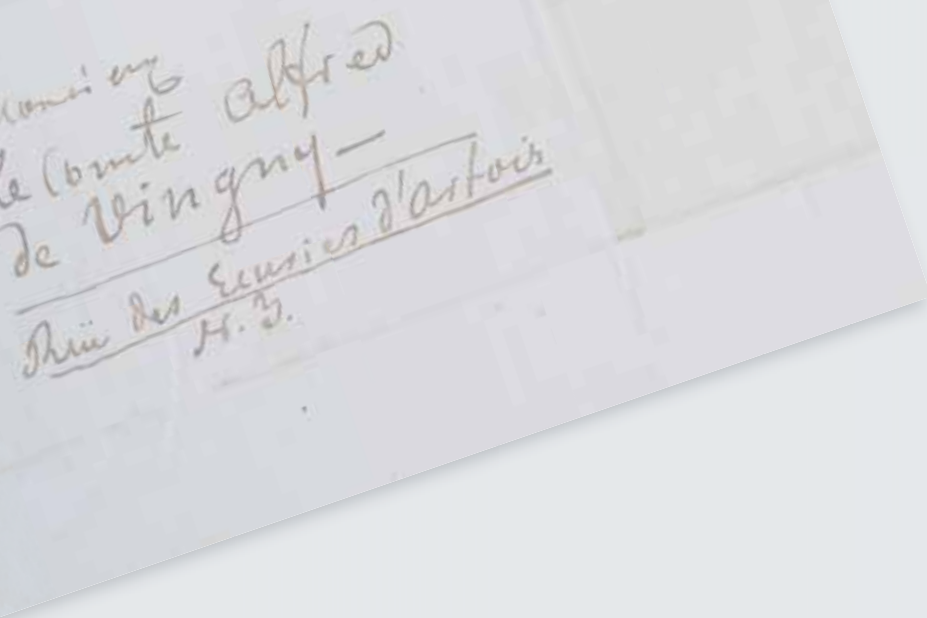
Salut Mickiewicz

2 avril - Dimanche

37-25

List z 2 kwietnia 1837 roku z potwierdzeniem, planowanej na kolejny dzień, wizyty Mickiewicza w domu de Vigny'ego

Listy Mickiewicza do Alfreda de Vigny'ego liczą łącznie 12 kart różnego formatu. Zostały zapisane na złożonych fragmentach arkuszy, które posłużyły jednocześnie za koperty. Na odwrociach części z nich znajdują się pieczęcie oraz stemple pocztowe. Dokumenty zachowały się w dobrym stanie, mają nieliczne naddarcia po rozerwaniu pieczęci, atrament na jednym z nich jest lekko rozmazany. Charakterystyczne, drobne pismo poety jest czytelne i wyraźne, bez skreśleń. Na listach znajdują się pieczęcie „Archives Sangnier” oraz nieliczne dopiski ołówkiem inną ręką. Wraz z listami Mickiewicza przechowywany jest także list z 1846 roku od nieznanego z nazwiska Polaka, również skierowany do de Vigny'ego (karty 13–15).

Szczególne znaczenie tych dokumentów łączy się z rangą artystyczną zarówno nadawcy, jak i adresata. Alfred de Vigny (1797–1863) jest zaliczany do najważniejszych twórców francuskiego romantyzmu, wymieniany obok Lamartine'a, Balzaka czy Victora Hugo. Cieszący się opinią samotnika pisarz stworzył pierwszą francuską powieść historyczną w stylu walterskotowskim (*Cinq-Mars* 1826) oraz był prekursorem i prominentnym autorem dramatu romantycznego (*Le More de Venice* 1829; *Chatterton* 1835). Tworzył także utwory liryczne, cieszące się uznaniem poematy (*Eloa ou la Soeur des Anges* 1824; *Moïse* 1826) oraz pisma estetyczne.

Listy Mickiewicza do de Vigny'ego powstały w 1837 roku. Obaj twórcy zetknęli się wówczas za pośrednictwem Davida d'Angers, uznanego rzeźbiarza neoklasycysty, który blisko przyjaźnił się z Mickiewiczem, był też autorem popiersia i medalionu z jego wizerunkiem. Z punktu widzenia biografii polskiego poety był to okres, w którym borykał się on z problemami finansowymi, szczególnie dotkliwymi w związku z rosnącymi potrzebami rodziny (we wrześniu 1835 roku urodziła się jego pierworodna córka Maria). Podejmował próby zacieśnienia więzi z kręgiem literatów paryskich, pojawiał się w salonach Georges Sand oraz Marie d'Agoult i Liszta, spotkał z Lammenais'em, poznał Chateaubrianda i Victora Hugo. Planował publikację almanachu utworów polskich i francuskich, pracował też nad własnymi tekstami: *Historia polski*, a także dwoma dramatami po francusku: *Confédérés de Bar* oraz *Jakub Jasiński ou les deux Polognes*. Pierwszy z tych utworów, rzekomo zainspirowany przez Sand, miał przybliżyć francuskiej publiczności żywo rozwijający się w literaturze polskiej mit konfederacji barskiej, traktowanej jako pierwsze powstanie narodowe, a jednocześnie wyraz politycznej anarchii. Autograf utworu zaginął, obecnie znane są jedynie dwa pierwsze z oryginalnych pięciu aktów.

1er juin 1837

37-44

Monsieur le Comte.

J'ai médité d'après vos observations, le Grand
palonais, que vous vous rappelez d'avoir lu.
Madame Land en a corrigé un peu le style.
Je suis décidé de présenter l'ouvrage à la
Porte Saint Martin. mais il est probable
que je ne réussirai pas auprès de cette
sublime Porte, si vous ne refusez vos
bonnes offices. Auriez vous la bonté
de dire quelques mots au Directeur
comme vous me l'aviez promis?
Si vous êtes libre et visible un de
ses jours, daignez me l'annoncer,
je voudrais vous parler un moment.

Votre très humble et très
dévoté serviteur.

Adam Mickiewicz

Mercr. 1. Juin-

Thé du val de grace N. 1 et 3.

W liście, datowanym przez Mickiewicza na 1 czerwca 1837 (właściwie z 31 maja), zawarta jest prośba poety do de Vigny'ego o protekcję u dyrektora teatru Porte Saint-Martin

37-54 1 juil. 1837

la conférence de la Porte St Martin,
n'a produit aucun résultat. M^r. Houd
n'avait pas le temps d'entendre
la lecture, il me demandait le
manuscrit pour le lire à tête
reposée. La recommandation de
M^r. de Vigny a-t-il dit, est d'une
autorité imm-im-immense. et il
rehaussait cette expression, en éle-
vant vers le ciel les bras et
les yeux; il ajouta en s'incli-
nant, que le suffrage de M^r. Sand,
et d'un poète! d'un poète!... On peut
apprécier un ouvrage aussi haute-
ment et profondément recom-
mandé, M^r. Houd avait besoin
de se recueillir, il le méditerait
dans la solitude, dans le silence
de la nuit, loin des visiteurs, des
interruptions et c^t. Je lui ai répondu
que je tenais à lire ^{le manuscrit} moi-même,
comptant beaucoup sur mon fa-
culté de déclamation et de grotti-
culabion. Il me fallut pour cela la
lumière du jour - après mille dis-
cussions de cette espèce, nous

vous nous sommes séparés sans rien
conclure - Je viendrai ^{vous} de demander le
conseil, sur ce qu'il y aura à faire.
Je vous avoue que je suis grand-
ment tenté de me rendre assa-
sés sans condition, ne seroit-ce
que pour en finir une fois avec
lui. Je ne me sens pas assez
d'énergie pour continuer ces con-
férences, et j'ai trop de conscience
pour vous ennuier encore de
cette affaire - Serai-je cher
vous mercredi ?

Votre dévoué

Udum dieciensis
M. du Val de grace

N. 1 et 3.
Ce Samedi - 17 juillet.

List z 1 lipca 1837 roku, zawierający – utrzymaną w żartobliwym tonie – relację ze spotkania Mickiewicza z dyrektorem teatru Porte Saint-Martin

37-57

30 juillet 1837

Je vous rends la panhypocoristique. Peut-être
être sur vous curieux de lire les vi-
sions dont je vous ai tant parlé?
Si vous composez la suite de l'œuvre, il
vous faudra faire une excursion
autour d'elles. Le livre que je vous
envoie pourra vous servir d'itiné-
raire. A propos de l'enfer, j'ai
reçu la réponse de la porte St.
Martin. M. Harché m'engage enve-
rme, à lui remettre le manuscrit,
cependant en cas de refus
de ma part, il me promet d'en cou-
ter la lecture. Ainsi le système de res-
tance paraît devoir réussir, grâce
à vos instructions —

Votre dévoué serviteur

A. Mickiewicz

Dimanche 24 juillet

List z 30 lipca 1837 roku. Mickiewicz informuje de Vigny'ego o ponownym kontakcie z dyrektorem teatru Porte Saint-Martin Harelem i jego prośbie o rękopis *Confédérés de Bar*. Poeta wspomina też o zwrocie wypożyczonej książki

Nie ulega wątpliwości, że Mickiewicz zabiegał o wystawienie *Konfederatów* i w tym celu prezentował dramat znajomym literatom. Poza Sand czytali go także Felicjan Mallefille oraz pani d'Agoult, którzy nanieśli na tekst swoje uwagi. Spore nadzieje łączyły się też zapewne z kontaktem z de Vignym, którego wystawiony dwa lata wcześniej *Chatterton* odniósł znaczący sukces. Polski poeta miał więc nadzieję na protekcję w środowisku teatralnym. Wszystkie sześć zakupionych przez Bibliotekę Narodową listów dotyczy tej właśnie sprawy.

W najwcześniejszym dokumencie, datowanym na 15 marca 1837 roku, Mickiewicz poinformował, że dzień wcześniej zostawił w domu de Vigny'ego rękopis swojego utworu i poprosił o jego ocenę. Dwa tygodnie później, zniecierpliwiony brakiem odpowiedzi, upomniął się o odesłanie manuskryptu. W trzecim liściku z 2 kwietnia potwierdził i zapowiedział wizytę w domu de Vigny'ego, która odbyła się następnego dnia w południe. Można przypuszczać, że zacieśniła ona zawartą znajomość, gdyż w kolejnym liście, datowanym przez poetę na 1 czerwca¹, Mickiewicz zwrócił się wprost z prośbą o protekcję u dyrektora teatru Porte Saint-Martin, którym był wówczas Charles-Jean Harel (znany także jako François-Antoine Harel). Poeta wspomniął również, że poprawił dramat według uwag de Vigny'ego, co niezbicie dowodzi, że adresat utwór przeczytał.

Prośba została pozytywnie rozpatrzona, Mickiewicz otrzymał najprawdopodobniej list rekomendacyjny, dzięki któremu udało mu się umówić na spotkanie. W liście

piątym z 1 lipca w charakterystycznym, żartobliwym i ironicznym stylu zrelacjonował mgliste obietnice dyrektora Harela, który nie był zainteresowany wysłuchaniem jego tekstu. Poeta nie przewidywał więc żadnych realnych skutków swojej wizyty. Ostatni z zachowanych dokumentów pochodzi z 30 lipca. Mickiewicz informuje w liście, że Harel skontaktował się z nim i poprosił o rękopis. Poeta sygnalizował też zwrot wypożyczonej książki, poematu satyrycznego Jeana Nepomucena Lemerciere'a *Suite de la Panhypocrisiade*. Do listu miała zostać dołączona nieznana z tytułu pozycja, którą Mickiewicz uznał za potencjalnie interesującą dla de Vigny'ego. Zgodnie z domysłami badaczy mogły to być zapisy wizji niemieckiej mistyczki Katarzyny Emmerich.

Mimo pozytywnego wydźwięku ostatniego dokumentu, próba wystawienia *Konfederatów barskich* na scenach Paryża zakończyła się ostatecznie niepowodzeniem. Jednak związane z tą sprawą listy stanowią niepodważalny dowód przyjaznej relacji dwóch wybitnych pisarzy romantycznych. Co więcej, relacji bezpośrednio dotyczącej twórczości jednego z nich; De Vigny nie tylko polecił Mickiewiczowi dyrektorowi Harelowi, ale także udzielił mu bezpośrednich wskazówek dotyczących samego tekstu. Listy, choć niezbyt obszerne i podporządkowane celom użytkowym, świadczą też o familiarności, jaka wytworzyła się między korespondującymi oraz o dzieleniu się przez nich inspiracjami intelektualnymi. Ponadto – przedstawiają Mickiewicza w nietypowej z punktu widzenia polskiego czytelnika roli petenta zabiegającego o swoje interesy.

Katarzyna Westermarck

¹ Mickiewicz pomylił się przy datowaniu, o czym świadczy dopisek „mercredi”, który potwierdza datę 31 maja ze stempla pocztowego.

ROZDZIAŁ 5

Technologie
procesów
bibliotecznych

Zintegrowany system zarządzania zasobami w BN

Wszystkie materiały biblioteczne wpływające do Biblioteki Narodowej (przede wszystkim książki i czasopisma, ale także druki ulotne, publikacje elektroniczne, nuty, mapy oraz nagrania dźwiękowe i audiowizualne) są na bieżąco katalogowane.

Do dnia 20 grudnia 2018 roku publikacje były katalogowane w zintegrowanym systemie bibliotecznym SIERRA działającym w oparciu o 5 głównych modułów: katalogowania, gromadzenia, zamawiania i rejestracji czasopism oraz udostępniania. Pomocniczo do funkcjonowania systemu wykorzystywany był moduł administracyjny, moduł do automatycznego wyprowadzania i przesyłania danych. W dniu 21 grudnia 2018 roku Biblioteka Narodowa rozpoczęła korzystanie z zintegrowanego systemu zarządzania zasobami ALMA i wyszukiwarki PRIMO – najnowocześniejszego obecnie rozwiązania technologicznego na świecie, które umożliwia m.in. pracę w chmurze oraz możliwość współkatalogowania z innymi bibliotekami.

Po przejściu na system ALMA do wspólnego środowiska katalogowego zostały dodane rekordy dla bibliografii i katalogów centralnych (266 404), które dotychczas były prowadzone w systemie Millennium. Baza została powiększona również o rekordy zasobu (4 926 247), których nie prowadzono w systemie SIERRA.

W 2020 roku w systemie ALMA utworzono 2 323 513 rekordów (w 2019 – 1 883 061 rekordów). W dniu 31 grudnia 2020 roku w bazie danych znajdowało się łącznie 20 869 008 rekordów różnych typów.

Zintegrowany system biblioteczny działający w BN został szczegółowo omówiony w rozdziale *Katalogowanie zbiorów. Bibliografia narodowa. Funkcje centralne*.

Sprzęt i oprogramowanie komputerowe.

Sieć lokalna i dostęp do Internetu

W Bibliotece Narodowej funkcjonuje blisko tysiąc komputerów, nad którymi opiekę sprawuje Zakład Technologii Informatycznych w zakresie m.in.: zakładania kont dla nowych użytkowników i usuwania nieaktualnych, zmiany haseł, nadawania/usuwania praw użytkownikom, wymiary zużytego sprzętu oraz jego utylizacji, konfiguracji sprzętu zgodnie z potrzebami użytkownika (m.in. instalowanie niezbędnego oprogramowania do realizacji obowiązków, reagowanie na codzienne problemy użytkowników przy eksploatacji sprzętu).

W ramach Zakładu Technologii Informatycznych funkcjonują dwie pracownie:

Pracownia Systemów IT, której główne zadania związane są z:

- » wdrożeniem, utrzymaniem i rozwojem systemów IT w BN, ze szczególnym naciskiem na systemy związane ze statusowym działaniem Biblioteki Narodowej, takim jak: polona.pl, Repozytorium Cyfrowe BN, ACADEMICA, e-isbn.pl, Zintegrowana wyszukiwarka OMNIS,
- » analizowaniem nowych technologii, trendów światowych w zakresie m.in. archiwizacji zbiorów, sieci semantycznych i wdrażanie ich w systemach IT w BN.

Pracownia Infrastruktury IT, której główne zadania związane są z:

- » utrzymaniem poprawności działania i eksploatacją infrastruktury IT w BN, czyli m.in. monitorowanie na bieżąco poprawności działania serwerów, macierzy i bibliotek taśmowych, utrzymanie sieci LAN oraz dostępu do sieci Internet za pośrednictwem dwóch niezależnych łącz internatowych, zmniejszając ryzyko niedostępności e-usług świadczonych przez BN w przypadku awarii jednego z łącz,
- » nadzorem i monitorowaniem sieci, systemów pod kątem bezpieczeństwa, potencjalnych incydentów i reagowaniem na nie bądź zapobieganie im,
- » analizowaniem, testowaniem i wdrażaniem nowych technologii w infrastrukturze, które pozwolą na zabezpieczenie poprawnego funkcjonowania i utrzymania ciągłości działania systemów IT w BN.

Zakład Technologii Informatycznych administrował w 2020 roku (wraz z firmami zewnętrznymi), zlokalizowanymi w trzech ośrodkach przetwarzania danych, zasobami składającymi się m.in. z: 162 serwerów fizycznych, 243 serwerów wirtualnych, 9 macierzy dyskowych, 3 bibliotek taśmowych m.in. w zakresie: utrzymania ciągłości działania serwerów oraz aplikacji na nich działających, zakładania kont dla nowych użytkowników i usuwania nieaktualnych, zmiany haseł, nadawania praw użytkownikom, zarządzania zasobami, tworzenia kopii bezpieczeństwa i kopii archiwalnych, odzyskiwania zbiorów na życzenie użytkowników, interwencji w przypadkach braku dostępności usług, aktualizacji oprogramowania i zabezpieczeń, wdrażania nowych serwerów.

Ponadto sprzęt, systemy i sieć komputerowa BN monitorowane są stale pod kątem prawidłowego funkcjonowania. Podejmuje się działania bieżące oraz planuje modernizacje w celu minimalizacji przestoju oraz podniesienia bezpieczeństwa. W 2020 roku przeprowadzono m.in.:

- » w zakresie projektu „Patrimonium” prace nad modernizacją systemów polona.pl w zakresie dostosowania interfejsu systemu polona.pl do wymogów WCAG, w tym także modyfikację API,
- » w zakresie systemu Repozytorium Cyfrowe BN prace w zakresie wdrożenia modułu statystyki zliczającego pobrania i odtwarzania dokumentów z systemu polona.pl, a także wdrożenia klastrowego systemu plików pracującego na rzecz Repozytorium Cyfrowego BN.

W ramach przystosowania do pracy zdalnej w związku z wprowadzeniem stanu zagrożenia epidemicznego zakażeniem wirusem SARS-CoV-2, zakupiono 427 sztuk laptopów oraz skonfigurowano je do pracy zdalnej.

ROZDZIAŁ 6

Ochrona i konserwacja zbiorów

Biblioteka Narodowa, gromadząc polski dorobek piśmienniczy, podejmuje wiele działań, aby zapewnić zbiorom właściwe warunki przechowywania i ochrony. Proces konserwacji i zabezpieczania zbiorów nadzorują specjaliści, wykorzystując przy tym najnowsze osiągnięcia sztuki konserwatorskiej i nowoczesne rozwiązania technologiczne. W ciągu ostatnich kilkunastu lat na potrzeby konserwacji zbiorów Biblioteki Narodowej zakupiono i zmodernizowano sprzęt umożliwiający realizację zabiegów służących ochronie zbiorów w skali masowej, takich jak dezynfekcja, digitalizacja czy odkwaszanie. W latach 2000–2008, dzięki funduszom zapewnionym przez Wieloletni Rządowy Program „Kwaśny papier. Ratowanie w skali masowej zagrożonych polskich zasobów bibliotecznych i archiwalnych”, możliwy był zakup i wdrożenie technologii masowego odkwaszania papieru: arkuszy i książek. Mimo stosunkowo krótkiego okresu działania Programu, zaplanowano i zrealizowano inwestycje, które wzmocniły pozycję Polski jako ośrodka masowej konserwacji zbiorów z XIX i XX wieku. Zastosowane w Narodowej Książnicy technologie oraz metody konserwatorskie są bardzo skuteczne w przedłużaniu trwałości materiałów bibliotecznych wytworzonych na tzw. kwaśnym papierze. Ze względu na konieczność (lub wymogi prawne) zachowania w stanie niepogorszonym zbiorów zaliczonych do narodowego zasobu biblioteczne- go podjęto decyzję o poddawaniu zabiegom wyłącznie egzemplarzy należących do tej kategorii. Istotną zmianą, jaka zaszła w działaniach pracowni konserwatorskich BN jest ograniczenie do koniecznego minimum tzw. konserwacji pełnej na rzecz konserwacji zachowawczej.

Powołany w listopadzie 2015 roku w BN Instytut Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych, rozwijając znakomite tradycje zapoczątkowane utworzeniem w 1929 roku przez prof. Bonawenturę Lenarta Pracowni Konserwatorskiej BN, kontynuuje w nowej strukturze realizowane dotychczas zadania. Instytut tworzą następujące komórki:

- » Pracownia Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych
- » Pracownia Konserwacji Masowej Arkuszy
- » Pracownia Konserwacji Masowej Książek
- » Laboratorium Konserwatorskie Zbiorów Bibliotecznych.

Wyniki wielokierunkowych badań, działań i dyskusji konserwatorskich dotyczących materiałów bibliotecznych, są publikowane w wydawanym przez Bibliotekę Narodową „Notesie Konserwatorskim”. Jako jedyny obecnie w Polsce specjalistyczny periodyk poświęcony ochronie zbiorów bibliotecznych i archiwalnych znajduje się on na liście czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Popularyzacji zagadnień związanych z ochroną i konserwacją zabytków piśmiennictwa oraz innych kategorii zbiorów służy także blog tematyczny „Dobre zachowanie”, działający na stronie internetowej BN od 2013 roku.

Pracownicy Biblioteki Narodowej aktywnie uczestniczą w spotkaniach, seminariach i konferencjach międzynarodowych i krajowych, poświęconych sprawom ochrony zbiorów oraz wymianie doświadczeń w tym zakresie.

W dniach 9–14 września 2020 roku odbyła się 24 edycja Warszawskich Spotkań Konserwatorskich „Sztuka konserwacji” – imprezy skierowanej do tych, którzy zajmują się ochroną i ratowaniem dóbr kultury. Ważnym punktem programu wydarzenia była sesja poświęcona konserwacji zbiorów bibliotecznych pod merytorycznym patronatem Biblioteki Narodowej, zorganizowana 11 września w Domu Artysty Plastyka przy ul. Mazowieckiej 11a. Pełnomocnik dyrektora BN ds. NZB Ewa Potrzebicka w referacie *Narodowy Zasób Biblioteczny – stan obecny* zaprezentowała aktualną sytuację zasobu, stan zbiorów bibliotek zaliczonych do NZB oraz przedstawiła procedury pracy Rady ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego działającej przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Referat *Badania powietrza pomieszczeń Biblioteki Narodowej realizowane przez Laboratorium Konserwatorskie Zbiorów Bibliotecznych – wynik z lat 2008–2018* wygłosił Bogdan Filip Zerek.

Profilaktyka – konserwacja zachowawcza

Istotne znaczenie ma w ochronie zbiorów profilaktyka konserwatorska, przestrzeganie zasad właściwego przechowywania materiałów bibliotecznych, ale także reguł operowania cennymi zbiorami przekazywanymi do digitalizacji.

Działania profilaktyczne, czyli ochrona całego księgozbioru, to strategiczny kierunek ochrony dla zbiorów, które

są wieczyście przechowywane. Na bieżąco nadzoruje się warunki klimatyczne w magazynach zbiorów, regularnie oczyszcza się zbiory, wymienia opakowania ochronne lub wprowadza nowoczesne opakowania dla zbiorów, które tego wymagają. Kompleksowe działania realizowane są przy pomocy specjalistycznego sprzętu i aparatury, stosowanych również w pracach badawczych z zakresu opracowywania, typowania i testowania nowych materiałów i metod konserwacji. Badania służą również rozpoznawaniu i charakteryzowaniu czynników powodujących niszczenie i degradację materiałów bibliotecznych.

Podczas badań obiektów bibliotecznych w 2020 roku wykonano: 5001 pomiarów fizykochemicznych (w 2019 r. – 6936) oraz 7254 pomiary mikrobiologiczne (w 2019 r. – 7772) na zbiorach i z powietrza. Badaniom mikrobiologicznym poddano książki, druki ulotne, rękopisy, mapy, rysunki, grafiki. Łącznie zbadano 406 obiektów (w 2019 r. – 399). Do przeprowadzenia badań metodą odcisku pobrano z obiektów 1285 prób mikrobiologicznych (w 2019 r. – 1994). Sukcesywnie badane było także powietrze w magazynach. W 2020 roku wykonano 2235 pomiarów mikrobiologicznych powietrza aparatem MAS-100*Eco* (w 2019 r. – 3315) w pomieszczeniach BN, w tym w 55 magazynach z materiałami bibliotecznymi. Wyniki badań mikrobiologicznych powietrza w magazynach porównywane były z wynikami analizy powietrza atmosferycznego (czyli tzw. tła).

W ramach dezynfekcji materiałów bibliotecznych wykonano 53 „wsady” dezynfekcyjne w komorze ciśnieniowo-próżniowej (w 2019 r. – 77), co oznacza wydezynfekowanie tlenkiem etylenu około 37,1 m³ (w 2019 r. – 53,9 m³) wszystkich typów materiałów bibliotecznych, w tym 3,1 „wsadu” odpłatnie dla instytucji

zewnątrznych (m.in. dla: Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie, Akademii Sztuk Pięknych, Żydowskiego Instytutu Historycznego). Ze względu na pandemię koronawirusa SARS-CoV-2 liczba obiektów poddanych dezynfekcji w 2020 roku okazała się mniejsza niż w latach ubiegłych.

Konserwacja tradycyjna

Tradycyjną konserwacją obejmowane są głównie zabytkowe obiekty ze zbiorów specjalnych oraz cymelia zbiorów głównych Biblioteki Narodowej. W 2020 roku w pracowniach IKZB została ukończona konserwacja (znajdują się wśród nich obiekty poddane konserwacji w ramach projektu „Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej”, a także jego kontynuacji „Patrimonium – zabytki piśmiennictwa”):

- » 193 obiektów z Zakładu Rękopisów, m.in. korespondencji Jana Karola Kochanowskiego, katalogów wilanowskich, *I Symfonii* Henryka Mikołaja Góreckiego
- » 47 starodruków z Zakładu Starych Druków, m.in. *Architecture de Andrea Palladio...*
- » 47 obiektów z Zakładu Zbiorów Ikonograficznych, m.in. prac Stanisława Klawittera
- » 15 obiektów z Zakładu Zbiorów Kartograficznych, m.in. *Civitates orbis terrarum*

» 1 obiektu z Zakładu Udostępniania Zbiorów (*Księgi sławnych muzyków pochodzenia żydowskiego* Mariana Fuksa)

Dla obiektów poddawanych zabiegom konserwatorskim wykonana została dokumentacja opisowa i fotograficzna.

W 2020 roku przygotowano 9 dokumentacji konserwatorskich dla 9 obiektów (w 2019 r. odpowiednio – 14, 10), dla których wykonano 270 fotografii kolorowych (w 2019 r. – 1106) oraz 130 fotografii cyfrowych (w 2019 r. – 461). Wykonano również 7 ekspertyz dla 11 obiektów oraz 22 wstępne opinie konserwatorskie dla 225 obiektów wypożyczanych na wystawy organizowane poza Bibliotekę Narodową, m.in. w: Muzeum Narodowym w Warszawie i Krakowie, Zamku Królewskim w Warszawie, National Art Museum of Ukraine w Kijowie, Lviv National Museum we Lwowie, Muzeum Historycznym Miasta Krakowa.

Opracowania zawierają opis stanu zachowania obiektów oraz szczegółowe wskazówki dotyczące warunków ekspozycji wypożyczonych z Biblioteki Narodowej materiałów bibliotecznych.

Tak jak w poprzednich okresach, wykonywano prace intraligatorskie: naprawiano uszkodzenia egzemplarzy użytkowych książek, tworzono oprawy kartonowe czasopism i książek po digitalizacji oraz pudła i teczki ochronne. Od 1 maja 2019 roku część zadań Intraligatorni Specjalistycznej, które są niezbędne do wykonania na miejscu, przejęła Pracownia Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych. Pracownia Intraligatorni Specjalistycznej została zamknięta.

Konserwacja masowa.

Odkwaszanie

Zbiory XIX- i XX-wieczne stanowią główną i największą część zasobu Biblioteki Narodowej. W XIX wieku nastąpiła istotna zmiana w technologii wytwarzania papieru. Masowa produkcja oparta na ścierze drzewnym oraz dodawanym do masy papierniczej kleju żywicznym i siarczanem glinowym, spowodowała, że papier stawał się kwaśny już w chwili jego produkowania, a wraz z upływem lat szybko ciemniał i robił się kruchy. Dokumenty utrwalone na tzw. kwaśnym papierze, ze względu na właściwości fizykochemiczne podłoża, są wrażliwsze na uszkodzenia mechaniczne i zagrożenia zewnętrzne. Procesy degradacji papieru spowodowane jego zakwaszeniem trwają również podczas magazynowania, dodatkowo przyspieszane przez absorpcję kwaśnych tlenków zawartych w powietrzu. Zbyt duża liczba zbiorów z XIX i XX wieku powoduje, że nie można ich uratować metodami konserwacji tradycyjnej. Ratunek tym zbiorom może zapewnić tylko konserwacja masowa, tj. poddanie ich zabiegom w przeznaczonych do tego celu wyspecjalizowanych, nowoczesnych urządzeniach lub instalacjach, w procesach dezynfekcji, laminacji, odkwaszania i wzmacniania arkuszy oraz książek. Dzięki funduszom zapewnionym przez Wieloletni Rządowy Program „Kwaśny papier. Ratowanie w skali masowej zagrożonych polskich zasobów bibliotecznych i archiwalnych” (2000–2008), Biblioteka Narodowa od lat ratuje swoje zbiory, stosując technologie masowego odkwaszania – dla arkuszy papieru w urządzeniu C900 firmy Neschen, dla druków zwartych przy pomocy instalacji Bookkeeper firmy Preservation Technologies.

Pracownie Instytutu Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych oprócz odkwaszania zbiorów nowszych, pochodzących głównie z Zakładu Magazynów Bibliotecznych, wykonują również prace konserwatorskie obejmujące obiekty ze zbiorów specjalnych i cymelia z XIX i XX wieku. Zakres prac jest konsultowany z pracownikami merytorycznymi komórek przekazujących zbiory. Instytut przygotowuje też ekspertyzy stanu zachowania dla zbiorów nowszych wypożyczanych poza Bibliotekę Narodową.

W związku z rozpoczęciem 1 lutego 2017 roku programu „Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej” prace konserwatorskie w Pracowni Konserwacji Masowej Arkuszy wykonywane były niemal wyłącznie dla zbiorów wytypowanych do tego programu. Zwiększył się zakres prac o charakterze konserwacji zachowawczej, związanej z odsłonięciem treści lub ułatwieniem do dotarcia do

zapisów: rozklejano i prostowano karty, wklejano luźne strony lub tablice, sklejano duże rozdarcia lub pęknięcia. Prowadzono również konserwacje zachowawcze oryginalnych opraw wydawniczych i opraw z epoki, np.: naprawiano odpadające okładki broszurowe, czasem oprawy twardej, naprawiano zachowawczo grzbiety. Konserwatorzy w porozumieniu z opiekunami zbiorów rozszywali zbyt głęboko wszyte składki, wyjmowali metalowe zszywki, niekiedy usuwali paski magnetyczne, jeśli sklejały tekst.

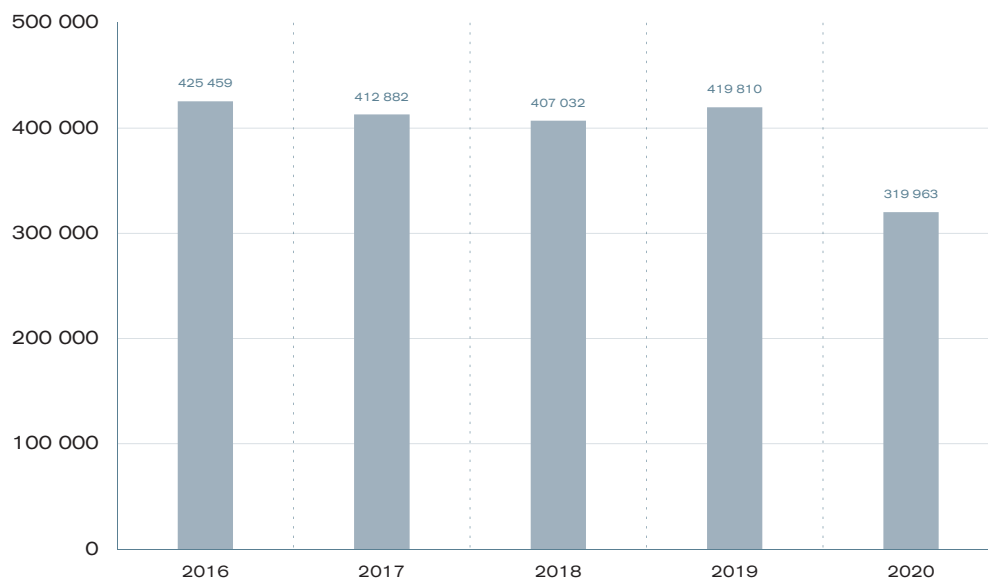
Najwięcej wyzwań konserwatorskich stwarzają zbiory Zakładu Dokumentów Życia Społecznego, w którego zasobie zdecydowaną większość stanowią cienkie zakwaszone papiery, a afisze wielkoformatowe przechowywane są w formie wielokrotnie złożonej. Obiekty wytypowane do digitalizacji były odkwaszane, scalane i uzupełniane oraz prasowane. Dopiero w takiej formie mogły być poddane skanowaniu. Zbiory Zakładu Dokumentów Życia Społecznego należą do najbardziej wrażliwej kategorii zbiorów.

W związku z projektem „Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej” (zakończonym w styczniu 2020 r.) oraz jego kontynuacji „Patrimonium – zabytki piśmiennictwa” prace konserwatorskie w PKMA w 2020 roku wykonywane były niemal wyłącznie dla zbiorów wytypowanych do tych programów:

	WOL./J.
ZAKŁAD MAGAZYNÓW BIBLIOTECZNYCH	4
ZAKŁAD DOKUMENTÓW ŻYCIA SPOŁECZNEGO	2479
ZAKŁAD ZBIORÓW KARTOGRAFICZNYCH	907
RAZEM	3390

W 2020 roku, dzięki czynnościom konserwatorskim wykonywanym w urządzeniu Neschen C900, odkwaszono łącznie 319 963,21 kart w przeliczeniu na format A4, który jest miernikiem obiektywnie pokazującym liczbę materiałów odkwaszonych w tej technologii (w 2019 r. – 419 810,38). W ramach odkwaszania druków zwartych w systemie Bookkeeper (odkwaszanie w środowisku bezwodnym) odkwaszono 70 386 wol./j./tek archiwalnych. Odkwaszono głównie zbiory Biblioteki Narodowej. Po odkwaszeniu obiekty były poddawane pracom konserwatorskim o różnym stopniu zaawansowania.

LICZBA ARKUSZY (W PRZELICZENIU NA FORMAT A4) ODKWASZONYCH
W TECHNOLOGII NESCHEN C900 W LATACH 2016–2020
W BIBLIOTECE NARODOWEJ (ZBIORY BN I INNYCH INSTYTUCJI)

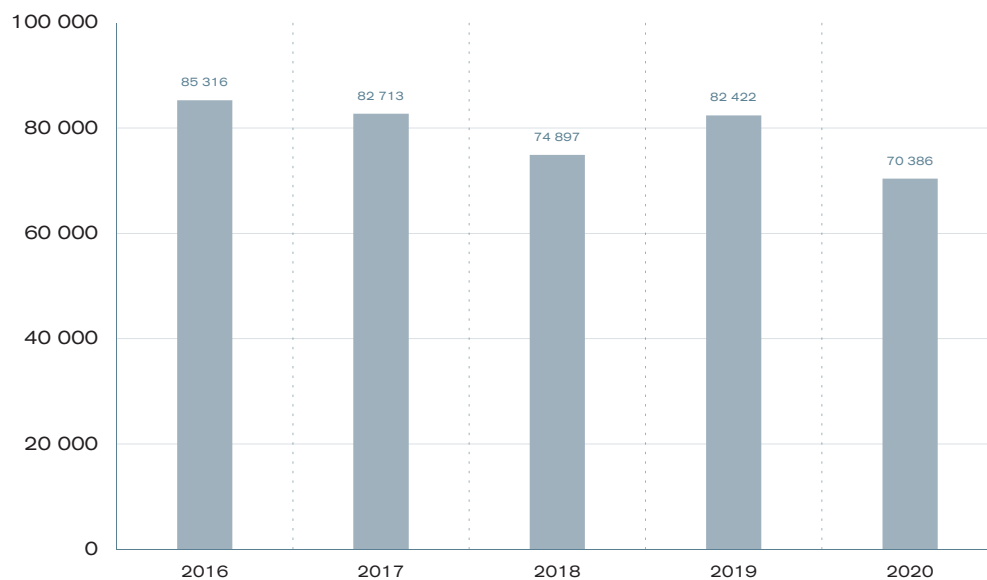

W Pracowni Konserwacji Masowej Książek odkwasza się także zbiory trzeciego i czwartego formatu. Wymagają one dłuższego czasu suszenia materiałów odkwaszonych w instalacji do odkwaszania, co wpływa na zmniejszenie liczby cykli odkwaszania przeprowadzanych w Pracowni w ciągu jednego dnia. Książki o grzbietach dłuższych niż 33 cm muszą być odkwaszane w zbiorniku horyzontalnym (takich obiektów mieści się w nim nie więcej niż 4 woluminy jednorazowo). Również zmniejszenie obsady Pracowni spowodowało, że w 2020 roku praca odbywała się w cyklu jednozmianowym. Należy podkreślić, że decydujący wpływ na liczbę odkwaszanych obiektów ma rodzaj poddawanych temu procesowi materiałów bibliotecznych.

W 2020 roku przeprowadzono zabiegi jednostronnej i dwustronnej laminacji stosowane do ratowania bardzo kruchego papieru. Takiemu wzmocnieniu poddano 741 kart (366,58 kart w przeliczeniu na format A4) obiektów objętych konserwacją.

Ograniczenia wynikające z pandemii COVID-19 wstrzymały realizację wielu zadań komórek tworzących IKZB.

LICZBA WOLUMINÓW/JEDNOSTEK/TEK ODKWASZONYCH
W SYSTEMIE BOOKKEEPER W LATACH 2016–2020
W BIBLIOTECE NARODOWEJ (ZBIORY BN I INNYCH INSTYTUCJI)

Digitalizacja zbiorów

Wraz z rozwojem technologii cyfrowej podstawowym narzędziem ochrony unikatowych obiektów i jednocześnie masowego ich udostępniania stała się digitalizacja i budowanie bibliotek cyfrowych, które mogą ocalić dorobek kulturalny zapisany na tradycyjnych i nietrwałych nośnikach. Digitalizacja zbiorów stanowi dla Narodowej Książnicy jeden z głównych kierunków działania. Z roku na rok w BN wzrasta więc liczba obiektów przenoszonych dzięki nowoczesnym technologiom do postaci cyfrowej. Zgodnie z decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowa Książnica pełni od dwunastu lat funkcję Centrum Kompetencji w zakresie digitalizacji materiałów bibliotecznych w Polsce.

BN stopniowo pozyskuje najnowocześniejszy sprzęt umożliwiający masową digitalizację. Działający od 2004 roku Zakład Reprografii i Digitalizacji Zbiorów Bibliotecznych BN, w 2015 roku został włączony jako Pracownia do skupiającego wszystkie kroki w procesie digitalizacji Zakładu Zbiorów Cyfrowych. Od 2004 roku Biblioteka Narodowa inwestuje w zakup skanerów do oryginałów (formatu A2, A1 oraz A0), które umożliwiły digitalizację np. książek, map, afiszy w rozdzielczości do 600 dpi. Obok tradycyjnych skanerów zakupiono także dwa wysokojakościowe aparaty fotograficzne, które służą do fotografowania cennych zbiorów ikonograficznych.

W 2010 roku Biblioteka Narodowa, jako pierwsza instytucja w Polsce, zakupiła dodatkowo trzy automatyczne skanery do książek. Zakup został sfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka)

w ramach realizowanego przez BN projektu Cyfrowa Wypożyczalnia Publikacji Naukowych ACADEMICA. W ramach tego samego projektu w 2011 roku BN została wyposażona w nowoczesny automatyczny skaner do mikrofilmów Zeutschel OM 1600, umożliwiający masową digitalizację klitek mikrofilmowych. Pracownia otrzymała także profesjonalny zestaw fotograficzny PhaseOne DF+, przeznaczony do digitalizacji cennych i delikatnych obiektów skarbcowych.

W ostatnich latach nastąpiły duże zmiany w technologii obrazowania, a w konsekwencji zmieniły się standardy digitalizacji dóbr kultury. Dążenie do najwyższej jakości prowadzi do zastępowania urządzeń skanujących systemami opartymi na aparatach fotograficznych.

W 2017 roku Biblioteka Narodowa rozpoczęła realizację projektu „Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej”, zgłoszonego w ramach konkursu poddziałania 2.3.2 „Cyfrowe udostępnienie zasobów kultury” Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa.

W celu wykonania zaplanowanej digitalizacji i udostępnienia ponad 1 miliona obiektów wchodzących w skład narodowego zasobu bibliotecznego, zakupiono dwa nowoczesne skanery SupraScan Quartz HD, które umożliwiają digitalizację obiektów do formatu A1 i A0 w rozdzielczości do 600 dpi. W ramach projektu Biblioteka Narodowa zakupiła 6 skanerów dzielowych firmy CopiBook o formacie A2, a także dwa urządzenia ze stołami „V” przeznaczone do digitalizacji najcenniejszych zbiorów o grubości grzbietu nawet do 15 cm. Uzupełniono wyposażenie istniejących pracowni (zakupiono dwa wysokiej jakości obiektywy do aparatów, nowe oświetlenie

oraz zmodernizowano istniejące). W pierwszym półroczu 2018 roku zakończono zakup skanerów przeznaczonych do wykonania zaplanowanej digitalizacji i udostępnienia obiektów wchodzących w skład narodowego zasobu bibliotecznego objętych projektem „Patrimonium”.

Do digitalizacji obiektów specjalnych wykorzystuje się aparat Phase One z przystawką cyfrową o rozdzielczości 80 milionów pikseli. W ramach projektu „Patrimonium” utworzono dodatkowe dwa stanowiska fotograficzne. W pierwszym półroczu 2019 roku, również w ramach projektu „Patrimonium”, odebrano średnioformatową przystawkę cyfrową o rozdzielczości 150 mpx., służącą do digitalizacji najcenniejszych obiektów. Uzupełniono także wyposażenie istniejących pracowni fotograficznych o specjalistyczne lampy błyskowe oraz lampy LED, zapewniające równomierne oświetlenie o wysokiej stałości widma światła. Łącznie dzięki projektowi zakupiono 23 nowe urządzenia do digitalizacji materiałów bibliecznych.

W 2020 roku zakończono modernizację technologiczną Pracowni Reprografii i Digitalizacji. Ze względu na jakość wykonywanych skanów oraz rosnące koszty utrzymania, zrezygnowano z pracy na skanerach typu Qidenus oraz Zeutschel, opierając digitalizację na urządzeniach fotograficznych.

W związku z zaostreniem obostrzeń państwowych związanych z pandemią COVID-19 w 2020 roku w Bibliotece Narodowej przeprowadzono reorganizację pracy w Pracowni Reprografii i Digitalizacji, w taki sposób, aby skanerzyści pracujący dotychczas w pokojach dwu- i trzyosobowych, zostali rozdzieleni do osobnych pomieszczeń, dzięki czemu każdy z nich mógł bezpiecznie wykonywać swoją pracę, minimalizując ryzyko zakażenia COVID-19.

W ramach realizowanego w IV kwartale 2020 roku Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa, Priorytet 4 – Udostępnienie publikacji w formach cyfrowych, Pracownia Reprografii i Digitalizacji BN, aby zapewnić dostępność publikacji w formatach cyfrowych w czasie stanu epidemii wywołanego wirusem SARS-CoV-2, została rozbudowana o cztery urządzenia digitalizacyjne. Zakupiono również:

- » dwa zestawy sprzętu fotograficznego (średnioformatowy aparat fotograficzny wraz z obiektywami i osprzętem) służące do digitalizacji najcenniejszych obiektów z zasobów Biblioteki Narodowej
- » kolumnę reprodukcyjną wraz ze stołem roboczym i niezbędnym wyposażeniem jako integralnej części stanowiska digitalizacyjnego
- » studyjne oświetlenie błyskowe i wyposażenie pracowni digitalizacyjnej
- » wydajny komputer przeznaczony do postprodukcji plików pozyskanych przy pomocy średnioformatowego aparatu fotograficznego.

W 2020 roku w Pracowni Reprografii i Digitalizacji wykonano i przekazano do repozytorium 9 035 260 skanów, w tym z oryginału – 7 042 629, a z mikrofilmów – 1 847 797. Na polona.pl udostępniono 201 203 obiekty. Liczba ta obejmuje zarówno obiekty dostępne w otwartym Internecie (79 251), jak i dokumenty, które nie mogą być udostępniane w sieci ze względu na ochronę prawną autorską (121 952) – obiekty takie dostępne są w czytelniach BN oraz na terminalach ACADEMIKI.

W styczniu 2020 roku zakończony został trzyletni projekt pn. „Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej”. W ciągu trwania

projektu ze zbiorów BN zdigitalizowano i udostępniono 692 201 obiektów, a ze zbiorów Biblioteki Jagiellońskiej – 375 312 obiektów. Łącznie w ramach projektu, zakończono w styczniu 2020 roku, 1 067 513 obiektów należących do domeny publicznej trafiło do serwisu polona.pl.

Dnia 1 lipca 2020 roku rozpoczęto realizację projektu „Patrimonium – zabytki piśmiennictwa”. Projekt jest kontynuacją digitalizacji zbiorów specjalnych należących do Narodowego Zasobu Bibliotecznego – Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej i ich udostępniania na polona.pl. W efekcie projektu do otwartych zasobów polona.pl trafi ponad 140 tysięcy obiektów cyfrowych. Realizacja projektu została zaplanowana na 24 miesiące. W związku z trwaniem pandemii COVID-19 okres ten wydłużono o 90 dni, tym samym projekt będzie realizowany do 29 września 2022 roku. Od początku projektu ze zbiorów BN zdigitalizowano 30 277 obiektów, a opublikowano 28 034. W ramach realizacji projektu Pracownię Reprografii i Digitalizacji wyposażono w dwa komputery do obróbki graficznej zdjęć, zakupiono też wzorniki koloru.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku na polona.pl dostępnych było łącznie 3 369 095 obiektów, z czego w dostępie publicznym znajdowało się 1 843 450 obiektów.

Do najcenniejszych obiektów bibliotecznych zdigitalizowanych w 2020 roku należą:

- » *Wielki atlas do zoologii, botaniki i mineralogii*, G. von Hayek, oprac. J. Baranowski, 1887,
- » *Jadwiga, święta królowa na polskim tronie: opowieść dziejowa w trzech tomach*, W. Bandurski, 1910,
- » grafika *Jozef Xiaże Poniatowski ginie przebywając Elsterę 19 Października 1813*, P.-L. Debucourt, 1817,

- » grafika *Pocieszycielka strapionych*, J. Styka, przed 1900,
- » broszura *X lat Polskiego Radja*, oprac. W. Kłyszewski, 1935,
- » rękopis *Ursynów: Dumania* Julina Ursyna Niemcewicza,
- » rękopis *Wyjątki z dzieł różnych autorów i własne zdania: spisane przez księcia Franciszka Sapiechę*,
- » rękopis *Medea y Jazon: mello-dramma z muzyką sławnego pana [Georga] Bendy* Franciszka Zabłockiego,
- » rękopis [Kronika śląska z lat 1138–1552],
- » mapa *Oblężenie Smoleńska przez wojska polskie*, 1610,
- » sześć rękopiśmiennych listów Adama Mickiewicza do Alfreda de Vigny’ego,
- » księgi z Biblioteki Zygmunta Augusta,
- » rękopis *Makber: tragedia w 5-ciu aktach*, odpis ręką Ignacego Werowskiego, ca 1812,
- » *Co się też to dzieje z nieszczęśliwą Oyczyzną naszą? Wiadomość poświęcona prawdzie i przyszłości*, H. Kołłątaj, 1790.

W związku z zamknięciem wszystkich bibliotek w kraju, od dnia 11 maja 2020 roku Biblioteka Narodowa wprowadziła usługę „digitalizacja na życzenie”, która polegała na zgłaszaniu sugestii digitalizacyjnych przez czytelników. W jej wyniku znacznie wzrosła liczba obiektów chronionych udostępnianych w portalu ACADEMICA.

Program mikrofilmowania zbiorów w Bibliotece Narodowej realizowany był od 1950 roku, kiedy to utworzono stację mikrofilmową i rozpoczęto mikrofilmowanie najcenniejszych dokumentów ze zbiorów bibliotek polskich. Obecnie zasób mikrofilmów Biblioteki Narodowej liczy blisko 280 000 jednostek z polskich i zagranicznych księżnic: kopie rękopisów, starodruków, muzykaliów, druków nowszych i czasopism, druków ulotnych oraz w mniejszym zakresie zbiorów ikonograficznych i kartograficznych.

Bezpieczeństwo zbiorów Biblioteki Narodowej

Profilaktyka ochrony zbiorów polega także na zwiększaniu bezpieczeństwa budynków, w których przechowywane są zbiory. Systematycznie przeprowadzane są kontrole stanu urządzeń przeciwpożarowych, zespołów wentylacyjno-klimatyzacyjnych i systemów zabezpieczeń technicznych oraz telewizji przemysłowej, zamontowanych w latach ubiegłych. W zakresie technicznej i elektronicznej ochrony obiektów działają kamery monitorujące wnętrze, kamery zewnętrzne, systemy czujek elektronicznych, modernizowane są zabezpieczenia antywłamaniowe. Działanie systemów zabezpieczeń elektronicznych oraz stan zabezpieczeń mechanicznych są całodobowo nadzorowane przez pracowników Służby Ochrony. Zwiększeniu bezpieczeństwa budynków i zbiorów służą stałe kontrole ochrony przeciwpożarowej w obiektach BN, ćwiczenia ewakuacyjne pracowników, ćwiczenia taktyczno-bojowe jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej oraz kompleksowy przegląd stanu technicznego urządzeń przeciwpożarowych, w tym m.in. systemu sygnalizacji pożaru, systemu zabezpieczenia przed zadymieniem, awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego, podręcznego sprzętu gaśniczego i przeciwpożarowej instalacji wodociągowej. Serwerownia jest wyposażona w nowoczesne systemy sygnalizacji pożarowej, wczesnej detekcji dymu oraz stałe urządzenie gaśnicze, co znacznie podnosi bezpieczeństwo zbiorów elektronicznych. Budynek magazynowy C jest wyposażony w System Sygnalizacji Pożaru (SSP) i wydzielone przeciwpożarowe, w ramach których każda kondygnacja obiektu została podzielona na trzy odrębne strefy

pożarowe, co pozwala na wczesną detekcję ewentualnego pożaru i zabezpiecza przed jego rozprzestrzenieniem się. W kolejnych latach planowane są podobne prace w pozostałych budynkach BN. Zwiększy to skuteczność wykrywania ewentualnych zdarzeń pożarowych i umożliwi zarówno lepszą ochronę zbiorów BN, jak i jej pracowników oraz użytkowników. Ponadto zmodernizowany został transporter materiałów bibliotecznych wraz z nowymi zabezpieczeniami przeciwpożarowymi. W 2016 roku jeden z magazynów zbiorów specjalnych został wyposażony w Stałe Urządzenie Gaśnicze (gaz obojętny – Inergen). Podejmowane działania projektowe wynikają z zaleceń ekspertyz pożarowych, wykonanych na przestrzeni ostatnich trzech lat i są ukierunkowane na dostosowanie budynków BN do obowiązujących przepisów przeciwpożarowych oraz na podniesienie poziomu bezpieczeństwa osób i mienia.

W związku z remontem przestrzeni czytelniczej i dachów w budynku A koordynowano prace budowlane w zakresie ochrony przeciwpożarowej. W 2020 roku kontynuowano prace Zespołu Zadaniowego ds. przeniesienia pracowników i zbiorów z Pałacu Krasieńskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy pl. Krasieńskich 3/5 w Warszawie do siedziby Biblioteki Narodowej przy al. Niepodległości 213 w związku z realizacją Projektu „Modernizacja energetyczna Pałacu Krasieńskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy Placu Krasieńskich 3/5 w Warszawie”. Realizowano także zadania wynikające z przyjęcia zasad ochrony dóbr kultury na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych.

W związku z zagrożeniem epidemicznym wywołanym koronawirusem SARS-CoV-2 w Bibliotece Narodowej odbywały się posiedzenia Zespołu Zarządzania Kryzysowego.

ROZDZIAŁ 7

Biblioteki cyfrowe

[Faint, illegible handwritten text, possibly bleed-through from the reverse side of the page]

Cyfrowa Biblioteka Narodowa polona.pl

Cyfrowa Biblioteka Narodowa polona.pl, która powstała w 2006 roku, jest jednym z najnowocześniejszych portali tego typu na świecie. Udostępnia w postaci cyfrowej zbiory piśmiennictwa polskiego, najważniejsze wydania tekstów literackich i naukowych, dokumenty historyczne, czasopisma i książki, druki ulotne, rysunki, grafiki, fotografie, druki i rękopisy muzyczne oraz mapy pochodzące ze zbiorów Narodowej Książnicy oraz innych instytucji. Strona główna wraz z profilem polona.pl na portalach społecznościowych Facebook i Instagram oraz blogiem blog.polona.pl – to główne narzędzie promocji kolekcji cyfrowej Biblioteki Narodowej.

Biblioteka cyfrowa zbudowana jest na zasadzie *one page application*, co pozwala uniknąć efektu przeladowywania strony po przejściu do kolejnego miejsca w serwisie czy do kolejnego obiektu. Portal wyposażony jest w technologie wspomagające wyszukiwanie, m.in.: filtry, przeszukiwanie pełnotekstowe oraz narzędzie umożliwiające płynne skalowanie obrazu.

Zbiory polona.pl, udostępniane są jako pojedyncze obiekty, ale także – dzięki wprowadzanym opisom – możliwe jest selekcionowanie ich pod względem formalnym oraz tematycznym. Daje to możliwość prezentowania zasobów Biblioteki Narodowej i popularyzacji dziedzictwa kulturalnego Polski poprzez tworzenie na stronie polona.pl kolekcji tematycznych. Kolekcjom towarzyszą teksty publikowane na Polona/Blog. W 2020 roku na blogu ukazało się 76 opracowań dotyczących

udostępnianych w polona.pl zbiorów, wśród nich teksty na temat 100-lecia odzyskania niepodległości.

Na portalu społecznościowym facebook.com strona polona.pl stale zwiększa swój zasięg i uzyskuje nowe polubienia. Na koniec grudnia 2020 roku strona przekroczyła 44 595 polubień (w 2019 r. – 40 082). To najbardziej popularna strona dotycząca bibliotekarstwa w polskich portalach społecznościowych.

Liczba użytkowników serwisu polona.pl przychodzących z FB to ponad 72 tysiące, co stanowi około 7% wszystkich wejść. Należy pamiętać, że strona polona.pl nie jest dostosowana do korzystania na urządzeniach mobilnych.

Na polona.pl prezentowane są nie tylko zbiory BN, lecz również m.in. zasoby: Biblioteki Jagiellońskiej, Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina, Biblioteki XX. Czartoryskich, Instytutu Teatralnego im. Zbigniewa Raszewskiego, Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu, biblioteki Zakonu Franciszkanów w Krakowie oraz Państwowego Muzeum Etnograficznego, Fundacji Okularnicy, Fundacji Aurea Porta.

W roku 2020 roku do cyfrowej biblioteki polona.pl dodano 201 203 nowe obiekty. Liczba ta obejmuje zarówno obiekty dostępne w otwartym Internecie (79 251), jak i obiekty, które nie mogą być udostępniane ze względu na ochronę prawnoautorską (121 952) – obiekty takie dostępne są w czytelniach BN i w wypożyczalni cyfrowej ACADEMICA w bibliotekach w Polsce. Liczba obiektów udostępnianych w domenie publicznej wciąż rośnie wraz z liczbą kierowanych do digitalizacji obiektów w projekcie „Patrimonium – zabytki piśmiennictwa”, wzrastającą liczbą bibliotekarzy cyfrowych zaangażowanych w projekt oraz ze zwiększoną liczbą skanerów w PRiD.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku na stronie polona.pl dostępnych było łącznie 3 369 095 obiektów, z czego w dostępie publicznym znajdowało się 1 843 450 obiektów.

Serwis polona.pl odnotował w 2020 roku 2 197 764 sesje (rejestrowana była wizyta każdego nowego gościa, który oglądał stronę i nie łączył się z nią przez ostatnie 30 minut). W tym samym roku liczba użytkowników, których było 1 016 925, wzrosła w porównaniu do 2019 roku o 51,5%, a liczba sesji o 50%. Warto zaznaczyć także olbrzymi wzrost odsłon, które zwiększyły się o 47% (tj. o prawie 10 mln 300 tys.). Wyraźny wzrost odnotowano w marcu: stronę polona.pl odwiedziło wówczas ponad 205 tys. indywidualnych użytkowników (trzy razy więcej niż rok temu w tym samym okresie).

Wskutek restrykcji w związku z COVID-19: przejścia na tryb pracy zdalnej, zdalnego nauczania, ograniczenia w przemieszczaniu się (w tym izolacje, kwarantanny, inne wprowadzone obostrzenia) strona polona.pl zyskała zupełnie nowe znaczenie. Podczas gdy biblioteki w kraju były okresowo zamykane, serwis czynny całą dobę zapewniał nieodpłatny, szeroki dostęp do obiektów cyfrowych wysokiej jakości, z możliwością nieograniczonego wykorzystania przez wszystkich w dowolnym celu, również komercyjnym.

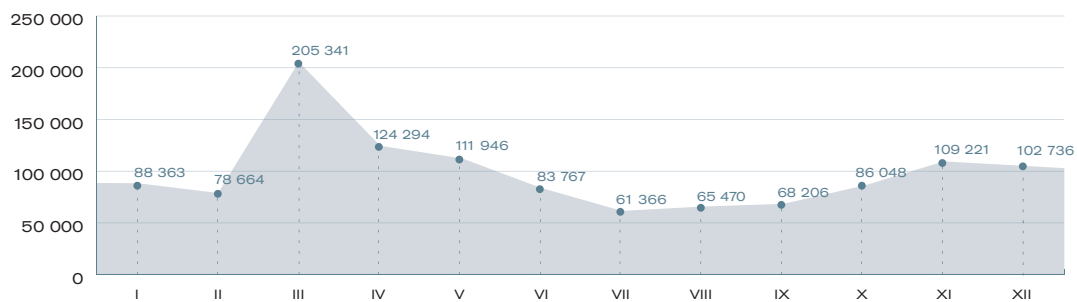
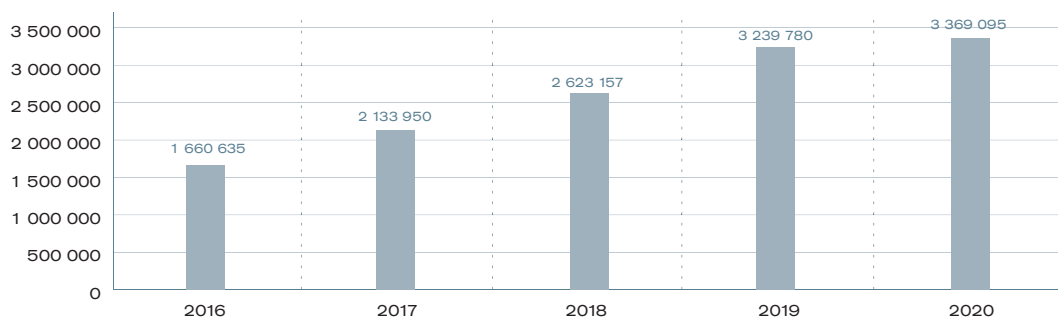
Na stronie głównej polona.pl opublikowano w 2020 roku 1044 kafle obiektów, regularnie uzupełniano istniejące kolekcje o nowe obiekty.

Promocja zbiorów Biblioteki Narodowej i biblioteki cyfrowej polona.pl prowadzona jest także za pomocą mediów tradycyjnych (radio, prasa) w czasie wystąpień publicznych.

Serwis polona.pl zajmuje 15. miejsce na 76 możliwych pod względem statystyk odwiedzin na portalu analitycznym administracji publicznej. Widok.gov.pl, o którym mowa, to nie tylko statystyka e-usług administracji publicznej, ale też docelowo narzędzie do kształtowania strategii rozwoju cyfrowej administracji. Pozwala na sprawdzenie popularności poszczególnych usług elektronicznych oraz obserwowanie ruchu użytkowników na serwisach.

Promocja zbiorów Biblioteki Narodowej i biblioteki cyfrowej polona.pl prowadzona jest także za pomocą Instagrama (w 2020 roku opublikowano 168 postów, 31 grudnia 2020 roku profil obserwowało 4332 użytkowników) oraz Twittera (liczba obserwujących: 1228).

UŻYTKOWNICY SERWISU POLONA.PL W 2020 ROKU

LICZBA OBIEKTÓW UDOSTĘPNIONYCH NA POLONA.PL
W LATACH 2016–2020

Projekty

„POLONA dla Naukowców” i „POLONA dla Bibliotek 2.0”

W 2020 roku kontynuowano realizację, rozpoczętych w listopadzie 2019 roku, projektów „POLONA dla Naukowców” i „POLONA dla Bibliotek 2.0”. Celem projektu „POLONA dla Naukowców” jest stworzenie opartej na potencjale technologii cyfrowych e-usługi publicznej, która znacząco poprawi pracę naukowców, szczególnie pracę z materiałami źródłowymi, oraz istotnie ułatwi dostęp do wyników prac naukowych. W ramach projektu udostępniona zostanie nowoczesna i uniwersalna platforma komunikacji między uczestnikami projektów badawczych, którzy wykorzystują obiekty zdigitalizowane. Planuje się wprowadzenie rozwiązań umożliwiających zarówno wyodrębnianie poszczególnych projektów badawczych, jak i ich interakcję.

E-usługa PDN dostarczy nowych funkcji, korzystając z serwisów i zasobu ponad 3 milionów publikacji dostarczanych obecnie przez Repozytorium Cyfrowe BN. Funkcje usługi to między innymi:

- » tworzenie tekstów naukowych we wbudowanym edytorze;
- » ergonomiczna praca z wykorzystaniem wirtualnego, personalizowanego pulpitu roboczego, pozwalającego na organizację pracy z wieloma źródłami jednocześnie;
- » wykorzystanie specjalistycznych narzędzi (m.in. manipulacja parametrami obrazu, synchronizacja wyświetlania);
- » osadzanie nowych narzędzi badawczych, tworzonych w BN we współpracy z innymi podmiotami;

- » wykorzystanie zewnętrznych serwisów wspomagających pracę badawczą;
- » zarządzanie zespołem badawczym z uwzględnieniem harmonogramowania projektu;
- » wprowadzanie gotowych cyfrowych wersji artykułów naukowych;
- » moderacja i publikowanie tekstów naukowych na stronach projektów naukowych, tworzenie powiązań z obiektami cyfrowymi RCBN, w szczególności z materiałami źródłowymi;
- » zwiększenie widoczności tekstów naukowych;
- » intensyfikacja komunikacji i interakcji przez tworzenie publicznych profili naukowców i projektów z ich kolekcjami publicznymi, notatkami, tekstami naukowymi itp.

W ramach Projektu dokonane zostaną również niezbędne modyfikacje istniejących systemów dla funkcjonowania tworzonej e-usługi PDN.

Projekt „POLONA dla Bibliotek 2.0” to e-usługa, która w znaczący sposób poprawi użytkownikom indywidualnym i instytucjonalnym dostęp do zasobów zgromadzonych w bibliotekach w całym kraju. E-usługa jest interfejsem prezentującym zasoby zgromadzone w Repozytorium Cyfrowym Biblioteki Narodowej. W ramach projektu system zostanie zmodernizowany w zakresie umożliwienia użytkownikom:

- » składania zamówienia na digitalizację oraz na udostępnienie plików w różnych formatach;
- » współdzielenia wyników własnych badań naukowych poprzez utworzenie możliwości dodawania do obiektów cyfrowych publicznych notatek;
- » tworzenia kolekcji publicznych oraz funkcjonalności konstruowania stron społecznościowych (na poziomie

- użytkownika indywidualnego), na których pojawiają się kolekcje i notatki publiczne;
- » wytwarzania „lekkich” (małej wielkości) plików pdf ze skanami udostępnianych utworów na żądanie użytkownika, co zwiększy otwartość i dostępność zbiorów, a także łatwość przeglądania publikacji na urządzeniach mobilnych oraz w sytuacji utrudnionego dostępu do Internetu;
  - » spersonalizowania formularza kontaktowego poprzez automatyczne uzupełnianie pól formularza danymi użytkownika zalogowanego oraz danymi przeglądanych obiektów, co ułatwi kontakt z administracją serwisu, skróci ścieżki zgłaszania zapotrzebowania na pliki i zgłaszanie błędów.

Projekt mPOLONA

W 2020 roku podejmowano działania związane z realizacją projektu stworzenia aplikacji mobilnej biblioteki cyfrowej polona.pl. Projekt obejmuje opracowanie, zaprojektowanie, wytworzenie i implementację aplikacji przeznaczonej dla dotychczasowych i nowych użytkowników zainteresowanych korzystaniem z polona.pl na urządzeniach mobilnych.

W oparciu o API (interfejs programistyczny aplikacji) polona.pl i szereg rozwiązań otwartego oprogramowania, m.in. zbiór narzędzi do prezentacji obrazów cyfrowych IIIF (International Image Interoperability Framework), powstanie program odzwierciedlający i rozszerzający funkcjonalności standardowej aplikacji webowej polona.pl, dostosowany do urządzeń z ekranem dotykowym. Aby

zoptymalizować pracę na innego typu urządzeniach, zostanie opracowany nowy interfejs, a także mechanizmy dostosowania przeglądanych treści do urządzenia, np. poprzez zautomatyzowane kadrowanie obrazu. Aplikacja będzie dostępna dla najpopularniejszych mobilnych systemów operacyjnych iOS i Android oraz umożliwi wszystkim użytkownikom płynne i mobilne przeglądanie, przeszukiwanie, udostępnianie i pobieranie zasobów dostępnych na polona.pl.

Centrum Kompetencji w zakresie digitalizacji materiałów bibliotecznych

Od 2009 roku Biblioteka Narodowa pełni funkcję Centrum Kompetencji w zakresie digitalizacji zbiorów bibliotecznych. W roku 2020 Centrum Kompetencji prowadzi nadal działania bez dotacji z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Z tego powodu program działania został ograniczony, a zadania realizowano ze środków BN kosztem innych zadań przewidzianych do realizacji. Ze względu na pandemię koronawirusa nie realizowano zadań wymagających delegacji krajowych lub zagranicznych inaczej niż w formie online.

W 2020 roku CK Biblioteki Narodowej brało udział w realizacji Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Kultura Cyfrowa” poprzez zapewnienie długoterminowego przechowywania kopii wzorcowych materiałów zdigitalizowanych przez beneficjentów Programu. Obowiązuje przy tym aktualna wersja związanego

z Programem dokumentu „Katalog dobrych praktyk digitalizacji obiektów bibliotecznych”; w roku 2019 wprowadzono nowe zasady dostarczania plików wzorcowych za pośrednictwem interfejsu Repozytorium Cyfrowego BN.

Ośrodek IFLA PAC Biblioteki Narodowej uczestniczył zdalnie w spotkaniach roboczych i przeprowadził jeden warsztat dotyczący digitalizacji zbiorów bibliotecznych i przechowywania cyfrowego. Wiele planów międzynarodowych zostało wstrzymanych w związku z panującą na świecie pandemią COVID-19.

Centrum Kompetencji udzielało telefonicznych i e-mailowych konsultacji w sprawach związanych głównie z kwestiami właściwego przygotowania materiałów cyfrowych do przekazania kopii wzorcowych przez beneficjentów Programu MKiDN „Kultura Cyfrowa”. Przyjęło również przekazane przez beneficjentów Programu dyski z kopiami wzorcowymi, z których znaczna część została wprowadzona do Repozytorium w celu długoterminowego przechowywania danych BN. Ponadto dopracowywano nowy mechanizm dostarczania obiektów wzorcowych przez beneficjentów Programu „Kultura Cyfrowa” za pośrednictwem interfejsu Repozytorium Cyfrowego BN. Kontynuowano publikację materiałów na blogu technologicznym labs.polona.pl, nad którym Centrum Kompetencji sprawuje nadzór merytoryczny.

W 2020 roku w Pracowni Reprografii i Digitalizacji Zakładu Zbiorów Cyfrowych wykonano digitalizację 128 821 obiektów, czyli 9 035 260 skanów, w tym:

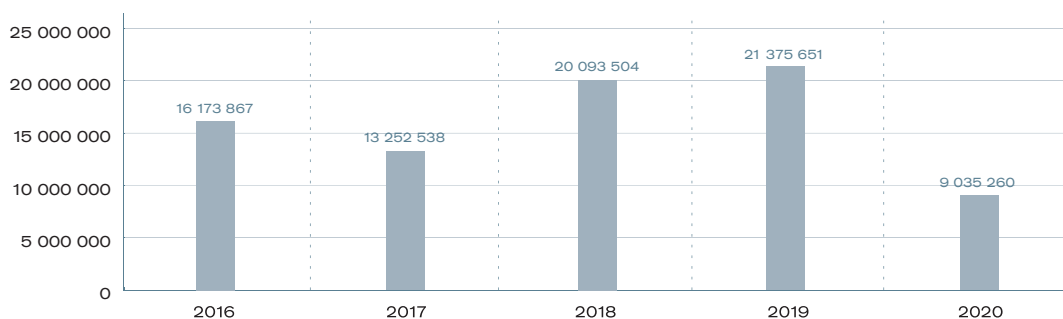
- » 7 042 629 skanów z oryginałów,
- » 144 834 zdjęć cyfrowych,
- » 1 847 797 skanów z mikrofilmów.

Spadek liczby digitalizowanych obiektów w stosunku do 2019 roku wynika z zakończenia realizacji projektu „Patrimonium” oraz z wprowadzenia ograniczeń związanych z wybuchem pandemii COVID-19.

Od połowy maja, czyli od momentu zmniejszania obostrzeń związanych z pandemią i wraz ze stopniowym powrotem skanerzystów do pracy na miejscu, poza książkami dla Zakładu Katalogowania Dziedzinyowego, PRiD powróciła do digitalizacji Zintegrowanej Platformy Polskich Czasopism Naukowych „Merkuriusz”, zamówień do ACADEMIKI oraz do realizacji zamówień czytelniczych, których liczba znacznie wzrosła od dnia 11 maja, kiedy to na stronie BN ukazała się informacja o możliwości zamawiania przez czytelników skanów dowolnej publikacji – „Digitalizacja na życzenie”.

Od 14 października do 31 grudnia 2020 roku Pracownia zeskanowała 7008 obiektów w ramach projektu Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa, z łączną liczbą skanów 596 316, w ramach kolekcji zgłaszanych przez pracowników Biblioteki Narodowej oraz materiałów niezbędnych do nauki zdalnej.

LICZBA SKANÓW WYKONANYCH W BN W LATACH 2016–2020

Usługa przekazywania publikacji elektronicznych

W ramach usługi e-ISBN uruchomiono ułatwione przekazywanie publikacji elektronicznych – obiektów cyfrowych *born digital* przez wydawców do Repozytorium Cyfrowego BN.

Publikacje elektroniczne nadsyłane są dobrowolnie przez wydawców w ramach egzemplarza obowiązkowego. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Kultury i Sztuki z dnia 6 marca 1997 roku w sprawie wykazu bibliotek uprawnionych do otrzymywania egzemplarzy obowiązkowych poszczególnych rodzajów publikacji oraz zasad ich przekazywania (Dz.U. 1997, nr 29, poz. 161), w Polsce prawo do egzemplarza obowiązkowego publikacji elektronicznych przysługuje dwóm bibliotekom: Bibliotece Jagiellońskiej i Bibliotece Narodowej. Dla każdego wydawnictwa zgłaszającego się do Repozytorium zostaje utworzone konto z odseparowanym zasobem, na które wydawcy samodzielnie przekazują publikacje.

Bibliotekarze cyfrowi dokonują korekty wprowadzanych metadanych dokumentów i ewentualnie je uzupełniają. Dla każdego zarchiwizowanego tytułu opracowywany jest rekord bibliograficzny w katalogu komputerowym wraz z adnotacją o lokalizacji dokumentu.

Kontynuowano współpracę z wydawcami, którzy zobligowani są do przekazywania do BN egzemplarza obowiązkowego publikacji elektronicznych (pomoc techniczna, udzielanie informacji, monitorowanie wpływu). Ponadto aktualizowano Instrukcję dla Wydawców oraz przygotowano Regulamin Użytkownika Systemu w Repozytorium Cyfrowe Biblioteki Narodowej.

Wszystkie publikacje są obecnie dostępne za pośrednictwem Repozytorium, a cały bieżący wpływ wprowadzany jest bezpośrednio przez wydawców do Repozytorium.

Repozytorium Cyfrowe – przechowywanie zasobów cyfrowych BN

Zasoby cyfrowe Biblioteki Narodowej, zarówno będące wynikiem digitalizacji, jak i dokumenty *born digital*, są przechowywane w Repozytorium Cyfrowym BN. W 2012 roku oddano do użytku nowoczesną serwerownię dla Repozytorium Cyfrowego, mieszczącą się w zaadaptowanych w tym celu pomieszczeniach na terenie siedziby głównej BN przy al. Niepodległości 213. Serwerownia wyposażona jest w system zasilania gwarantowanego oraz systemy zabezpieczeń technicznych, takich jak system

przeciwpożarowy, przeciwzalaniowy, system antywłamaniowy oraz kontrola dostępu z czytnikami biometrycznymi i inne. Dzięki aparaturze wentylacji i klimatyzacji precyzyjnej zapewnione zostały odpowiednie warunki środowiskowe. Miedziane i światłowodowe okablowanie strukturalne pozwala na zestawianie wydajnych połączeń.

Repozytorium Cyfrowe BN jest wyposażone w następujące urządzenia IT:

- » farmę serwerów wieloprocesorowych o standardowej konstrukcji dającej możliwość dostosowywania ich do zadań i elastyczną zmianę funkcji w ślad za zmieniającymi się potrzebami,
- » zvirtualizowane środowisko pamięci dyskowej o surowej pojemności przekraczającej 2 petabajty. Wysokopoziomowe funkcje archiwum wraz ze sprzętowo realizowaną redundancją oraz replikacją i wirtualizacją pojemności tworzą wysoce wydajny magazyn o dużej niezawodności, będący podstawą systemu przechowywania,
- » zrobotyzowaną bibliotekę taśmową o pojemności przekraczającej 3 petabajty, skalowalną do 50 PT, pozwalającą na ekonomiczne przechowywanie ogromnej ilości danych przy minimalnym zużyciu energii elektrycznej. Sprawdzona trwałość taśm wraz z mechanizmami automatycznej weryfikacji ich stanu czyni z niej odpowiedni nośnik dla systemu długotrwałego przechowywania oraz automatycznej kopii zapasowej,
- » zestaw urządzeń zabezpieczających i kontrolujących: firewalle, systemy wykrywania włamań, analizatory, szyfratory, ochrona antywirusowa itp.

System informatyczny Repozytorium, zlokalizowany w gmachu głównym BN, replikuje dane do drugiej instancji Repozytorium, mieszczącej się w wynajmowanej przestrzeni serwerowni komercyjnej, odległej o ponad 10 km od BN. Są tam przechowywane pełne kopie wszystkich zasobów cyfrowych. Urządzenia zgromadzone w Centrum Zapasowym, będące własnością BN, zabezpieczają ciągłość działania podstawowych funkcji systemu na wypadek poważnych awarii lub katastrof w Centrum Podstawowym.

Oprogramowanie Repozytorium obsługuje cały proces digitalizacji od przejścia plików z komputera obsługującego skaner (lub bezpośrednio od wydawcy), ich weryfikacji i korekty, uzupełniania i aktualizacji metadanych, wytworzenia form pochodnych w tym procesie OCR i wielu konwersji grafiki, aż po przygotowanie do prezentacji w polona.pl i ACADEMICE.

W ramach Repozytorium Cyfrowego BN funkcjonuje również archiwum długotrwałego przechowywania, które zapewnia ciągłość przechowywania informacji, w tym celu zastosowane przy jego projektowaniu technologie odznaczają się elastycznością, otwartością i skalowalnością. Wykorzystane mechanizmy umożliwią migrację danych w ramach Repozytorium pomiędzy różnymi lokalizacjami, jak również między kolejnymi generacjami sprzętu lub oprogramowania. Repozytorium jest przygotowane do przechowywania zarówno zasobów cyfrowych wytworzonych lub pozyskanych przez Bibliotekę Narodową, jak i przekazanych przez inne instytucje.

ACADEMICA – Cyfrowa Wypożyczalnia Publikacji Naukowych

Cyfrowa wypożyczalnia międzybiblioteczna książek i czasopism naukowych ACADEMICA, funkcjonująca od grudnia 2014 roku, jest nowatorskim narzędziem zapewniającym badaczom szybki dostęp do literatury naukowej. W ramach projektu została stworzona cyfrowa baza danych książek i czasopism naukowych, które są udostępniane dzięki systemowi wypożyczeń międzybibliotecznych plików cyfrowych. Jednym z założeń tego systemu jest ochrona zasobu przed nieuprawnionym dostępem do cyfrowego zbioru publikacji. Podstawę prawną udostępniania zasobów cyfrowych w systemie ACADEMICA stanowią zapisy dotyczące dozwolonego użytku publicznego w zakresie związanym z wykorzystaniem utworów w działalności bibliotek, zawarte w art. 28 ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych, którego ustęp 3 stanowi, że biblioteki, archiwa i szkoły mogą „udostępnić zbiory dla celów badawczych lub poznawczych za pośrednictwem końcówek systemu informatycznego (terminali) znajdujących się na terenie tych jednostek”. Ponadto przyjęto założenie, że międzybiblioteczne wypożyczanie wersji cyfrowych książek i czasopism nie może powodować zwiększenia liczby egzemplarzy dostępnych na rynku, co mogłoby zostać potraktowane jako, wynikające z art. 35 ustawy o prawie autorskim, naruszenie słusznego interesu twórcy. Dlatego też wypożyczalnia ACADEMICA umożliwia dostęp do każdej publikacji tylko jednemu użytkownikowi w tym samym czasie, podobnie jak ma to miejsce w przypadku

międzybibliotecznych wypożyczeń publikacji papierowych, w których książka wypożyczona przez jedną z bibliotek nie jest dostępna dla wszystkich pozostałych. By ułatwić użytkownikom korzystanie z zasobów chronionych prawem autorskim, wprowadzono system rezerwacji publikacji we wskazanych bibliotekach, co pozwala na zapewnienie wszystkim zainteresowanym dostępu w wybranych przez nich terminach do szczególnie popularnych tekstów naukowych.

Od listopada 2014 roku wpływają zgłoszenia z bibliotek zainteresowanych przystąpieniem do systemu. Zgłaszają się zarówno biblioteki, które współpracowały już z Biblioteką Narodową w ramach wypożyczania tradycyjnego, w tym duże biblioteki uniwersyteckie i naukowe, jak i małe biblioteki publiczne, które do tej pory nie miały dostępu do zbiorów BN oraz biblioteki uczelni prywatnych. Biblioteka Narodowa prowadziła intensywny cykl szkoleń w bibliotekach całej Polski mający na celu promowanie systemu ACADEMICA.

Baza zdigitalizowanych książek i artykułów z czasopism, obejmujących wszystkie dziedziny nauki, stale się powiększa. Przygotowanie ogromnego zasobu publikacji cyfrowych było możliwe dzięki zakupowi ze środków projektu najnowocześniejszego sprzętu w postaci skanerów automatycznych oraz przelotowych i wdrożeniu procesu masowej digitalizacji zbiorów Biblioteki Narodowej przy wykorzystaniu aplikacji do obsługi ścieżki digitalizacji i archiwizacji zbiorów.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku w systemie ACADEMICA zarejestrowane były 1252 biblioteki, 1592 autoryzowane terminale oraz założono 11 735 kont użytkowników. Zanotowano duży wzrost wypożyczeń międzybibliotecznych – mimo czasowych zamknięć

bibliotek udostępniających terminale – ze 124 tys. w 2019 roku do 188 tys. w 2020 roku wypożyczeń publikacji, zaś użytkowników z 67 tys. w 2019 roku do 137 tys. w roku 2020.

Europeana

Biblioteka Narodowa zaangażowana jest w zadania związane z propagowaniem wiedzy o digitalizacji europejskiego dziedzictwa kulturalnego i o samej Europeanie.

W grudniu 2016 roku Biblioteka Narodowa zakończyła przekazywanie danych opisujących ponad 640 tysięcy obiektów bibliotecznych, dostępnych na stronie www.polona.pl, do portalu Europeana. BN brała też udział w powstawaniu takich kolekcji jak: Europeana Newspapers i poświęconej I wojnie światowej kolekcji „1914–1918”.

Dostęp do obiektów ze zbiorów BN należących do domeny publicznej jest zatem możliwy również za pośrednictwem portalu zawierającego największą europejską kolekcję obiektów ze świata sztuki, kultury i nauki. Europeana ułatwia dostęp do ponad 50 mln cyfrowych obiektów z przeszło 3,5 tys. instytucji aktywnych w obszarze dziedzictwa kulturowego w 35 krajach: bibliotek, archiwów, kolekcji audiowizualnych i muzeów z całej Europy. Portal stał się miejscem łatwego dostępu do zasobów dziedzictwa kulturowego krajów europejskich, wykorzystywanym w takich projektach naukowych jak Clarin, DARIAH czy EHri. W 2020 roku Biblioteka Narodowa kontynuowała współpracę z Europeaną w celu

szerszego udostępnienia zasobów z domeny publicznej znajdujących się w zbiorach BN oraz współpracujących instytucji.

Projekt „Patrimonium – zabytki pismnictwa”

W styczniu 2020 roku zakończony został trzyletni projekt pn. „Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej”. W ciągu trwania projektu ze zbiorów BN zdigitalizowano i udostępniono 692 201 obiektów, a ze zbiorów Biblioteki Jagiellońskiej 375 312 obiektów. Łącznie w ramach projektu 1 067 513 obiektów należących do domeny publicznej trafiło do polony.pl.

Dnia 1 lipca 2020 roku rozpoczęto realizację projektu „Patrimonium – zabytki piśmiennictwa”. Projekt jest kontynuacją digitalizacji zbiorów specjalnych należących do Narodowego Zasobu Bibliotecznego – Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej i udostępnienia ich za pośrednictwem biblioteki cyfrowej polona.pl. Sfinalizowanie projektu umożliwi wprowadzenie do otwartych zasobów polona.pl ponad 140 tysięcy obiektów cyfrowych. Realizację projektu zaplanowano na 24 miesiące, które w związku z trwaniem pandemii COVID-19 zostały wydłużone o 90 dni (projekt będzie realizowany do końca września 2022 roku).

Od początku projektu ze zbiorów BN zdigitalizowano 30 277 obiektów, a opublikowano 28 034. W ramach realizacji przedsięwzięcia rozbudowano pracownię digitalizacji o dwa komputery do obróbki graficznej zdjęć.

Projekt mLUMEN

Rozpoczęto działania, których celem jest stworzenie e-usługi Lumen, świadczonej za pomocą aplikacji mobilnej. Za jej pośrednictwem będą agregowane i udostępniane użytkownikom wybrane informacje sektora publicznego, tj. zasoby Biblioteki Narodowej oraz polskich bibliotek różnych typów: biblioteki cyfrowej polona.pl. Będą też udostępniane za pośrednictwem e-usługi „Zintegrowana wyszukiwarka OMNIS” oraz wybranych zasobów innych instytucji publicznych za pośrednictwem portalu dane.gov.pl oraz treści pochodzące z blogosfery (blogi naukowe, publicystyczne, kulturalne), klasyfikowane według uporządkowanego i spójnego języka informacyjno-wyszukiwawczego Deskryptorów Biblioteki Narodowej.

Dzięki zapewnieniu dostępu do informacji za sprawą aplikacji mobilnej Lumen użytkownicy będą mieli możliwość zaspokojenia swoich potrzeb informacyjnych. Zebrane w jednym miejscu dane źródłowe pozwolą na przekrojowe spojrzenie na wybrane zagadnienia. Umożliwi to także zwalczanie zjawiska tzw. fake newsów, czyli fałszywych informacji znajdujących się w ogólnym obiegu, ułatwiając ich weryfikację za pomocą wyszukanych źródeł.

ROZDZIAŁ 8

Działalność
naukowa

Handwritten text in a cursive script, likely a signature or a name, possibly including the word "Erwin".

Biblioteka Narodowa jest jednym z głównych krajowych ośrodków badawczych w zakresie bibliotekarstwa, bibliografii, bibliologii i czytelnictwa. Obowiązek prowadzenia przez Bibliotekę Narodową działalności naukowej z zakresu bibliotekoznawstwa, nauki o książce i pokrewnych dziedzin wiedzy nakłada na Narodową Książnicę ustawa z dnia 27 czerwca 1997 roku o bibliotekach. Prace naukowe są prowadzone w większości komórek organizacyjnych, przede wszystkim w instytutach. Do dwóch istniejących (Instytut Bibliograficzny i Instytut Książki i Czytelnictwa) w 2015 roku dołączył Instytut Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych.

Wyniki prac naukowych i informacyjnych ukazują się w postaci książek lub artykułów zamieszczanych w czasopismach krajowych i zagranicznych, a także w internetowych portalach tematycznych. Ogłaszane są też na łamach periodyków BN: „Rocznika Biblioteki Narodowej”, „Notesu Konserwatorskiego” i „Polish Libraries”. W 2019 roku Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego zakwalifikowało Wydawnictwo BN na listę wydawnictw liczących się w ewaluacji dorobku naukowego. Biblioteka jest organizatorem lub współorganizatorem licznych sympozjów, seminariów, otwartych zebrań naukowych, międzynarodowych, krajowych i środowiskowych konferencji naukowych oraz spotkań warsztatowych, a także multimedialnych pokazów i wystaw, które prezentują zbiory i dorobek naukowy BN.

W staraniu się o stanowiska bibliotekarskie brane są pod uwagę publikacje, zwłaszcza w czasopismach punktowanych. Znacznie wzrosła liczba zatrudnionych w BN pracowników ze stopniem doktora.

Pracownicy Biblioteki Narodowej podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe i uzyskują kolejne stopnie naukowe.

2 marca 2020 roku Anna M. Kowalska obroniła z wyróżnieniem doktorat w Instytucie Historii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego na podstawie rozprawy *Klasztor Norbertanek w Czerwińsku nad Wisłą. Dzieje i działalność w trudnym okresie supresji 1819–1902*. 30 czerwca dr Roman Chymkowski, z Instytutu Książki i Czytelnictwa uzyskał stopień doktora habilitowanego na Uniwersytecie Warszawskim na podstawie pracy *Nietożsamości. Tillion, Fanon, Bourdieu, Derrida i dylematy dekolonizacji*.

Restrykcje wynikające z niebezpieczeństwa rozprzestrzeniania się pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 ograniczyły w 2020 roku aktywność pracowników naukowych BN w zakresie prezentacji wyników ich prac badawczych na licznych do ubiegłego roku krajowych oraz międzynarodowych konferencjach i seminariach.

Rada Naukowa Biblioteki Narodowej

Rada jest organem opiniodawczym i doradczym Dyrektora Biblioteki Narodowej, a do jej zadań należy: opiniowanie kierunków i programów badawczych, a także planów i sprawozdań z działalności naukowej Biblioteki, inspirowanie prac naukowych oraz ocena ich wyników, opiniowanie spraw dotyczących działalności podstawowej BN, rozpatrywanie i opiniowanie spraw związanych z rozwojem kadry naukowej BN. Radę Naukową powołuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego na wniosek Dyrektora BN. W 2020 roku odbyły się dwa posiedzenia Rady Naukowej Biblioteki Narodowej. Na

posiedzeniu w dniu 26 czerwca 2020 roku dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski przedstawił sprawozdanie Narodowej Książnicy za 2019 rok, które Rada przyjęła jednogłośnie, oraz omówił sprawy bieżące. Na posiedzeniu w dniu 1 grudnia dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski przedstawił sprawy bieżące Narodowej Książnicy.

W dniu 9 listopada 2017 roku na wniosek dr. Tomasz Makowskiego, dyrektora Biblioteki Narodowej prof. Piotr Gliński, wiceprezes Rady Ministrów i minister kultury i dziedzictwa narodowego powołał nowy skład Rady Naukowej Biblioteki Narodowej na lata 2018–2024. Kadencja poprzedniej Rady zakończyła się w roku 2017. W 2020 roku w skład Rady Naukowej BN wchodził:

PRZEWODNICZĄCY

- » prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk

WICEPRZEWODNICZĄCA

- » prof. dr hab. Zofia Zielińska

CZŁONKOWIE

- » prof. dr hab. Włodzimierz Bolecki – wiceprezes Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej. Profesor zwyczajny w Instytucie Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk
- » Danuta Brzezińska – prezes Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich
- » prof. dr hab. Paulina Buchwald-Pelcowa – profesor zwyczajny w Zakładzie Starych Druków Biblioteki Narodowej
- » Andrzej Dąbrowski – dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki im. Witolda Gombrowicza w Kielcach,
- przewodniczący Konferencji Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych
- » prof. dr hab. Hubert Izdebski – profesor zwyczajny i dyrektor Instytutu Prawa Uniwersytetu SWPS, były dyrektor Instytutu Nauk o Państwie i Prawie Uniwersytetu Warszawskiego
- » bp prof. dr hab. Michał Janocha – profesor Uniwersytetu Warszawskiego, przewodniczący Rady ds. Kultury i Ochrony Dziedzictwa Kulturowego Konferencji Episkopatu Polski. W latach 2013–2015 dyrektor Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Warszawie
- » dr Adolf Juzwenko – dyrektor Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich we Wrocławiu
- » prof. dr hab. Jacek Kopciński – profesor Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, redaktor naczelny miesięcznika „Teatr”
- » Jędrzej Leśniewski – zastępca dyrektora ds. bibliotek w Centrum Wiedzy i Informacji Naukowo-Technicznej Politechniki Wrocławskiej, członek Rady Wykonawczej Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich
- » prof. dr hab. Jakub Lewicki – profesor zwyczajny, kierownik Zakładu Konserwacji Zabytków i Ochrony Krajobrazu w Instytucie Historii Sztuki na Wydziale Nauk Historycznych i Społecznych UKSW. Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków
- » prof. dr hab. Jan Malicki – dyrektor Biblioteki Śląskiej w Katowicach. Profesor zwyczajny w Instytucie Nauk o Literaturze Polskiej Uniwersytetu Śląskiego, członek Krajowej Rady Bibliotecznej
- » dr Monika Mitera – zastępca dyrektora BN ds. naukowych, członek Komitetu ds. Prawnoautorskich i Prawnych IFLA (Committee on Copyright and other Legal Matters)

- » prof. dr hab. Janusz Pezda – kustosz w Bibliotece Książąt Czartoryskich w Krakowie, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego
- » prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk – dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej. Profesor zwyczajny na Uniwersytecie Jagiellońskim, wiceprzewodniczący Rady ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego, członek Krajowej Rady Bibliotecznej
- » prof. dr hab. Maria Próchnicka – profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, była dyrektor Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ, przewodnicząca Grupy Ekspertów Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej dla kierunku informacja naukowa i bibliologia
- » prof. dr hab. Andrzej Rachuba – profesor i kierownik Pracowni Edytorstwa oraz przewodniczący Rady Naukowej Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk, prezes Towarzystwa Miłośników Historii, wiceprezes Polskiego Towarzystwa Heraldycznego
- » Marek Skulimowski, prezes Fundacji Kościuszkowskiej w Nowym Jorku (od 30 stycznia 2019 r.)
- » prof. dr hab. Rafał Wiśniewski – profesor i kierownik Zakładu Badań nad Kulturą Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, dyrektor Narodowego Centrum Kultury
- » prof. dr hab. Zofia Zielińska – profesor zwyczajny na Uniwersytecie Warszawskim, wieloletnia kierownik Zakładu Historii Nowożytnej Instytutu Historycznego UW oraz wiceprzewodnicząca Rady Naukowej Instytutu
- » prof. dr hab. Elżbieta Barbara Zybert – profesor zwyczajny i kierownik Katedry Badań nad Bibliotekami i Innymi Instytucjami Kultury Uniwersytetu Warszawskiego, członek Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, redaktor naczelna „Przeglądu Bibliotecznego”, przewodnicząca Rady Programowej periodyku „Polish Libraries”.

Prace badawcze, dokumentacyjne, metodyczne

Ze względu na rangę gromadzonych przez BN zbiorów, jednym z podstawowych obowiązków badawczych Narodowej Książnicy jest tworzenie ich naukowej dokumentacji, a także centralna rejestracja zbiorów polskich bibliotek. Do ważnych zadań należy kompletowanie dokumentacji utraconych podczas wojny zbiorów bibliotecznych, zwłaszcza rękopisów, inkunabułów i szesnastowiecznych poloników. Dokumentacja ta, prowadzona nieprzerwanie od lat 60. XX wieku, stanowi cenny materiał do badań historycznych. Podobnym celem służy ustalanie proveniencji zbiorów Biblioteki, a zwłaszcza księgozbiorów historycznych. Wszechstronną dokumentację różnych rodzajów zbiorów zgromadzonych w Bibliotece Narodowej ułatwia bogate zaplecze informacyjno-bibliograficzne, na które składają się nie tylko wyspecjalizowane księgozbiory, lecz również katalogi, tematyczne i formalne kartoteki oraz indeksy, a także coraz liczniejsze i obszerniejsze specjalistyczne bazy danych. Wynikiem wieloletnich prac badawczych są drukowane katalogi inkunabułów, zbiorów rękopiśmiennych, kartograficznych, ikonograficznych i muzycznych, także bibliografie ogólne i specjalne, jak również opracowania monograficzne i specjalistyczne rozprawy. Zainteresowania zawodowe i naukowe pracowników Biblioteki obejmują także losy polskich książek za granicą, co sprzyja rozwijaniu naukowej współpracy BN z zagranicznymi i polonijnymi instytucjami kultury.

Współczesnemu bibliotekarstwu służą również prace metodyczne, zwłaszcza z zakresu teorii i metodyki bibliografii, zasad opisu bibliograficznego oraz metodologii

opracowania rzeczowego zbiorów, prowadzone przez Instytut Bibliograficzny.

W dniu 1 stycznia 2017 roku w Bibliotece Narodowej wprowadzone zostały nowe zasady katalogowania zbiorów – Deskryptory Biblioteki Narodowej. Deskryptory Biblioteki Narodowej (DBN) są językiem informacyjno-wyszukiwawczym, wykorzystywanym zarówno w opisie przedmiotowym, jak i formalnym, opartym na słownictwie dotychczas stosowanego języka haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej (JHP BN). Główną nowością jest podzielenie haseł na mniejsze jednostki, stanowiące oddzielne punkty dostępu. Umożliwia to przejście z systemu prekoordynowanego (strategię wyszukiwawczą ustala z góry katalogujący) na system postkoordynowany (strategię wyszukiwawczą ustala sam użytkownik), a w rezultacie – pełne wykorzystanie możliwości systemu wyszukiwania fa-setowego (użytkownik przeszukuje katalog, zawężając wyniki wyszukiwania przy pomocy różnych filtrów). Narodowa Książnica prowadzi cykl szkoleń dla bibliotekarzy z całej Polski.

W 2020 roku Instytut Bibliograficzny kontynuował m.in. prace nad metodyką UKD i kartoteką wzorcową UKD. Na stronie internetowej BN publikowane były kolejne numery „Biuletynu Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej”.

W ostatnim okresie Biblioteka Narodowa realizuje także nowe zadania w dziedzinie ochrony, konserwacji i digitalizacji zbiorów bibliotecznych. Prowadzone są prace badawcze z pogranicza nauk biologicznych i chemicznych, dotyczące np. laminacji XIX- i XX-wiecznych gazet lub dezynfekcji druków, a także prace nad tworzeniem zasobów cyfrowych i zarządzaniem nimi.

Dzieje społecznego obiegu książek i prasy oraz losy instytucji zajmujących się ich produkcją i rozpowszechnianiem na ziemiach polskich, tematy związane z historią czytelnictwa, dziejami mecenatu kulturalnego, historią księgozbiorów polskich znajdujących się poza granicami kraju, oddziaływaniem cenzury rosyjskiej na piśmiennictwo polskie, zagadnieniami prasy i książki polskiej w XIX i XX wieku, a także różnymi aspektami społecznego funkcjonowania książek w czasach współczesnych, są podejmowane przede wszystkim w Instytucie Książki i Czytelnictwa, w którym działają:

- » Pracownia Bibliotekoznawstwa, zajmująca się badaniami z zakresu funkcjonowania bibliotek różnych typów, przede wszystkim bibliotek publicznych. Pracownia opracowuje coroczny raport o stanie bibliotek w Polsce oraz współpracuje z Głównym Urzędem Statystycznym w zakresie statystyki bibliotek.
- » Pracownia Badań Czytelnictwa, prowadząca badania naukowe z zakresu społecznego zasięgu książki w Polsce współczesnej, czytelnictwa na tle innych form uczestnictwa Polaków w kulturze, czytelnictwa wybranych kategorii społecznych (zwłaszcza młodzieży szkolnej, akademickiej, seniorów), praktyk lekturowych i strategii przetwarzania informacji w środowisku ICT. Pracownia opracowuje coroczny raport *Stan czytelnictwa w Polsce*.
- » Pracownia Historii Bibliotek i Czytelnictwa, utworzona w kwietniu 2014 roku, prowadzi badania naukowe nad dziejami bibliotek polskich od średniowiecza do współczesności, dziejami księgozbiorów polskich, w tym również znajdujących się poza granicami kraju, oraz stratami polskich bibliotek w czasie drugiej wojny światowej.

Instytut Książki i Czytelnictwa przeprowadza okresowo badania empiryczne o zasięgu krajowym, które

aktualizują stan wiedzy o wybranych zagadnieniach organizacji bibliotekarstwa publicznego i zawodu bibliotekarza, bieżących problemach rynku wydawniczego oraz mechanizmach kształtowania się zainteresowań czytelnich.

W 2020 roku IKiCz prowadził prace, których celem było zbadanie i analiza stanu czytelnictwa w 2019 roku. W związku z dynamicznie zmieniającymi się preferencjami czytelnymi oraz rozwojem nowych mediów (w szczególności elektronicznych) sytuacja czytelnictwa wymaga nieustannego monitorowania i dostosowywania działań do bieżących okoliczności. W ramach zadania zostało przeprowadzone ilościowe badanie czytelnictwa książek metodą CAPI (Computer Assisted Personal Interview) na ogólnopolskiej próbie reprezentatywnej, liczącej minimum 1000 respondentów w wieku 15 lat i więcej. Wyniki badań zostaną zaprezentowane 21 kwietnia 2021 roku.

Czasopisma naukowe BN

Biblioteka Naukowa jest wydawcą trzech czasopism naukowych: „Rocznika Biblioteki Narodowej”, „Notesu Konserwatorskiego” oraz „Polish Libraries”.

„Rocznik Biblioteki Narodowej” jest periodykiem naukowym poświęconym szeroko rozumianej kulturze piśmiennej, a także wybranym zagadnieniom historyczno-artystycznym, ikonograficznym i muzykologicznym, oraz jej funkcjonowaniu zarówno w perspektywie historycznej, jak współczesności. Tematyka materiałów zawartych w „Roczniku BN” dotyczy przede wszystkim

bibliologii, bibliotekoznawstwa, historii wraz z naukami pomocniczymi, historii sztuki, muzykologii, edytorstwa i prasoznawstwa. Redaktorem naczelnym pisma jest dr Tomasz Makowski, funkcję zastępcy redaktora naczelnego pełni Jacek Krawczyk. W Radzie Naukowej „Rocznika BN” zasiadają: prof. dr hab. Paulina Buchwald-Pelcowa, dr hab. Roman Chymkowski, dr Tomasz Makowski, dr Monika Mitera, dr Sigitas Narbutas, Kacper Trzaska oraz dr Monika Wyszomirska-Łapczyńska.

„Notes Konserwatorski” jest czasopismem poświęconym problematyce ochrony i konserwacji zbiorów, stworzonym z myślą o ogólnopolskim środowisku konserwatorów książki. Szeroka formuła umożliwia publikację specjalistycznych tekstów, materiałów sprawozdawczych i publicystycznych. Redaktorem naczelnym pisma jest Joanna Ważyńska. Nad wydawaniem „Notesu Konserwatorskiego” czuwa Komitet Redakcyjny w składzie: Ewa Potrzebicka (przewodnicząca), dr hab. Marzena Ciechańska, prof. dr hab. Elżbieta Jabłońska, Władysław Sobucki, Bogdan Filip Zerek.

„Polish Libraries” jest anglojęzycznym rocznikiem wydawanym od 2013 roku, udostępniającym międzynarodowemu środowisku naukowemu i bibliotekarskiemu prowadzoną w Polsce refleksję nad zagadnieniami związanymi z bibliotekarstwem. Rocznik ukazuje się w wersji internetowej i drukowanej. Redaktorem naczelnym jest Dyrektor BN dr Tomasz Makowski, a w Radzie Naukowej pisma zasiadają wybitni teoretycy i praktycy bibliotekarstwa: prof. Elżbieta Barbara Zybert (przewodnicząca Rady), prof. Krystyna Jaworska, dr Katarzyna Kołakowska, dr Olga Kołosowska, dr Żaneta Kubic, Jędrzej Leśniewski, dr Anton Lichomanow, dr Monika Mitera, dr Sigitas Narbutas, dr Tomasz Szwaciński.

Publikacje pracowników Biblioteki Narodowej, które ukazały się w 2020 roku

Barbara Budyńska

- » *Stan bibliotek w Polsce. Raport 2016 / Libraries in Poland. The 2016 Report*, Warszawa 2020 (wspólnie z Małgorzatą Jeziorską)

Szymon Brzeziński

- » *The diplomacy of Isabella Jagiellon: the struggle to become a political subject*, w: *Isabella Jagiellon, queen of Hungary (1539–1559): studies*, edited by Ágnes Máté and Teréz Oborni, Budapest: Research Centre for the Humanities, 2020, s. 195–205
- » (recenzja) Felicia Roșu, *Elective Monarchy in Transylvania and Poland-Lithuania, 1569–1587*, Oxford 2017, „Odrodzenie i Reformacja w Polsce” 2020, t. 64, s. 240–245

Roman Chymkowski

- » *Stan czytelnictwa w Polsce w 2019 roku. Wstępne wyniki*; <https://www.bn.org.pl/download/document/1587585168.pdf> (wspólnie z dr Zofią Zasacką i Izabelą Koryś)

Henryk Citko

- » *Biografia Herberta a jego twórczość i ich interpretacje. Kilka refleksji*, w: *Zbigniew Herbert i poetyka daru*, red. Brigitte Gautier i Maciej Urbanowski, Kraków 2020, s. 209–218

Olga Dawidowicz-Chymkowska

- » *Ruch Wydawniczy w Liczbach 2018. Periodyki*. tom LXVIII, Warszawa 2020
- » *Ruch Wydawniczy w Liczbach 2019. Książki*. Tom LXIX, Warszawa 2020

Martyna Deszczyńska

- » *Oświecenie – „jakie jest, każdy widzi”. Uwagi o antropologicznych i religijnych koncepcjach epoki*, „Teologia Polityczna” 2019/2020, s. 37–53
- » *Arystokracja i lektury. O czytelnictwie arystokracji na przykładzie Jana Feliksa i Walerii Tarnowskich*, w: *Arystokracja – kultura – tożsamość*, red. M. Mencwel, Poznań 2020
- » *Biblia w czytelnictwie polskim przełomu XVIII i XIX w. w Polsce*, w: *Biblia oświeconych*, red. M. Ślusarska, Warszawa 2020

Markus Eberharter

- » *Die soziale und kulturelle Funktion von Buchsammlungen im geteilten Polen zu Beginn des 19. Jahrhunderts*, w: Markus Eberharter/Jan Musekamp (Hrsg.), *Über die Teilungsgrenzen hinaus. Architektur, Buch, Eisenbahn und Mode im Polen des 19. Jahrhunderts*, Themenheft „Zeitschrift für Ostmitteleuropa-Forschung“, Herder-Institut Marburg

Katarzyna Garczevska-Semka

- » *The History and Techniques of Mounting the Graphic Art Collection from Wilanów (1834–1845)*, „Polish Libraries” 2019 vol. 7, s. 128–243

Jolanta Hys

- » *Nowa edycja tablic skróconych UKD nr 102/2019*, „Bibliotekarz” 2020 nr 4 (wspólnie z Joanną Kwiatkowską)

Jacek Jarmoszko

- » *Rzewuski's travels with Golius*, „Polish Libraries” 2020 vol. 8, s. 100–113

Małgorzata Jezierska

- » *Stan bibliotek w Polsce. Raport 2016 / Libraries in Poland. The 2016 Report*, Warszawa 2020 (wspólnie z Barbarą Budyńską)
- » *The role of the National Library in shaping the reading offer of public libraries*, „Polish Culture Yearbook” 2019 (wspólnie z Barbarą Budyńską); <https://www.nck.pl/badania/publikacje/rocznik-kultury-polskiej-2019>

Emil Kalinowski

- » *Udział szlachty bielskiej w warszawskich elekcjach (1573–1764) – organizacja i liczebność wypraw*, „Kronika Zamkowa. Roczniki” 2019, seria nowa, t. 6 (72), s. 159–170 (ukazało się w 2020 roku)
- » (recenzja) *Lustracja województwa podlaskiego 1602 roku*, wyd. Michał Sierba, Warszawa 2017, „Studia Źródłoznawcze. Commentationes” 2020 vol. 58, s. 300–302
- » *Rejestr poborowy ziemi łomżyńskiej, 1577*, edycja elektroniczna, Zakład Atlasu Historycznego Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk
- » *Rejestr poborowy ziemi nurskiej, 1578*, edycja elektroniczna, Zakład Atlasu Historycznego Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk
- » *Rejestr poborowy ziemi wiskiej, 1581*, edycja elektroniczna, Zakład Atlasu Historycznego Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk
- » *Borowo, Borki i Boruty: szlachta i lasy na Podlasiu w XVI–XVII w.*, „Przegląd Historyczny” 2019 t. 110 z. 4, s. 583–606 (wyszło drukiem z opóźnieniem w 2020)
- » *Mazowsze i Podlasie: historia pewnej przyjaźni*, „Mówią Wieki” 2020 nr 4, s. 46–50

- » *„Świat zawarty powietrzem morowym”: staropolskie Podlasie w czasach zarazy*, „Mówią Wieki” 2020 nr 6, s. 25–29

Aleksandra Kołątaj

- » *Problematyka konserwacji zabytkowych druków z XIX wieku na przykładzie książki Marii Konopnickiej „Historia o krasnoludkach i o sierotce Marysi” – pierwodruku ze zbiorów Biblioteki Narodowej w Warszawie*, „Notes Konserwatorski” 2020 vol. 22, s. 129–168

Jacek Kordel

- » *Archives of the Prussian State Library in Berlin in the collections of the Jelenia Góra department of the State Archives in Wrocław*, „Polish Libraries” 2020 vol. 8, 114–139
- » (recenzja) *Leitfaden Provenienzforschung zur Identifizierung von Kulturgut, das während der nationalsozialistischen Herrschaft verfolgungsbedingt entzogen wurde*, red. zbior., Deutsches Zentrum für Kulturgutverluste [Magdeburg 2019]

Izabela Koryś

- » *Stan czytelnictwa w Polsce w 2019 roku. Wstępne wyniki*; <https://www.bn.org.pl/download/document/1587585168.pdf> (wspólnie z dr. hab. Romanem Chymkowskim i dr Zofią Zasacką)
- » *Biblioteki wobec pandemii*, „Rocznik Kultury Polskiej”, Warszawa: Narodowe Centrum Kultury 2020, s. 62–69

Mateusz Krawczyk

- » *Zadania bibliotekarza dziedzicznego przy tworzeniu deskryptorów przedmiotowych z chemii i nauk technicznych*, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2019 t. 50, s. 83–106 (wspólnie z Pawłem Leleniem)

Joanna Kwiatkowska

- » *Nowa edycja tablic skróconych UKD nr 102/2019*, „Bibliotekarz” 2020 nr 4 (wspólnie z Jolantą Hys)

Paweł Lelen

- » *Zadania bibliotekarza dziedzinowego przy tworzeniu deskryptorów przedmiotowych z chemii i nauk technicznych*, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2019 t. 50, s. 83–106 (wspólnie z Mateuszem Krawczykiem)

Grażyna Lewandowicz-Nosal

- » *Wykaz działów katalogu rzeczowego dla bibliotek publicznych dla dzieci i młodzieży*, Warszawa 2020
- » *Wyryczne IFLA dla bibliotek obsługujących dzieci w wieku 0–18 lat*, Warszawa 2020 (wspólnie z Dorotą Grabowską i Robertem Brzóska)
- » *Ślady sacrum w literaturze dla dzieci. Studia i szkice*, Warszawa 2020

Agata Lipińska

- » *Profilaktyka mikrobiologiczna zbiorów – procedury w pracowniach konserwatorskich*, „Notes Konserwatorski” 2019 vol. 21, s. 257–268
- » *Kalendarium wydarzeń 2020*, „Notes Konserwatorski” 2020 vol. 22, s. 171–174

Tomasz Makowski

- » *The National Library of Poland during the coronavirus pandemic. A brief history of the first nine months of the state of emergency*, „Przegląd Biblioteczny” 2020 (Special issue), s. 38–56
- » *Wstępne rozpoznanie recepcji polskiej książki drukowanej w renesansowej Anglii na podstawie późniejszych spisów majątku*, „Saeculum Christianum” t. XXVII (2020) nr 1, s. 106–117

- » *Dialog z tradycją*, udział w panelu w: *Debaty belwederskie o kulturze 2016–2019*, Warszawa 2020, s. 167–172, 188–189
- » *[Wspomnienie o Lidii Croce-Herling]*, *Per Lidia Croce. Ricordi e testimonianze. Casa Rosa, Dragona, 7 aprile 2018*, Napoli 2020, s. 46–47

Maria M. Michalska

- » *Udostępnianie rękopisów i starodruków w Bibliotece Narodowej*, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2019 t. 50, s. 107–119

Justyna Morawska

- » *Nowe możliwości, nowe problemy – katalogowanie literatury dla dzieci przy użyciu Deskryptorów Biblioteki Narodowej*, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2019 vol. L, s. 63–81 (wspólnie z Patrycją Pokorą)

Maria Nasiłowska

- » *National Library of Poland and KABA subject heading languages and their evolution towards National Library of Poland Descriptors*, „Polish Libraries” 2020 vol. 8, s. 6–63

Jakub Leszek Pach

- » *Identifying samples of historical handwriting via image processing with the help of characteristic features of the author's handwriting*, „Polish Libraries” 2020 vol 8, s. 64–98
- » *Text Area Detection in Handwritten Documents Scanned for Further Processing*, „Machine GRAPHICS & VISION” 2020 vol. 29, no. ¼, s. 21–31

Jakub Piechal

- » *Zastosowanie testów luminometrycznych (ATP/AMP) w badaniach mikrobiologicznych obiektów w Bibliotece Narodowej*, „Notes Konserwatorski” 2019 vol. 21, s. 49–78 (wspólnie z Bogdanem Filipem Zerkiem)

Ewa Potrzebnicka

- » *Stan zachowania zbiorów z XIX i XX wieku w bibliotekach polskich. Raport 2018*, „Notes Konserwatorski” 2019 vol. 21, s. 15–46

Maria M. Przeciszewska

- » *Between Empire and Nation: the Social Function of Books in the Kingdom of Poland, 1864–1914*, „Polish Libraries” 2019, vol. 7, p. 97–127
- » (recenzja) Павел С. Рейфман, *Цензура в дореволюционной, советской и постсоветской России, в двух томах*, t. 1, выпуск 3, 1855–1917 гг., Москва 2017 [Paweł S. Rejzman, *Cenzura w przedrewolucyjnej, sowieckiej i postsowieckiej Rosji, w dwóch tomach*, t. 1, część 3, 1855–1917, Moskwa 2017], „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2019 t. 50, s. 189–194

Marzena Przybysz

- » *Z oficyny wydawniczej SBP*, „Bibliotekarz” 2020 nr 1
- » *Z życia SBP*, „Bibliotekarz” 2020 nr 1; nr 2; nr 3, s. 40; nr 4, s. 40; nr 5, s. 40, nr 6, s. 39, nr 7/8, s. 51
- » *Rozmowa z Karolem Baranowskim – Bibliotekarzem Roku 2019*, „Bibliotekarz” 2020 nr 7/8, s. 32–36
- » *Rozmowa z Ewą Kmieciak-Wronowicz, dyrektorką Miejskiej Biblioteki Publicznej w Czechowicach-Dziedzicach*, „Bibliotekarz” 2020 nr 9, s. 30–33
- » *Rozmowa z Katarzyną Żák-Caplot, kierownikiem Biblioteki Muzeum Warszawy*, „Bibliotekarz” 2020 nr 10, s. 24–27
- » *Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich na Ziemi Lubuskiej 1954–2019 / zespół redakcyjny Maria Adamek, Maria Wasik*, „Bibliotekarz” 2020 nr 10, s. 3 okł.

Joanna Roś

- » *„The strange brotherhood of the blue ship”: Albert Camus and Justin Sullivan’s philosophy of measure*, *Punk & Post-Punk*, doi: https://doi.org/10.1386/punk_00038_1. Opublikowano online: 16 czerwca 2020; <https://>

www.ingentaconnect.com/content/intellect/punk/pre-prints/content-intellect_punk_00038

Patryk Sapała

- » *Katalog rękopisów Biblioteki Narodowej*, seria III: *Zbiory Biblioteki Ordynacji Zamojskiej*, t. 7: *Teki Górskiego* (sygn. 2053), cz. 1–2, *Indeksy*, Warszawa 2020
- » *The Górski Archive (Teki Górskiego) at the National Library of Poland: A Collection of Letters and Official Documents Pertaining to the Reign of King Sigismund I Jagiellon*, „Polish Libraries” 2019 vol. 7, s. 6–59

Renata Słoma

- » *Katalog fotografii ze zbioru Aleksandra Czotowskiiego*, Warszawa 2020

Klara Spurgasz

- » *Prawoznaństwo versus jurisprudencja. Nauki prawne w Deskryptorach Biblioteki Narodowej*, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2019 t. 50, s. 23–36

Łukasz Szulim

- » *Dwa latynoskie przekłady Konrada Wallenroda z XIX wieku*, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2019 t. 50, s. 163–185

Tomasz Szwaciński

- » *Starania Czartoryskich o wciągnięcie Rosji w sprawy polskie w 1754 r. (sprawa rzekomej gwarancji)*, „Kwartalnik Historyczny”, R. CXXVII, 2020, nr 3, s. 507–540

Zofia Zasacka

- » *Stan czytelnictwa w Polsce w 2019 roku. Wstępne wyniki*; <https://www.bn.org.pl/download/document/1587585168.pdf> (wspólnie z dr. hab. Romanem Chymkowskim i Izabelą Koryś)
- » *My Friend Eeyore or to Be Like Coraline – Training in Reading Engagement*, „Filoteknos. Children’s Literature

- Cultural Mediation – Anthropology of Childhood”, 2020 vol. 10, s. 59–68; numer zatytułowany *Reading – Experiences – Emotions. Literature for Children and Young Adults – Theory and Practice of Reception*, red. Jeanette Hoffmann, Dorota Michułka, Xavier Mínguez-López;
- » <http://www.ifp2.uni.wroc.pl/en/fe-filoteknos/fe-archiwum/filoteknos-vol-10-2020>
- » *Play and Reading Together – The beginnings of Literary Socialization*, w: *Encounters of the Playful Kind: Children’s Literature and Intergenerational Relationships*, red. Justyna Deszcz-Tryhubczak, Irena B. Kalla, Routledge 2020; <https://www.routledge.com/Rulers-of-Literary-Playgrounds-Politics-of-Intergenerational-Play-in-Childrens/Deszcz-Tryhubczak-Kalla/p/book/>
- » *Lektury w wieku adolescencji – wybory i oczekiwania czytelnicze nastolatków*, w: A. Janus-Sitarz (red.) *Lektury w ręku nauczyciela. Perspektywa polska i zagraniczna*, Kraków 2020, s. 15–40
- » *Kultura czytelnicza młodzieży szkolnej i biblioteki publiczne*, „Poradnik Bibliotekarza” 2020 nr 5, s. 5–9
- » *Czytanie książek papierowych a lektura cyfrowa – wyzwania dla bibliotek* – „Bibliotekarz” 2020 nr 7, s. 13–20

Bogdan Filip Zerek

- » *Zastosowanie testów luminometrycznych (ATP/AMP) w badaniach mikrobiologicznych obiektów w Bibliotece Narodowej* (wspólnie z Jakubem Piechalem), „Notes Konserwatorski” 2019 vol. 21, s. 49–78

Referaty i wystąpienia pracowników Biblioteki Narodowej zaprezentowane w 2020 roku

Anna Iwanicka-Nijakowska

- » *Katalogowanie w Bibliotece Narodowej. Wprowadzenie dotyczące zbiorów dźwiękowych i audiowizualnych podczas webinarium Archiwa społeczne muzyki tradycyjnej i POLONA* (referat i prezentacja multimedialna), webinarium, 12 listopada

Szymon Kiełpiński

- » *Nowe przepisy katalogowania. Prezentacja przed publikacją* Otwarte Seminarium Biblioteki Narodowej, 18 lutego

Izabela Koryś

- » *Konieczność zmian w statystyce i formularzu K-03*, prezentacja na spotkaniu dyrektorów bibliotek wojewódzkich, 17 stycznia
- » *Metodologia badań skuteczności bibliobusu dla Gostynia*, prezentacja w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy w Gostyniu, 17 lipca
- » *Statystyka bibliotek publicznych*, prezentacja na zdalnym posiedzeniu KRB, 25 września

Krzysztof Kossarzecki

- » *Polskie źródła do dziejów dawnej Rzeczypospolitej w zbiorach Biblioteki Załuskich*, referat wygłoszony online na promocji *Katalogu zachowanych rękopisów z dawnej Biblioteki Załuskich*, Biblioteka Narodowa, 16 października

Igor Nowak

- » *O konserwacji obiektów papierowych w Muzeum Warszawy*, sesja konserwatorska „Ochrona permanentna i ochrona szczególna”, odbywająca się w ramach cyklicznych spotkań konserwatorskich SZTUKA KONSERWACJI, Biblioteka Narodowa, 11 września

Ewa Potrzebnicka

- » *Narodowy Zasób Biblioteczny – stan obecny*, sesja konserwatorska „Ochrona permanentna i ochrona szczególna”, odbywająca się w ramach cyklicznych spotkań konserwatorskich SZTUKA KONSERWACJI, Warszawa, 11 września

Maria Magdalena Preciszewska

- » „Oficjalny Puszkini”. *Twórczość Aleksandra Puszkina w gimnazjach klasycznych Królestwa Polskiego (1869–1914)*, Otwarte Seminarium Biblioteki Narodowej, 3 marca
- » *Prezentacja konpektu książki podsumowującej projekt biblioteczny Między asymilacją i akulturacją. Funkcja społeczna książek rekomendowanych przez władze gubernialne i oświatowe Królestwa Polskiego. 1864–1915*, online, 9 listopada

Justyna Raczkowska

- » *A Jazzman in the World of Cinema. Case of Krzysztof Komeda*, konferencja „Documenting Jazz”, Birmingham, 16–18 stycznia

- » *Jazzman w świecie kina. Przypadek Krzysztofa Komedy*, Otwarte Seminarium Biblioteki Narodowej, 25 lutego

Tomasz Szwaciński

- » *Tzw. Archiwum Załuskich w Rosyjskiej Bibliotece Narodowej – zawartość i perspektywy opracowania*, Otwarte Seminarium Biblioteki Narodowej, 10 marca (wspólnie z dr. Krzysztofem Kossarzeckim)

Bogdan Filip Zerek

- » *Badania powietrza pomieszczeń Biblioteki Narodowej realizowane przez Laboratorium Konserwatorskie Zbiorów Bibliotecznych – wynik z lat 2008–2018*, sesja konserwatorska „Ochrona permanentna i ochrona szczególna”, odbywająca się w ramach cyklicznych spotkań konserwatorskich SZTUKA KONSERWACJI, Warszawa, 11 września

Harmonogram Otwartych Seminariów Biblioteki Narodowej został w 2020 roku ograniczony w związku z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2. Spośród zaplanowanych 17 spotkań zrealizowano tylko cztery:

- » 18 lutego, Szymon Kiełpiński *Nowe przepisy katalogowania. Prezentacja przed publikacją*
- » 25 lutego, Justyna Raczkowska *Jazzman w świecie kina. Przypadek Krzysztofa Komedy*
- » 3 marca, dr Maria M. Preciszewska „Oficjalny Puszkini”. *Twórczość Aleksandra Puszkina w gimnazjach klasycznych Królestwa Polskiego (1869–1914)*
- » 10 marca, dr Krzysztof Kossarzecki, dr Tomasz Szwaciński *Tzw. Archiwum Załuskich w Oddziale Rękopisów Rosyjskiej Biblioteki Narodowej – szkic zawartości i perspektywy opracowania*

ROZDZIAŁ 9

Współpraca
międzynarodowa

Aktywność Biblioteki Narodowej na świecie przejawia się w działaniach podejmowanych w ramach prac międzynarodowych organizacji bibliotekarskich, we współpracy z bibliotekami narodowymi innych państw, w udziale w europejskich projektach bibliotek cyfrowych i konferencjach naukowych przeprowadzonych online, a także w zakresie wspierania polonijnych placówek bibliotecznych i kulturalnych oraz w poszukiwaniu poloników w bibliotekach zagranicznych. Z powodu pandemii standardowe działania BN w tym zakresie musiały ulec szybkiej zmianie.

Dużym zainteresowanie zagranicznych środowisk bibliotekarskich cieszy się wydawany przez BN angielskojęzyczny periodyk naukowy „Polish Libraries”, znajdujący się na liście czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Ważną rolę w szerokim upowszechnianiu wiedzy o zasobach i sytuacji polskich bibliotek odgrywają angielskojęzyczne katalogi i raporty, publikowane przez Bibliotekę Narodową. Do takich cennych pozycji należy m.in., wydany w 2020 roku, *The Catalogue of Incunabula in the National Library of Poland* – pierwsza całościowa prezentacja XV-wiecznych druków przechowywanych w Bibliotece Narodowej. Ta dwutomowa edycja w opracowaniu Michała Spandowskiego, zawierająca informacje o 1031 edycjach inkunabułów, stanowi źródło wiedzy dla badaczy na całym świecie.

Przed kilkoma laty Międzynarodowa Federacja Bibliotecznych Stowarzyszeń i Instytucji (IFLA) podjęła decyzję o powierzeniu Polsce organizacji Światowego Kongresu Bibliotek i Informacji IFLA, który odbył się we Wrocławiu w dniach 19–25 sierpnia 2017 roku pod hasłem „Biblioteki. Solidarność. Społeczeństwo”. Wzięło w nim udział blisko 3100 bibliotekarzy ze 118 krajów. Najważniejsze dla świata bibliotekarskiego problemy omawiano podczas 220 sesji tematycznych.

W 2016 roku IFLA zdecydowała o powierzeniu Bibliotece Narodowej odpowiedzialnej roli organizatora Ośrodka Ochrony i Konserwacji IFLA (Preservation and Conservation Centre) w zakresie przechowywania zasobów cyfrowych, w tym kwestii wyboru obiektów do digitalizacji, jej standardów oraz warunków długotrwałego przechowywania zasobów cyfrowych. Ośrodek wspiera działania bibliotek Europy Środkowej i Wschodniej w zakresie zabezpieczenia cyfrowego dziedzictwa kulturowego i długotrwałego dostępu do tych zasobów. Do jego zadań należy organizowanie warsztatów i szkoleń, publikowanie standardów oraz popularyzacja najlepszych praktyk związanych z digitalizacją materiałów bibliotecznych.

Udział BN w organizacjach międzynarodowych

Biblioteka Narodowa, podobnie jak w latach poprzednich, kontynuowała współpracę z następującymi organizacjami naukowymi:

IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions, Międzynarodową Federacją Bibliotecznych Stowarzyszeń i Instytucji)

CENL (Conference of European National Librarians, Konferencją Europejskich Bibliotek Narodowych)

CDNL (Conference of Directors of National Libraries, Konferencją Dyrektorów Bibliotek Narodowych)

CERL (Consortium of European Research Libraries, Europejskim Konsorcjum Bibliotek Naukowych)

IIPC (International Internet Preservation Consortium, Międzynarodowym Konsorcjum Archiwizacji Internetu)

ASLIB (Association of Special Libraries and Information Bureau, Stowarzyszeniem Bibliotek Specjalnych i Biur Informacyjnych)

IAML (International Association of Music Libraries, Stowarzyszeniem Bibliotek Muzycznych, Archiwów i Ośrodków Dokumentacji)

IASA (International Association of Sound and Audiovisual Archives, Międzynarodowym Stowarzyszeniem Archiwów Dźwiękowych i Audiowizualnych)

IIIF (International Image Interoperability Framework, platforma umożliwiająca ujednolicony dostęp do obrazów cyfrowych)

LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche, Ligą Europejskich Bibliotek Naukowych)

AIB (Association Internationale de Bibliophilie, Międzynarodowym Stowarzyszeniem Bibliofilów)

ISSN (International Standard Serial Number, Międzynarodowym Znormalizowanym Numerem Publikacji Ciągłych)

ISBN (International Standard Book Number, Międzynarodowym Znormalizowanym Numerem Książki)

ISMN (International Standard Music Number, Międzynarodowym Znormalizowanym Numerem Druku Muzycznego)

Bibliographical Society (Stowarzyszeniem Bibliograficznym)

Bibliotheca Baltica (grupą roboczą 38 bibliotek z krajów, które posiadają dostęp do Morza Bałtyckiego)

NAPLE FORUM (stowarzyszeniem na rzecz wspierania bibliotek publicznych)

OCLC (Online Computer Library Center, organizacją i serwisem o charakterze badawczym i usługowym w zakresie bibliotekarstwa cyfrowego)

EBLIDA (organizacją zrzeszającą biblioteki oraz centra informacji i dokumentacji)

UDCC (UDC Consortium, Konsorcjum ds. UKD)

VIAF (Virtual International Authority File, Międzynarodową Kartoteką Hasel Wzorcowych)

ISNI (International Standard Name Identifier, Międzynarodowym Identyfikatorem Standardowej Nazwy)

Udział pracowników BN w międzynarodowych wydarzeniach ważnych dla środowiska bibliotekarskiego

---

W dniach 15–18 stycznia Justyna Raczkowska z Zakładu Rękopisów uczestniczyła w Konferencji „Documenting Jazz” w Birmingham w Wielkiej Brytanii.

W dniach 9–14 lutego Sonia Wronkowska, kierownik Pracowni Systemów IT, odbyła wizytę studyjną w Bibliotece Narodowej Norwegii w Mo i Rana.

W dniach 26 lutego – 13 maja Magdalena Rud z Zakładu Edukacji Bibliotekarskiej kierowała pracami zespołu realizującego projekt „Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura” w Maisons-Laffitte we Francji.

W dniach 2 marca – 13 maja Maria Borowska i Marzena Podwińska z Zakładu Zbiorów Cyfrowych oraz Małgorzata Jaxa-Bykowska z Zakładu Katalogowania Dziedziny uczestniczyły w pracach zespołu realizującego projekt „Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura” w Maisons-Laffitte we Francji.

W dniach 20–24 lipca, podczas kongresu IAML (International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres), zarząd IAML powierzył Soni Wronkowskiej funkcję przedstawiciela IAML w Commission Mixte RISM (Répertoire International des Sources Musicales) na okres do 2022 roku.

W dniach 26–31 lipca Hanna Wiejacz i Bożena Wojtas z Zakładu Gromadzenia i Uzupelniania Zbiorów przebywały w Oksfordzie w Wielkiej Brytanii, gdzie zajmowały się przygotowaniem księgozbioru prof. Leszka Kołakowskiego do transportu do BN.

W dniach 16 października – 16 grudnia Aleksandra Andrzejewska, Maria Borowska i Marzena Podwińska z Zakładu Zbiorów Cyfrowych oraz Magdalena Rud z Zakładu Edukacji Bibliotekarskiej uczestniczyły w pracach zespołu realizującego projekt „Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura” w Maisons-Laffitte we Francji.

W dniach 16 października – 22 grudnia Małgorzata Jaxa-Bykowska z Zakładu Katalogowania Dziedziny uczestniczyła w pracach zespołu realizującego projekt „Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura” w Maisons-Laffitte we Francji.

W dniu 2 grudnia na walnym Zgromadzeniu Ogólnym bibliotek należących do Bibliotheca Baltica do składu Zarządu wybrano Tomasza Gruszkowskiego z Biblioteki Narodowej, szefa ośrodka IFLA Preservation and Conservation Centre for digital preservation, działającego przy BN.

Współpraca międzynarodowa w ramach umów dwustronnych

Biblioteka Narodowa współpracuje od wielu lat z bibliotekami narodowymi, uniwersyteckimi, archiwami i instytucjami kulturalnymi z innych państw, m.in. z: Białorusi, Chin, Czech, Estonii, Francji, Iranu, Izraela, Litwy, Łotwy, Gruzji, Kataru, Maroka, Mołdawii, Niemiec, Rosji, Słowacji, Stanów Zjednoczonych, Szwecji, Ukrainy, Uzbekistanu, Wielkiej Brytanii. Umowy i porozumienia o współpracy zawierane z bibliotekami narodowymi i naukowymi innych państw, a także umowy umożliwiające realizację konkretnych projektów badawczych i wydawniczych, są szczególnie korzystne dla BN ze względu na prowadzoną od lat intensywną akcję sprowadzania publikacji polskich autorów wydawanych poza granicami kraju. Współpraca z zagranicznymi bibliotekami narodowymi pozwala na uzyskanie w miarę pełnej o nich informacji.

W maju 2020 roku BN podpisała z Biblioteką Narodową Norwegii umowę o współpracy strategicznej w zakresie inżynierii oprogramowania systemów służących do wytwarzania, przechowywania, opracowania i prezentacji cyfrowych zbiorów bibliotek. Pierwszą inicjatywą w ramach współpracy był, rozpoczęty w październiku, trzyletni projekt informatyczny realizowany w Norwegii pod kierownictwem Soni Wronkowskiej.

W omawianym roku, w ramach współpracy z zagranicznymi partnerami, do Zakładu Wypożyczania Krajowego i Zagranicznego wpłynęły 384 zamówienia ze 131 bibliotek z 36 krajów. Zrealizowano 92 (ok. 24%) zamówienia.

Najczęściej z zamówieniami do BN zwracały się biblioteki ze Stanów Zjednoczonych (101 zamówień z 31 bibliotek), Niemiec (42 zamówienia z 14 bibliotek) i Kanady (41 zamówień z 10 bibliotek).

Niski odsetek realizacji zamówień wynikał zarówno z zawieszenia wypożyczania międzybibliotecznego w pierwszych miesiącach po ogłoszeniu stanu epidemii, jak i z wprowadzonych w 2015 roku zmian w ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych, ograniczających zakres licencji ustawowej bibliotek w zakresie zwielokrotniania utworów.

Użytkownicy i pracownicy BN w 2020 roku złożyli łącznie 345 zamówień na sprowadzenie materiałów bibliotecznych z zagranicy. Po weryfikacji wysłano 203 zamówienia do 49 bibliotek zagranicznych w 10 krajach. W ramach wypożyczeń międzynarodowych większość zamówień realizują

biblioteki niemieckie, które mają bogate zbiory i chętnie je udostępniają (najwięcej materiałów wpływa z Bayerische Staatsbibliothek w Monachium i Zentralbibliothek für Medizin w Kolonii). Ważnym czynnikiem jest wieloletnia współpraca oraz standard płacenia za usługi voucherami IFLA. Istotna jest także możliwość korzystania z niemieckiego systemu Subito – zamówienia zrealizowane tą drogą w 2020 roku stanowiły ok. 7% wszystkich zrealizowanych zamówień.

Prace na rzecz polskiego dziedzictwa kulturowego poza granicami Polski

Polonia i jej dorobek kulturalny są od lat przedmiotem prac badawczych prowadzonych w Bibliotece Narodowej, która kontynuuje także dokumentowanie zbiorów przemieszczonych: polskich, pozostałych poza granicami kraju, a także tych, które – przynależne do dziedzictwa kulturalnego krajów sąsiednich – znajdują się obecnie w polskich księżnicach. BN udziela wszechstronnej pomocy w opracowywaniu i ochronie emigracyjnych zbiorów oraz popularyzuje instytucje kultury polskiej działające poza granicami kraju.

Katalogowanie i inna pomoc biblioteczna instytucjom polonijnym

Celem projektu jest pomoc instytucjom polonijnym przechowującym i gromadzącym zbiory polskie w ich opracowaniu, skatalogowaniu oraz zapewnieniu im odpowiedniej ochrony.

W 2020 roku kontynuowano prace nad serią wydawniczą „Polonika XVI–XVIII wieku w Bibliotekach Rzymskich”, przygotowywaną przez BN wraz z Papieskim Instytutem Studiów Kościelnych i Fundacją Rzymską im. Margrabiny J. Z. Umiastowskiej. Opracowywano materiały zgromadzone w wyniku kwerend przeprowadzonych w Rzymie w ciągu ostatnich lat. Efektem badań będzie publikacja siódmego tomu serii – *Katalog poloników w Biblioteca Vallicelliana*.

Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura w Maisons-Laffitte

W latach 2009–2015 Biblioteka Narodowa realizowała projekt *Inwentarz Archiwum Instytutu Literackiego „Kultura”*, którego celem było uporządkowanie i zapewnienie właściwych warunków przechowywania bezcennej spuścizny Instytutu Literackiego „Kultura” w Maisons-Laffitte wpisanego na listę „Pamięci Świata” UNESCO. Zgodnie z założeniami projektu zasób stanowiący unikatowe świadectwo historii Instytutu oraz życia polskiej emigracji politycznej w okresie powojennym został usystematyzowany, zabezpieczony, skatalogowany i umieszczony w specjalnie zaadaptowanym budynku. Opracowany materiał to ponad 165 m bieżących akt i 20 m innych archiwaliów.

Mając na uwadze wartość tego niezwykle cennego zbioru, Biblioteka Narodowa przygotowała nowy, sześcioletni projekt pod nazwą *Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego „Kultura”*, którego celem jest sporządzenie cyfrowej kopii dokumentów i fotografii zebranych w Archiwum Instytutu, wraz z włączeniem opisów (metadanych) dokumentów do systemu katalogowego Biblioteki Narodowej. Dzięki przeprowadzonej digitalizacji zbiory zostaną wiecześnie zabezpieczone, a cyfrowe kopie wraz z opisami będą umieszczone w Repozytorium Cyfrowym Biblioteki Narodowej. Cyfryzacja Archiwum pozwoli na dostęp do tych niezwykle ciekawych i istotnych dla polskiej kultury dokumentów szerokiemu gronu badaczy zainteresowanych tematem. Korzystanie z wersji cyfrowych będzie możliwe na podstawie umowy podpisanej ze Stowarzyszeniem Instytutu Literackiego „Kultura”.

W 2020 roku pracownicy Biblioteki Narodowej przygotowali do digitalizacji 250 teczek z dokumentami. Przygotowanie polegało na organizacji dokumentów wewnątrz teczek oraz pofoliowaniu kart, a w uzasadnionych przypadkach – reorganizacji teczek i ponownej foliacji. Wykonano 150 000 skanów. W uzasadnionych przypadkach dokonano reorganizacji układu kart w obrębie przygotowanych w poprzednim okresie teczek oraz wprowadzono korekty w bazie danych oraz Repozytorium BN: przeprowadzono kontrolę wprowadzonych obiektów oraz wniesiono konieczne poprawki w bazie, polegające w szczególności na ujednoliceniu tytułów, nanoszeniu zmian i wprowadzaniu nowych pól w opisach bibliograficznych, a także modyfikacji lub tworzeniu haseł wzorcowych (KHW). Ponadto dokonano niezbędnych zmian w opisach bibliograficznych w bazie danych. Ze względu na pandemię koronawirusa SARS-CoV-2 musiał ulec zmianie harmonogram pracy. Nie doszedł do skutku jeden z zaplanowanych wyjazdów do Maisons-Laffitte.

W tym czasie w ramach realizacji prac projektowych zaimportowano do Repozytorium BN 4548 obiektów, założono 3102 skoroszyty, przygotowano do publikacji 3132 obiekty i skontrolowano 5147 rekordów.

Kwerenda w Dziale Druków Historycznych Biblioteki Państwowej w Berlinie

W ograniczonym ze względu na pandemię zakresie kontynuowano projekt rejestracji i dokumentacji poloników starodrukowych przechowywanych w Bibliotece Państwowej w Berlinie oraz kwerend dotyczących m.in. księgozbiorów poklasztornych, które trafiły do zbiorów ówczesnej Biblioteki Królewskiej w Berlinie po kasatach klasztorów na terenach Wielkiego Księstwa Poznańskiego, Śląska i częściowo Pomorza. Przeprowadzone prace będą podstawą do przygotowania bazy danych poloników starodrukowych w zbiorach Staatsbibliothek zu Berlin. Baza, dostępna dla badaczy poprzez stronę internetową BN, będzie mogła stanowić punkt wyjścia do badań nad obiegiem książki i historią intelektualną ziem Rzeczypospolitej oraz nad historycznymi księgozbiorami.

ROZDZIAŁ 10

Wydarzenia

Spotkanie poświęcone bazie Polska UKD Online

W dniu 14 stycznia odbyło się w Bibliotece Narodowej spotkanie informacyjne na temat bazy Polska UKD Online. Wzięli w nim udział pracownicy bibliotek publicznych, akademickich i pedagogicznych oraz pracownicy naukowcy szkół wyższych.

Przedstawiono etapy realizacji projektu tłumaczenia i adaptacji pliku wzorcowego UKD na język polski. Omówiono bazę UDC MRF Translator i projekt UDC Online, w ramach którego działa Polska UKD Online. Zaprezentowano również, przygotowane w przez Bibliotekę Narodową, wydanie wzorcowej wersji *Polska UKD Online*, jak i wersji

skróconej tablic UKD pod tytułem *Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta: wydanie skrócone dla bieżącej bibliografii narodowej i bibliotek publicznych. Publikacja Konsorcjum UKD nr 102 autoryzowana przez Konsorcjum UKD na podstawie licencji PL2019/01.*

Edycja wersji skróconej tablic UKD (fragment okładki)

Baza Polska UKD Online jest kompletną wersją pliku wzorcowego UKD, zawierającą 71 870 symboli i prezentuje najnowszy wariant Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej w języku polskim. To pierwsze wydanie pliku wzorcowego UKD udostępnione online i nieodpłatnie w Polsce. Posiada funkcje wyszukiwania, przeglądania, analizowania, walidacji, tworzenia symboli UKD. Funkcja wyszukiwania i przeglądania symboli archiwalnych pozwala na śledzenie historii zmian symboli, które wciąż jeszcze są stosowane w niektórych bibliotekach. UKD Online jest profesjonalnym narzędziem dla specjalistów UKD w bibliotekach i innych instytucjach, zajmujących się zarządzaniem informacją. Stanowi narzędzie do orientacji w pełnej strukturze UKD.

Biblioteka Narodowa i Krajowa Informacja Skarbowa podpisały porozumienie o współpracy

Dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej oraz Ewa Łuczak, dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej, podpisali porozumienie o współpracy. Jej celem jest ułatwienie i zapewnienie szybkiej wymiany informacji i doświadczeń na potrzeby zadań wykonywanych przez dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej w zakresie wydawania wiążącej informacji stawkowej zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług, przede wszystkim dotyczącej kwalifikacji różnych typów publikacji (np. książka, ulotka, czasopismo, dziennik).

W ramach współpracy obie instytucje będą udostępniały instrukcje, wytyczne, wskazówki i zalecenia, udzielały pomocy eksperckiej, realizowały wspólne działania w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników, a także organizowały konferencje i inne wydarzenia tematyczne.

Krajowa Informacja Skarbowa jest jednostką organizacyjną Krajowej Administracji Skarbowej. Do podstawowych zadań KIS należą głównie zapewnienie jednolitej, powszechnie dostępnej informacji podatkowej i celnej oraz prowadzenie spraw dotyczących interpretacji indywidualnych przepisów prawa podatkowego. Od 1 listopada 2019 roku KIS realizuje nowe zadanie – wydawanie wiążących informacji stawkowych na potrzeby podatku od towarów i usług.

Biblioteka Narodowa kontynuuje digitalizację archiwum Instytutu Literackiego „Kultura” w Maisons-Laffitte

W piątek 14 lutego dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej spotkał się z Anną Bernhardt, prezes Stowarzyszenia Instytutu Literackiego „Kultura” z Maisons-Laffitte we Francji. Celem spotkania było omówienie kontynuacji współpracy pomiędzy instytucjami. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego przekazało BN promesę na finansowanie digitalizacji w 2020 roku.

Biblioteka Narodowa i Stowarzyszenie pierwszą umowę o współpracy w zakresie inwentaryzacji zasobu podpisały w 2008 roku. Od roku 2016, po zakończeniu poprzedniego projektu, realizują sześcioletni projekt Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego „Kultura”, finansowany z dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Jego efektem jest wykonanie cyfrowych reprodukcji dokumentów, listów i fotografii zebranych w zbiorach Instytutu wraz z włączeniem ich opisów bibliograficznych do katalogu Biblioteki Narodowej. Dotychczas przygotowano do digitalizacji około 2 tys. teczek z materiałami rękopiśmiennymi oraz sporządzono około 400 tys. skanów. Warto podkreślić, iż zgromadzony w Instytucie materiał obejmuje ponad 165 m bieżących akt i 20 m bieżących innych archiwaliów zachowanych niemal w komplecie. Są to przede wszystkim maszynopisy i rękopisy, liczne kopie maszynowe oraz kserokopie, a także komputeropisy i wydrukowane e-maile. Ogromną część

stanowi korespondencja Jerzego Giedroycia oraz jego współpracowników. Częścią zasobu są wycinki prasowe i ich kopie oraz druki ulotne. Zbiór uzupełniają fotografie i materiały ikonograficzne utrwalone na innych nośnikach oraz nieliczne nagrania dźwiękowe i filmowe. Zgromadzone w Instytucie materiały dokumentują blisko 65 lat funkcjonowania unikatowego na skalę światową środowiska niepodległościowego i kulturalnego, co znalazło potwierdzenie w decyzji UNESCO o wpisaniu zbiorów Instytutu na listę „Pamięć świata”.

Anna Bernhardt, prezes Stowarzyszenia Instytutu Literackiego „Kultura” w Maisons Laffitte oraz dr Tomasz Makowski na spotkaniu w Bibliotece Narodowej

Digitalizacja archiwum nie tylko będzie ich wiecznym zabezpieczeniem, ale również pozwoli szerokiemu gronu badaczy zainteresowanych tematem korzystać z dokumentów istotnych dla polskiej kultury.

Prace digitalizacyjne podjęte obecnie są kontynuacją projektu realizowanego w latach 2009–2015 przez Bibliotekę Narodową we współpracy z Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych pod nazwą *Inwentarz Archiwum Instytutu Literackiego „Kultura”*. Celem tego przedsięwzięcia było uporządkowanie i zapewnienie właściwych

warunków przechowywania bezcennej spuścizny Instytutu. Zgodnie z założeniami projektu unikatowe świadectwo historii Instytutu oraz życia polskiej emigracji politycznej w okresie powojennym zostało uporządkowane, zabezpieczone, skatalogowane i umieszczone w specjalnie zaadaptowanym budynku. Przy tej okazji Biblioteka Narodowa wydała drukowany *Przewodnik po zasobie Archiwum Instytutu Literackiego „Kultura”*.

Biblioteka Narodowa podpisała porozumienie o współpracy z Komendą Główną Policji

W czwartek 27 lutego dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej i nadinspektor Dariusz Augustyniak, zastępca Komendanta Głównego Policji podpisali porozumienie o współpracy pomiędzy Komendą Główną Policji a Biblioteką Narodową.

Porozumienie stanowi dopełnienie dotychczasowej współpracy instytucjonalnej pomiędzy Policją a Biblioteką. Umowa przewiduje wymianę publikacji, współpracę przy katalogowaniu i digitalizacji oraz wspólne projekty badawcze, edukacyjne i wystawiennicze. Pierwszym punktem realizacji umowy będzie instalacja terminali wypożyczalni cyfrowej ACADEMICA.

Marta Kwaśnicka laureatką tegorocznej Nagrody Literackiej imienia Marka Nowakowskiego

Kapituła Nagrody Literackiej imienia Marka Nowakowskiego w 2020 roku przyznała nagrodę Marcie Kwaśnickej, autorce zbioru opowiadań *Pomyłka*.

„Za sztukę wyrafinowanej, literackiej analizy tożsamości człowieka, odnawiającą najlepszą tradycję prozy psychologicznej. Za

kunsztowną opowieść w formie narracyjnych miniatur, poszerzającą formułę opowiadania o nowe możliwości gatunkowe, a także za stworzenie oryginalnego portretu młodego pokolenia dojrzewającego w niepodległej Polsce” – czytamy w uzasadnieniu werdyktu jury w składzie: Maciej Urbanowski (przewodniczący), Włodzimierz Bolecki, Wojciech Chmielewski, Janusz Drzewucki, Irena Makarewicz, Krzysztof Masłoń i Mateusz Matyszkowicz.

Marta Kwaśnicka to pisarka, krytyczka i redaktorka. Autorka trzech książek literackich: *Krew z mlekiem*, *Jadwiga* i *Pomyłka*. Za pierwszą z wymienionych zdobyła Nagrodę Literacką Identitas i Nagrodę Literacką Czterech Kolumn, była też nominowana do Nagrody im. Józefa Mackiewicza. Za *Jadwigę* zdobyła Nagrodę Literacką „Skrzydła Dedala”.

Swoje teksty publikowała m.in. w: „The Tablet”, „Christianitas”, „Nowym Napisie”, „Arcanach”, „Pressjach” i „Toposie”. W latach 2011–2017 wykładała historię kultury na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie.

Biblioteka Narodowa ustanowiła nagrodę w roku 2017, trzy lata po śmierci pisarza. Mottem są słowa Marka Nowakowskiego: „Nie jesteśmy znikąd”. Nagradzane są małe formy literackie, opowiadania charakteryzujące się niekonwencjonalnością sądów, odwagą i precyzją myśli oraz pięknem słowa.

Laureatów rokrocznie wyłania jury powołane przez dyrektora Biblioteki Narodowej w porozumieniu z wdową po pisarzu, panią Jolantą Nowakowską. Laureat otrzymuje statuetkę, zaprojektowaną przez prof. Macieja Aleksandrowicza, list gratulacyjny i nagrodę pieniężną, której fundatorem jest Biblioteka Narodowa ze środków przekazanych przez International Paper, mecenasa Nagrody.

Patron Nagrody Marek Nowakowski – wybitny prozaik, pełen szacunku dla słowa, obdarzony nadzwyczajnym słuchem językowym mistrz opowiadania, publicysta o wielkiej społecznej wrażliwości, miłośnik kotów i warszawskich ulic, znawca ludzi zamieszkujących zakamarki – w 2012 roku przekazał Bibliotece Narodowej znaczną część swojego archiwum.

Biblioteka Narodowa i Biblioteka Jagiellońska otrzymały fundusze na kontynuację projektu „Patrimonium”

W czwartek 25 czerwca została podpisana umowa na realizację projektu „Patrimonium – zabytki piśmiennictwa”. To kontynuacja digitalizacji zbiorów specjalnych – w tym najważniejszych zabytków Narodowego Zasobu Bibliotecznego – Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej i udostępnienie ich za pośrednictwem biblioteki cyfrowej polona.pl w celu wykorzystania m.in. na potrzeby naukowe, artystyczne, historyczne i edukacyjne.

W efekcie realizacji projektu do otwartych zasobów online trafi ponad 140 tysięcy obiektów cyfrowych. Projekt jest odpowiedzią na oczekiwania różnych grup użytkowników – w szczególności studentów, nauczycieli i wykładowców oraz instytucji kultury wykorzystujących zasoby cyfrowe. Pozwoli im na ponowne udostępnienie obiektów bez żadnych ograniczeń, z możliwością ponownego ich wykorzystania.

Projekt, realizowany od 1 lipca 2020 do 30 czerwca 2022 roku, jest dofinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach II Osi priorytetowej Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa – działanie „Cyfrowa dostępność i użyteczność sektora publicznego”, poddziałanie 2.3.2 „Cyfrowe udostępnienie zasobów kultury”.

Nowy projekt wzmacnia współpracę pomiędzy centralną biblioteką państwa a największą i najstarszą biblioteką uniwersytecką w Polsce, które w ramach partnerstwa połączyły swoje katalogi w 2019 roku, a na początku 2020 zakończyły projekt „Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej”, wzbogacając zasoby polona.pl o ponad milion obiektów cyfrowych.

Księgozbiór prof. Leszka Kołakowskiego przekazany w darze Bibliotece Narodowej

Biblioteka Narodowa podpisała umowę z Agnieszką Kołakowską, córką i spadkobierczynią prof. Leszka Kołakowskiego, o przekazaniu w darze książek tworzących jego osobistą bibliotekę.

Przedmiotem darowizny jest księgozbiór prof. Leszka Kołakowskiego, liczący kilka tysięcy woluminów. Kolekcja została już sprowadzona z Oksfordu do Biblioteki

Narodowej. Obecnie książki znajdują się w Laboratorium Konserwatorskim Zbiorów Bibliotecznych, gdzie są poddawane rutynowym zabiegom. Następnym etapem będą prace nad skatalogowaniem i włączeniem ich do zasobu BN.

Warto przypomnieć, że w 2010 roku, zgodnie z wolą prof. Leszka Kołakowskiego, wdowa po nim – Tamara Kołakowska – przekazała w darze Bibliotece Narodowej spuściznę rękopiśmienną Męża. Nakładem Biblioteki Narodowej ukazał się *Katalog Archiwum Leszka Kołakowskiego*. Publikacja jest dostępna on-line w bibliotece cyfrowej polona.pl.

Leszek Kołakowski (1927–2009) był wybitnym filozofem i historykiem filozofii. Po wojnie studiował na Uniwersytecie Łódzkim, następnie przeniósł się do Warszawy, gdzie w roku 1953 objął katedrę historii filozofii nowożytnej na Uniwersytecie Warszawskim. Wykładał również na McGill University w Montrealu, Uniwersytecie Berkeley w Kalifornii oraz Uniwersytecie Oksfordzkim. W 1957 roku został redaktorem naczelnym „Studiów Filozoficznych”. Współtworzył warszawską szkołę historyków idei. Wśród wielu cenionych prac Kołakowskiego znalazły się m.in.: *Główne nurty marksizmu*, *Świadomość kościelna i więź religijna*, *Klucz niebieski*, *Jednostka i nieskończoność* oraz *Rozmowy z Diabłem*.

Imieniny Jana Kochanowskiego

Imieniny Jana Kochanowskiego to literacki piknik, który tradycyjnie odbywa się w Ogrodzie Krasieńskich oraz w sąsiadującym z nim Pałacu Rzeczypospolitej. Po raz

pierwszy został zorganizowany przez Bibliotekę Narodową w 2012 roku, przede wszystkim w reakcji na utrzymujący się niski poziom czytelnictwa, ale również w celu podkreślenia, jak istotna dla krajowej produkcji wydawniczej jest polska literatura.

Tegoroczne wydarzenie odbyło się w sobotę 29 sierpnia, wyjątkowo z powodu pandemii nie w ostatnim tygodniu czerwca. Na literackim pikniku pojawili się pisarze, poeci, ilustratorzy, literaturoznawcy i aktorzy, a także najciekawsze polskie wydawnictwa.

Gościem specjalnym edycji 2020 *Imienin Jana Kochanowskiego* był Leopold Tyrmand, dlatego poszczególne części programu za punkt wyjścia miały osobę i dorobek twórcy *Dziennika 1954*. Zasłużeni i ci dopiero debiutujący pisarze, a także znawcy twórczości tegorocznego patrona *Imienin* i badacze specjalizujący się w tematyce jego szerokich zainteresowań dyskutowali nie tylko o biografii Tyrmanda, ale także o wątkach pojawiających się w jego piśmiectwie, o gatunkach literackich, po które sięgał, o realiach społeczno-politycznych i miejscach, w których tworzył i których był baczny obserwatorem. Dzięki takiej przestrzeni tematycznej udało się wyjść poza ścisły obręb literaturoznawstwa i historii literatury.

Wprawdzie trwająca pandemia COVID-19 zmusiła do ograniczenia frekwencji w samym Ogrodzie Krasieńskich, lecz streaming z przebiegu poszczególnych punktów programu umożliwił miłośnikom Kochanowskiego i Tyrmanda zdalny odbiór *Imienin* w mediach społecznościowych, co wpisało się w multimedialny charakter całego wydarzenia.

Gościliśmy m.in. Marcela Woźniaka, biografę pisarza, oraz Mariusza Urbanka, autora książki *Zły Tyrmand*. Na

scenie pojawił się także urodzony i żyjący w Stanach Zjednoczonych Matthew Tyrmand, który podzielił się wspomnieniami związanymi z ojcem – ikoną życia artystycznego Warszawy lat 50. ubiegłego wieku, później zaś emigrantem zza żelaznej kurtyny.

Imieninowe wolontariuszki w punkcie informacyjnym czekają na pierwszych gości pikniku literackiego

Obok kontekstów biograficzno-historycznych to wszechstronna tematycznie twórczość Tyrmanda stanowiła pion panelowy *Imienin*. Na scenach rozmawiano m.in. o gwarze i współczesnym języku Warszawy, o gastronomicznych modach i ważnych miejscach powojennej stolicy. O gatunkowej różnorodności Tyrmandowych książek przypomnieli autorzy bestsellerowych kryminałów – Wojciech Chmielarz, Joanna Jodełka i Robert Małecki – oraz dyskutujący o ulubionych polskich szwarccharakterach Łukasz Orbitowski i Mirosław Zbrojewicz. Stałe przenikanie się w dyskusjach wątków literackich i popkulturowych (m.in. w panelu pt. *W dobrym stylu*, poświęconym bikiniarzom, Modzie Polskiej i garderobie słynnych pisarzy) dowodzi niemijającego zainteresowania osobą Tyrmanda i jego twórczością.

Dzięki Tyrmandowi i jego zamiłowaniu do muzyki jazzowej, wspólny mianownik znalazły na *Imieninach* różne dziedziny kultury. Z jednej strony jazzmani, z drugiej muzycy amatorzy, którzy profesjonalnie parają się literaturą, a także literaturoznawcy – wspólnie rozmawiali o związkach słowa i jazzu oraz o początkach polskiego ruchu jazzowego. Dzięki zespołowi Five O’Clock Orchestra, jednej z najstarszych polskich formacji jazzowych, tradycyjna muzyka tego nurtu regularnie wybrzmiewała w plenerowej przestrzeni Ogrodu Krasińskich.

Bardzo warszawski mecz poetycki z udziałem Stanisławy Celińskiej, Anny Cieślak, Wiesława Komasy, Michała Kempy, Barbary Kurdej-Szatan, Piotra Machalicy, Margaret, Pawła Najgebauera, Beaty Ścibakówny i Darii Widawskiej

Największe zainteresowanie licznej publiczności wzbudziły tradycyjne punkty programu *Imienin*: *Bardzo warszawski mecz poetycki* oraz wieczorne koncerty muzyczne. *Pieśń świętojańską o Sobótce*, jedyny w swoim rodzaju hołd dla solenizanta z Czarnolasu, zaaranżował w tym roku Kuba Więcek, a przy muzycznej asyście cenionego saksofonisty *Pieśni* wykonała Paulina Przybyśz. Finał imprezy stanowił koncert zespołu Mai Kleszcz, która pod gołym niebem zaśpiewała piosenki Ireny Santor, Marii Koterbskiej i innych gwiazd lat 50. i 60. ubiegłego wieku – czasu powstania *Złego* czy *Życia towarzyskiego i uczuciowego* Tyrmanda.

Pieśń świętojańska o Sobótce
autorstwa Jana Kochanowskiego.
Muzyka i wykonanie:
Kuba Więcek Trio ft. Paulina Przybysz

Jak co roku w programie znalazło się też miejsce na rozmowę z laureatem Nagrody Literackiej m.st. Warszawy w kategorii Warszawski Twórca oraz laureatką Nagrody Literackiej im. Marka Nowakowskiego.

Premierowy spektakl dla najmłodszych w wykonaniu aktorów teatru Lalka; tradycyjny slam poetycki; kolejny już występ na *Imiennach* Teatru improwizowanego Klancyk; quiz literacki Nowego Klubu Czytelniczego; warsztaty dla najmłodszych prowadzone przez animatorki, pisarki i ilustratorki nagradzanych książek dla dzieci; możliwość rozmowy z ulubionymi pisarzami; wreszcie, zajmujący największą przestrzeń, kiermasz niemal 70 polskich wydawnictw i warszawskich księgarnio-kawiarni oferujących książki w promocyjnych cenach – wszystkie te wydarzenia spełniły wyjściowy zamysł organizatorów, jakim jest promowanie literatury pięknej w jej najróżniejszych odmianach. W trakcie *Imiennin* tradycyjna lektura łączyła się z bardziej ludycznymi formami obcowania ze słowem, merytoryczne rozmowy znawców literatury przeplatały się z występami artystycznymi, humanistyka odkrywała swoje popkulturowe oblicze, a pisarze spotykali się na scenach z edukatorami, artystami, aktorami i celebrytami. Idąc z duchem czasu, organizatorzy dowiedli, że czytelnictwo miewa różne oblicza i nie musi sprowadzać się wyłącznie do przewracania stron książki.

W organizowanych już po raz dziewiąty przez Bibliotekę Narodową *Imienninach Jana Kochanowskiego* przez cały dzień wzięło udział ponad 2500 tysięcy osób, a blisko 1100 obejrzało streaming.

JIMIE
NIMBY
JANA

Fundacja im. Kościelskich i Biblioteka Narodowa podpisały umowę o współpracy

Umowa o współpracy, podpisana przez Bibliotekę Narodową i Fundację im. Kościelskich w Genewie, obejmuje działania związane z organizacją uroczystości wręczenia Nagrody Kościelskich oraz z prowadzeniem czynności promocyjnych na rzecz Nagrody. Powstanie strona internetowa Nagrody, która będzie administrowana na serwerze Biblioteki Narodowej. Obie strony będą wspierać się również w działaniach na rzecz promocji czytelnictwa oraz w gromadzeniu informacji o zbiorach polskiego piśmiennictwa w Szwajcarii. Umowę podpisali prof. François Rosset, prezes Fundacji im. Kościelskich i dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej.

Fundacja im. Kościelskich i Biblioteka Narodowa informują także, że z powodu pandemii i braku możliwości zorganizowania obrad jury we właściwych warunkach postanowiono odroczyć do przyszłego roku przyznanie Nagrody Kościelskich 2020. Jeśli sytuacja pandemiczna pozwoli, planowane jest ogłoszenie laureatów Nagrody 2020 i Nagrody 2021 w czerwcu, zaś wręczenie nagród na jesieni przyszłego roku.

Fundacja im. Kościelskich powstała na mocy testamentu zmarłej w lipcu 1959 roku Moniki Kościelskiej, wdowy po Władysławie Auguście Kościelskim, wydawcy, poecie i mecenasie sztuki. Celem fundacji jest wspieranie rozwoju literatury i poezji polskiej poprzez przyznawanie nagród młodym polskim twórcom (głównie pisarzom i krytykom literackim), którzy nie ukończyli 40. roku

życia. Pierwszy raz Nagroda została przyznana w roku 1962. Wyróżnienie to stanowi najwyższą poza granicami kraju, stałą, polską nagrodę literacką. Do ponadstoosobowego grona jej laureatów należą najwybitniejsi polscy prozaicy, poeci i krytycy literaccy, wśród nich: Wisława Szymborska, Olga Tokarczuk, Stanisław Barańczak, Ewa Bińkowska, Włodzimierz Bolecki, Tomasz Burek, Stefan Chwin, Jacek Dehnel, Jacek Dukaj, Zbigniew Herbert, Paweł Huelle, Jerzy Jarzębski, Tadeusz Konwicki, Gustaw Herling-Grudziński, Marzanna Bogumiła Kielar, Julian Kornhauser, Urszula Koziół, Ryszard Krynicki, Ewa Lipska, Sławomir Mrożek, Marek Nowakowski, Jerzy Pilch, Jan Polkowski, Tomasz Różycki, Jarosław Marek Rymkiewicz, Edward Stachura, Andrzej Stasiuk, Szczepan Twardoch, Wojciech Wencel, Adam Wiedemann, Adam Zagajewski. Laureatką za rok 2019 została poetka Aldona Kopkiewicz.

Do 1989 roku uroczystość wręczenia nagrody odbywała się w Genewie, a później na przemian w Warszawie i Krakowie oraz w wielkopolskim Miłosławiu (w pałacu będącym dawną własnością Kościelskich).

Laureatów wybiera jury, powoływane przez Radę Fundacji, w której zasiadali m.in.: Kajetan Dzierżykraj-Morawski, Konstanty Jeleński, Zygmunt Estreicher, Krzysztof Górski, Maria Danilewicz-Zielińska, Jan Błoński, Maciej Morawski, Andrzej Vincenz, Jacek Woźniakowski oraz przez krótki czas Jan Parandowski i Ludwik Hieronim Morstin. W skład jury wchodzi członkowie Rady oraz krytycy i badacze polskiej literatury współczesnej. Wszystkie funkcje w Radzie Fundacji i jury są pełnione honorowo. Źródłem finansowania Fundacji są pozostałości po dawnej fortunie Kościelskich. Wysokość nagrody zmienia się co roku, zależnie od sytuacji finansowej Fundacji.

Obecnie w skład jury wchodzi członkowie Rady Fundacji: Włodzimierz Bolecki, Anna Estreicher, Jens Herlth, Jerzy Jarzębski, Vera Michalski, François Rosset (przewodniczący), Jacek Sygnarski, Ewa Zając (sekretarz) oraz spoza Rady Fundacji: Ewa Bienkowska, Tomasz Różycki i Jan Zieliński.

Narodowe Czytanie 2020

Akcja Narodowe Czytanie jest organizowana przez Prezydenta RP od 2012 roku. W trakcie dziewiątej odsłony, 5 września 2020 roku, czytano dramat Juliusza Słowackiego *Balladyna* – wybitne dzieło polskiego romantyzmu.

Balladyna, a raczej *Balladina* – bo tak zatytułowany został pierwotnie autograf najpopularniejszego dzieła Juliusza Słowackiego – jest czystopisem utworu wykonanym ręką samego autora. O najwcześniejszych losach rękopisu informuje notatka właściciela: *Rękopism własnoręczny Słowackiego darowany przez niego przyjacielowi jego panu Józefowi Reitzenheimowi, a przez tego mnie, w Paryżu w kwietniu 1874. St. Tarnowski*. Biblioteka Narodowa kupiła rękopis od Zdzisława Tarnowskiego, bratanka Stanisława, w 1937 roku.

Rękopis *Balladyny* Juliusza Słowackiego można zobaczyć w bibliotece cyfrowej polona.pl.

Spotkania Konserwatorskie „Sztuka Konserwacji” 2020

XXIV edycja warszawskich Spotkań Konserwatorskich „Sztuka Konserwacji” odbyła się w dniach od 9 do 14 września 2020 roku.

Ważnym punktem programu wydarzenia była sesja poświęcona konserwacji zbiorów bibliotecznych pod merytorycznym patronatem Biblioteki Narodowej, zorganizowana 11 września w Domu Artysty Plastyka przy ul. Mazowieckiej 11a. Pełnomocnik dyrektora BN ds. NZB Ewa Potrzebicka w referacie *Narodowy Zasób Biblioteczny – stan obecny* zaprezentowała aktualną sytuację zasobu, stan zbiorów bibliotek zaliczonych do NZB oraz przedstawiła procedury pracy Rady ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego działającej przy ministrze kultury i dziedzictwa narodowego. Referat *Badania powietrza pomieszczeń Biblioteki Narodowej realizowane przez Laboratorium Konserwatorskie Zbiorów Bibliotecznych – wynik z lat 2008–2018* wygłosił Bogdan Filip Zerek, zastępca kierownika Instytutu Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych BN.

Do udziału w sesji konserwatorskiej poświęconej zbiorom bibliotecznym Biblioteka Narodowa zaprosiła przedstawicieli: Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Muzeum Śląskiego w Katowicach, Muzeum Warszawy, Muzeum Zamku Królewskiego na Wawelu oraz Wydziału Biologii UW, którzy przedstawili zagadnienia związane z profilaktyką i konserwacją zbiorów bibliotecznych.

Organizatorami konferencji byli: Okręg Warszawski Związku Polskich Artystów Plastyków, Państwowe Muzeum

Archeologiczne w Warszawie, Stacja Muzeum, Polska Izba Artystów Konserwatorów Dzieł Sztuki oraz Stowarzyszenie Muzealników Polskich, Biblioteka Narodowa.

Do Biblioteki Narodowej trafiły dokumenty króla Augusta II

Do zbiorów Biblioteki Narodowej zostały przekazane cenne listy króla Augusta II, zakupione na aukcji w Stanach Zjednoczonych przez Krystynę Piórkowską. Dzięki zabiegom Fundacji Kościuszkowskiej, reprezentowanej przez Marka Skulimowskiego, oraz finansowemu wsparciu Krystyny Piórkowskiej listy trafiły do Polski.

Starania o nabycie historycznych dokumentów króla Augusta II zostały podjęte w czerwcu 2020 roku, kiedy stały się przedmiotem licytacji jednego z amerykańskich domów aukcyjnych. Zakupiono sześć dokumentów:

- » przywilej króla Augusta II dany Leonardowi Szwykowskiemu, staroście oniskiemu, Warszawa 3 III 1720,
- » list przedsejmikowy króla Augusta II do Łukasza [Antoniego] Aleksandrowicza, chorążego powiatu lidzkiego, Warszawa 23 VII 1722,
- » przywilej króla Augusta II dla Adalberta Stanisława Chrościńskiego, sekretarza królewskiego, Kraków 4 X 1697,
- » konsens króla Augusta II dany Hrehoremu [Józefowi] Kotowiczowi, chorążemu grodzieńskiemu na cesję nadanych mu przez wcześniejszych królów polskich dóbr Ostrówek i Słojka w leśnictwie sokólskim, bmd.,
- » przywilej króla Augusta II dla Hrehorego Józefa Kotowicza, chorążego grodzieńskiego na wieś Ostrówkę w leśnictwie sokólskim po śmierci Jana Kotowicza, podstarościego grodzieńskiego, bmd.,
- » list Fryderyka Augusta, księcia warszawskiego w sprawie zwolnienia ze służby pułkownika 7 regimentu piechoty Skórzewskiego i zastąpienia go na dowództwie pułkownikiem Zielińskim, 27 V 1808, zamieszczonego na karcie zawierającej list w języku francuskim króla Augusta III do marszałka wielkiego koronnego Franciszka Bielińskiego, Lipsk 29 X 1743.

Listy będą w całości przechowywane w Bibliotece Narodowej, a ich zdigitalizowana wersja zostanie udostępniona w bibliotece cyfrowej polona.pl.

Krystyna Piórkowska przekazała w darze Bibliotece Narodowej cenne listy

Uroczystość przekazania Bibliotece Narodowej cennego daru. Od prawej: ofiarodawczyni Krystyna Piórkowska, dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej i dr Krzysztof Kossarzecki, adiunkt w Zakładzie Rękopisów BN

We wtorek 13 października 2020 roku odbyła się uroczystość przekazania cennych listów zakupionych przez Krystynę Piórkowską w Stanach Zjednoczonych Ameryki. W spotkaniu uczestniczyli: Krystyna Piórkowska, Marek Skulimowski – prezes Fundacji Kościuszkowskiej, dr Tomasz Makowski – dyrektor Biblioteki Narodowej, Anna Romanuk – kierownik Zakładu Rękopisów oraz dr Krzysztof Kossarzecki – adiunkt w Zakładzie Rękopisów.

Do zbiorów Biblioteki Narodowej trafiły:

- » list księcia Józefa Poniatowskiego do francuskiego ministra wojny (Henri Jacques Guillaume Clarke), Paryż 7 VII 1811, w sprawie oficera Hussarzewskiego służącego w Hiszpanii w Legii Nadwiślańskiej
- » list księcia Adama Czartoryskiego do Thomasa Brogdena burmistrza miasta Lincoln w Anglii, Paryż 15 VI 1855
- » list Herberta Hoovera do Ignacego Jana Paderewskiego, Paryż 15 IV 1919
- » list Marii Skłodowskiej-Curie do Jana Moszczeńskiego, Paryż 24 X 1921.

Krystyna Piórkowska w towarzystwie dr. Tomasza Makowskiego, dyrektora BN (z lewej) oraz Marka Skulimowskiego, prezesa Fundacji Kościuszkowskiej podczas przekazywania do zbiorów BN cennych listów

Trudno przecenić wartość tych dokumentów, a szczególnie dwóch ostatnich listów. Ten autorstwa Herberta Hoovera wpisuje się idealnie w dzieje pełnych napięcia starań dyplomacji polskiej o zdobycie jak najsilniejszej pozycji w czasie paryskich negocjacji pokojowych, a więc również o przyszły kształt Polski. Natomiast Maria Skłodowska-Curie odnosi się w swoim liście do zamiarów utworzenia w Warszawie Instytutu Radowego.

Międzynarodowa prezentacja *Katalogu zachowanych rękopisów Biblioteki Załuskich – pierwszej polskiej biblioteki narodowej*

Biblioteka Narodowa wydała *Katalog zachowanych rękopisów Biblioteki Załuskich – pierwszej polskiej biblioteki narodowej*. Publikacja jest podsumowaniem wieloletniego projektu dokumentacyjnego Biblioteki Narodowej i Rosyjskiej Biblioteki Narodowej w Sankt Petersburgu, finansowanego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Biblioteka Rzeczypospolitej, założona w XVIII wieku przez braci Załuskich, należała do największych i najważniejszych bibliotek europejskich. Jej zbiory zostały wywiezione i rozproszone w czasie zaborów. Do dziś przetrwały dwa największe zasoby w Warszawie i Sankt Petersburgu, a także niewielkie części w Archiwum Głównym Akt Dawnych, Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie, Bibliotece XX Czartoryskich w Krakowie, Bibliotece Jagiellońskiej, Bibliotece Kórnickiej PAN, Archiwum Państwowym w Łodzi, a także w Rosyjskiej Bibliotece Państwowej w Moskwie.

Katalog dokumentuje wszystkie ocalałe z zawieruchy dziejowej zabytki rękopiśmiennicze przechowywane niegdyś w Bibliotece Rzeczypospolitej Załuskich zwaney. Jest ukoronowaniem naukowych działań specjalistów i zamyka kolejny, niezwykle doniosły etap wspólnych prac bibliotekarzy z Polski i Rosji. Niespełna tysięcznocy tom zawiera opisy 2300 rękopisów (1894 pochodzi ze zbiorów Biblioteki Narodowej), poprzedzone

obszernymi wstępami merytorycznymi autorów polskich i rosyjskich. *Katalog* uzupełniają indeksy i konkordancje sygnatur.

Współpraca pomiędzy Biblioteką Narodową i Biblioteką Publiczną im. Michała Sałtykova-Szczedrina (następczynią CBP) prowadzona była od 1957 roku. BN pozyskała mikrofilmy inwentarzy i rękopisów cennych z punktu widzenia historii Biblioteki Załuskich. Ważny etap współpracy, która od 2009 roku rozwija się z dużą intensywnością, stanowiło zawarcie Dodatkowego Porozumienia do Umowy o współpracy między Biblioteką Narodową w Warszawie i Rosyjską Biblioteką Narodową w Sankt Petersburgu, które dotyczyło projektu „Rekonstrukcja Biblioteki Załuskich. Rękopisy zachowane”.

W 2013 roku dyrektorzy obu księżnic: dyrektor BN dr Tomasz Makowski i dyrektor RBN dr Anton W. Lichomanow podpisali w ramach tego Porozumienia dokument zobowiązujący obie placówki do realizacji współpracy naukowej w dziedzinie badań rękopiśmiennych historycznych zasobów i księgozbiorów z Biblioteki Załuskich – pierwszej polskiej i jednej z pierwszych w Europie bibliotek narodowych. Wstępnym, niewątpliwie istotnym efektem realizacji projektu było opublikowanie przez BN, sporządzonego w Petersburgu w latach 1806–1807 i przechowywanego w tamtejszych zbiorach, tzw. inwentarza Piotra Dubrowskiego. W ramach prac nad projektem grono polskich badaczy – ekspertów w zakresie rękopisów – przeprowadziło kilkietapową kwerendę w zbiorach rękopisów RBN, a zespół ich rosyjskich kolegów wielokrotnie analizował manuskrypty zgromadzone w BN w Warszawie.

W piątek 16 października odbyła się online międzynarodowa prezentacja *Katalogu zachowanych rękopisów*

Biblioteki Załuskich – pierwszej polskiej biblioteki narodowej. Udział w niej wzięli dyrektorzy Bibliotek Narodowych Polski i Rosji – dr Tomasz Makowski i Alexander Ver-shinin, Ewa Ziółkowska – dyrektor Instytutu Polskiego w Sankt Petersburgu oraz autorzy publikacji: dr Krzysztof Kossarzecki, dr Tomasz Szwaciński, Olga Bleskina i Natalia Elagina.

Projekt „Patrimonium” otrzymał nagrodę Skrzydła IT w Administracji

Kapituła Nagrody Skrzydła IT w Administracji przyznała nagrodę w kategorii e-Kultura i e-Edukacja projektowi „Patrimonium”.

Projekt „Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej”, zakończony w styczniu 2020 roku, wzbogacił zasoby biblioteki cyfrowej polona.pl o ponad milion obiektów cyfrowych należących do domeny publicznej – książek, czasopism, rękopisów, starodruków, map, rysunków, grafik, fotografii, pocztówek, nut i druków ulotnych. Są wśród nich m.in.: autografy najważniejszych twórców polskiego piśmiennictwa, rękopisy muzyczne Fryderyka Chopina, pierwsze wydanie *O krasnoludkach i o sierotce Marysi* Marii Konopnickiej czy Nowy Testament z VIII wieku – najstarszy rękopis pergaminowy w BN. Kontynuacją projektu jest przedsięwzięcie pn. „Patrimonium – zabytki piśmiennictwa”.

Skrzydła IT w Administracji co roku trafiają do realizatorów projektów, które pod względem sposobu wdrożenia i osiągniętych korzyści mogą stanowić wzór do naśladowania. Celem nagrody jest wyróżnienie instytucji, które poprzez zrealizowane projekty ułatwiły dostęp do usług publicznych, poprawiły jakość obsługi oraz komunikację z obywatelami i innymi urzędami. Organizatorem konkursu jest miesięcznik „IT w Administracji”, a honorowy patronat nad Nagrodą objęło Ministerstwo Cyfryzacji.

Sześć listów Adama Mickiewicza do Alfreda de Vigny’ego w Bibliotece Narodowej

26 listopada 2020 roku przypada 165. rocznica śmierci Adama Mickiewicza. Biblioteka Narodowa zakupiła na aukcji antykwarycznej sześć listów poety do Alfreda de Vigny’ego. Zakup był możliwy dzięki szczodrej darowiźnie Krystyny Piórkowskiej z Nowego Jorku, po raz kolejny wspierała myślnie wspierającej działania Narodowej Książnicy.

Do zbiorów Biblioteki Narodowej trafiły rękopisy o istotnym znaczeniu zarówno dla literatury polskiej, jak i francuskiej. Alfred de Vigny (1797–1863) był prominentnym poetą, powieściopisarzem i dramaturgiem epoki romantyzmu, autorem dramatu *Chatterton* i powieści historycznej *Cinq-Mars*. Mickiewicz zetknął się z nim po raz pierwszy w 1835 roku, za pośrednictwem rzeźbiarza Davida d’Angersa. Nabyte listy pochodzą z roku 1837 (15 i 31 marca, 2 kwietnia, 1 czerwca, 1 i 30 lipca). Były

własnością spadkobierców de Vigny'ego, dziennikarza Jeana Sangniera i jego siostry Madeleine, a następnie trafiły na rynek aukcyjny.

Pięć wcześniej powstałych dokumentów dotyczy francuskojęzycznego dramatu Mickiewicza *Les Confédérés de Barr* (*Konfederaci barscy*). Polski poeta zwrócił się w nich z prośbą o ocenę tekstu i pomoc w jego wystawieniu. De Vigny, którego *Chatterton* zaledwie dwa lata wcześniej odniósł sukces na scenach paryskich, przychylił się do tej propozycji i zarekomendował Mickiewicza dyrektorowi teatru Porte-St-Martin. Relację z tego spotkania polski poeta zawarł w zachowanym w satyrycznym tonie liście do de Vigny'ego z 1 lipca. Ostatni dokument dotyczy wymienianych między korespondentami książek. Mickiewicz zawiadamiał w nim, że zwraca tom zawierający satyrę Lemerciera *La Panhypocrisiade* oraz zaoferował de Vigny'emu wypożyczenie nieprzywołanej z tytułu pozycji ze swojego księgozbioru.

Zakupione listy są szczególnym, unikatowym dokumentem o wyjątkowym znaczeniu historycznym. Świadczą nie tylko o samym istnieniu kontaktu między czołowymi poetami romantycznymi, lecz także o stopniu jego familiarności, a także o toczącym się między nimi dialogu intelektualnym i bezpośrednim oddziaływaniu artystycznym de Vigny'ego na Mickiewicza.

Listy do Alfreda de Vigny'ego uzupełniają kolekcję przechowywanych w Bibliotece Narodowej Mickiewiczianów. Do najcenniejszych obiektów z tego zbioru należy rękopis wiersza *Oda do młodości* oraz listy do Konstancji z Bojanowskich Łubieńskiej, do Ludwika z Osztorpów Horwattowej, do Stanisława Dobrowolskiego, Antoine'a Jeana Letronne'a, do sędziego Billauda i innych, a także pokwitowanie, które Mickiewicz wystawił Franciszkowi Ksaweremu Godebskiemu. Stosunkowo nowym nabytkiem Biblioteki

Narodowej jest list Victora Hugo do Władysława Mickiewicza, w którym francuski pisarz, po otrzymaniu wydanych wówczas przez Księgarnię Luksemburską w Paryżu przekładów dramatów Adama Mickiewicza, składa patetyczny hołd polskiemu poecie na ręce syna.

Nagroda honorowa dla Biblioteki Narodowej za koordynację obchodów Roku Gustawa Herlinga-Grudzińskiego

Biblioteka Narodowa otrzymała nagrodę honorową w ramach Dorocznej Nagrody Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za koordynację obchodów Roku Gustawa Herlinga-Grudzińskiego. Nagroda przyznawana jest od 1997 roku.

Nagroda honorowa została przyznana w kategorii „Ochrona dziedzictwa kulturowego za granicą” nie tylko za koordynację obchodów Roku Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, lecz także za digitalizację dorobku pisarza, wydanie *Katalogu Archiwum Gustawa Herlinga-Grudzińskiego w Fundacji „Biblioteca Benedetto Croce”* w opracowaniu Joanny Borysiak oraz uruchomienie serwisu internetowego Rok Gustawa Herlinga-Grudzińskiego 2019, poświęconego życiu i twórczości autora *Innego świata*. W serwisie znajdują się między innymi materiały pochodzące z archiwum pisarza w Fundacji „Biblioteca Benedetto Croce” w Neapolu, ze zbioru w Londynie oraz z „Kultury” w Maisons-Laffitte, a także fragmenty rękopisów i korespondencji z wydawcami.

Katalog Archiwum Gustawa Herlinga-Grudzińskiego w Fundacji „Biblioteca Benedetto Croce” jest dostępny online w bibliotece cyfrowej polona.pl. Prace nad uporządkowaniem i opracowaniem inwentarza Archiwum oraz digitalizacją materiału prowadził przez kilka lat zespół specjalistów z Biblioteki Narodowej. W dniu 12 sierpnia 2019 roku Biblioteka Narodowa podpisała umowę z Fundacją „Biblioteca Benedetto Croce”, na mocy której wszyscy zainteresowani spuścizną Herlinga-Grudzińskiego mogą uzyskać dostęp do cyfrowych kopii obiektów z archiwum pisarza w czytelnich Biblioteki Narodowej. Istotną część Archiwum stanowią materiały biograficzne oraz – licząca ponad 20 tysięcy listów korespondencja pisarza, m.in. z: Jerzym Giedroyciem, Jerzym Stempowskim, Konstantym Jeleńskim, Czesławem Miłoszem, Adamem i Lidią Ciołkoszami, Sławomirem Mrożkiem, Janem Nowakiem-Jeziorańskim, Włodzimierzem Sznarbachowskim, Janem Lebensteinem, Kazimierzem Wierzyńskim, Aleksandrem i Olą Watami, Wiktorem Weintraubem, a także z włoskimi, angielskimi, francuskimi i amerykańskimi intelektualistami, pisarzami i wydawcami.

W ramach obchodów Roku Gustawa Herlinga-Grudzińskiego 2019, Biblioteka Narodowa poświęciła pisarzowi ubiegłoroczną edycję *Imienin Jana Kochanowskiego*.

Nagroda Literacka Skrzydła Dedala 2020 dla Małgorzaty Musierowicz

Nagrodę Literacką Skrzydła Dedala, przyznawaną przez Bibliotekę Narodową, w 2020 roku otrzymuje Małgorzata Musierowicz, autorka i ilustratorka książek dla dzieci i młodzieży, w tym cyklu dwudziestu dwóch powieści dla młodzieży *Jeźycjada*.

Jury w składzie: Włodzimierz Bolecki (przewodniczący), Tomasz Bocheński, Antonii Libera, o. Janusz Pyda OP wyróżniło laureatkę za „całokształt twórczości, w której z odwagą, humorem i przenikliwością uchwycone zostało piękno i dobro codziennego życia w sposób wolny od banału i kiczu. Za pochwałę etosu inteligenta, wysokiej próby kunsztu literacki i swadę narracyjną”. W laudacji z okazji przyznania Nagrody o. Janusz Pyda OP podkreślił: „...*Jeźycjada* wpłynęła na nas wszystkich. Wbrew coraz to groźniejszym

ideologicznym i technicznym nowinkom wszechstronna pisarka pokazuje nam świat, w którym osoby są ważniejsze niż przedmioty, relacje między nimi ciekawsze niż najbardziej wyszukane gadżety, a rodzina – nie tylko potrzebna, ale wręcz konieczna i dobra (a nie jedynie »podejrzana« i »przemocowa«). *Jeźycjada* przekonuje, że świat ten – choć niby oszalały i wymykający się spod kontroli – w dalszym ciągu spajają stare zaklęcia ludzkości: miłość, wierność, przyjaźń, cierpliwość i humor. Aż trudno uwierzyć, że opowieść snuta tak bardzo pod prąd ideologiom i modom może być zupełnie wolna od natrętnej polemiczności, i nie mentorska lub moralizatorska, lecz pełna humoru i wdzięku”.

Wynik konkursu na ekslibris księgozbioru Czesława Miłosza

Biblioteka Narodowa rozstrzygnęła konkurs na ekslibris księgozbioru Czesława Miłosza. Konkurs miał charakter otwarty – mogli w nim wziąć udział zarówno amatorzy, jak i profesjonalści. Najważniejszymi kryteriami były wartość artystyczna i oryginalny pomysł, które oceniło siedmioosobowe Jury. W sumie zgłoszono 94 propozycje ekslibrisów, a za najlepszy uznano projekt autorstwa pani Magdaleny Błażków.

Zwycięski projekt wykorzystuje literę „M”, a więc inicjał nazwiska Czesława Miłosza. Inicjałowi nadano kształt przypominający księgę, a w dolnej części grafiki umieszczono otwarte drzwi, które mogą być odczytywane jako zaproszenie do zapoznania ze zbiorami Noblisty.

Księgozbiór Czesława Miłosza to 8235 woluminów – gromadzonych przez ponad 40 lat i starannie dobieranych. Stanowi on część Archiwum Czesława Miłosza, przechowywanego w Berkeley, a następnie w Oakland, które Biblioteka Narodowa kupiła w 2012 roku od spadkobierców poety.

Na podstawie projektu zwyciężczyni konkursu przygotowany zostanie oficjalny ekslibris, który oznaczy egzemplarze należące do biblioteki wybitnego humanisty drugiej połowy XX wieku.

ROZDZIAŁ 11

*Działalność wydawnicza
i promocyjna*

Winnice
e Alfred
Wiggen
s 3127111

Biblioteka Narodowa, wydawca zróżnicowanych tematycznie i atrakcyjnych edytorsko publikacji skierowanych do czytelników wymagających, nierzadko poszukujących konkretnych, specjalistycznych treści, prowadzi również szeroką działalność promocyjno-marketingową i wystawienniczą. Dorobek edytorski Wydawnictwa Biblioteki Narodowej, które funkcjonuje jako Pracownia w ramach Biura Komunikacji i Promocji, to przede wszystkim publikacje będące wynikiem aktywności naukowej, informacyjnej i dokumentacyjnej BN. Pełna oferta wydawnicza Biblioteki oraz elektroniczne wersje publikacji są dostępne na stronie księgarni internetowej BN: <http://ksiegarnia.bn.org.pl/>. Do zainteresowanych trafia newsletter informujący o nowościach i promocjach wydawnictw Biblioteki Narodowej.

Publikacje BN można nabyć w Informatorium w gmachu głównym Książnicy, a także w księgarniach internetowych i stacjonarnych na terenie całego kraju, podczas targów książki, konferencji, wystaw i uroczystych spotkań odbywających się w siedzibie BN.

Wydawnictwo BN zyskało uznanie poprzez zaliczanie przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego do elitarnego wykazu wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe, które stanowią dorobek naukowy polskich badaczy.

Książki Biblioteki Narodowej, coraz bardziej rozpoznawalne i docierające do coraz szerszego grona odbiorców, są wyróżniane i nagradzane. W maju 2020 roku Nagrodę Naukową SBP im. A. Łysakowskiego w kategorii „prace o charakterze praktyczno-wdrożeniowym” przyznano opracowaniu dr Jolanty Hys i Joanny Kwiatkowskiej z Instytutu Bibliograficznego Biblioteki Narodowej, dotyczącemu nowych tablic skróconych UKD, opublikowanemu

pod tytułem *Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta: wydanie skrócone dla bieżącej bibliografii narodowej i bibliotek publicznych. Publikacja Konsorcjum UKD nr 102 autoryzowana przez Konsorcjum UKD na podstawie licencji PL2019/01*. W październiku 2020 roku jury 60. edycji Konkursu Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek „Najpiękniejsze Książki Roku” 2019 przyznało temu opracowaniu nagrodę w kategorii „Słowniki, encyklopedie, leksykony, poradniki”. Za jej projekt graficzny i skład odpowiadała Izabela Jurczyk.

Biblioteka Narodowa otrzymała nagrodę honorową w ramach Dorocznej Nagrody Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za koordynację obchodów Roku Gustawa Herlinga-Grudzińskiego. Nagroda honorowa została przyznana w kategorii „Ochrona dziedzictwa kulturowego za granicą” nie tylko za działania koordynujące obchody Roku Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, lecz także za digitalizację dorobku pisarza, wydanie *Katalogu Archiwum Gustawa Herlinga-Grudzińskiego w Fundacji „Biblioteca Benedetto Croce”* w opracowaniu Joanny Borysiak oraz uruchomienie serwisu internetowego Rok Gustawa Herlinga-Grudzińskiego 2019, poświęconego życiu i twórczości autora *Innego świata*.

16 października odbyła się online międzynarodowa prezentacja *Katalogu zachowanych rękopisów Biblioteki Załuskich – pierwszej polskiej biblioteki narodowej*. Publikacja jest wynikiem wspólnego projektu dokumentacyjnego Biblioteki Narodowej i Rosyjskiej Biblioteki Narodowej w Sankt Petersburgu, finansowanego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W konferencji uczestniczyli dyrektorzy Bibliotek Narodowych Polski i Rosji – dr Tomasz Makowski i prof. Alexander Vershinin, Ewa Ziółkowska – dyrektor Instytutu Polskiego w Sankt Petersburgu oraz autorzy publikacji: dr Krzysztof Kossarzecki, dr Tomasz Szwaciński, dr Olga Bleskina i dr Natalia Elagina.

W roku 2020 Kapituła Nagrody Literackiej imienia Marka Nowakowskiego przyznała nagrodę dr Marcie Kwaśnickiej, autorce zbioru opowiadań *Pomyłka*. Przyznano również Nagrodę Literacką Skrzydła Dedala. Laureatką została Małgorzata Musierowicz. Z uwagi na ograniczenia związane z pandemią uroczystości wręczenia obu nagród zostały odwołane.

Rozstrzygnięto także, ogłoszony przez BN, konkurs na ekslibris księgozbioru Czesława Miłosza.

W ramach organizowanego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Programu Wieloletniego „Niepodległa” Biblioteka Narodowa kontynuuje projekt: „Niepodległość na afiszu, Twórcy Niepodległości, Kulisy Niepodległości”. W 2020 roku realizowano zadania związane z komponentem „Kulisy Niepodległości”. Przeprowadzono kwerendy i podpisano umowy licencyjne do utworów, wśród których znalazły się m.in.: Aleksandra Weissberg-Cybulskiego *Wielka czystka*, Stanisława Swianiewicza *W cieniu Katynia*, Marii Danilewicz Zielińskiej *Szkice o literaturze emigracyjnej*, Konstantego Jeleńskiego *Zbiegi okoliczności*, Czesława Straszewicza *Turyści z bocianich gniazd*, Pawła Zaremby *Historia dwudziestolecia t. I/II*, Anieli Steinsbergowej *Widziane z ławy obrończej*, Milowana Dżilasa *Rozmowy ze Stalinem*, Andrzeja Stawara *Pisma*, Jana Nowaka-Jeziorańskiego: *Kurier z Warszawy*, *Wojna w eterze – wspomnienia t. 1*, *Polska z oddali – wspomnienia t. 2*, *Listy 1952–1998 – korespondencja z Jerzym Giedroyciem*, Stefana Kisielewskiego *Cienie w pieczarze* oraz Wiktora Sukiennickiego *Kolumbowy błąd: szkice z historii, teorii i praktyki sowieckiego „komunizmu”*.

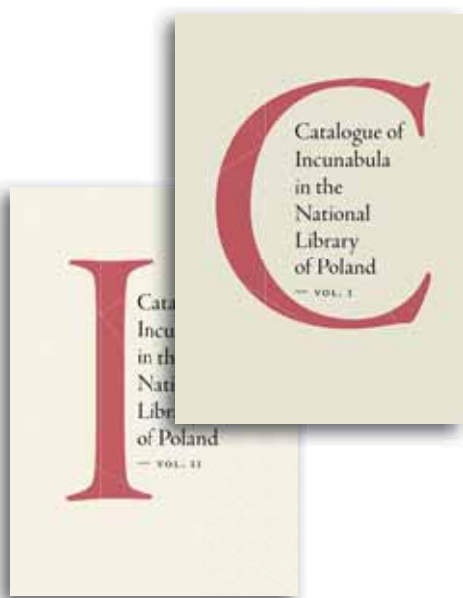
Pod koniec maja Biblioteka Narodowa uruchomiła newsletter pod nazwą „Poradnik i Biuletyn BN dla

bibliotekarzy”. Znalazły się w nim merytoryczne treści, które są przydatne w codziennej pracy bibliotekarzy, materiały do pobrania, wskazówki ułatwiające wybór źródeł cyfrowych i inne informacje dotyczące funkcjonowania bibliotek. Ponadto prezentowana jest działalność Biblioteki Narodowej. Wysłano łącznie 73 kampanie mailingowe pod 2351 adresów.

W 2020 roku statystyki witryny Biblioteki Narodowej znacznie wzrosły w porównaniu z rokiem ubiegłym – odsłon o 47%, sesji o 46%, użytkowników o 63%. Duży wpływ na ten wzrost miały rekomendacje Biblioteki Narodowej dotyczące działalności bibliotek w czasie epidemii i uruchomienie specjalnej Poradni dla bibliotekarzy. Strona internetowa Biblioteki Narodowej stała się podstawowym źródłem informacji i porad dla grupy zawodowej bibliotekarzy, zyskując stałe grono odbiorców witryny.

Przygotowywana jest i na bieżąco aktualizowana strona promująca projekt Wikipedia i prezentująca statystyki w ramach społeczności Wiki. Wyedytowano 1171 haseł, dodając ilustracje, linki w przypisach oraz linki zewnętrzne, prowadzące do obiektów na polona.pl. W 2020 roku wizyty na polona.pl z Wikipedii (pl.wikipedia.org) stanowiły 4,39% wszystkich wizyt (przy bezwzględnym wzroście z 34 902 do 49 320, czyli o 41,3%).

Na stronach internetowych czasopism BN: <https://rocznik.bn.org.pl>; <https://notes.bn.org.pl>; <https://polishlibraries.bn.org.pl>, są umieszczane bieżące i archiwalne numery roczników, w sposób ułatwiający korzystanie z nich online. Prowadzone są prace nad wzbogaceniem stron o kolejne archiwalne roczniki.

Wybrane publikacje

Biblioteki Narodowej wydane w 2020 roku

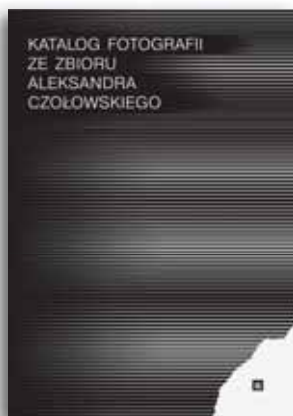
The Catalogue of Incunabula in the National Library of Poland
Oprac. Michał Spandowski (stron: 1080)

Dwutomowy katalog przedstawia zbiór inkunabułów Biblioteki Narodowej, który obecnie, po zniszczeniach II wojny światowej tworzący od nowa, liczy 1031 edycji (w 1198 egzemplarzach). Katalog został opracowany w języku angielskim, by dać możliwość korzystania z niego badaczom na całym świecie, inkunabuły bowiem stanowią niezwykle cenne dziedzictwo kultury w skali światowej, nie tylko polskiej. Katalog jest pierwszą całościową prezentacją druków XV-wiecznych przechowywanych w Bibliotece Narodowej, uwzględniającą proveniencję każdego z egzemplarzy.

KATALOG RĘKOPISÓW BIBLIOTEKI NARODOWEJ,
SERIA III, TOM VII, TEKI GÓRSKIEGO
Oprac. Patryk Sapała (stron: 1820)

Teki Górskiego, obejmujące głównie papiery kancelarii królewskiej z okresu kierownictwa Piotra Tomickiego, należą do najcenniejszych zbiorów korespondencji XVI wieku w Polsce. Katalog, obejmujący niemal 2000 stron i wydany w trzech woluminach, zawiera szczegółowy opis wszystkich elementów należących do jednostki (w sumie prawie 4000 numerowanych pozycji zawierających niemal 4500 tekstów). Deskrypcje przekazują głównie informacje o nadawcach i odbiorcach listów, dokumentów, instrukcji etc., datację, a także dane na temat statusu kancelaryjnego i naukowych wydań tekstów. Obszerna publikacja zawiera dwa indeksy: osób, miejsc i instytucji oraz indeks incipitów.

KATALOG FOTOGRAFII ZE ZBIORU ALEKSANDRA CZOŁOWSKIEGO

Oprac. Renata Słoma (stron: 696)

Katalog prezentuje fotografie pochodzące ze zbioru Aleksandra Czółowskiego, żyjącego na przełomie XIX i XX wieku lwowskiego historyka, archiwisty, bibliotekarza, muzeologa, konserwatora i kolekcjonera, które zostały zakupione przez Bibliotekę Narodową w 1947 roku od córki Stanisławy Karczewskiej (1914–1990).

Maria Konopka KORESPONDENCJA ZAWODOWA KSIĘGARNI POLSKIEJ BERNARDA POŁONIECKIEGO WE LWOWIE

(stron: 368)

Publikacja obejmuje listy wydawców i autorów skupionych wokół tytułowej księgarni. Ujawnia wiele interesujących szczegółów związanych z realizacją książek, pozwala odtworzyć czas trwania procesów wydawniczych, kalkulacje kosztów, rozliczenia z autorami i formy ich płatności. Wprowadza czytelnika w szczegóły dotyczące produkcji oraz daje wgląd w proces podejmowania decyzji.

Księgarnia Polska we Lwowie, od 1889 roku będąca własnością Bernarda Połonieckiego, cieszyła się uznaniem w środowisku zawodowym, osiągnęła sukces na rynku książki dzięki starannemu doborowi pozycji w programie wydawniczym i wyrazistemu polskiemu profilowi. W jej dorobku znalazły się zbiorowe wydania romantyków polskich, m.in. dzieł Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Zygmunta Kraśńskiego, Aleksandra Fredry, teksty twórców Młodej Polski, Karola Irzykowskiego, Leopolda Staffa, Stanisława Brzozowskiego, Jana Kasprowicza, debiuty literackie i wznowienia.

„RUCH WYDAWNICZY W LICZBACH”

TOM 68: 2018. PERIODYKI

Oprac. Olga Dawidowicz-Chymkowska (stron: 70)

W aktualnym wydaniu raportu o publikacjach periodyków w Polsce uwzględniono wszystkie gazety i czasopisma, których wydania z 2018 roku Biblioteka Narodowa otrzymała w formie papierowej nie później niż do końca maja 2019. Jak co roku, wyjątek został zrobiony dla pism pojawiających się najrzadziej (głównie roczników i tytułów o nieregularnym cyklu wydawniczym). W ich przypadku uwzględniono także pozycje otrzymane po terminie zamknięcia poprzedniej bazy wydania z roku 2017. Liczba tytułów periodyków, których aktualne numery Biblioteka Narodowa otrzymała w 2018 roku, wynosi 7251. Jest to o 230 tytułów i o 3% mniej niż w roku 2017. Należy jednak zauważyć, że liczba odnotowanych w 2017 roku tytułów gazet i czasopism była nietypowo duża, a wzrost ten był raczej skutkiem intensywniejszego dośyłania przez redakcje spóźnionych numerów pism wychodzących najrzadziej (roczników i pism nieregularnych) niż pojawienia się na rynku znacznej liczby nowych tytułów periodycznych.

Raport online do pobrania z ksiegarnia.bn.org.pl

„RUCH WYDAWNICZY W LICZBACH”

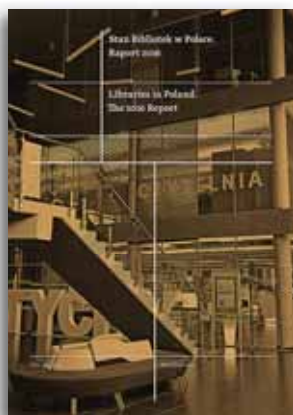
TOM 69: 2019. KSIĄŻKI

Oprac. Olga Dawidowicz-Chymkowska (stron: 176)

Sześćdziesiąty dziewiąty tom „Ruchu Wydawniczego w Liczbach” prezentuje dane dotyczące produkcji wydawniczej w roku 2019. Zostały w nim uwzględnione publikacje wydane na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Podstawę prezentowanych w roczniku obliczeń stanowią otrzymywane przez Bibliotekę Narodową egzemplarze obowiązkowe, czyli egzemplarze publikacji, które zgodnie z przepisami wydawcy przekazują Bibliotece Narodowej. Większość zbioru stanowią książki wydane w 2019 roku, uwzględnione zostały jednak również książki przysłane w tymże roku, ale opublikowane nieco wcześniej (choć nie wcześniej niż w 2015 roku).

Raport online do pobrania z ksiegarnia.bn.org.pl

„STAN BIBLIOTEK W POLSCE.
RAPORT 2016” / „LIBRARIES IN POLAND.
THE 2016 REPORT”

Oprac. Barbara Budyńska, Małgorzata Jezierska (stron: 294)

Raport o stanie bibliotek w roku 2016 jest czterdziestym szóstym rocznikiem w serii, omawiającym funkcjonowanie bibliotek w Polsce – ich potencjał merytoryczny, instytucjonalny i organizacyjny, zasięg działania i społecznego wykorzystania. Został opracowany według przyjętej w poprzednich latach jednolitej metodologii. Podstawą analizy są dane pozyskane przez Bibliotekę Narodową z Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), dotyczące działalności w 2016 roku bibliotek publicznych, naukowych, pedagogicznych, fachowych, fachowo-beletrystycznych, ośrodków inte i towarzystw naukowych. Rocznik „Stan Bibliotek w Polsce. Raport 2016”, podobnie jak roczniki w edycjach z poprzednich lat, składa się z części analitycznej (opisowej), tabelarycznej oraz map ilustrujących wybrane wskaźniki. Materiał uzupełnia aneks zawierający formularz GUS *K-03. Sprawozdanie biblioteki za 2016 rok*. Część analityczna prezentuje omówienie zbiorcze wprowadza do zagadnień funkcjonowania bibliotek objętych badaniem GUS. Obejmuje analizę charakterystycznych zjawisk związanych ze stanem, aktywnością i wynikami pracy głównych typów bibliotek w Polsce w 2016 roku, prezentuje ich potencjał instytucjonalny oraz wybrane wskaźniki efektów pracy. Układ części tabelarycznej obejmuje zestawienia bibliotek ogółem w Polsce: zbiorcze – uporządkowane według typów bibliotek – oraz tablice w układzie wojewódzkim.

UNIWERSALNA KLASYFIKACJA DZIESIĘTNA
Publikacja Konsorcjum UKD nr 102 autoryzowana
przez Konsorcjum UKD na podstawie Licencji PL2019/01.
Wydanie skrócone dla bieżącej bibliografii narodowej
i bibliotek publicznych

Oprac. Jolanta Hys, Joanna Kwiatkowska (stron: 568)

W 2020 roku ukazały się dwa dodruki pierwszego wydania tablic skróconych UKD zastępujące dotychczasowe wydanie tablic skróconych UKD (UDC-P058) z 2006 roku. Nowa edycja tablic UKD została opracowana w Bibliotece Narodowej na podstawie pliku wzorcowego UKD, który Biblioteka zakupiła w 2019 roku w ramach umowy licencyjnej z Konsorcjum UKD. Nowe tablice zawierają ponad 5000 symboli UKD wraz z odpowiednikami słownymi, uzupełnionych o noty stosowania i przykłady. Indeks przedmiotowy do tablic zawiera ponad 10 000 haseł.

UNIWERSALNA KLASYFIKACJA DZIESIĘTNA
Publikacja Konsorcjum UKD nr 102 autoryzowana
przez Konsorcjum UKD na podstawie Licencji PL2019/01.
Wydanie skrócone dla bieżącej bibliografii narodowej
i bibliotek publicznych

Oprac. Jolanta Hys, Joanna Kwiatkowska

Wydanie tablic skróconych UKD na pendrive. Plik PDF zawiera aktywne linki, ułatwiające przeszukiwanie i pozwalające na błyskawiczne znalezienie haseł powiązanych. Nowa edycja tablic UKD zastępuje dotychczasowe wydanie tablic skróconych UKD (UDC-P058) z 2006 roku. Została opracowana w Bibliotece Narodowej na podstawie pliku wzorcowego UKD nr 102, który Biblioteka zakupiła w 2019 roku w ramach umowy licencyjnej z Konsorcjum UKD. W nowych tablicach znalazło się ponad 5000 symboli UKD wraz z odpowiednikami słownymi, uzupełnionych o noty stosowania i przykłady. Indeks przedmiotowy do tablic zawiera ponad 19 000 haseł.

WYKAZ DZIAŁÓW KATALOGU RZECZOWEGO W BIBLIOTEKACH PUBLICZNYCH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Oprac. Grażyna Lewandowicz-Nosal (stron: 60)

Wykaz powstał z myślą o bibliotekach publicznych dla dzieci i młodzieży oraz bibliotekach z wydzielonym księgozbiorem dla dzieci. Omówiono w nim zagadnienia klasyfikowania dziecięcej i młodzieżowej literatury pięknej, które opracowano na podstawie czwartego wydania *Wykazu* z roku 2008, i popularnonaukowej – tu podstawę stanowiło najnowsze wydanie *Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej. Wydanie skrócone dla bieżącej bibliografii narodowej i bibliotek publicznych* z 2019 roku. Układ *Wykazu* jest elastyczny, pozwala na dostosowanie go do potrzeb poszczególnych bibliotek. Wprowadzono trzy nowe symbole, uwzględniając rosnącą popularność książek obrazkowych (KO), bajek terapeutycznych (BT) i komiksu mangi (M).

POLSKA BIBLIOGRAFIA BIBLIOLOGICZNA 2012

Oprac. Grażyna Jaroszewicz, Katarzyna Sijka, Maciej Szablewski (stron: 518)

Rocznik 2012 jest kolejnym tomem Polskiej Bibliografii Bibliologicznej (PBB) zredagowanym zgodnie z nowymi zasadami, opracowywanymi przez zespół bibliograficzny Zakładu Zbiorów Bibliologicznych od stycznia 2016 roku.

W stosunku do poprzedniego rocznika PBB zmieniono układ, nazewnictwo i zakres tematyczny niektórych działów, w zrzębie głównym zredukowano liczbę odsyłaczy, a schemat klasyfikacji ograniczono do struktury czterostopniowej. W PBB zostały zarejestrowane publikacje naukowe, popularnonaukowe i popularne, które spełniły kryteria wartości informacyjnej. Zasięg wydawniczy obejmował książki i ich fragmenty, czasopisma, artykuły z czasopism oraz prace zbiorowe.

BIBLIOGRAFIA PRZEKŁADÓW JOSEPHA CONRADA

(stron: 584)

Bibliografia jest cennym źródłem wiedzy o tłumaczeniach utworów Josepha Conrada, wydawanych na całym świecie od początku XX wieku, kiedy to pojawiły się pierwsze przekłady z języka angielskiego, do edycji opublikowanych do końca roku 2017. Zawiera zarówno przekłady w języku polskim, jak i na inne języki obce, a dodatkowo reprezentatywny wybór mniejszych utworów Conrada zamieszczonych w różnych zbiorach wieloautorskich. Pominięto wydania oryginalne w języku angielskim. Zarejestrowano książki wydawane samoistnie w formie papierowej, a także w wersji elektronicznej, ponieważ niektóre nowe tłumaczenia utworów ukazały się jedynie w tej formie. Przeszukano światowe bazy biblioteczne, porównano hasła z opisami w bazie BN, sporządzono korekty oraz wyszukano nowe, niezarejestrowane do tej pory opisy. Dzięki temu można było dotrzeć do przekładów w takich językach jak bengalski, indonezyjski, suahili, farerski czy afrikaans, uzupełnić tłumaczenia na języki perski i hebrajski, a z europejskich: włoski, francuski, hiszpański, portugalski, niemiecki czy rumuński. Publikacja została dofinansowana ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

„ROCZNIK BIBLIOTEKI NARODOWEJ”, TOM 50

(stron: 196)

Tom L „Rocznika Biblioteki Narodowej” zawiera 10 artykułów 14 autorów. Rozpoczyna się blokiem tekstów poświęconym praktycznym aspektom stosowania Deskryptorów BN w katalogowaniu książek. Kolejne artykuły mają pomóc w rozwiązywaniu konkretnych problemów w pracy bibliotekarzy. Omówiono katalogowanie utworów o charakterze autobiograficznym (dr Michał Bandura), z zakresu chemii i nauk technicznych (Paweł Leleń, Mateusz Krawczyk), z zakresu nauk prawnych (Klara Spurgasz), katalogowanie przedmiotowe publikacji z zakresu nauk biologicznych, rolniczych oraz medycznych (Barbara Szczap, Katarzyna Janiec), literatury dla dzieci i młodzieży (Justyna Morawska, Patrycja Pokora). Udostępnianie rękopisów i starodruków

w Bibliotece Narodowej jest tematem artykułu Marii M. Michalskiej. Nieznany wolumin z dawnej biblioteki króla Zygmunta II Augusta w prywatnej kolekcji w Poznaniu opisuje Michał Muraszko. Biblioteka biskupa wrocławskiego i plockiego, królewicza Karola Ferdynanda Wazy znajduje się obecnie Bibliotece Narodowej Rosji. W artykule autorstwa Marianny Czapnik i Siergieja W. Koroljewa omówiono nieznanne dotychczas egzemplarze zachowane w tej bibliotece, należące ongiś do Karola Ferdynanda. W kolejnym artykule Łukasz Szulim porównuje dwa przekłady *Konrada Wallenroda* Adama Mickiewicza na język hiszpański opublikowane XIX wieku w Chile i na Kubie. Tom zamyka recenzja dr Marii M. Preciszewskiej rosyjskiej publikacji Pawła Rejfmiana o cenzurze w przedrewolucyjnej Rosji.

„POLISH LIBRARIES” VOL. 7

(stron: 272)

Tom „Polish Libraries” otwiera opracowanie Patryka Sapały na temat Tek Górskiego, bezcennego źródła historycznego w postaci zbioru dokumentów z okresu panowania Zygmunta I Starego. Artykuł prof. Jolanty Marszałskiej dotyczy kształtowania się księgozbioru tarnowskiego Wyższego Seminarium Duchownego. Tekst dr Marii Preciszewskiej traktuje o asymilacji i akulturacji w kontekście znaczenia książki dla kształtowania się narodowych i nienarodowych koncepcji tożsamościowych pod zaborem rosyjskim. Obszerny artykuł dr Katarzyny Garczewskiej-Semki jest poświęcony problematyce technologicznej i konserwatorskiej montażu kolekcjonerskiego rysunków na przykładzie wilanowskiej kolekcji Potockich. Tom zamyka praca Aleksandry Fedorowicz-Jackowskiej na temat charakteru i znaczenia artystycznego oraz społecznego albumu Wystawy starożytności i przedmiotów sztuki Karola Beyera (1818–1877), pierwszej książki ilustrowanej fotograficznie wydanej na ziemiach Polskich.

„POLISH LIBRARIES” VOL. 8

(stron: 220)

Kolejny numer rocznika „Polish Libraries” otwiera obszerne opracowanie dr Marii Nasiłowskiej na temat ewolucji języka haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej (JHP BN) w kierunku deskryptorów Biblioteki Narodowej (DBN). W swoim artykule dr Jakub Leszek Pach pisze o komputerowych narzędziach służących do rozpoznawania pisma odręcznego, znajdujących zastosowanie między innymi w kodykologii. Dr Jacek Jarmoszko przygląda się aspektom językowym traktatu Wacława Seweryna Rzewuskiego *O koniach wschodnich...* w kontekście legendy otaczającej autora. Dr Jacek Kordel z kolei omawia historię i zawartość Archiwum Pruskiej Biblioteki Państwowej w Berlinie w zbiorach jełnigórkowskiego oddziału Archiwum Państwowego we Wrocławiu. Teresa Świąćkowska w swoim artykule analizuje zagadnienia własności intelektualnej i prawa autorskiego na ziemiach polskich w 2. poł. XIX wieku w związku z konwencją berneńską, a dr Wojciech Tomaszewski opisuje repertuar muzyczny wykonywany przy specjalnych okazjach w Warszawie 1. poł. XIX wieku.

„NOTES KONSERWATORSKI” 2019 VOL. 21

(stron 288)

Numer 21 „Notesu Konserwatorskiego” zawiera 8 artykułów. Tekst otwierający raport, autorstwa Ewy Potrzebnickiej, analizuje stan zachowania XIX- i XX-wiecznych zbiorów w bibliotekach polskich, podsumowując wieloletnie działania bibliotek w tym zakresie. W kolejnym artykule Bogdan Filip Zerek i Jakub Piechal przedstawiają procedury wstępnego badania stanu mikrobiologicznego obiektów i efekty zastosowania testu luminometrycznego. Artykuł autorstwa Magdaleny Grendy-Kurmanow, publikowany w dwóch wersjach językowych – polskiej i angielskiej – stanowi przegląd stosowanych w zielnikach historycznych środków biobójczych, daje mnóstwo ciekawych informacji o wielu substancjach chemicznych, z którymi mogą się zetknąć bibliotekarze

i konserwatorzy. Dwa artykuły dotyczą materiałów fotograficznych. Tomasz Kozielec i Małgorzata Momot omawiają technikę wykonania XIX-wiecznych fotografii Jamesa Robertsona, znajdujących się w zbiorach Biblioteki Kórnickiej PAN – w badaniach tych fotografii zastosowano szereg nieniszczących i mikroniszczących technik. Wymagające pod względem konserwacji materiały fotograficzne na podłożach z estrów celulozy omawia Anna Seweryn, która prezentuje technologię i historię ich produkcji oraz zwraca uwagę na niestabilność i proces degradacji takich obiektów. Procedury mikrobiologicznej profilaktyki zbiorów opisała doświadczona konserwatorka BN, Agata Lipińska, a Hanna Straus i Joanna Wasił zastanawiają się w swoim artykule, czy w ochronie zbiorów konieczne jest odkwaszanie destruktywów na podłożu papierowym. Wreszcie Władysław Sobucki zaznacza czytelników z tzw. papierem kamiennym – papieropodobnym produktem ekologicznym.

„NOTES KONSERWATORSKI” 2020 VOL. 22
(stron 184)

Numer 22 „Notesu Konserwatorskiego” za rok 2020 prezentuje artykuły badawcze i opracowania na temat opieki i ochrony zbiorów. Można tu przeczytać artykuł o Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, której zbiory w 2020 roku zostały włączone do NZB. Kolejny tekst przybliży prawne aspekty ochrony dziedzictwa piśmienniczego, ponadto autor zapoznaje Czytelnika z kryminalistycznymi metodami identyfikacji fałszerstw i przytacza rozpoznane, spektakularne przypadki. W artykule badawczym opisano metodę mikrofadingu – nieniszczącego badania wrażliwości materiałów na światło. Temat planowania i realizacji projektu konserwatorskiego ochrony piśmienniczego dziedzictwa prezentuje artykuł o klasztorze Hilandar na Świętej Górze Athos. Kolejny temat poruszany w tym numerze periodyku to problematyka konserwacji zabytkowych druków XIX- i XX-wiecznych, analiza zmian technologicznych i materiałowych oraz ich niekorzystny wpływ na trwałość książek z XIX i XX wieku, na przykładzie egzemplarza pierwszego wydania baśni Marii Konopnickiej *Historia o krasnoludkach i o sierotce Marysi* z 1896 roku. W numerze można

znaleźć również kalendarium wydarzeń, które odbyły się w 2020 roku. W związku z tematami szczególnie poruszającymi środowisko konserwatorów, „Notes Konserwatorski” udostępnił swoje łamy dla dyskusji o przydatności pochodnych chinoliny do dezynfekcji zabytków na podłożu papierowym.

URZĘDOWY WYKAZ DRUKÓW WYDANYCH W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ. PRZEWODNIK BIBLIOGRAFICZNY

Biblioteka Narodowa przywróciła historyczny tytuł bieżącej bibliografii książek. Wydawany przez Bibliotekę Narodową „Przewodnik Bibliograficzny. Urzędowy Wykaz Druków Wydanych w Rzeczypospolitej Polskiej” od początku 2020 roku powrócił do nazwy „Urzędowy Wykaz Druków Wydanych w Rzeczypospolitej Polskiej. Przewodnik Bibliograficzny”. Zmiana tytułu periodyku ma jednoznacznie wskazywać, że jest to państwowy rejestr produkcji wydawniczej w Polsce, zgodnie z tradycją Biblioteki Narodowej sprzed 1939 roku.

„Urzędowy Wykaz Druków Wydanych w Rzeczypospolitej Polskiej. Przewodnik Bibliograficzny” jest podstawowym członem polskiej bieżącej bibliografii narodowej, rejestrującym książki na podstawie egzemplarza obowiązkowego wpływającego do Biblioteki Narodowej. Zawiera sporządzone z autopsji opisy książek – zarówno w tradycyjnej formie drukowanej, jak i audiobooki i e-booki – opublikowanych w danym roku oraz wydanych do dwóch lat wstecz. Ukazuje się w cyklu tygodniowym (52 numery w roku). W numerach specjalnych oznaczonych literą „a” rejestrowane są publikacje, które do BN wpłynęły z opóźnieniem i nie kwalifikowały się jako bieżące. Ponadto wszystkie opisy ogłoszone w bieżącej bibliografii narodowej są dostępne w katalogu Biblioteki Narodowej (<https://katalogi.bn.org.pl/>).

ROZDZIAŁ 12

Zadania zlecone

---

przez Ministra Kultury

---

i Dziedzictwa Narodowego

BIBLIOTEKA NARODOWA, NA PODSTAWIE ODPOWIEDNIICH REGULACJI PRAWNYCH, PEŁNI W OBSZARZE KULTURY WIELE WAŻNYCH FUNKCJI MAJĄCYCH CHARAKTER CENTRALNY.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Kultury i Sztuki z 19 marca 1998 roku Biblioteka Narodowa jest instytucją upoważnioną do prowadzenia centralnego wykazu bibliotek naukowych. W 2020 roku trwały prace nad modernizacją oprogramowania i aktualizacją informacji w bazie. W bazie BIBLIOS, w której rejestrowane są wszystkie biblioteki wchodzące w skład ogólnopolskiej sieci bibliotecznej oraz biblioteki naukowe, aktualizowano dane bibliotek.

Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 18 kwietnia 2011 roku w sprawie wywozu zabytków za granicę, Dyrektor Biblioteki Narodowej wydaje pozwolenia na wywóz za granicę materiałów bibliotecznych stanowiących zabytki. Nowelizacja ustawy podniosła w czerwcu 2010 roku próg wartości jednostkowej zabytków, co zmniejszyło liczbę wniosków wpływających w tej sprawie do BN. Na podstawie obowiązujących obecnie przepisów pozwolenia na wywóz za granicę wymagają książki, które mają więcej niż 100 lat, a ich wartość jest wyższa niż 6000 zł, oraz kolekcje biblioteczne o wartości przekraczającej 16 000 zł. W związku ze zmianą w ustawie o bibliotekach oraz z wejściem w 2017 roku w życie nowych przepisów regulujących zasady wydawania pozwoleń na wywóz materiałów bibliotecznych za granicę: ustawy o restytucji narodowych dóbr kultury i rozporządzeń Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie pozwolenia na stały wywóz za granicę dobra kultury niebędącego zabytkiem oraz w sprawie pozwoleń na czasowy wywóz za granicę

materiałów bibliotecznych wchodzących w skład narodowego zasobu bibliotecznego i niestanowiących zabytków, w zakres działania BN weszły również kwestie związane z wydawaniem pozwoleń określonych w powyższych przepisach. W 2020 roku wydano sześć jednorazowych pozwoleń na czasowy wywóz materiałów bibliotecznych za granicę, jedno pozwolenie na stały wywóz zabytku/materiału bibliotecznego za granicę oraz jedno ogólne pozwolenie otwarte, wydane na podstawie przepisów Unii Europejskiej. Wydano także dwie opinie w sprawie materiałów bibliotecznych dla organów administracji państwowej.

Na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z 28 lutego 2011 roku w sprawie rozciągnięcia stosowania przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, Dyrektor Biblioteki Narodowej jest organem upoważnionym do wydawania opinii, czy ruchomość – materiał biblioteczny – stanowi zabytek oraz do wskazania państwowej instytucji kultury, której materiał winien być przekazany.

Ponadto, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 9 grudnia 2008 roku, Biblioteka Narodowa została upoważniona do uznawania kwalifikacji do wykonywania zawodów bibliotekarza i bibliotekarza-pracownika dokumentacji i informacji naukowej, nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub w państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

Zgodnie z decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Biblioteka Narodowa pełni od 2009 roku funkcję Centrum Kompetencji w zakresie digitalizacji materiałów bibliotecznych. Do zadań Centrum Kompetencji należy wdrażanie zmian technologicznych dotyczących digitalizacji i przechowywania zasobów cyfrowych oraz koordynacja działań w zakresie gromadzenia i przechowywania tych zasobów.

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2020 roku CK BN zaangażowane jest w realizację Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Kultura cyfrowa”, w ramach którego służy wsparciem beneficjentom Programu oraz przechowuje długoterminowo w Repozytorium obiekty zdigitalizowane w ramach Programu. Beneficjenci Programu otrzymują wsparcie merytoryczne w realizacji swoich zadań, w konsultacjach telefonicznych i e-mailowych.

W listopadzie przeprowadzono szkolenie online dla potencjalnych beneficjentów programów digitalizacyjnych i partnerów w ramach projektu „POLONA dla bibliotek” dotyczące zasad katalogowania zalecanych przez BN (na podstawie zbiorów audiowizualnych), przygotowywania metadanych zgodnie z zaleceniami BN oraz prowadzenia digitalizacji.

W grudniu przeprowadzono i nagrano webinarium dotyczące następujących tematów: prawa autorskie w digitalizacji, konserwacja obiektów bibliotecznych wobec digitalizacji, urządzenia digitalizacyjne, standardy prowadzenia digitalizacji i zalecenia digitalizacyjne, metadane

w Bibliotece Narodowej, długoterminowe przechowywanie obiektów cyfrowych oraz zalecane formaty plików. Ponadto zlecono wykonanie trzech filmów informacyjnych dotyczących preferowanego sposobu prowadzenia działań digitalizacyjnych zgodnie z zaleceniami Biblioteki Narodowej, aspektów planowania digitalizacji, praw autorskich, konserwacji obiektów, digitalizacji sensu stricto, przygotowania metadanych i długoterminowej archiwizacji plików powstających w czasie digitalizacji. Zlecono również wykonanie filmu informacyjnego dotyczącego podstaw przygotowania stanowiska digitalizacyjnego oraz zaleceń i dobrych praktyk, których należy przestrzegać w czasie prowadzenia digitalizacji.

W ramach Centrum Kompetencji zakupiono także 6 tekstów standardów ISO dotyczących parametrów urządzeń digitalizacyjnych i sposobów ich mierzenia oraz 42 książki obejmujące zakres działania Centrum Kompetencji do podręcznej biblioteki Centrum.

Biblioteka Narodowa, na zlecenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, kontynuowała w 2020 roku prowadzenie obsługi administracyjnej Krajowej Rady Bibliotecznej i Rady do spraw Narodowego Zasobu Bibliotecznego.

KRAJOWA RADA BIBLIOTECZNA (KRB)

Zgodnie z ustawą o bibliotekach z dnia 27 czerwca 1997 roku oraz rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 14 lutego 2012 roku, do zadań Krajowej Rady Bibliotecznej, której kadencja trwa pięć lat, należy: opiniowanie aktów prawnych dotyczących bibliotek, koordynowanie ogólnokrajowych przedsięwzięć bibliotecznych, stymulowanie rozwoju najważniejszych kierunków polskiego bibliotekarstwa, opiniowanie działań i inicjatyw istotnych dla rozwoju bibliotek oraz okresowa ocena działalności bibliotek i skuteczności polityki bibliotecznej. W skład Rady powoływani są przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego: dyrektor Biblioteki Narodowej, dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej, czterej przedstawiciele bibliotek publicznych wskazani przez MKiDN, czterej przedstawiciele bibliotek szkolnych, pedagogicznych i naukowych wskazani przez Ministra Edukacji Narodowej, dwaj przedstawiciele środowisk naukowych wskazani przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz trzech przedstawiciele środowisk bibliotekarskich i twórczych. Przewodniczącym Krajowej Rady Bibliotecznej od 2009 roku jest dyrektor BN dr Tomasz Makowski.

W dniu 7 października 2019 roku w siedzibie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego miało miejsce inauguracyjne posiedzenie Krajowej Rady Bibliotecznej V kadencji 2019–2024, powołanej przez wiceprezesa Rady Ministrów, ministra kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotra Glińskiego w dniu 1 października 2019 roku.

W skład KRB V kadencji weszli:

- » dr Tomasz Makowski – dyrektor Biblioteki Narodowej, przewodniczący KRB
- » dr Agata Arkabus – nauczyciel bibliotekarz Publicznej Biblioteki Pedagogicznej RODN „WOM” w Częstochowie, przewodnicząca Sekcji Bibliotek Pedagogicznych i Szkolnych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich
- » dr Aneta Drabek – starszy kustosz dyplomowany, Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka, Uniwersytet Śląski
- » Joanna Kamińska – zastępca dyrektora Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. KEN w Warszawie
- » dr Dagmara Kawoń-Noga – nauczyciel bibliotekarz w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Regionalnym Zespole Placówek Wsparcia Edukacji w Opolu;
- » Jan Krajewski – prezes Polskiego Związku Bibliotek
- » prof. dr hab. Grzegorz Leszczyński – kierownik Zakładu Literatury Popularnej, Dziecięcej i Młodzieżowej, Uniwersytet Warszawski
- » Andrzej Marcinkiewicz – dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny w Olsztynie

- » Agnieszka Miśkiewicz – nauczyciel bibliotekarz w Zespole Szkół Społecznych nr 1 w Krakowie, zastępca prezesa Rady Głównej Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy;
- » Jacek Nowiński – dyrektor Biblioteki Elbląskiej im. Cypriana Norwida
- » Andrzej Ociepa – dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu
- » Dorota Olejnik – dyrektor Biblioteki Publicznej Gminy Grodzisk Mazowiecki
- » Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska – przewodnicząca Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich
- » prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk – dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej
- » dr hab. Jacek Soszyński, prof. PAN – dyrektor Instytutu Historii Nauki im. Ludwika i Aleksandra Birkenmajerów Polskiej Akademii Nauk w Warszawie.

W 2020 roku odbyło się jedenaście posiedzeń Krajowej Rady Bibliotecznej.

Krajowa Rada Biblioteczna dyskutowała na swoich posiedzeniach o stanie czytelnictwa i o sytuacji bibliotek w Polsce, wydała opinię dotyczącą projektu rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie konkursu na kandydata na stanowisko dyrektora instytucji kultury oraz przeprowadziła dyskusję nad przedłożeniem Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa.

RADA DO SPRAW NARODOWEGO ZASOBU BIBLIOTECZNEGO

Rada działa w oparciu o zapisy ustawy o bibliotekach z dnia 27 czerwca 1997 roku oraz zarządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 1 marca 2012 roku w sprawie Regulaminu Rady ds. Narodowego Zasobu Biblioteczne. Na podstawie § 11 ust. 2 tego zarządzenia obsługę techniczno-organizacyjną Rady zapewnia Biblioteka Narodowa. Zadaniem Rady jako organu opiniodawczo-doradczego dla Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego jest: opiniowanie wniosków organizatorów bibliotek o włączenie ich zbiorów do narodowego zasobu biblioteczne oraz przedstawianie ministrowi propozycji dotyczących zatwierdzenia tych wniosków, opiniowanie systemu informacji o narodowym systemie bibliotecznym, opracowanie i przyjmowanie planów pracy dotyczących zasobu.

W roku 2020 odbyły się trzy posiedzenia Rady ds. NZB: dwa ostatnie posiedzenia Rady w kadencji 2016–2020 i jedno inauguracyjne kadencję Rady na lata 2020–2024.

W Radzie kadencji 2020–2024 zasiadają:

- » Mateusz Adamkowski – dyrektor Departamentu Mecenatu Państwa, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- » dr hab. Lucyna Harc – zastępca Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych
- » dr Tomasz Makowski – dyrektor Biblioteki Narodowej, przewodniczący Rady
- » dr Iwona Nowicka – radca ministra w Departamencie Innowacji i Rozwoju, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
- » Jacek Nowiński – dyrektor Biblioteki Elbląskiej im. Cypriana Norwida w Elblągu
- » Ewa Potrzebicka – pełnomocnik dyrektora Biblioteki Narodowej ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego, Biblioteka Narodowa
- » dr hab. Remigiusz Sapa, prof. UJ – wicedyrektor ds. Naukowych, Biblioteka Jagiellońska
- » dr Dorota Sidorowicz-Mulak – wicedyrektor ds. Biblioteki Ossolineum, Zakład Narodowy im. Ossolińskich
- » Roksana Tołwińska – dyrektor Departamentu Podręczników, Programów i Innowacji, Ministerstwo Edukacji Narodowej
- » dr Anna Walczak – dyrektor Biblioteki Gdańskiej, Polska Akademia Nauk.

PRIORYTET 1 – „ZAKUP NOWOŚCI WYDAWNICZYCH DO BIBLIOTEK PUBLICZNYCH”

W dniu 6 października 2015 roku Rada Ministrów uchwaliła Program Wieloletni „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa na lata 2016–2020”. Jego celem jest poprawa stanu czytelnictwa w Polsce poprzez wzmocnienie roli bibliotek publicznych, szkolnych i pedagogicznych jako lokalnych ośrodków życia społecznego stanowiących centrum dostępu do kultury i wiedzy. W ramach Programu zdefiniowany został Priorytet 1 – „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych”. Operatorem Priorytetu jest Biblioteka Narodowa. Od 2016 roku w strukturze BN funkcjonuje Zespół ds. Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” Priorytet 1 – „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych”. Priorytet 1 adresowany jest do bibliotek publicznych, które mogą ubiegać się o dofinansowanie na zakup nowości wydawniczych do swoich zbiorów. Został stworzony z myślą o wzmocnieniu aktywności czytelniczek w bibliotekach publicznych poprzez kreowanie wzrostu liczby czytelników tych bibliotek. Cel Priorytetu to wpływanie na atrakcyjność oferty bibliotek publicznych poprzez wzrost udziału nowości wydawniczych w ich zbiorach, zwiększenie dostępności książek, czasopism, multimediiów, wydawnictw nutowych i kartograficznych w bibliotekach publicznych.

Prace nad Regulaminem Priorytetu 1 – „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych” na rok 2020, trwały od listopada 2019 roku. W dniu 13 lutego 2020 roku prof. Piotr Gliński, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego zatwierdził Regulamin Priorytetu 1 na rok 2020.

W dniu 2 marca 2020 roku w Bibliotece Narodowej w Warszawie zorganizowano posiedzenie Zespołu Sterującego ds. Zakupu nowości wydawniczych do bibliotek publicznych w sprawie omówienia Kryteriów i zasad rozdziału dotacji na zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych w roku 2020. Odkonano też posiedzenie dyrektorów wojewódzkich bibliotek publicznych i członków Zespołu Sterującego ds. Zakupu nowości wydawniczych do bibliotek publicznych, w czasie którego przedstawiono sprawozdania z realizacji Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” Priorytet 1 – „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych” w roku 2019, zaprezentowano Regulamin Priorytetu 1 na rok 2020 oraz omówiono Kryteria i zasady rozdziału dotacji na zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych w 2020 roku. Zaakceptowane kryteria zostały w marcu zatwierdzone przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Biblioteka Narodowa zwróciła się do wojewódzkich bibliotek publicznych o przygotowanie wykazów podziału dotacji dla poszczególnych bibliotek w całym kraju.

W związku z epidemią COVID-19 Zespół Sterujący ds. Zakupu nowości wydawniczych do bibliotek publicznych podejmował uchwały w sprawie akceptacji podziału środków finansowych na rok 2020 nadesłanych przez wojewódzkie biblioteki publiczne.

Z powodu trudnej sytuacji finansowej niektórych bibliotek 9 placówek wojewódzkich nie rozdzieliło pełnej przyznanej na dane województwo kwoty dotacji. Opracowano korektę Kryteriów i zasad rozdziału dotacji na 2020 rok,

która została zatwierdzona przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w dniu 8 maja 2020 roku. Biblioteka Narodowa zwróciła się do wojewódzkich bibliotek publicznych o przygotowanie nowych podziałów dotacji. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego zatwierdził w dniu 28 maja 2020 roku podział środków na zakup nowości wydawniczych w 2020 roku dla poszczególnych bibliotek publicznych.

Nabór wniosków do Programu na rok 2020 trwał do 17 czerwca 2020 roku. We współpracy z MKiDN przeprowadzono modyfikację systemu SZPON tak, aby dostosować go do Regulaminu oraz Kryteriów rozdziału dotacji na rok 2020. W trakcie naboru kolejne wojewódzkie biblioteki publiczne zwróciły się z prośbą o korektę podziału dotacji na zakup nowości wydawniczych w 2020 roku. Wnioski o korekty były spowodowane trudną sytuacją finansową bibliotek oraz brakiem wymaganego wkładu własnego.

Zgodnie z nowelizacją NPRCz z dnia 10 grudnia 2020 roku ogłoszono II nabór do Programu, w ramach którego biblioteki mogły zakupić usługę dostarczania publikacji drogą elektroniczną bez konieczności posiadania wkładu własnego. Na ten cel przeznaczono niewykorzystane w ramach I naboru środki. Dzięki sprawnej komunikacji z wojewódzkimi bibliotekami publicznymi i z Zespołem Sterującym, w dniu 11 grudnia 2020 roku Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego zatwierdził podział dotacji dla poszczególnych bibliotek publicznych. Nabór wniosków w II etapie trwał od 11 do 15 grudnia 2020 roku. Z dotacji skorzystało 321 beneficjentów.

REALIZACJA PRIORYTETU 4 – „UDOSTĘPNIENIE PUBLIKACJI W FORMATACH CYFROWYCH”

Zgodnie z nowelizacją z dnia 20 sierpnia 2020 roku w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2016–2020 utworzony został nowy Priorytet 4 – „Udostępnianie publikacji w formatach cyfrowych”. Jego zadaniem było stworzenie jak najszerszego dostępu do zbiorów bibliotecznych za pośrednictwem Internetu. W ramach Priorytetu zrealizowano następujące działania:

- » przygotowano 70 audiobooków lektur i klasyki literatury, które można pobrać za darmo z polona.pl;
  - » przygotowano ponad 1200 e-booków publikacji z domeny publicznej. Publikacje w formatach MOBI, EPUB i PDF można pobierać z polona.pl, a po pobraniu korzystać z nich bez konieczności dostępu do Internetu;
  - » przygotowano 500 kolekcji tematycznych w serwisie polona.pl, prezentujących materiały pomocnicze dla szkół (od podstawowych do wyższych) pozwalające na prowadzenie zajęć online;
  - » dla polona.pl przygotowano dwie kolekcje tematyczne zawierające lektury obowiązkowe i uzupełniające znajdujące się w domenie publicznej. Kolekcje prezentują łącznie 212 publikacji, a dostęp do nich jest darmowy i nie wymaga logowania w serwisie;
- » zdigitalizowano i udostępniono w cyfrowej wypożyczalni międzybibliotecznej ACADEMICA ponad 21 000 publikacji i artykułów z czasopism naukowych jako materiałów dydaktycznych na potrzeby m.in. szkolnictwa wyższego;
  - » zakupiono ponad 120 licencji niewyłącznych do publikacji chronionych majątkowymi prawami autorskimi, dzięki którym twórczość polskich pisarzy i poetów zostanie udostępniona za pośrednictwem polona.pl za darmo, również w formatach pozwalających na korzystanie z nich na czytnikach;
  - » prowadzono prace związane z przygotowaniem serwisu polona.pl do dystrybucji publikacji elektronicznych w różnych formatach.

ROZDZIAŁ 13

Struktura
organizacyjna
Biblioteki
Narodowej

Schemat organizacyjny Biblioteki Narodowej

(stan na dzień 31 grudnia 2020 r.)

I. DYREKTOR – DR TOMASZ MAKOWSKI

Dyrektorowi Biblioteki Narodowej podlegają bezpośrednio:

- » zastępcy Dyrektora
- » Główny Księgowy (Beata Szczygieł)
- » Biuro Finansowo-Księgowe (kierownik Bogumiła Bańska)
- » Służba Ochrony (szef ochrony Andrzej Bujanowicz)
- » samodzielne stanowisko pracy – audytor wewnętrzny BN (Aneta Szymanek-Wołek i Marcin Laskowski)
- » samodzielne stanowisko pracy – Inspektor Ochrony Danych (Patrycja Jurkowska)
- » samodzielne stanowisko pracy – Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Narodowej do spraw Bezpieczeństwa (Marcin Wojtaś)
- » samodzielne stanowisko pracy – Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Narodowej ds. ochrony informacji niejawnych (Marta Wojciechowska)
- » samodzielne stanowisko pracy – radca prawny (Barbara Karpowicz-Ćwiek)
- » samodzielne stanowisko pracy – Sekretarz Dyrekcji (Julia Konopka-Żołnierczuk)
- » samodzielne stanowisko pracy – Doradca Dyrektora BN (-)
- » samodzielne stanowisko pracy ds. obronnych i zarządzania kryzysowego (Marcin Wojtaś)

- » samodzielne stanowisko pracy do spraw zabezpieczeń technicznych (-)
- » Zespół zadaniowy do spraw zarządzania ryzykiem informacji niejawnych w Bibliotece Narodowej

II. ZASTĘPCA DYREKTORA DO SPRAW NAUKOWYCH – DR MONIKA MITERA

Zastępcy Dyrektora do spraw naukowych podlegają bezpośrednio:

- » Archiwum (kierownik Maria Remisz)
- » Biuro Spraw Pracowniczych (kierownik Magdalena Sower)
- » Instytut Książki i Czytelnictwa (pełniący obowiązki kierownika dr Tomasz Szwaciński)
- » Instytut Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych (kierownik Jerzy Manikowski)
- » Kancelaria (kierownik Agata Siry)
- » Sekretariat (kierownik Julia Konopka-Żołnierczuk)
- » Zakład Bibliografii Polskiej 1901–1939 (-)
- » Zakład Edukacji Bibliotekarskiej (kierownik Magdalena Rud)
- » Zakład Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów (kierownik Hanna Wiejacz)
- » Zakład Kontroli Zbiorów (zastępca kierownika Małgorzata Bąk)
- » Zakład Magazynów Bibliotecznych (kierownik Beata Makowska)
- » Zakład Rękopisów (kierownik Anna Romaniuk)
- » Zakład Starych Druków (kierownik dr Fryderyk Rozen)
- » Zakład Zasobu Wymiennego (kierownik Małgorzata Kopciał)
- » Zakład Zbiorów Bibliologicznych (kierownik dr Maciej Szablewski)

- » Zakład Zbiorów Dźwiękowych i Audiowizualnych (kierownik Anna Iwanicka-Nijakowska)
- » Zakład Zbiorów Ikonograficznych (kierownik Agata Pietrzak)
- » Zakład Zbiorów Kartograficznych (zastępca kierownika Romualda Szura)
- » Zakład Zbiorów Muzycznych (kierownik Paula Betscher)
- » samodzielne stanowisko pracy – Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Narodowej do spraw zakupów i darów materiałów bibliotecznych (Julia Konopka-Żołnierczuk)

Z upoważnienia Dyrektora Biblioteki Narodowej zastępca Dyrektora do spraw naukowych sprawuje nadzór nad:

- » samodzielnym stanowiskiem pracy ds. BHP (Jolanta Chrzęścik i Mariusz Klimkiewicz)
- » samodzielnym stanowiskiem pracy ds. kontroli wewnętrznej (Alfred Kabata)
- » samodzielnym stanowiskiem pracy – Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Narodowej do spraw narodowego zasobu bibliotecznego (Ewa Potrzebicka)

III. ZASTĘPCA DYREKTORA – MIKOŁAJ BALISZEWSKI

Zastępcy Dyrektora – Mikołajowi Baliszewskiemu podlega bezpośrednio:

- » Zespół do spraw Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” *Priorytet 1 – Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych* (kierownik Marzena Sokołowska)

IV. ZASTĘPCA DYREKTORA – DOMINIK CIESZKOWSKI

Zastępcy Dyrektora – Dominikowi Cieszkowskiemu podlegają bezpośrednio:

- » Biuro Komunikacji i Promocji (kierownik Liliana Skoczylas)
- » Zakład Technologii Informatycznych (kierownik Anna Surma)
- » Zakład Wypożyczania Krajowego i Zagranicznego (zastępca kierownika Aleksandra Kujawa-Eberharter)
- » Zakład Zbiorów Cyfrowych (kierownik Martyna Marcinkowska)
- » samodzielne stanowisko pracy do spraw znormalizowanych numerów wydawnictw ISBN i ISMN (Bożena Wojtas)
- » Zespół Zadaniowy do spraw znormalizowanych numerów wydawnictw ISBN i ISMN (kierownik Bożena Wojtas)
- » Zespół Zadaniowy „Biuro projektów IT” (kierownik Iwona Korchow)
- » Zespół Zadaniowy do spraw bezpieczeństwa informacji (kierownik Anna Surma)
- » Zespół Zadaniowy „Zespół Projektowy do realizacji Projektu Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej” (kierownik Martyna Marcinkowska)
- » Zespół Zadaniowy „Zespół Projektowy do realizacji Projektu Patrimonium – Zabytki piśmiennictwa” (kierownik Martyna Marcinkowska)
- » Zespół Zadaniowy „Zespół Projektowy do realizacji projektu POLONA dla Bibliotek 2.0.” (kierownik Maciej Nadulski)

- » Zespół Zadaniowy „Zespół Projektowy do realizacji projektu POLONA dla naukowców” (kierownik Maciej Nadulski)

Z upoważnienia Dyrektora Biblioteki Narodowej zastępca Dyrektora – Dominik Cieszkowski sprawuje nadzór nad samodzielnym stanowiskiem pracy – Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Narodowej do spraw Rozwoju (Sonia Wronkowska).

V. ZASTĘPCA DYREKTORA – GRAŻYNA SPIECHOWICZ-KRISTENSEN

Zastępcy Dyrektora – Grażynie Spiechowicz-Kristensen podlegają bezpośrednio:

- » Biuro Planowania i Zamówień Publicznych (kierownik Sławomir Majcher)
- » Zakład Administracyjno-Gospodarczy (kierownik Katarzyna Ostenda)
- » Zakład Inwestycji i Remontów (kierownik Artur Galiński)
- » samodzielne stanowisko pracy ds. ochrony przeciwpożarowej (Łukasz Podolec, Henryk Łoza)
- » Zespół Zadaniowy – Zespół Zadaniowy – Biuro Projektu ds. wdrażania założeń montażu techniczno-finansowego w ramach realizacji projektu pn.: „Modernizacja czytelni i przestrzeni publicznych Biblioteki Narodowej”
- » Zespół Zadaniowy – Biuro Projektu ds. wdrażania założeń montażu techniczno-finansowego w ramach realizacji projektu pn.: „Modernizacja energetyczna w budynkach „A” Biblioteki Narodowej przy al. Niepodległości 213 w Warszawie”
- » Zespół Zadaniowy – Biuro Projektu ds. wdrażania założeń montażu techniczno-finansowego w ramach realizacji planowanego projektu pn.: „Przebudowa i aranżacja wnętrza Pałacu Krasieńskich (Pałacu Rzeczypospolitej), przy pl. Krasieńskich 3/5 w Warszawie”;
- » Zespół Zadaniowy – Biuro Projektu ds. wdrażania założeń montażu techniczno-finansowego dla projektu pn.: „Modernizacja energetyczna Pałacu Krasieńskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy pl. Krasieńskich 3/5 w Warszawie” w ramach projektu pn.: „Przebudowa i aranżacja wnętrza Pałacu Krasieńskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy pl. Krasieńskich 3/5 w Warszawie” będącego II Etapem przedsięwzięcia pn.: „Skarbiec Rzeczypospolitej – rewitalizacja i aranżacja wnętrza Pałacu Krasieńskich (Pałacu Rzeczypospolitej w Warszawie)
- » Zespół Zadaniowy ds. przeniesienia pracowników i zbiorów z Pałacu Krasieńskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy pl. Krasieńskich 3/5 w Warszawie do siedziby Biblioteki Narodowej przy al. Niepodległości 213 w Warszawie w związku z realizacją Projektu pn.: „Modernizacja energetyczna Pałacu Krasieńskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy pl. Krasieńskich 3/5 w Warszawie”
- » Zespół Zadaniowy – Biuro Projektu ds. wdrażania założeń montażu techniczno-finansowego dla projektu pn.: „Modernizacja i aranżacja wnętrza Pałacu Krasieńskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy pl. Krasieńskich 3/5 w Warszawie”.

VI. ZASTĘPCA DYREKTORA – KACPER TRZASKA

Zastępcy Dyrektora – Kacprowi Trzasce podlegają bezpośrednio:

- » Instytut Bibliograficzny (kierownik Zofia Żurawińska)
- » Zakład Czasopism (kierownik Krzysztof Alberski)
- » Zakład Dokumentów Życia Społecznego (kierownik Agnieszka Alberska)
- » Zakład Katalogowania Dziedziny (kierownik Karolina Łuczyńska)
- » Zakład Udostępniania Zbiorów (kierownik Marta Wojciechowska)
- » samodzielne stanowisko pracy – Bibliotekarz Systemowy (Witold Wysota)
- » samodzielne stanowisko pracy do spraw statystyki wydawnictw (dr Olga Dawidowicz-Chymkowska)
- » Zespół Zadaniowy Korpus Publikacji Polskich (-)

Z upoważnienia Dyrektora Biblioteki Narodowej zastępca Dyrektora – Kacper Trzaska sprawuje nadzór nad samodzielnym stanowiskiem pracy – Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Narodowej do spraw Katalogowania (Zofia Żurawińska)

Pracownicy Biblioteki Narodowej

(stan na dzień 31 grudnia 2020 r.)

- » Liczba etatów ogółem – 702,71
- » Liczba pracowników ogółem – 738 osób
- » Kadra zarządzająca – 7 osób
- » Pracownicy merytoryczni – 519 osób
- » Pracownicy administracyjni – 96 osób
- » Pracownicy techniczni i obsługi – 112 osób
- » Pracownicy ze stopniem naukowym – 40 osób
- » Pracownicy z wyższym wykształceniem – 509 osób

Zarządzenia dyrektora Biblioteki Narodowej wydane w 2020 roku

- » Zarządzenie nr 1/2020 z dnia 2 stycznia 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko asystenta w Pracowni Badań Czytelnictwa w Instytucie Książki i Czytelnictwa
- » Zarządzenie nr 2/2020 z dnia 8 stycznia 2020 roku w sprawie powołania komisji likwidacyjnej do likwidacji zużytych składników (elementów) majątku ruchomego, niebędącego sprzętem komputerowym
- » Zarządzenie nr 3/2020 z dnia 10 stycznia 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko kierownika Zakładu Zbiorów Muzycznych
- » Zarządzenie nr 4/2020 z dnia 10 stycznia 2020 roku w sprawie postępowania ze skargami, wnioskami i petycjami wpływającymi do Biblioteki Narodowej
- » Zarządzenie nr 5/2020 z dnia 13 stycznia 2020 roku zmieniające Regulamin pracy w Bibliotece Narodowej
- » Zarządzenie nr 6/2020 z dnia 21 stycznia 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia składu osobowego Kolegium Biblioteki Narodowej oraz wprowadzenia „Regulaminu określającego zasady działania Kolegium Biblioteki Narodowej”
- » Zarządzenie nr 7/2020 z dnia 21 stycznia 2020 roku w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej stopni alarmowych i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopni alarmowych
- » Zarządzenie nr 8/2020 z dnia 22 stycznia 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu Zespołu Zadaniowego „Zespół Projektowy do realizacji Projektu Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej”
- » Zarządzenie nr 9/2020 z dnia 27 stycznia 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania artykułów z dzienników i tygodników
- » Zarządzenie nr 10/2020 z dnia 28 stycznia 2020 roku w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska kierownika Zespołu Zadaniowego „Zespół Projektowy do realizacji Projektu e-usługa OMNIS”
- » Zarządzenie nr 11/2020 z dnia 29 stycznia 2020 roku w sprawie podziału etatów na poszczególne komórki organizacyjne w Bibliotece Narodowej
- » Zarządzenie nr 12/2020 z dnia 3 lutego 2020 roku w sprawie utworzenia Zespołu Zadaniowego – Biuro Projektu ds. wdrażania założeń montażu techniczno-finansowego dla projektu pn.: „Modernizacja i aranżacja wnętrz Pałacu Krasińskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy pl. Krasińskich 3/5 w Warszawie” w ramach II Etapu przedsięwzięcia pn.: „Skarbiec Piśmiennictwa

Rzeczypospolitej – rewitalizacja i aranżacja wnętrza Pałacu Rzeczypospolitej w Warszawie” w ramach III edycji MF EOG na lata 2014–2021; Program „Kultura”, Działanie 1 „Poprawa zarządzania dziedzictwem kulturowym”, Poddziałanie 1.1.: Restauracja i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego, ogłoszonego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

- » [Zarządzenie nr 13/2020](#) z dnia 3 lutego 2020 roku w sprawie ustalenia aktualnego podziału zadań Dyrektora i zastępców dyrektora Biblioteki Narodowej
- » [Zarządzenie nr 14/2020](#) z dnia 3 lutego 2020 roku w sprawie nadania symboli komórkom organizacyjnym Biblioteki Narodowej
- » [Zarządzenie nr 15/2020](#) z dnia 3 lutego 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie realizacji kontroli zarządczej w Bibliotece Narodowej
- » [Zarządzenie nr 16/2020](#) z dnia 5 lutego 2020 roku w sprawie zasad postępowania przy udzielaniu zamówień publicznych

na potrzeby Projektu pn.: „Modernizacja i aranżacja wnętrza Pałacu Krasińskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy Placu Krasińskich 3/5 w Warszawie” w ramach II Etapu przedsięwzięcia pn.: „Skarbiec Piśmiennictwa Rzeczypospolitej – rewitalizacja i aranżacja wnętrza Pałacu Rzeczypospolitej w Warszawie” w ramach III edycji MF EOG na lata 2014–2021; Program „Kultura”, Działanie 1 „Poprawa zarządzania dziedzictwem kulturowym”, Poddziałanie 1.1.: Restauracja i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego, ogłoszonego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

- » [Zarządzenie nr 17/2020](#) z dnia 7 lutego 2020 roku zmieniające Regulamin pracy w Bibliotece Narodowej
- » [Zarządzenie nr 18/2020](#) z dnia 7 lutego 2020 roku w sprawie postępowania ze skargami, wnioskami i petycjami wpływającymi do Biblioteki Narodowej
- » [Zarządzenie nr 19/2020](#) z dnia 7 lutego 2020 roku w sprawie powołania komisji

do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko specjalisty/ głównego specjalisty w Pracowni Systemów IT

- » [Zarządzenie nr 20/2020](#) z dnia 7 lutego 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu teologii katolickiej
- » [Zarządzenie nr 21/2020](#) z dnia 7 lutego 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu prawa
- » [Zarządzenie nr 22/2020](#) z dnia 7 lutego 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji pedagogicznych
- » [Zarządzenie nr 23/2020](#) z dnia 7 lutego 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji

- na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania beletrystyki
- » [Zarządzenie nr 24/2020](#) z dnia 7 lutego 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu kulturoznawstwa
  - » [Zarządzenie nr 25/2020](#) z dnia 7 lutego 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu historii Polski
  - » [Zarządzenie nr 26/2020](#) z dnia 7 lutego 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania komiksów
  - » [Zarządzenie nr 27/2020](#) z dnia 7 lutego 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu ekonomii
  - » [Zarządzenie nr 28/2020](#) z dnia 10 lutego 2020 roku zmieniające skład jury Nagrody Literackiej imienia Marka Nowakowskiego
  - » [Zarządzenie nr 29/2020](#) z dnia 10 lutego 2020 roku w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania funkcji kierownika Zespołu Zadaniowego „Zespół Projektowy do realizacji Projektu Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej”
  - » [Zarządzenie nr 30/2020](#) z dnia 11 lutego 2020 roku w sprawie wyznaczenia w Bibliotece Narodowej dni wolnych od pracy w związku ze świętami przypadającymi w soboty w roku 2020
  - » [Zarządzenie nr 31/2020](#) z dnia 12 lutego 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie ogłoszenia składu Komisji Socjalnej
  - » [Zarządzenie nr 32/2020](#) z dnia 21 lutego 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie wyposażenia w umundurowanie pracowników Służby Ochrony Biblioteki Narodowej
  - » [Zarządzenie nr 33/2020](#) z dnia 25 lutego 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania poloników zagranicznych w języku chińskim
  - » [Zarządzenie nr 34/2020](#) z dnia 25 lutego 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania poloników zagranicznych w języku litewskim
  - » [Zarządzenie nr 35/2020](#) z dnia 25 lutego 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania poloników zagranicznych w języku czeskim
  - » [Zarządzenie nr 36/2020](#) z dnia 25 lutego 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji

- na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji historycznych dotyczących II wojny światowej
- » [Zarządzenie nr 37/2020](#) z dnia 25 lutego 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu biologii
  - » [Zarządzenie nr 38/2020](#) z dnia 27 lutego 2020 roku w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska kierownika Zakładu Katalogowania Dziedziny
  - » [Zarządzenie nr 39/2020](#) z dnia 27 lutego 2020 roku w sprawie utworzenia Zespołu Zadaniowego do spraw wyboru instytucji finansowej zarządzającej i prowadzącej pracowniczy plan kapitałowy dla osób zatrudnionych w Bibliotece Narodowej
  - » [Zarządzenie nr 40/2020](#) z dnia 13 marca 2020 roku w sprawie wprowadzenia harmonogramu przekazywania do Archiwum akt spraw zakończonych za rok 2017
- » [Zarządzenie nr 41/2020](#) z dnia 17 marca 2020 roku w sprawie działań zapobiegawczych podejmowanych w Bibliotece Narodowej w celu przeciwdziałania narażeniu pracowników Biblioteki Narodowej na zakażenie wirusem COVID-19
  - » [Zarządzenie nr 42/2020](#) z dnia 7 kwietnia 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska kierownika Zakładu Katalogowania Dziedziny
  - » [Zarządzenie nr 43/2020](#) z dnia 7 kwietnia 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania funkcji kierownika Zespołu Zadaniowego „Zespół Projektowy do realizacji Projektu Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej”
  - » [Zarządzenie nr 44/2020](#) z dnia 21 kwietnia 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu działania samodzielnego
- stanowiska pracy – Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Narodowej do spraw Rozwoju
- » [Zarządzenie nr 45/2020](#) z dnia 30 kwietnia 2020 roku zmieniające „Procedurę w sprawie kwalifikacji podatkowej nabywanych przez Bibliotekę Narodową towarów i usług pod względem prawa do odliczenia podatku VAT naliczonego”
  - » [Zarządzenie nr 46/2020](#) z dnia 18 maja 2020 roku w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu Zespołu Zadaniowego „Zespół Projektowy do realizacji Projektu Patrimonium – Zabytki piśmiennictwa”
  - » [Zarządzenie nr 47/2020](#) z dnia 20 maja 2020 roku w sprawie kontroli prawidłowości wykonywania przez biblioteki publiczne zadań określonych w umowach dotyczących dofinansowania realizowanych w okresie od 1 stycznia 2019 roku do 30 listopada 2019 roku w ramach Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” Priorytet 1 – Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych

- » Zarządzenie nr 48/2020 z dnia 28 maja 2020 roku w sprawie ustalenia aktualnego podziału zadań Dyrektora i zastępców dyrektora Biblioteki Narodowej
- » Zarządzenie nr 49/2020 z dnia 28 maja 2020 roku w sprawie nadania symboli komórkom organizacyjnym Biblioteki Narodowej
- » Zarządzenie nr 50/2020 z dnia 1 czerwca 2020 roku w sprawie powołania komisji likwidacyjnej do likwidacji zużytych składników (elementów) majątku ruchomego, będącego sprzętem komputerowym
- » Zarządzenie nr 51/2020 z dnia 5 czerwca 2020 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu korzystania z Biblioteki Narodowej w czasie obowiązywania stanu epidemii
- » Zarządzenie nr 52/2020 z dnia 9 czerwca 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie wprowadzenia Regulaminu korzystania z Biblioteki Narodowej w czasie obowiązywania stanu epidemii
- » Zarządzenie nr 53/2020 z dnia 15 czerwca 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie wprowadzenia Regulaminu korzystania z Biblioteki Narodowej w czasie obowiązywania stanu epidemii
- » Zarządzenie nr 54/2020 z dnia 16 czerwca 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosa do katalogowania publikacji z zakresu rolnictwa, leśnictwa i ochrony środowiska
- » Zarządzenie nr 55/2020 z dnia 16 czerwca 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosa do katalogowania publikacji z zakresu rolnictwa, leśnictwa i ochrony środowiska
- » Zarządzenie nr 56/2020 z dnia 16 czerwca 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosa do katalogowania publikacji z zakresu nauk inżynieryjno-technicznych
- » Zarządzenie nr 57/2020 z dnia 19 czerwca 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie wprowadzenia Regulaminu korzystania z Biblioteki Narodowej w czasie obowiązywania stanu epidemii
- » Zarządzenie nr 58/2020 z dnia 22 czerwca 2020 roku zmieniające Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Biblioteki Narodowej
- » Zarządzenie nr 59/2020 z dnia 23 czerwca 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie wniosków o zakup lub przyjęcie darowizny materiałów bibliotecznych
- » Zarządzenie nr 60/2020 z dnia 23 czerwca 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie utworzenia Zespołu Zadaniowego do spraw wyboru instytucji finansowej zarządzającej i prowadzącej pracowniczy plan kapitałowy dla osób zatrudnionych w Bibliotece Narodowej
- » Zarządzenie nr 61/2020 z dnia 26 czerwca 2020 roku w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej drugiego stopnia alarmowego CRP (BRAVO-CRP) i podjęcia realizacji przedsięwzięć

wykonywanych w ramach stopnia alarmowego CRP

- » [Zarządzenie nr 62/2020](#) z dnia 26 czerwca 2020 roku w sprawie powołania Komitetu Sterującego projektu „Patrimonium – zabytki piśmiennictwa”
- » [Zarządzenie nr 63/2020](#) z dnia 26 czerwca 2020 roku w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska kierownika Zakładu Kontroli Zbiorów
- » [Zarządzenie nr 64/2020](#) z dnia 26 czerwca 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosa do katalogowania publikacji z zakresu literatury pięknej
- » [Zarządzenie nr 65/2020](#) z dnia 26 czerwca 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosa do katalogowania starodruków XVIII wieku
- » [Zarządzenie nr 66/2020](#) z dnia 20 lipca 2020 roku w sprawie powołania komisji

do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko bibliotekarza/starszego bibliotekarza w Zakładzie Wypożyczenia Krajowego i Zagranicznego

- » [Zarządzenie nr 67/2020](#) z dnia 23 lipca 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie wprowadzenia Regulaminu korzystania z Biblioteki Narodowej w czasie obowiązywania stanu epidemii
- » [Zarządzenie nr 68/2020](#) z dnia 24 lipca 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania funkcji kierownika Zespołu Zadaniowego „Zespół Projektowy do realizacji Projektu Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej”
- » [Zarządzenie nr 69/2020](#) z dnia 6 sierpnia 2020 roku zmieniające zarządzenie nr 94/2007 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 9 października 2007 roku w sprawie zabezpieczenia materiałów bibliotecznych o szczególnej wartości zabytkowej ze zbiorów Biblioteki Narodowej

» [Zarządzenie nr 70/2020](#) z dnia 6 sierpnia 2020 roku w sprawie powołania w Bibliotece Narodowej komisji inwentaryzacyjnej

- » [Zarządzenie nr 71/2020](#) z dnia 18 sierpnia 2020 roku w sprawie ustalenia aktualnego podziału zadań Dyrektora i zastępców dyrektora Biblioteki Narodowej
- » [Zarządzenie nr 72/2020](#) z dnia 18 sierpnia 2020 roku w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania spraw związanych z nadzorem nad sprawami związanymi ze współpracą Biblioteki Narodowej z zagranicą (instytucje zagraniczne, konferencje międzynarodowe, biblioteki)
- » [Zarządzenie nr 73/2020](#) z dnia 18 sierpnia 2020 roku w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania spraw związanych z nadzorem nad Zakładem Czasopism, Zakładem Dokumentów Życia Społecznego, Zakładem Udostępniania Zbiorów, samodzielnym stanowiskiem pracy do spraw statystyki wydawnictw, całokształtem spraw związanych z prowadzeniem przez Bibliotekę Narodową

- ośrodka międzynarodowego znormalizowanego numeru ISSN, sprawami związanymi z udostępnianiem zbiorów, z wyłączeniem zbiorów podlegających Komisji Opieki nad Skarbem, oraz sprawami związanymi z nadzorem nad organizacją i funkcjonowaniem czytelń
- » [Zarządzenie nr 74/2020](#) z dnia 24 sierpnia 2020 roku w sprawie aktualizacji oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy w Bibliotece Narodowej w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom COVID-19
  - » [Zarządzenie nr 75/2020](#) z dnia 24 sierpnia 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko starszego wartownika – konwojenta w Służbie Ochrony
  - » [Zarządzenie nr 76/2020](#) z dnia 26 sierpnia 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia oceny ofert złożonych w ramach zapytania ofertowego dotyczącego dostawy sprzętu komputerowego wraz z akcesoriami dla Biblioteki Narodowej w celu zapewnienia pracownikom warunków do wykonywania pracy zdalnej, w związku z trwającym stanem epidemii COVID-19
  - » [Zarządzenie nr 77/2020](#) z dnia 27 sierpnia 2020 roku w sprawie nagród pieniężnych za rok 2019
  - » [Zarządzenie nr 78/2020](#) z dnia 4 września 2020 roku w sprawie brakowania dokumentacji zgromadzonej przez Biuro Spraw Pracowniczych w ramach prowadzenia zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w Bibliotece Narodowej
  - » [Zarządzenie nr 79/2020](#) z dnia 10 września 2020 roku w sprawie powołania Komisji do przeprowadzenia kontroli okresowej stanu ochrony informacji niejawnych
  - » [Zarządzenie nr 80/2020](#) z dnia 14 września 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko starszego specjalisty w Pracowni Praw Autorskich Zakładu Zbiorów Cyfrowych
  - » [Zarządzenie nr 81/2020](#) z dnia 18 września 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko bibliotekarza do katalogowania publikacji bibliologicznych oraz redagowania Polskiej Bibliografii Bibliologicznej
  - » [Zarządzenie nr 82/2020](#) z dnia 18 września 2020 roku w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu działania Zespołu zadaniowego do spraw zaktualizowania dokumentacji bezpieczeństwa systemu teleinformatycznego służącego do przetwarzania informacji niejawnych o klauzuli „zastrzeżone” w Bibliotece Narodowej
  - » [Zarządzenie nr 83/2020](#) z dnia 21 września 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie ogłoszenia składu Komisji Socjalnej
  - » [Zarządzenie nr 84/2020](#) z dnia 21 września 2020 roku w sprawie nadania symboli komórkom organizacyjnym Biblioteki Narodowej
  - » [Zarządzenie nr 85/2020](#) z dnia 22 września 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie działań zapobiegawczych podejmowanych w Bibliotece Narodowej w celu przeciwdziałania narażeniu

pracowników Biblioteki Narodowej na zakażenie wirusem COVID-19

- » [Zarządzenie nr 86/2020](#) z dnia 24 września 2020 roku w sprawie powołania komisji do oceny wyników rozeznania rynku w celu wyboru wykonawcy usługi pn. „Ilościowe badanie czytelnictwa na ogólnopolskiej próbie reprezentatywnej obywateli Polski w wieku 15 lat i więcej”
- » [Zarządzenie nr 87/2020](#) z dnia 28 września 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko starszego specjalisty w Pracowni Praw Autorskich Zakładu Zbiorów Cyfrowych
- » [Zarządzenie nr 88/2020](#) z dnia 28 września 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko starszego bibliotekarza do katalogowania starodruków XVIII wieku
- » [Zarządzenie nr 89/2020](#) z dnia 28 września 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego

bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu prawa

- » [Zarządzenie nr 90/2020](#) z dnia 28 września 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu rolnictwa, leśnictwa i ochrony środowiska
- » [Zarządzenie nr 91/2020](#) z dnia 28 września 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu ekonomii
- » [Zarządzenie nr 92/2020](#) z dnia 28 września 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu językoznawstwa
- » [Zarządzenie nr 93/2020](#) z dnia 1 października 2020 roku w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do

przekazania stanowiska kierownika Zakładu Wypożyczania Krajowego i Zagranicznego

- » [Zarządzenie nr 94/2020](#) z dnia 5 października 2020 roku w sprawie powołania Komitetu Sterującego projektu „mPOLONA”
- » [Zarządzenie nr 95/2020](#) z dnia 5 października 2020 roku w sprawie powołania Komitetu Sterującego projektu „mLUMEN”
- » [Zarządzenie nr 96/2020](#) z dnia 5 października 2020 roku w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu Zespołu Zadaniowego „Zespół Projektowy do realizacji projektu mLUMEN”
- » [Zarządzenie nr 97/2020](#) z dnia 5 października 2020 roku w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu Zespołu Zadaniowego „Zespół Projektowy do realizacji projektu mPOLONA”
- » [Zarządzenie nr 98/2020](#) z dnia 19 października 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia zamówienia na zakup macierzy i serwerów w celu realizacji dotacji celowej na wydatki ze środków

- finansowych Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z budżetu państwa z przeznaczeniem na realizację Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa – Priorytet 4 Udostępnienie publikacji w formatach cyfrowych
- » [Zarządzenie nr 99/2020](#) z dnia 19 października 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia oceny ofert złożonych w ramach zapytania ofertowego dotyczącego dostawy sprzętu komputerowego wraz z akcesoriami dla Biblioteki Narodowej w celu zapewnienia pracownikom warunków do wykonywania pracy zdalnej, w związku z trwającym stanem epidemii COVID-19 (znak sprawy: XXXV.264.02.2020)
  - » [Zarządzenie nr 100/2020](#) z dnia 19 października 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania poloników zagranicznych w języku arabskim
  - » [Zarządzenie nr 101/2020](#) z dnia 19 października 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania poloników zagranicznych w języku chińskim
  - » [Zarządzenie nr 102/2020](#) z dnia 19 października 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania poloników zagranicznych w języku japońskim
  - » [Zarządzenie nr 103/2020](#) z dnia 19 października 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania poloników zagranicznych w języku niemieckim
  - » [Zarządzenie nr 104/2020](#) z dnia 19 października 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania poloników zagranicznych w języku tureckim
  - » [Zarządzenie nr 105/2020](#) z dnia 19 października 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania poloników zagranicznych w języku ukraińskim
  - » [Zarządzenie nr 106/2020](#) z dnia 19 października 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania poloników zagranicznych w języku wietnamskim
  - » [Zarządzenie nr 107/2020](#) z dnia 19 października 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu archeologii
  - » [Zarządzenie nr 108/2020](#) z dnia 19 października 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu biochemii lub biotechnologii

- » Zarządzenie nr 109/2020 z dnia 19 października 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu historii sztuki
  - » Zarządzenie nr 110/2020 z dnia 19 października 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu medycyny lub farmacji
  - » Zarządzenie nr 111/2020 z dnia 19 października 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu nauk inżynieryjno-technicznych
  - » Zarządzenie nr 112/2020 z dnia 19 października 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu pedagogiki
- » Zarządzenie nr 113/2020 z dnia 19 października 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu politologii
  - » Zarządzenie nr 114/2020 z dnia 19 października 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu psychologii
  - » Zarządzenie nr 115/2020 z dnia 19 października 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu socjologii
  - » Zarządzenie nr 116/2020 z dnia 19 października 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu teatrologii
- » Zarządzenie nr 117/2020 z dnia 19 października 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu teologii
  - » Zarządzenie nr 118/2020 z dnia 23 października 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie wprowadzenia Instrukcji przechowywania, pobierania i zdawania kluczy w Bibliotece Narodowej
  - » Zarządzenie nr 119/2020 z dnia 23 października 2020 roku w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania funkcji Inspektora Ochrony Danych
  - » Zarządzenie nr 120/2020 z dnia 2 listopada 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie brakowania dokumentacji zgromadzonej przez Biuro Spraw Pracowniczych w ramach prowadzenia zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w Bibliotece Narodowej
  - » Zarządzenie nr 121/2020 z dnia 5 listopada 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji

- na stanowisko młodszego bibliotekarza do katalogowania publikacji z zakresu ekonomii
- » [Zarządzenie nr 122/2020](#) z dnia 5 listopada 2020 roku w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza do katalogowania publikacji z zakresu rolnictwa, leśnictwa i ochrony środowiska
  - » [Zarządzenie nr 123/2020](#) z dnia 19 listopada 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania funkcji kierownika Zespołu Zadaniowego „Zespół Projektowy do realizacji Projektu Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej”
  - » [Zarządzenie nr 124/2020](#) z dnia 24 listopada 2020 roku w sprawie konkursu na projekt ekslibrisu księgozbioru Czesława Miłosza znajdującego się w Bibliotece Narodowej
  - » [Zarządzenie nr 125/2020](#) z dnia 24 listopada 2020 roku w sprawie powołania komisji do dokonania wyboru i określenia maksymalnych stawek za zakup licencji do publikacji chronionych majątkowymi prawami autorskimi w celu udostępnienia ich w sieci w formatach pozwalających na ich wykorzystanie online
  - » [Zarządzenie nr 126/2020](#) z dnia 3 grudnia 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie wprowadzenia Regulaminu Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych ACADEMICA
  - » [Zarządzenie nr 127/2020](#) z dnia 8 grudnia 2020 roku w sprawie otwarcia Biblioteki Narodowej dla czytelników w dniach 28–31 grudnia 2020 roku
  - » [Zarządzenie nr 128/2020](#) z dnia 17 grudnia 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie wprowadzenia Regulaminu korzystania z Biblioteki Narodowej w czasie obowiązywania stanu epidemii
  - » [Zarządzenie nr 129/2020](#) z dnia 17 grudnia 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie otwarcia Biblioteki Narodowej dla czytelników w dniach 28–31 grudnia 2020 roku
  - » [Zarządzenie nr 130/2020](#) z dnia 17 grudnia 2020 roku zmieniające „Procedurę w sprawie kwalifikacji podatkowej nabywanych przez Bibliotekę Narodową towarów i usług pod względem prawa do odliczenia podatku VAT naliczonego”
  - » [Zarządzenie nr 131/2020](#) z dnia 17 grudnia 2020 roku zmieniające zarządzenie w sprawie działań zapobiegawczych podejmowanych w Bibliotece Narodowej w celu przeciwdziałania narażeniu pracowników Biblioteki Narodowej na zakażenie wirusem COVID-19
  - » [Zarządzenie nr 132/2020](#) z dnia 22 grudnia 2020 roku w sprawie powołania w Bibliotece Narodowej komisji inwentaryzacyjnej
  - » [Zarządzenie nr 133/2020](#) z dnia 23 grudnia 2020 roku zmieniające Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Biblioteki Narodowej
  - » [Zarządzenie nr 134/2020](#) z dnia 30 grudnia 2020 roku zmieniające Kartę Audytu Wewnętrznej w Bibliotece Narodowej

Opracowanie: Małgorzata Kozłowska
Projekt graficzny: Grupa PROJEKTOR
Skład: Andrzej Kaczmarek
Fotografie: Maciej Sikorski

W projekcie szaty graficznej wykorzystano rękopisy listów Adama Mickiewicza do Alfreda de Vigny'ego ze zbiorów Biblioteki Narodowej. Autorką tekstu prezentującego historię tej korespondencji jest dr Katarzyna Westermark.

Copyright © Biblioteka Narodowa, Warszawa 2021
ISBN 978-83-8259-079-1
ISSN 0137-2734

Kroje pisma: Kings Caslon, Akzidenz-Grotesk Pro
Materiały: Rives Tradition Bright White 250g/m², Munken Polar 100 g/m²
Druk i oprawa: ARTiS Poligrafia s.c., Toruń

Biblioteka Narodowa
al. Niepodległości 213
02-086 Warszawa
www.bn.org.pl